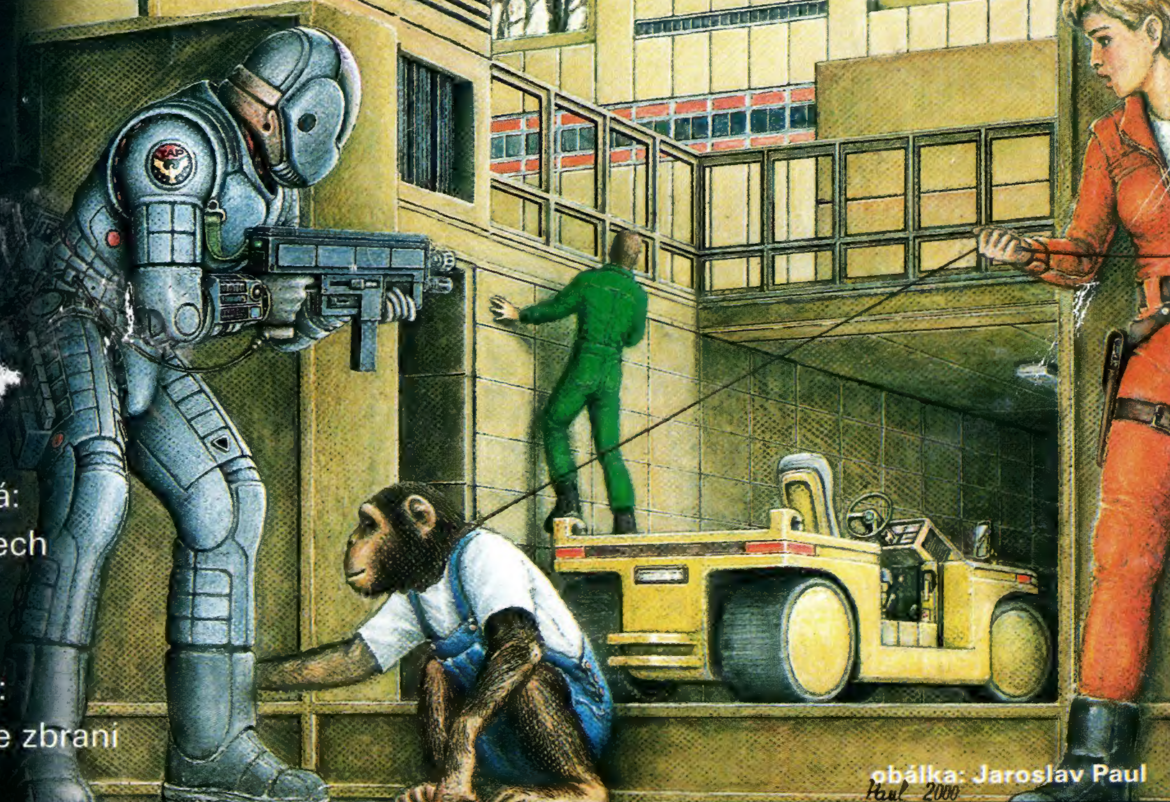
měsíčník science fiction a fantasy

IKARIE

148. číslo
9/2002
29Kč/52Sk

obálka: Jaroslav Paul

EUROCON 2002

Zpočátku byly fronty u registrace sice dlouhé, ale rychle se zkracovaly.

V pozdních nočních hodinách docházelo k zajímavým proměnám hostů (Pavel Weigel).

U jednoho stolu se sešli spisovatelé Ondra Neff, Josef Nesvadba, velvyslanec České republiky a překladatel Jarda Olša a překladatel Pavel Weigel.

Mezi návštěvníky se pohybovaly i mimozemské bytosti, které kupodivu rozuměly dost dobře česky.

Společné fotografie VIPů jsou častým námětem z conů (G. R. R. Martin, Robert Holdstock, Honza Kantůrek).

3. - 7. 7. 2002
Chotěbř Czech Republic
EUROCON

IKARIE

měsíčník science fiction

9/2002

Měsíčník SAFu a české sekce WORLD SF
Vydává Mladá fronta, a. s.; Adresa redakce: **IKARIE Radlická 61 150 00 Praha 5**; tel.: 02/25 27 62 10-1
Sekretariát: 02/25 27 62 50-4; Fax: 02/25 27 62 22
e-mail: ikarie@mf.cz
Šéfredaktor: **Vlado Ríša** (risa@mf.cz)
Zástupce šéfredaktora: **Jaroslav Jiran** (jiran@mf.cz)
Redaktor: **Robert Tschorn**
Redaktor webové stránky: **Jiří T. Pelech**
Jazyková úprava: **Šárka Dole□alová, Olga Doubravová**
Inzerce: Ikarie - inzerce Radlická 61
150 00 Praha 5; Tel.: 02/25 27 63 20
Fax: 02/25 27 63 33; e-mail: inzerce@mf.cz
Předplatné: Objednávat lze písemně, telefonicky, faxem nebo e-mailem. **Předplatné je automaticky prodlu□ováno.**
Předplatné pro ČR vyřizuje Mediaservis, s. r. o. ABOCENTRUM, Moravské nám. 12D, 659 01 Brno; objednávky a změny: 05/41233232; reklamace: 0800-171181
Objednat lze i přímo u vydavatele: Mladá fronta-předplatné Radlická 61; 150 00 Praha 5; Bezplatná infolinka: 0800-1-34567
Fax: 02/25276222; e-mail: predplatne@mf.cz; www.mf.cz
Objednávky do zahraničí: Mediaservis, s. r. o., oddělení vývozu tisku, oddělení vývozu tisku, Sazečská 12, 225 62 Praha 10, tel.: 02/71199250, fax: 02/71199902
Objednávky v SR: ABOPRESS s.r.o. Radlinského 27; 811 07 Bratislava; Tel./Fax: +421/2/52444981; e-mail:abopress@napri.sk
PONS, a.s., Záhradnícka 151, 821 08 Bratislava, tel: 02/50 24 52 14, fax: 02/50 24 53 61; objednávky přijímá i ka□dá pošta.
Cena ročního předplatného: **312 Kč**
Distribuce: V ČR zajiš□ují společnosti holdingu PNS, a. s. a Mediaprint & Kapa. V SR Magnet-Press Slovakia a Mediaprint & Kapa Bratislava.
Číslo bylo odevzdáno do tisku 10. 8. 2002 a vyšlo v září 2002
MK 5223, ISSN 1210 - 6798
autor obálky: Jaroslav Paul
Podání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt Praha č. j. nov. 5021/94 ze dne 3. 11. 1994.

OBSAH

stavte! Dostanete vlastní emko a můžete si ho zabít, jak se vám zlíbí. Zkrátka satisfakce. Byl jsem pyšnej na to, že jsem Američan, i když to všecko odstartovala ta hrozná tragédie. Hrozná – ani mluvit se o tom nedá.

Klidně si promluvte s řidičema, všichni vám řeknou totéž. Z jaký televize jste říkal, že jste?

Nevěřil byste, jakou to mělo tenkrát publicitu. Práva obětí to vyhrály na celý čáře. Taky je dneska už máme v ústavě. Nebo se pletu? No, příjemná práce to zrovna nebyla, i když jsem měl pro ty rodiny pochopení a tu satisfakci jsem jim fakt přál. A za tím si stojím.

Vypadali úplně normálně - třeba jako vy, až na ty fousy. Všichni byli stejný, jeden jako druhej. Jeden z nich byl údajně pravej McVeigh, ale není to jedno? Není klonování právě o tom, že každej je stejnej jako ten originál? Na tohle se ještě nikdo neptal. Nejste z nějaký tý talk show, že ne?

I kdyby chtěli, tak s náma mluvit nemohli. A nám se zas dvakrát nechtělo mluvit s nima. Měli celej obličej zalepenej, jen oči jim koukaly a přál bych vám je vidět. Člověk se snažil tomu pohledu vyhnout. Jeden mi poblil celou dodávku, ačkoliv přes tuhle izolepu teoreticky zvracet nejde. Tak jsem vzkázal dispečerovi, že potřebuju teoreticky vydrbat auto.

Mně připadali všichni stejný. Takový vystrašený a skleslý. Nemoh jsem je dost dobře nenávidět, i když jsem věděl, co udělali, nebo teda co udělal jejich taťka nebo jak tomu chcete říkat. Stejně prej nemůžou žít víc jak pět let, pak se jim roztečou vnitřnosti. To ale samozřejmě nebyl problém. Soud rozhodl, že se to všechno má odbýt do třiceti dnů od dodání.

Já jsem jich rozvez čtyřiatřicet - dohromady jich bylo 168. Měl jsem co do činění s čtyřiatřiceti rodinama a můžu vám říct, že to byl dobrej průřez americkou společností, černý i bílý, katolíci i protestanti. Židů jenom pár.

Jó, to jsem taky slyšel. Takový zvěsti se daly čekat, zvlášť když měl jeden z nich bejt ten pravej. Povídaly se různý věci, třeba že jednomu emku ta jeho rodina odpustila a poslala ho někam do školy. To by asi neprošlo. Všechny rodiny musely do třiceti dnů vrátit tělo. Jedna verze byla, že vyměnili těla po bouračce. Nebo že upálili na hranici jiný tělo a to pak vrátili. Tomu bych taky moc nevěřil. Upálili jenom jediný emko, a k tomu museli mít zvláštní povolení. Aby ne, když dneska nemůžete v Oklahomě spálit ani hromádku listí.

Sbírali je lidi od SaniMedu, ty svážej odpad z nemocnic. My s mrtvolama dělat nesmíme. Moc vám toho ale neřeknou. Co sváželi? Kosti a popel. Maso.

Občas z toho běhal mráz po zádech, jenomže v týhle branži si člověk zvykne na ledacos. Do pytlů si je měli posbírat sami, ale víte, jak to chodí. Doopravdy mě dostalo jenom to ukřižování. To podle mě trochu přehnali.

To se vážně nedalo odhadnout, kterej z nich je ten pravej – aspoň ne z toho, co jsme odváželi. Zajděte se zeptat pozůstalejch. Milí lidi, možná trochu nedočkaví. Třetí tejden jsme měli pěknou honičku. Čekali už tak dlouho, že si potom s tím svým emkem pohráli maximálně tejden a pak je to přestalo bavit. Pohráli možná není to pravý slovo, ale víte, co myslím. A pak prásk prásk a zlato brkni na SaniMed, ať to hned odveze.

Ne že bysme byli pomalí, ale nevěděli jsme, kam dřív skočit. A to, co jsme sbírali, mě nijak zvlášť nebralo. To nebyli lidi. Některý byli úplně rozmašírovaný. Jo, z některejch byla docela slušná fašírka.

O konkrétních rodinách s váma mluvit nesmím. Ale řeknu vám jedno: ten obřad, vypořádání nebo poprava, říkejte si tomu, jak chcete, to nebylo ideální řešení pro každýho. Jedna rodina dokonce chtěla toho svýho pustit na svobodu. A jelikož to nešlo, chtěli ho aspoň pohřbít. Chápete to? Pohřbít toxickej odpad!

Jméno ani číslo vám říct nemůžu.

Ale bylo to mezi 103 a 105. To snad není proti regulím.

Nestydím se za to. Jsme křesťané. Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim viníkům. Chtěli jsme to zlegalizovat, ale stát o tom nechtěl ani slyšet, protože už podepsali příkaz k popravě. Měli jsme na to třicet dní, tak jsme čekali do posledního týdne a pak jsme použili takovou tu sadu na eutanázii. Tu infekci. Chci říct injekci. Poslali s ní i doktora, ale zmáčknout jsme to museli sami. Podle mě by člověk měl mít v rámci práv obětí i právo... Ale ne, nejspíš ne.

Slyšeli jsme, že jedna rodina mu taky odpustila a prošlo jí to, ale nikdy jsme s nimi nemluvili. Údajně zaměnili těla při havárii a poslali ho na lesnickou školu do Kanady. I kdyby to byla pravda, o čemž pochybuji, bylo by mu dneska skoro pět let a už by měl polovičku života za sebou. Po deseti letech jim prý ztvrdnou vnitřnosti. Z jaké agentury jste říkal, že jste?

My toho našeho vyhodili z letadla. Strejda má velkej ranč kousek za Mayfieldem s vlastním letišťátkem. A Cessnu 172. Bylo to nezákonný, ale co nadělaj? C'est la vie, nebo spíš c'est la mort. Jak se to vezme.

To oni nás donutili ho zabít. Copak nám ho nedali, ať si s ním uděláme, co chceme? O tom to přece celý bylo, ne? Zabil mi tetu jako psa, a kdybych ho chtěl jako psa dát na řetěz, co je komu do toho? Hele, nejseš ty na studenta trochu starej?

Na elektrickým křesle. Je v garáži. Chcete se mrknout? Pořád ještě je na sedadle ten hnědej flek.

Tatínek s ním přišel domů a vzal mě a maminku dozadu za dům, abysme viděly, jak ho zastřelí. Zastřelil ho do nohou a pak ho zastřeloval až k hlavě, asi deset minut to trvalo. Nikomu to nepomohlo, teta je stejně mrtvá. Skoro nic z ní nenašli, jenom kousek nohy. Nechcete bonbón? Jsou z Anglie.

Doba? Vždyť je to sotva pět let. Nikdy jsem nic nepřevzal. Měl jsem za to, že jsem jedinej, ale pak jsem zjistil, že nás bylo tak devět. Asi je dali zpátky do kádí. Stejně nemohli žít víc jak pět let. Pak by jim ztvrdly vnitřnosti. Měli nějak bloklou DNA nebo co.

Já jsem se s tím vypořádal po svým. To je obrázek mojí dcery. A pokud jde o emka, jsou po smrti. Tečka. Chvilku žily, trpěly a umřely. Je na tom snad někdo z nás jinak? Z jaký církve že to jste?

Klidně vám řeknu naše pravý jméno, ale jestli nás budete citovat, říkejte nám devětačtyřicítka. To je to číslo, co na nás vyšlo v loterii. Dostali jsme toho našeho ve středu, tejden jsme si ho nechali, pak jsme ho posadili na štokrle v kuchyni a střelili ho do hlavy. Vůbec nám nedošlo, co z toho bude za svinčík. Na tohle měl stát vydat nějaký instrukce nebo upozornění.

Nikdo nevěděl, u koho je ten pravej, a tak to taky bylo správně. Jinak by to pro všecky ostatní nebyla žádná satisfakce. Ale ten náš to nebyl, to vím. Prostě jsem to cítil. Proto jsme ho taky jen zastřelili a smetli jsme to ze stolu. Prostě jsem se nějak

nemoh dostat do ráže při pomyšlení, že zabiju něco, co se tak tak drží při životě, i když si to údajně pamatuje a cítí to samý, co on. Ale některý lidi se do toho vážně vžili a byli na několika popravách. Navzájem se na ně zvali. Ukažte ten seznam. Bejt váma, tak určitě zajdu za těmahle dvěma: za stodvanáctkou a třiačtyřicítkou. A možná ještě za třináctkou.

Tak že nám říkaj? Stodvanáctka? Takže je ze mě zase číslo. A já myslel, že po armádě mi s tímhle už daj pokoj. Došlo mi, že máme toho pravýho, opravdickýho McVeighe, protože vůbec nešel zabít. Rozřezali jsme ho motorovkou, tou pro kutily. Né, svinčík mi teda rozhodně nevadil a garantuju vám, že ten zmetek litoval, že se vůbec narodil. Dvacet minut to asi zabralo. Kdybysme nemuseli vracet tělo, dal bych ho sežrat našim psům! Ale má to stejně, zmrd zasranej!

No jasně! Čím víc, tím líp. Dobrýho není nikdy dost! Jediný, co se mi nezdálo, byla šedesát jednička. To ukřižování. To mělo podle mě špatný asociace, ale sousedi z toho byli celí nadšení. To utopení v záchodě bylo bezva. Jed, hranice, provaz – na co si vzpomenete. Lidi si na to napůjčovali různý starý knížky, ale na tyhle středověký kejkle je potřeba speciální náčiní. Jeden chlápek si dal postavit skřipec, ale sousedi si stěžovali na ten kravál. I práva obětí maj holt svý meze. A s tím upalováním to je to samý.

Ten náš určitě nebyl originál. Proč? Byl zticha a tvářil se tak smutně. Prostě jen zavřel oči a umřel. Ten původní by se určitě nenechal zabít tak snadno. Můj nebyl bez viny, ale taky vlastně nic nezavinil. Vypadal na třicet, ale ve skutečnosti mu bylo jen osmnáct měsíců a to se nějak stejně pozná.

Zabil jsem ho jen pro pořádek. Žádná pomsta, jen satisfakce. Když si vezmete, kolik stál ten soud a vyrovnání, a to nemluvím o klonování a rozvážce, tak by to bylo vyhazování peněz, nemyslíte?

Jo, slyšel jsem, že jeden přežil, ale to jsou fámy. Jako s Elvisem. Taky se toho spoustu napovídalo. Říká se, že jedna rodina chtěla tomu jejich odpustit a poslat ho někam do Kanady nebo kam. To se mi nezdá! Mohl byste zkusit tadyhle třiačtyřicítku. Ti se vytahovali, že mají originál. Měl jsem na ně kvůli tomu vztek a pořád mám, protože satisfakci měli mít všichni stejnou. Ale někdo prostě musí vždycky mít něco extra. Ale co, už je to stejně pryč. Pro jakou advokátní kancelář jste to říkal, že děláte?

Věděl jsem, že je to originál podle toho, jak zle po nás koukal. Ale po tejdnu v tý bedničce na krysy docela slušně zkrotnul.

Vždycky se najdou lidi, co budou chtít protestovat, psát dopisy a bůhvíco. Ale když se něco narodí jen proto, aby se to mohlo zabít – proti tomu snad nemůže nikdo nic mít, ne?

Prostě satisfakce, o to tady šlo. No a já žil normálně dál. Znova jsem se oženil a už jsem se stačil zase rozvést. Na jaký škole jste to říkal, že studujete?

Ten původní McVeigh? Myslím, že prostě byl zticha a umřel jako ostatní. A co by taky měl říkat – to jsem JÁ? Tím by všecko akorát zhoršil. A pokud jde o tu fámu, že přežil, to si můžete rovnou přiřadit k Elvisovi.

Taky se tvrdilo, že nějaká rodina po havárce vyměnila těla a poslala toho jejich do Kanady. To bych taky bral s rezervou. Lidi tady kolem o Kanadě ani pořádně moc nevědí. Natož o odpuštění.

My použili tu kevorkiánskou erární soupravu. Podle toho, co jsem slyšel, to tak udělalo ještě asi dvacet dalších rodin. Posadili jsme ho na židli a May zmáčkla píst. Jako když po sobě spláchnete. My s nebožkou May – pánbůh jí žehnej – jsme chtěli jen satisfakci, ne pomstu.

Tenhle chlap, třináctka, se mi jednou svěřil, že má asi opravdovýho McVeighe, ale jak to vidím já, tak to bylo jen zbožný přání. Podle mě to nešlo poznat. Podle mě by to člověk ani nechtěl vědět, i kdyby to šlo.

Zeptat se ho bohužel nemůžete, protože všichni uhořeli, celá rodina. Bylo to večer před tím dnem, na kdy plánovali tu ceremonii – nějaká pomalá procedura s drátama to byla. Snad tam ucházel plyn, kdoví. Všecky to zabilo a to jejich emko při tom taky zařvalo. Požár a pak výbuch. Pro jakou pojišťovnu jste říkal, že děláte?

To bylo – máte mapu? Jó, ta je bezvadná – přesně tady. Na rohu toho obchoďáku u dálnice, jen půl míle od místa toho původního výbuchu, to je ironie. Z toho domu nezbylo nic.

Vidíte ten obchodní komplex u dálnice? Támhle jak je pennymarket, tam stával ten dům. Ta rodina, co v něm bydlela, ztratila někoho při tom výbuchu v Oklahoma City. Po tom satisfakčním řízení o odškodnění dostali jednoho klona, ale naneštěstí na ně přišla další tragédie, ještě než si stačili zorganizovat satisfakci. Cesty Páně jsou někdy vážně zvláštní.

Ne, nikdo z nich nepřežil. Potuloval se tam jeden bezdomovec, ale toho policie odehnala. Vousatý jako vy. Snad známý od rodiny, nějaká divná existence z příbuzenstva, kdo ví. Taková tragédie. Teď bydlí v zadním traktu toho supermarketu v kontejneru.

Támhle. Ten žlutý. Nikdy ho nikdo nevyváží. Nevím, proč s tím město něco neudělá. Takhle tam je už skoro pět let. Být váma, tak tam nechodím. Lidi si s ním radši nic nezačínají. Nikoho neotravuje, ale člověk nikdy neví.

No prosím, jestli chcete. Když zaklepáte vyleze ven, protože si bude myslet že pro něj máte jídlo nebo něco. Děti ho takhle někdy zlobí. Ale nechoďte moc blízko, smrdí to tam.

„Tati?“

Překlad vznikl v dílně Obce překladatelů pod vedením Zuzany Šťastné a Stanislava Rubáše. Zúčastnili se studenti: Kateřina Klabanová, Lucie Šmídová, Hanka Nesnídalová, Tereza Rejšková, Rostislav Valvoda, David Petrů.

POZNÁMKA K POVÍDCE

19. 4. 1995 vyhodil bývalý voják Timothy McVeigh do povětří vládní budovu v Oklahoma City jako pomstu za likvidaci sekty Davida Koreshe. Při největším teroristickém útoku před zbořením „dvojčat“ zahynulo 168 lidí. I tato skutečnost zřejmě hrála roli v tom, že povídka Terryho Bissona byla oceněna v roce 2000 Nebulou.

Gregory Benford

ČERV NA DNĚ STUDNY

(A WORM IN THE WELL)

Mohla se upéct. Jenom proto, že nedokázala zmrazit člověka.

„Vizualizaci," řekla Ermě. Erma bez odmlouvání poslechla.

Před Claire se rozprostřel povrch Slunce. Obrovská, klokotající pláň. Klimatizace byla nastavená na nejnižší možnou teplotu, ale nijak zvlášť to nepomáhalo.

Ze žlutobílé pěny tryskaly rudé a fialové gejzíry. Nad horizontem už vykukoval koronální oblouk. Jako snubní prsten, napůl ponořený ve vroucím bílém bahně. Kolos vysoký přes dva tisíce kilometrů, hladký a štíhlý, karmínově červený.

Pozhasínala všechna světla v pilotní kabině. Jednou někde četla, že ve tmě se lidem zdá být chladněji. Podle kontrolek byla teplota na palubě normální, ale Claire se přesto začínala potit.

Ztlumila červené a žluté odstíny barev na velké obrazovce před sebou. Doběla rozžhavené peklo tím získalo světle modrý nádech. Claire doufala, že i tímhle aspoň trochu ošálí svoje podvědomí.

Pootočila zrcadlem, aby si mohla prohlédnout koronální oblouk. Díky zrcadlu ho viděla ještě dřív, než se objevil nad obzorem. Blížila se dolů ke slunci po dráze ve tvaru protáhlé elipsy, propočítané tak, aby elipsa v nejnižším bodě těsně minula vrchol oblouku. Trajektorie letu zatím směřovala k cíli.

Software ji podle všeho nechtěl obtěžovat informacemi o teplotě uvnitř kabiny. Gravitace byla v normě, bez výkyvů, a nic víc ji nemuselo zajímat. Nebyla inženýrka. Byla jenom pilotka.

Ochranným krytem zastíněná kabina se spoustou tlačítek notně relativizovala její pozici v reálném fyzickém prostoru – s oblaky vražedného plynu a zběsilým deštěm fotonů. Claire samozřejmě nedržela zrcadlo přímo v ruce, ale mohla s ním pracovat, jako kdyby ho držela. A měla pocit, že světlo odrážené vybroušenou, leštěnou plochou přivádí teplo až k ní do kabiny.

Samotné zrcadlo viselo na nosném zařízení daleko od lodě. Tak daleko, že se nacházelo mimo tepelný štít a bylo vystavené přímému slunečnímu žáru. Jeho chladicí systém nebyl dost účinný, aby zabránil rychlému zahřívání. Bylo jen otázkou času, kdy se zrcadlo roztaví.

Ale tím se Claire netrápila. Věděla, že tou dobou už zrcadlo nebude potřebovat. Tou dobou už bude přímému slunečnímu žáru vystavená ona sama.

Natáhla ruku před sebe, sevřela v prstech virtuální zrcadlo a znovu jím pohnula, aby ho nastavila do jiného úhlu. Záběry ze zrcadla se zhoršovaly a Erma, personifikovaná verze palubního počítače, už je nebyla schopná dostatečně nenápadně retušovat. Už vypadaly příliš dokonale. Zrcadlo se tavilo, objevovaly se na něm trhliny a kazy. To bylo zřejmé i podle tvaru, jaký teď měl oblouk na obrazovce. Ale Erma se pořád snažila budit dojem, že zrcadlo je Sluncem nedotčené.

„Barva indikuje teplotu, je to tak?" zeptala se Claire.

Červená odpovídá teplotě 7 milionů stupňů Kelvina.

Stará dobrá koketka Erma, pomyslela si Claire. Nikdy neodpoví přímo, dokud ji nezačneš přemlouvat. „Ukaž mi vrchol toho oblouku zblízka."

Před očima jí hned poté explodoval detail sluneční atmosféry. Tetelící se copatá rodinka magnetických siločar, propletených stejně složitě jako krajky na viktoriánském prostírání. Mrak zmagnetizovaného koronálního plazmatu, formovaný už od úpatí dole ve fotosféře do tvaru gigantického oblouku. Sem, k vrcholu toho oblouku, se musela Claire dostat. Do nejžhavějšího ze všech dosažitelných míst v celé sluneční soustavě. Právě tady na ni totiž čekala kořist.

Cíl je identifikován a zaměřován satelitem SolWatch. Je až úplně na vrcholu. A je nápadně tmavý.

„To dá rozum, ty chytrá, když to je díra."

Spouštím svůj astrofyzikální kontextový program.

No výborně, Ermo. Jako vždycky v pravou chvíli obrátíš list. „Ukaž mi ji. V barevném kódu."

Claire se upřeně zadívala na černou kruhovou skvrnu. Připomínala jí mouchu v pavoučí síti. Na rozdíl od mouchy ale aspoň nebzučela a neměla nožičky. Naštěstí. Magnetické siločáry se houpaly a čeřily jako pšenice v letním vánku. Kód je označoval modrou barvou, a dodával jim tak tajemný, skoro až hrůzostrašný vzhled. Ale ve skutečnosti to bylo jenom obyčejné magnetické pole, s jakým Claire pracovala každý den. Skutečně tajemná byla tmavá koule, která se do těch modrých pavučin náhodou zapletla.

Šťastnou náhodou. Jinak by ji SolWatch nikdy neobjevil. Ve vesmíru se nic nehledá tak špatně jako tyhle ebenové skvrny. Proto je zatím nikdo nenašel. Až teď.

Blížíme se k hustým vrstvám plazmatu. Bylo by výhodnější, kdybych přešla na rentgenové snímání. Mám to udělat?

„Udělej to."

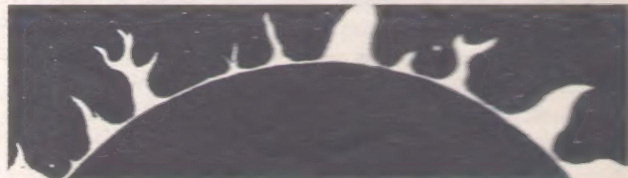
Skvrna vzápětí nabobtnala. Claire se dívala přimhouřenýma očima na magnetické siločáry, které teď měly okrově žlutou barvu. Při rentgenovém snímání se zdály být jasnější a ostřejší. V těsné blízkosti tmavé skvrny se ale siločáry magnetického pole zvláštním způsobem rozmazávaly. Možná se cuchaly a zamotávaly samy od sebe, ale pravděpodobnější bylo, že obraz deformuje ta koule.

„Nic mi k tomu neřekneš, co?" Claire si zvětšila rentgenový snímek černé skvrny. Tvrdé rentgenové paprsky jako obvykle přinášely kvalitní záběr objektu rozžhaveného na velmi vysokou teplotu.

Skvrna. Světlo se kolem ní lámalo a kroutilo, jako kdyby ho někdo míchal lžící.

Moucha v pavoučí síti. Grilovaná nad táborovým ohněm.

A Claire se nad ten oheň měla sehnout a spálit si prsty, až bude mouchu zblízka fotit. Jenom proto, že nezmrazila jediného chlapa.

Loudala se chodbou, tři sta metrů pod povrchem Merkuru, pokrytým fádní struskovitou lávou, a dívala se na pěnící fontány ve vstupní hale obytného komplexu. Nevěnovala pozornost ničemu jinému než svěží vůni rozstřikované vody. Čerstvé vody z ledovce. Žádné recyklované břečky, jakou musela pít, když byla na cestě. Zhluboka dýchala příjemně vlhký vzduch. A právě v tom momentě ji popadnul pod krkem.

„Claire Ambraseová, jsem oprávněn vám provést blokaci."

Vrazil jí kotník svého prsteníku do loketní zdířky. Claire ucítila ostré, chladné cvaknutí. Její systémy se okamžitě zmrazily. Než se stačila pohnout, všechny implantované příkazové spoje měla ochromené.

Bylo to, jako kdyby jí amputoval ruku. Finanční ruku.

Claire samým leknutím nebyla schopná udělat nic jiného než na něj překvapeně zírat – na bezvýraznou šedou myš, co splývá s pozadím. Pro tuhle práci se hodil naprosto dokonale. Nicka. Dokonalý typ pro využití momentu překvapení.

Ustoupil o krok dozadu. „Je mi líto. Společnost Isataku si výslovně přála, aby to bylo provedeno co nejrychleji."

Claire stěží odolávala nutkavému přání srazit ho k zemi. Vypadal, že je Měsíčňan. Bledý, hubený. Asi vážil o pár kilo víc než ona, ale i tak by to byla férová rvačka. A ta by jí udělala moc dobře.

„Já jim zaplatím, až..."

„Chtějí, abyste zaplatila hned." Pokrčil omluvně rameny, čelisti pevně sevřené. Pořád je míval takhle sevřené. Claire si matně vzpomínala, že už ho někde zahlédla. V jednom baru poblíž Apexu. Na Merkuru žilo s bídou tisíc lidí, vesměs zaměstnaných v těžařském průmyslu. Jako ona.

„Isataku mi nemůže jenom tak zablokovat účet." Škrabala se na lokti. Injektáž programů teoreticky neměla mít vedlejší účinky, ale zpravidla je měla. Souviselo to nějak s neuromuskulárním rozhraním. „Takhle odtud Stříbrný tahoun ani neodletí."

„Samozřejmě vám poskytnou omezený úvěr na krytí potřeb souvisejících s cestou. A také vám vyplatí zálohu na náklad rudy. Ale nebude to žádná velká částka."

„Žádná velká částka, která by mně pomohla vyhrabat se z dluhů."

„Ne. Bohužel."

„To oceňuju, ten lidský přístup."

Agent nechal její sarkasmus bez povšimnutí. „Oni také mají zájem, aby se vaše loď dostala na Měsíc."

„Protože ji tam zkonfiskujou."

Vykročila směrem ke svému bytu. Věděla, že tohle jednou musí přijít, ale ve spěchu při shánění zakázek na přepravu rudy o tom moc nepřemýšlela. Přestala být ostražitá. Agenti jako ten Měsíčňan se většinou pokoušeli dostat svou kořist u ní doma, ne někde po chodbách. Doma, hned vedle dveří, měla speciálně pro tuhle příležitost připravený paralyzér.

Potřebovala odvést pozornost. „Budu si stěžovat."

„S tím se obraťte na společnost Isataku." Byl věcný, stručný, odměřený. Do večera měl nejspíš doručit ještě tucet dalších porcí špatných zpráv. Nepostradatelný člověk.

„Ne. Budu si stěžovat vašemu zaměstnavateli."

„Mému?" To ho dostalo. Pevně sevřené čelisti se údivem rozevřely.

„Ano. Kvůli..." Ostře odbočila za roh, ke svému bytu. Tím získala čas, aby si něco vymyslela. „...kvůli nezákonnému získávání informací z mých privátních souborů."

„Tak pozor. Já jsem se ani nedotknul vašich–"

„Cítila jsem to. Slídil jste ve mně. Jenom nelžete!" Přidat kapku hysterie, to nikdy není na škodu.

Tvářil se dotčeně. „Mám prověrku číslo tři. Nikdy jsem nezneužil pravomoc. Můžete se zeptat–"

„To můžu." Spěchala k vstupnímu uzávěru. Nervovým impulsem ho prudce otevřela. Když vcházela dovnitř, agent byl tři kroky za ní.

Tak do toho. Projít uzávěrem, vyškubnout paralyzér z držáku na zdi, otočit se, zamířit...

Nevystřelila. Nedokázala vystřelit.

„Zatraceně!" vyhrkla.

Agent zamžikal očima. Couval zpátky do chodby, ruce zvednuté před tělem, jako kdyby chtěl dlaněmi zadržet výstřel. „Zbláznila jste se? Takhle vyvádět pro mizernou nákladní kocábku."

„Je to moje kocábka."

„Tak dobře, dámo, tak mě tady teď uzemníte. No a co? Pomůže vám to? Jaký si myslíte, že tím získáte náskok? Půl dne? Den? Pak za vámi pošlou tvrdší chlapíky, než jsem já."

„Nepošlou. Ne, když tě zmrazím."

Rty se mu oddělily od sebe a začaly formovat „Z" do nevěřícného *zmrazím?* – ale pak vztekle zasyčely: „Abych byl mimo celou dobu, než se nalodíte, co? Abych nic nehlásil. Kvůli tomu vy zmrazíte člověka. Za tohle vás budu žalovat. Vysoudím na vás tolik peněz, že dáte do frcu i vlastní oční bulvy."

„Jo, jo," řekla Claire unaveně. Ten chlápek byl samé klišé. „Ale to už já budu na Měsíci. A když seženu slušnou zakázku..."

„Modlete se, ať přeprava rudy vynáší dost peněz, abyste mi mohla platit odškodné."

„A srovnat dluh u Isataku." Rezignovaně vrátila paralyzér zpátky na zeď.

„Tolik nevyděláte, ani kdybyste žila věčně."

„Oukej, vždyť jo. Neříkala jsem, že mám velkou šanci."

„Tak příště uvažujte rozumně, milá dámo. Já vám to jenom doručil. Já vám nic neudělal. A vy na mě jdete se stu–"

„Vypadni." Protivilo se jí, když někdo stihnul být vystrašený a vzteklý a nakonec ještě uražený během jediné minuty.

Vypadnul. Claire si povzdechla a uzavřela vstup.

Nejvyšší čas něčeho se napít. Bylo jí mizerně. Ne proto, že jí Isataku nechala zablokovat účet, ale proto, že se styděla sama před sebou.

Nebyla schopná ho poslat k ledu ani na deset megasekund. Přetrhnout kontinuitu jeho života, jeho světa, vyříznout z něj dny, které už nikdy ničím nenaplní.

Samozřejmě by našla důvody, proč to nedokázala. Jejího strýčka zmrazili na rok a stala se z něj lidská troska. Pořád se snažil poskládat si život zas nějak dohromady a nevedlo se mu to ani v nejmenším. A ona to viděla zatraceně zblízka, když byla malá.

Sebepoznání obvykle přinese dost špatné zprávy. Někdo třeba v tu nejnevhodnější chvíli zjistí, že má víc skrupulí, než je zdrávo.

Ale hned potom třeba zjistí, jak vyklouznout z chomoutu jménem Isataku.

Oblouk už byl vidět nad obzorem i bez zrcadla. Třpytivá, světle modrá křivka, klenoucí se do výšky dvou tisíc kilometrů.

Na rentgenových záběrech se jako klubko hadů vlnily nádherné linie magnetických siločar, protkané mihotavými šarlatovými jiskrami. Nebesky krásné a pekelně nebezpečné. Rozhodně to nebylo místo, kde by se měl potloukat obyčejný tahač nákladů vytěžené rudy.

„Ještě chvíli a máme to. A budou peníze. A mně přestane viset na krku ten balvan," řekla Claire.

Struskový štít? K jeho oddělení dojde přesně za 338 sekund.

„Myslíš si, že jseš vtipná, Ermo?"

Jen se snažím využít své programy pro simulaci osobnosti tak komplexně, jak dovoluje kapacita mých operačních systémů.

„Šetři si kapacitu operačních systémů pro něco užitečnějšího. Radši zkontroluj přípravy na to focení. To musí klapnout, rozumíš."

Snímání toho objektu ve všech spektrálních oblastech proběhne plně automaticky, podle programu dodaného Institutem pro výzkum sluneční aktivity.

„Stejně to radši zkontroluj."

Bezpochyby tím získám velmi užitečné informace.

Erma se pro změnu pokoušela o humor s ironickým podtextem. Její melodický, zvonivý hlas bohužel vnímalo přímo vědomí, takže by si Claire zacpáním uší vůbec nepomohla. Erma byla interaktivní inteligence, implantovaná zčásti do lodě a zčásti do nervového systému pilota. Létat se Stříbrným tahounem by bez ní prakticky nebylo možné. Bez ní a bez robotů.

Proletět touhle horkou kaší je prakticky nemožné i s nimi, pomyslela si Claire při pohledu na gigantický ohňostroj před sebou.

Snažila se držet loď přesně uprostřed stínu vrhaného tepelným štítem. Rozžhavená hromada strusky začínala nebezpečně rotovat. Každou chvíli od ní odlétla menší nebo větší spečená hrouda.

„Proč to najednou takhle rotuje, sakra?" Claire si byla jistá, že na začátku jejich parabolického letu ke Slunci měl štít nulovou úhlovou hybnost.

Na asymetrické těleso štítu působí slapový točivý moment.

„To mě nenapadlo."

Claire si původně představovala, že směrem ke Slunci zůstane celou dobu obrácená pořád stejná strana štítu. Ale teď se štít začal otáčet a teplo z jeho rozpálené strany vyzařovalo i k lodi. Štít, který Claire na oběžné dráze Merkuru poskládala z hromad hlušiny, už na infračervených záběrech viditelně doutnal. A strana, co byla předtím obrácená ke Slunci, už se tavila.

„Může nás to teplo ohrozit?"

Z našeho hlediska je nárůst teploty zanedbatelný. K oddělení štítu dojde dřív, než by jeho teplota mohla hrát nějakou roli.

„Co kamery?“ Claire nedůvěřivě sledovala jednoho z robotů, který právě připevňoval k sondám snímací zařízení. Podle podmínek, dojednaných s Institutem pro výzkum sluneční aktivity, byly tyhle přístroje součástí provize. Kdyby je roboti poškodili, musela by si jejich cenu odepsat od zisku.

Všechny jsou kalibrované a pásmované. Nad cílem budou v provozu jen 33,8 sekundy. Vlastní přelet oblouku pak potrvá 4,7 sekundy.

„Doufám, že se vědcům bude líbit to, co uvidí.“

Když vynásobím pravděpodobnost úspěchu očekávaným ziskem, vyjde mi suma převyšující šedesát dva milionů dolarů.

„Slíbili mi sedmdesát pět miliónů.“ To znamenalo, že Erma odhaduje pravděpodobnost úspěchu na…

Pravděpodobnost úspěšného nasnímání objektu ve všech relevantních kmitočtových pásmech odhaduji na osmdesát tři procenta.

S Ermou v hlavě nemělo smysl zkoušet počítat. Erma byla vždycky rychlejší. „No jo. Fajn. Hlavně dávej pozor. Na ten štít a vůbec. Až bude po všem, napumpuju tam pozitrony. A vypadneme. Začíná tu být pěkně horko.“

Pokud jde o teplotu uvnitř kabiny, nezaznamenala jsem žádnou odchylku od 22,3°C.

Claire sledovala, jak se mezi chomáčovitými oblaky nad rozžhaveným slunečním povrchem nadouvá obrovský puchýř, velký přibližně jako Evropa. Už si zvykala, že tohle je tu normální. „Tak se mi to asi jenom zdá. Nejlepší bude, když se obě pustíme do práce. Oukej?“

Šéf místní centrály programu SolWatch se na Claire a na její návrh díval dost skepticky. I když si to taktně nechával pro sebe.

Z jeho protáhlé tváře se nedalo nic vyčíst. Byla nehybná, pevná, kost a kůže. Kůže napnutá jako na bubnu. Tenhle styl tvarování obličeje byl v módě mezi prvními prospektory na asteroidech před půl stoletím. V tom samém stylu měl tvarované i tělo. Úzký, trubičku připomínající trup, vhodný pro pohyb v chodbách, šachtách a průrvách, speciálně uvolněné a pružné klouby, velké ruce. Jeho trubkovitému vzhledu nešlo upřít určitý šarm. Seděl s nohama obtočenýma kolem židle a díval se jí do očí. Na rtech zdvořilý úsměv. Pečlivě odměřený zdvořilý úsměv.

„Tak vy jste ochotná provést předběžný průzkum?“

„Když mi zaplatíte.“

Zdvořilým úsměvem na okamžik probleskl přezíravý úsměšek. „Jak jinak. My ale máme na oběžné dráze Měsíce loď, která je těsně před dokončením. Takže je mi líto…“

„Ale já tam můžu letět hned.“

„Vy zřejmě víte, že náš projekt má zpoždění a–“

„To vědí na Merkuru všichni. Ztratili jste první sondu.“

Trubička zamyšleně proplétal svoje pevné, dlouhé prsty a se zájmem sledoval, jak zapadají do sebe. Možná se cítí nesvůj, když jedná se ženou, pomyslela si Claire. Možná, že se mu vůbec nelíbí ženy.

Každopádně ale ten úzký obličej nad šlachovitým tělem v sobě měl něco zneklidňujícího, něco, co ji přitahovalo. Působil jemně a zároveň mužně. Claire se přistihla, že si prohlíží jeho prsty se stejným zájmem jako on. Do myšlenek se jí vkradla otázka, jestli je pravda, že u muže platí pro délku všech jeho údů přímá úměrnost. Babské povídačky. Ale proč je neověřit v praxi? Ne. Klid. Nejdřív práce, potom zábava.

„Autopilot ji navedl moc blízko,“ připustil Trubička po chvíli. „Vyskytla se tam anomálie, která nějak souvisí s refrakčními vlastnostmi toho objektu. V každém případě to komplikuje navigaci. Bohužel nevíme přesně, v čem je problém.“

Svým nezdarem se očividně trápil, ale snažil se to nedávat najevo. Lidi to tak dělají, když jim za tučnou mzdu někdo ze Země tahá za nitky a může je kdykoliv nahradit jinou loutkou. To vám pak na platu začne záležet víc než na sobě.

„Mám velký nákladový prostor,“ řekla Claire nesměle. „Vešla by se tam spousta těch vašich přístrojů. A byly by tam chráněné před teplem.“

„Pochybuji, že váš tahač rudy má potřebné technické parametry.“

„Co v tom může být za vědu? Vletím tam, vaše přístroje si udělají svou práci a já rychle vypadnu.“

Zas ten úsměšek. „Vaše loď není uzpůsobená pro přelet nad povrchem Slunce. Tam se i výzkumné lodě s potřebnými–“

„Mám Fresnel.“ To byla speciální lodní obšívka, za kterou dala hromadu peněz a která měla od lodi odrážet fotony všech ras, národů a přesvědčení.

„To by nestačilo.“

„Tak použiju struskový štít. Navíc mám dost silný pohon. Když poletím bez nákladu, můžu se rychle dostat ven. Hodně rychle.“

„Naše sonda byla konstruovaná přesně podle–“

„Jo. A přišli jste o ni.“

Začal zase zkoumat svoje prsty. Štíhlé, šlachovité, velké. Vypadalo to, jako by do nich byl zamilovaný. Claire naplňovala táhnoucí se ticho představami o tom, kolik zajímavých věcí by těmi prsty mohl dělat. Život ji naučil, že při obchodním jednání často záleží hlavně na schopnosti dost dlouho mlčet. „Náš… Jak už jsem řekl, je pravda, že náš projekt je ve skluzu.“

Vida, už měkne. Claire se chápavě usmála. „To víte, na Měsíci se vždycky se vším hrabou.“

Trubička přikývl. „A já pořád jenom čekám. A červí díra se každým okamžikem může zřítit do Slunce. Pořád jim říkám…“

Zasáhla asi hodně citlivé místo, protože celou minutu mluvil o tupcích, co nic nedělají a ničemu nerozumějí, když pořád jenom čučí na svoje monitory a nemají žádné zkušenosti. Claire se tvářila soucitně, klopila oči a bavila se sledováním dlouhých prstů, které se teď bez ustání svíraly, rozevíraly a napínaly. Ne, nejdřív práce. To si musela připomínat čím dál častěji.

„Vy myslíte, že by ta – věc – mohla zmizet?“

„Červí díra?“ Zamžikal očima a přerušil svou rozhořčenou litanii. „Byl zázrak, že jsme ji vůbec objevili. Může se zřítit do Slunce prakticky kdykoliv. Třeba zrovna teď.“

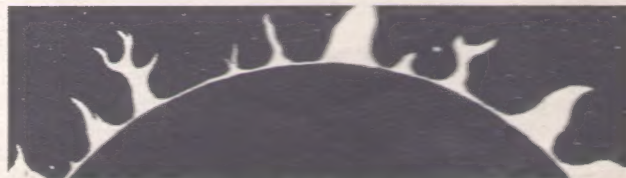
„Pak všechno závisí na rychlosti, ne? A vy, jestli se nemýlím, vy přece smíte rozhodovat o výdajích z místního rozpočtu?“

„No… ano.“ Usmál se.

„Já mám na mysli jenom takovou menší částku v hotovosti. Řekněme sto milionů.“

Svraštil obočí. „To není menší částka.“

„Oukej, tak sedmdesát pět. Ale v hotovosti, ano?“

Velký magnetický oblouk čněl vysoko nad tuhým, téměř rovným slunečním horizontem. Kilometrový obr bez trupu.

Claire zvolila takovou dráhu letu, aby její loď minula vrchol oblouku ve vzdálenosti pouhých několika kilometrů od magnetických siločar, které tam spoutávaly oblak rudého vodíkového plazmatu, rozžhaveného proudem energie do magnetických polí. Fungovalo to vlastně jako obrovský, tisíce kilometrů vysoký, doruda rozpálený tlakový hrnec.

Stál tam až měsíce a mohl tam stát roky. A stejně tak se mohl v příští minutě rozplynout. Předpovídání toho, kdy ten který oblouk exploduje do sluneční erupce, to byl ohromně lukrativní vědecký obor, který den co den produkoval nejpozorněji sledovanou předpověď počasí v celé sluneční soustavě. Případná erupce by totiž uškvařila dělníky ve skafandrech až někde v pásmu asteroidů, kdyby je nikdo včas nevaroval. Varovat je měl systém SolWatch, provozovaný Institutem pro výzkum sluneční aktivity. K objevu červí díry shodou okolností došlo právě při běžném monitorování magnetického oblouku.

Spletence siločar jí rostly před očima. „Už to máš?“

Ne. Měla bych to, ale teď tam vyzařuje příliš mnoho světla.

„Co taky můžu čekat, sakra. Tady je všeho příliš mnoho."

Podle satelitního průzkumu by měl náš cíl mít průměr několik set metrů. Nechápu, jak je možné, že ho teď najednou nedokážu najít.

„Zatraceně!" Claire soustředěným pohledem prohledávala objekt na obrazovce. Sledovala siločáry magnetického oblouku, vinoucí se od vrcholu až k úpatí, ukotvenému ve sluneční výhni, ale červí díra nikde mezi nimi nebyla vidět. To by byl konec. Mohla se po nich sesunout dolů a žbluňknout do oceánu hustšího, relativně chladnějšího plazmatu. Pak by se propadávala níž a níž, směrem k jádru hvězdy, a cestou by zřejmě pohlcovala její hmotu. Ze strachu před touhle variantou možného vývoje událostí se hlavouni rozhodli, že je třeba červí díru „studovat". Nic jiného je k tomu nevedlo. Jenom strach.

„Už jsi ji našla?"

Ne. V oblasti kolem vrcholu toho oblouku je pořád velké množství světla. Teoreticky by–

„Dej pokoj s teorií!"

Do začátku akce zbývá 12,6 sekundy.

Oblouk se rychle blížil a zvětšoval. Claire už i na záběrech pořízených bez teleobjektivu rozeznávala jednotlivá mihotající se vlákna siločar magnetického pole, které ve svých zdech udržovalo křehkou rovnováhu mezi magnetickými silami a horkým plazmatem. Plazma na každý stisk magnetické pěsti odpovídalo zuřivými oslepujícími záblesky. Stisk, záblesk. Stisk, záblesk. V tom byla podstata celého komplikovaného zázraku. Díky ní se nad povrchem Slunce klenul nádherný gigantický oblouk. Ale Claire momentálně neměla náladu na to, aby si náležitě vychutnala všechny jeho půvaby.

Kolem očí jí stékaly tenké pramínky potu a na bradě pomalu odkapávaly dolů. Žádný trik, ani ten se zhasínáním světla v kabině jí nepomohl zapomenout na žár sálající ze Slunce. Navzdory ujištěním o stálé teplotě uvnitř kabiny se pořád potila a zadýchávala.

Obrovskou část tepla zatím odrážel struskový štít. V nejzazším bodě parabolické dráhy už loď ale měla být tak blízko nesmírně rozlehlého povrchu Slunce, že by tam štít prakticky žádný stín nevrhal.

Teplota v kabině stoupá.

„To si myslím už dávno. Hledej toho červa!"

Nad obloukem – ne, počkej. Už je to pryč. Už vidím cíl.

Claire plácla rukou do opěradla gauče, na kterém v kabině seděla, a vyjekla radostí. Na velké obrazovce se objevil detailní záběr vrcholu koronálního oblouku. Claire si uvědomila, že právě tudy za malou chvíli proletí. Detail se zvětšoval. Byla tam.

Tmavá koule. Červ na dně gravitační studny. Žádná moucha, kdepak. Byla usazená mezi magnetickými siločarami jako černé vejce v bledě modré slámě. Čokoládové velikonoční vajíčko, které by jí s trochou štěstí snad mohlo zachránit loď před tou svinskou sebrankou z Isataku. Snad.

Snímání začalo. Ve všech pásmech. Všechny přístroje funkční.

„Bravo."

Použila jsi slovo, které vyjadřuje radost, ale tón hlasu tomu zcela neodpovídá.

„Jsem nervózní. A taky vím, že prachy, co mi za to dají, mě sice dostanou z nejhoršího, ale těžko s nima udržím tuhle loď. A tebe."

Kvůli tomu nepropadej beznaději. Určitě se naučím pracovat i s jiným kapitánem.

„To určitě. Abych pravdu řekla, nedělám si starost o tebe."

Předpokládala jsem, že to tak bude.

„Když přijdu o loď, budu si muset najít práci někde na povrchu. Hrabat se v hlíně jako krtek."

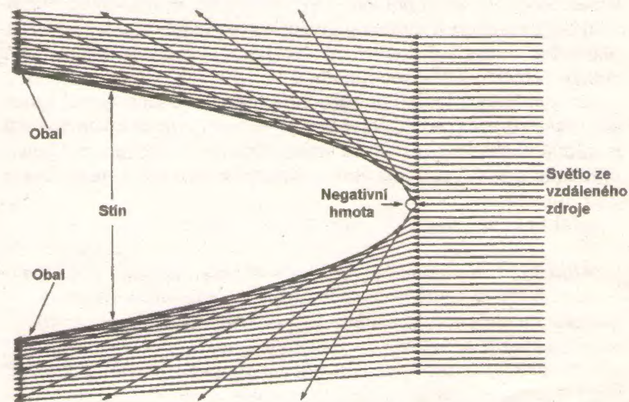
Erma neměla pro tenhle případ připravenou odpověď, a tak změnila téma.

Obraz červí díry se zmenšuje.

„Cože?" Vypadalo to, že červí díra na vrcholu koronálního oblouku je doopravdy menší. Její obraz se po obvodu vlnil, světlo se tam lámalo a ohýbalo. Claire zahlédla kolem černé skvrny duhu.

„Co se tam děje?" Dostala strach, že ta věc, podle zákona schválnosti, zrovna teď spadne do Slunce.

Nezaznamenávám žádný relativní pohyb cíle. Obraz se zmenšuje úměrně tomu, jak se přibližujeme.

Lom světla způsobený objektem z negativní hmoty (v horizontálně zmenšeném měřítku). Svazek rovnoběžných paprsků vytváří oblast stínu. Na okrajích této oblasti se paprsky akumulují, tvoří obalovou plochu podobnou duze a zvyšují intenzitu světla.

„Hloupost. Věci jsou větší, když k nim jdeš blíž."

Tahle ne.

„Takže ta díra se smršťuje?"

Důležité! Snímání z padesáti procent dokončeno.

Claire se potila a nebylo to stoupající teplotou v kabině. „Co se tam, sakra, děje?"

Spouštím záložní teoretické programy.

„No to mě uklidnilo. Když znám teorii, tak mi je vždycky líp."

Červí díra se na obrazovce viditelně zmenšila. Její světelné pozadí ji začínalo pohlcovat. Když loď přelétla nad obloukem, černé smítko, lemované podivnou třpytivou duhou, zmizelo ve spleti mihotavých siločar. Claire si nervózně poposedla.

Důležité! Snímání dokončeno.

„Fajn. Sondy jsou zpátky? Všechno v pořádku?"

Samozřejmě. Do oddělení štítu zbývá 189 sekund. Mám spustit program?

„Vyfotily všechno, co bylo potřeba?"

Ve všech pásmech. Je velmi pravděpodobné, že zisk bude činit plných 75 milionů.

Claire znovu zaječela radostí. „Teď budu mít na lepšího advokáta. A třeba to nějak srovnám. Všechny ty dluhy a nedoplatky."

To je mnohem méně pravděpodobné. Mimochodem, už ti můžu vysvětlit anomálii, která způsobila smrštění obrazu. Červí díra je z negativní hmoty.

„Z antihmoty?"

Ne. Je to negativní hmota. Má opačné prostoročasové zakřivení než normální hmota.

„To nechápu."

Claire věděla, že červí díra spojuje dvě části prostoru, vzdálené od sebe někdy i mnoho světelných let. Že červí díry jsou pozůstatky z prvotního vesmíru, vesmíru s nekonečně velkou hustotou a teplotou. Že jsou to vlastně záhyby, které nevyžehlila ani mohutná vesmírná expanze. Hmota se do nich může na jednom konci ponořit a vzápětí se vynořit na druhém konci. Rychle, rychleji než rychlostí světla.

To ostatní už jí musela vysvětlit Erma. V režimu zhuštěného předávání informací. Claire stěží stačila vnímat, co jí Erma sděluje o patnácti miliardách let, které uběhly od zrodu červích děr. Během tak dlouhé doby se téměř jistě mohlo stát, že v určitém okamžiku jeden konec červí díry začal pohlcovat víc hmoty než druhý konec. Například když vrazil do hvězdy a spolykal obrovská množství hmoty z jejího jádra. V dané lokalitě by pak červí díra vyvolávala dojem velice hutného objektu s úžasnou hmotností.

Ovšem hmota, kterou do sebe červí díra na jednom konci načerpá, zase na druhém konci červí díry prýští ven. V dané lokalitě to pak budí dojem, jako by červí díra hmotu ztrácela. A časoprostor kolem ní se tam logicky zakřivuje obráceným způsobem než v místech, kde červí díra hmotu pohltila.

„Takže ta věc, to je..."

Musí to být negativní hmota. Proto od sebe odpuzuje zdejší hmotu. Na opačném konci se ale chová jako normální, pozitivní hmota a okolní hmotu k sobě přitahuje.

„No dobře, ale proč ji teda ta odpudivá síla neodhodí od Slunce?"

To by se stalo a červí díra by zmizela v mezihvězdném prostoru. Kdyby ji ovšem nedržel ten magnetický oblouk vzadu za námi.

„Jak jsi na tohle přišla? Já jsem viděla jenom..."

Erma nakreslila na obrazovce jednoduchý náčrtek.

Negativní hmota působí na svazek rovnoběžných paprsků světla jako rozptylná čočka. To je důvod, proč se nám zdálo, že se červí díra smršťuje, když loď přelétala nad obloukem.

Normální hmota světlo zaostřuje jako spojná čočka, to Claire věděla. Z náčrtku bylo patrné, že negativní konec červí díry láme světelné paprsky obráceným způsobem. Odráží je od sebe do stran, a vytváří tak za sebou tmavý tunel. Právě tím tunelem Claire se svou lodí prolétla střemhlavým letem dolů k oblouku. Proto se jí podle záběrů na obrazovce zdálo, že se červí díra zmenšila.

„Ale tohle snad nemůže se světlem udělat taková malá koule. Na to by byla potřeba přinejmenším celá hvězda, ne?"

To je pravda. Ale červí díru tvoří hmota, o které prakticky nic nevíme. A má vlastnosti, které se vymykají našemu chápání.

Claire nesnášela učené výklady, zvlášť ty v režimu zhuštěného předávání informací. Ale tentokrát ji někde vzadu v hlavě začal šimrat jeden nápad... „Takže ta červí díra se nemůže zřítit do Slunce, že ne?"

Ne. Nemůže. Dokonce bych si dovolila tvrdit, že se do toho oblouku zapletla, právě když stoupala nahoru po kolizi se Sluncem.

„Vědci budou mít radost. Červí díra neschlamstne Slunci jádro."

Přesně tak. Tím významnější jsou výsledky naší expedice.

„Významnější možná, ale ne výnosnější." Práce za fixní plat jí odjakživa lezla na nervy. Člověk se může přetrhnout a vyjde to nastejno, jako když celou pracovní dobu prospí.

Každopádně nás může těšit, že máme takové obrovské štěstí, že se nám podařilo setkat s tak vzácným objektem. Komu dalšímu se to poštěstí? Nebude tady dlouho. Magnetické oblouky většinou explodují za–

„Počkej vteřinku. Jak velká tedy vlastně je ta věc?"

Podle mých výpočtů by měla mít průměr přibližně deset metrů.

„Takže to v institutu pěkně popletli. Je dost malá."

Nepočítali s tím zvláštním lomem světla. Interpretovali data konvenčními metodami.

„Měly jsme štěstí. Kdybys v tom tunelu ztratila orientaci jako ta jejich sonda..."

Rozhodně jsme měly štěstí. Červí díra je naprostý unikát. Je to relikt z první sekundy existence našeho vesmíru. Jako tunel někam jinam by–

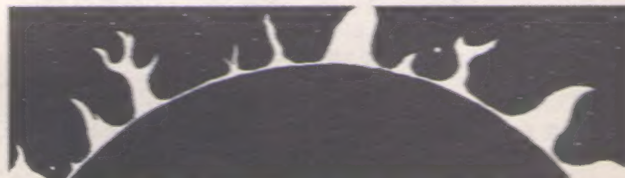
„To stojí za pokus."

Claire rychle uvažovala. Bylo jasné, dokonce i Ermě bylo jasné, že sedmdesát pět milionů by jí loď nejspíš nezachránilo. Ne. Ale teď dostala novou šanci. Věděla to, co zatím nevěděl nikdo jiný. A tahle šance už by se nemusela opakovat.

„Zastav zatím ten program pro oddělení štítu."

To bych ti v žádném případě nedoporučovala. Tepelná zátěž bude rychle–

„Jseš software, nejseš kapitán. Udělej to."

Jednala impulzivně, jak jinak.

V tom byl rozdíl mezi inženýrem a pilotem. Inženýři by všechno zvažovali a propočítávali ještě i poté, co se rozhodli podstoupit riziko. Piloti ne. Nikdy. Věděla, co chce. Věděla, že musí obletět Slunce, a ne vypotit sloupec čísel.

Pot. Uvědomila si, že začíná páchnout.

Nutila se myslet na něco studeného. Na teorii.

Pohodlně se usadila uprostřed gauče s koženým potahem. Čekala, až se podaří navázat spojení mezi její lodí a centrálou. Na obrazovkách před ní defilovaly grafy, rovnice a vzorce. Červí díry jako pozůstatek fyzikální singularity z počátku expanze po velkém třesku. Červí díry jako potenciální hrozba pro planety a hvězdy, které by byly zasaženy jejich pozitivním koncem.

Claire si představovala ústí tunelu, široké pár metrů a sající do sebe celou obří hvězdu, jejíž atomy se hned vzápětí objevují někde daleko v prostoru. Stavebním materiálem pro takový tunel musí být hmota velmi neobvyklých parametrů, hmota s „negativní průměrnou hustotou energie". Claire sice netušila, co tenhle pojem přesně znamená, ale jisté bylo, že se působením téhle hmoty při expanzi po velkém třesku provrtaly skrz naskrz vesmírem červí díry. Vzácné, zřídka se vyskytující tunely z velmi vzácného stavebního materiálu, který až dosud nebyl k sehnání. Až dosud.

Červí díry tedy můžou lidstvo zahubit, a nebo mu dát sílu a možnosti hodné bohů. A lidstvo by se mělo dozvědět, která z těch dvou variant je pravděpodobnější. Povídal trubička v centrále programu SolWatch.

„Budiž." Claire obřadně připila všem obrazovkám v pilotní kabině. Obrazovkám, na kterých právě tou dobou běsnil sluneční povrch v celé své termonukleární kráse.

Claire nikdy nepatřila k lidem, co se vyžívali v drsném životě na palubách nevzhledných plechových krabic, tahajících rudu z místa na místo. Pro ni to zpočátku byla jen tvrdá práce za pořádný balík peněz. Až později se ukázalo, že i tahle představa je naivní. Po odečtení nákladů byly skutečné zisky vesměs nízké, někdy dokonce i záporné. Proto se tolik zadlužila u Isataku. Musela si zvyknout, že přeprava megatunových nákladů napříč sluneční soustavou není vlastně nic jiného než dlouhé, únavné vysedávání v pilotní kabině. Ale zatím pořád držela krok s konkurencí. Když se jí jednou vyjímečně podařil tučný úlovek na zbožním trhu, obstarala si hned obšívku s Fresnelovými filtry. Díky nim

teď měla větší naději, že se při obletu Slunce neusmaží. Osobně zkontrolovala zásoby vody na palubě. Usoudila, že množství vody, které si dala stranou, aby ji mohla použít při ošetřování koberců, i množství vody v malé kašně s fontánkou a zvonkohrou je prakticky zanedbatelné. Zato užitkové a pitné vody v recyklačním okruhu se zdálo být dost. Tahle voda právě začínala pracovat na tom, aby své majitelce zachránila život.

Claire měla před sebou dvě hodiny letu nad sluneční korónou. Dala Ermě svolení, aby od Stříbrného tahouna odhodila štít. Hrouda tavící se strusky opsala dlouhý oblouk a zmizela v nekonečné tmě.

Claire poprvé po dlouhých týdnech nastartovala mixmotor. Z magnetických nádrží vytryskly proudy antihmoty, srazily se s reakční hmotou a rozpoutaly pravé peklo, usměrňované hnacím systémem tak, aby se explodující, anihilující hmota soustřeďovala do trysek. Stříbrná loď vyrazila prudce kupředu, po nižší oběžné dráze kolem Slunce.

Sebevražedné dráze, pokud by na ní zůstala déle než pár hodin.

Pumpuji do stěn další vodu.

„Dobrý nápad."

Stříbrný tahoun byl tak stříbrný, že stříbrnější už, technicky vzato, ani být nemohl. Nedokázal od sebe odrážet pouze nepatrný zlomek sluneční záře. Obšívku měl pokrytou Fresnelovými filtry, nanášenými v několika vrstvách. Prostě technická špička.

Trvalo by přes deset hodin, než by se stěny Stříbrného tahouna rozžhavily na šest tisíc stupňů, tedy na teplotu, jaká panovala v jejich bezprostředním okolí. Ovšem už po dvou hodinách by se teoreticky měla vyvařit naprostá většina vody, kterou teď Erma pumpovala do stěn. Claire si tu vodu koupila za šílené merkurské ceny, když se chystala letět na Měsíc. Teď zamyšleně poslouchala, jak tahle voda bublá ve stěnách.

I vodě připila šampaňským z jediné láhve, kterou na palubě měla. Byla rozhodnutá ji dopít až do dna. Kdyby ten oblet Slunce náhodou nepřežila, nechtěla si ještě ke všemu vyčítat, že něco přišlo nazmar.

Nevím, jestli si skutečně uvědomuješ, jak vysoký stupeň rizika je spojený–

„Zmlkni."

Úkol jsme splnily, data právě odesílám do centrály na Merkuru. Měla bys mít radost a pokračovat v cestě podle našeho do detailů propracovaného plánu.

„Víš, kam si tyhle rady můžeš strčit?"

Vezmi laskavě v úvahu, že jsem moderní personální simulace s pokročilou mentální architekturou. Mám stejnou motivaci a stejné emoce jako člověk. Mám... Mám strach.

„Simulace nemůže mít strach. Simulace ho simuluje."

A jaký je v tom rozdíl? Pro kvalitní simulaci–

„Nezdržuj, sakra." Claire si nikdy nepotrpěla na učené debaty a už vůbec nestála o to, aby ji ve chvílích, které pro ni mohly být poslední, otravoval software vyvoláváním pocitů viny. Nechtěla myslet na riziko. Už byla rozhodnutá.

Velká obrazovka zablikala. Vzápětí se na ní objevil šéf merkurské centrály programu SolWatch. Mračil se. „Volám pilotku! Až teď jsme zachytili váš paprsek. Jste na oběžné dráze kolem Slunce. Proč? Máte poruchu? Specifikujte potíže."

Claire připila i jemu. Šampaňské chutnalo skvěle. Claire si samozřejmě musela vzít protialkoholový prášek, aby si udržela čistou hlavu a rychlé reflexy. Erma jí vnucovala ještě spoustu dalších prášků a bez ustání rozstřikovala po celé kabině uklidňující sprej. Chemická šidítka tváří v tvář brutální fyzice. „Nemám poruchu. Přivezu vám toho červa."

„Zbláznila jste se? Podle dat, co jste nám poslala, jde zřejmě o negativní konec a to je vynikající, úžasná zpráva, ale–"

„Ta díra je malá. Když budu mít štěstí, tak ji odtáhnu."

Trubička zakroutil nesouhlasně hlavou. „To bude riskantní, velmi–"

„Kolik mi za ni dáte peněz?"

„Cože?" Zamžikal očima. Vypadalo to působivě, s těmi dlouhými řasami. „Přece nemůžete jenom tak prodat předmět astronomického zkoumání."

„Všechno, co drží moje drapáky, je moje. Kosmický zákoník, paragraf 64.3."

„Vy mi tu klidně citujete paragrafy, když je ve hře objev takového významu, že–"

„Chcete ji, nebo nechcete?"

Podíval se někam mimo kameru, jako kdyby tam zoufale sháněl někoho, s kým by celou záležitost konzultoval, ale nejspíš nikoho nesehnal. Ani z Měsíce, ani z Isataku. A čas běžel. Musel se rozhodnout sám. „No... dobře. Ale uvědomte si, že to je bláznovství. A že neneseme žádnou odpovědnost za–"

„Ty řeči vynechte. Potřebuju co nejpřesnější odhad síly pole v tom oblouku. To snad pro mě váš tým může udělat, ne?"

„Samozřejmě vám poskytneme technickou asistenci." Usmál se. Trochu. „Jistě se dohodneme i na ceně. Pokud se z toho všeho vůbec dostanete."

Přinejmenším byl dost čestný, aby řekl „pokud", a ne „až". Claire si dolila šampaňské do krásného broušeného poháru. Nejkvalitnější křišťál, jaký se dal sehnat. Když kupujete jenom jednu sklenici, můžete si dovolit tu nejlepší. „Pošlete mi – tedy spíš Ermě – ty odhady co nejdřív."

„S přenosem dat budou problémy. Kvůli těm hustým vrstvám plazmatu."

„Erma chytá vaše satelity. Vysílejte přes ně."

„Další problémy budou... Budou obrovské."

„Jako můj dluh u Isataku."

„Všechno by to bylo potřeba nejdřív promyslet, vypořádat se s tolika–"

„Já se teď hlavně potřebuju vypořádat se zbytkem toho šampaňského."

Nemáš žádný plán.

Ermin zvonivý hlas měl čím dál uraženější, vyčítavější zabarvení. Skutečně dobře nasimulovaná osobnost. Dokonce i s typicky ženskou vychytralostí. Ale Claire to všechno ignorovala. Svlékla si poslední zbytky oblečení. „Je tu vedro."

Přirozeně. To jsem předpokládala. Propočítala jsem vzestup teploty během obletu Slunce podle Stefanova-Boltzmannova zákona.

„Bravo." Claire si z vlasů vytřásla pot. „Stefan a Boltzmann mně taky můžou vlézt na záda."

Postupně zpomalujeme. K cíli nám zbývají 4,87 minuty. Nádrže na antihmotu jsou magnetické a brzy by s nimi mohly být problémy.

V útrobách lodě se ozýval hukot. Claire seděla v pohodlném anatomickém křesle a testovala všechny lodní obvody, aby si něčím zkrátila nesnesitelně dlouhé čekání. Čas od času se nervózně podívala na obrazovky. Na gigantické plameny, šlehající z nekonečné žhavé pláně nahoru, směrem k ní.

Cítila se jako houba nasáklá vodou. Vzduch, který vdechovala, byl nepříjemně horký. Srdce jí bušilo. Nakonec se přece jen vzchopila a odsekla: „Mám plán, abys věděla."

Zřejmě nepokládáš za vhodné se mi s ním svěřit, že?

Claire zakoulela očima. Uražená simulace osobnosti. Přesně tohle teď potřebovala. „Bála jsem se, že se mi budeš smát."

Nikdy jsem se ti nesmála.

„No právě."

Claire se snažila nevšímat si červeně blikajících kontrolek. Pořád

přesvědčovala sama sebe, že systémy jsou v pořádku. Jsou jen přetížené horkem, nic víc. Tak proč se ale cítím tak těžce? Holka zlatá, dneska vůbec nejseš ve formě.

Odstrčila od sebe ovládací panel. Vyděsilo ji, kolik námahy musela vynaložit na tenhle jednoduchý pohyb. Doufám, že ta alkoholová tabletka funguje. Radši bych si měla vzít ještě jednu.

Vstala, aby si pro ni došla. A hned vzápětí upadla na podlahu. Narazila si koleno. „Zatraceně!" Erma neřekla ani slovo.

Claire se s vypětím všech sil dostala po čtyřech zpátky ke křeslu. Pokoušela se do něj vydrápat. Měla pocit, že váží tunu. A pak to všechno pochopila.

„Zpomalujeme, takže se tu víc projevuje lokální gravitace. Je to tak?"

Zjednodušeně by se to tak dalo říct. Vedu loď po sestupné [illegible] dráze, která by měla být zakončena stacionární pozicí v bez[illegible]ní blízkosti vrcholu koronálního oblouku. Přesně tak, jak sis přála.

Claire se znovu marně pokusila vydrápat do křesla. Zdálo se jí, jako by v Ermině hlasu zaslechla náznak škodolibé radosti. Může vůbec personifikovaný počítač něco takového cítit? „Jaká je tu lokální gravitace?"

27,6 gravitace na Zemi.

„Cože? Proč jsi mi to neřekla dřív?"

Nezabývala jsem se tím, dokud jsem nezaregistrovala její projevy na palubě lodi.

Jo. A rozhodla ses udělit mi lekci, pomyslela si Claire. Ale je to moje chyba. Fyzika je v podstatě jednoduchá. Let na oběžné dráze znamená, že odstředivé zrychlení přesně vyrovnává lokální gravitaci. V tom je celá ta věda. Pro Stříbrný tahoun nebylo 27,6 géčka žádnou velkou zátěží. Byl konstruovaný tak, aby utáhnul bez velkých problémů i tisícinásobek své vlastní hmotnosti.

Ovšem to se týkalo jenom samotné lodi, vyrobené z uhlíkem tvrzených slitin. Ty by dokázaly vydržet zpomalování letu a pak i zastavení, ale člověk by se proměnil v mazlavou červenou kaši.

Claire nebyla schopná se zvednout z měkkého koberce v pilotní kabině. Všechny kosti a klouby ji bolely. „Musím se přece…"

Mám změnit kurs?

„Ne! Musím se přece nějak dostat–"

Do cílového bodu se dostaneme za 3,94 minuty.

Zvonivý počítačový hlas doopravdy zněl škodolibě. Teď už si tím Claire byla jistá. A zavrčela: „Vodu. Chce to vodu."

Mám potíže se zachycením tvého signálu.

„Protože tenhle skafandr je do kosmu, a ne na potápění."

Claire plavala ve vodě nad svým pravou kůží potaženým gaučem. Radši nemyslela na to, co tahle koupel provede se vším tím drahým nábytkem a s dalším vybavením interiéru. Celý obytný komplex byl zaplavený pitnou a užitkovou vodou. Neměla na výběr. Kdyby neudělala tohle, za malou chvilku by z ní byla louže rajského protlaku.

Musela se proplazit palubním průlezem a stáhnout skafandr z věšáku. Pak si skafandr musela obléknout. To byl nekonečný, vyčerpávající souboj. Kůže, kluzká od potu, jí pomohla jen málo. Ruka se zachytila v rukávu a Claire ji za nic na světě nemohla vytáhnout ven, aby to zkusila znovu.

Málem už propadala panice. Ale vyvázla z toho. Piloti se nenechají snadno ovládnout strachem. Zvlášť za letu. Přinutila se pomalu, centimetr po centimetru, vytahovat ruku z rukávu a nemyslet na nic jiného.

Jakmile Erma napumpovala do místností vodu z rezervoárů, začal fungovat Archimedův zákon. Claire v nadouvajícím se [illegible] byla nadlehčována silou rovnající se tíze kapaliny skafandrem vytlačené. Plavání pod vodou jí přinášelo zážitky, s jakými se člověk na Merkuru nebo na Měsíci jen tak nesetká. Nikdy předtím se nepotápěla, a proto se až teď na vlastní kůži přesvědčila, jak nápadně se to podobá práci ve stavu beztíže. A jak příjemně to chladí.

Dokud se neuvaříš jako rak, blesklo jí hlavou.

Voda je dobrý vodič, čtyřikrát lepší než vzduch. Na to přijdete sami, když pořád létáte s nákladní lodí blízko Slunce. Claire věděla, že musí nechat zbytek lodě napospas slunečnímu žáru a ochlazovat jenom vodu načerpanou do místností a do stěn kolem nich. Erma pak musí část vody odvést do výměníků tepla a nechat ji tam vyvařit, aby zachránila zbytek. Prostě hrát o čas.

Pumpy se přehřívají. Některé z nich přestávají být funkční.

„S tím nemůžeme nic moc dělat, že ne?"

Uvažovala jako stroj. Chladně. Věcně. Jako někdo, komu svírá žaludek ryzí, zvířecí strach do té míry, že víc už ho ani svírat nemůže. Musela myslet na spoustu věcí najednou a žádná z těch věcí nebyla dobrá. Voda mohla zkratovat obvody. Vyvařováním navíc ubývala a v důsledku toho se ztenčoval štít, který chránil pilotní kabinu před záplavou paprsků vystřelovaných ze Slunce. Bylo jen otázkou času, než…

Stojíme. Magnetické nádrže s antihmotou jsou supravodivé, to snad víš sama. Když bude teplota dál stoupat, nádrže přestanou být funkční.

Claire zatím ještě pořád viděla na obrazovkách obraz, i když deformovaný vodou v místnosti. „Okej, okej. Vysuneme drapáky. Dolů, k tomu oblouku."

Nedaří se mi–

„Jdeme rybařit. Vlastně červařit."

To je určitě poprvé, co někdo pilotuje na dně plaveckého bazénu, pomyslela si Claire, když se svou lodí, nadnášenou ohněm šlehajícím z trysek, pomalu klesala dolů k magnetickému oblouku.

Dokonce i pod vodou cítila sílící vibrace. Přívod antihmoty z nádrží do reakčních komor byl otevřený na maximum. Loď se otřásala a úpěla. Vzdorovala obrovské, stále rostoucí gravitační síle a termické expanzi, která namáhala každou vzpěru a nýt na palubě.

Claire s očima upřenýma na obrazovky soustředěně sledovala prostor pod Stříbrným tahounem. Sekundy rychle odtikávaly. Kde je? Kde?

Tady. Tmavá koule, zapletená v magnetickém poli. Všude kolem ní vlály rudé cáry plazmových oblaků. Fialové paprsky, odvívané stranou jako vlasy ve větru, se tam navzájem proplétaly a tančily po obvodu červí díry. Díry, která vedla někam jinam. Do neznáma.

Ty červené a modré posuvy jsou následkem intenzivního působení pseudogravitačních sil, které drží oblouk pohromadě.

„Teoretikům se to mluví. Ale sáhnout si na to by nikdo nechtěl."

Leda metaforicky.

Claire se suše, nervózně zasmála. „Ne, magneticky."

Přikázala Ermě, ať nepřestává pomalu klesat směrem ke změti siločar magnetického pole na vrcholu oblouku. Vibrace zesílily [illegible] víc. Lodí se rozléhal pronikavý, kolísavý hukot. Claire netr[illegible]vala od jedné obrazovky ke druhé a zase zpátky. Prohl[illegible] díru ze všech možných úhlů, odhadovala vzdálenosti. Teď šlo o všechno.

Ohnivý proud z trysek Stříbrného tahouna bránil většině kamer ve výhledu. Ebenová skvrna se pohupovala a zmítala v magnetických turbulencích jako černý tenisový míček v bledě modrém příboji. Claire neviděla, že by se něco dostalo dovnitř, do červí díry. Čáry plazmatu, formované magnetickými silami do tvaru koronálního oblouku, se jí bázlivě vyhýbaly. Negativní hmota červí díry od sebe okolní hmotu odrážela – a jistě by od sebe odstrkovala i Stříbrného tahouna.

Jenže magnetické pole není z hmoty.

Pro většinu lidí jsou magnetické síly záhadou, ale pro piloty a inženýry, kteří s nimi pracovali den co den, to byly jenom obyčejné, více méně spolehlivé obří otěže. Záleželo na šikovnosti toho, kdo je ovládal. Mohl je natahovat jako gumu, a shromažďovat tím energii, která je po uvolnění prudce smrštila. Mohl počítat s tím, že se nepřetrhnou. Skoro nikdy.

Ke každodenní rutině při práci se Stříbrným tahounem patřilo chytání obrovských úlomků rudy právě takovými magnetickými prsty. Úlomek rudy vystřelil z povrchu Merkuru na oběžnou dráhu elektromagnetický prak a Claire si musela dát záležet, aby ho zachytila do své magnetické baseballové rukavice.

Teď ji čekalo prakticky totéž. S tím rozdílem, že musela do stejné rukavice chytit hroudu zakřiveného časoprostoru. A to tak, že rychle.

Nemůžeme tu zůstat dlouho. Teplota na palubě stoupá o 19,3 stupně za minutu.

„To je nesmysl. To by mně bylo větší vedro."

Není ti větší vedro, protože nechávám odpařovat vodu, a tak odvádím většinu termických proudů pryč.

„Doufám, že to máš pod kontrolou."

Pravděpodobný zisk ze zachycení červí díry teď odhaduji na 2,8 miliardy.

„Tohle už znám. Zase násobíš odhadovanou cenu šancí na úspěch."

Ano. Šancí, že zůstaneme naživu.

Claire se nezeptala, kolikaprocentní ta šance je. „Pořád jdi dolů."

Klesání se zpomalovalo. Siločáry na vrcholu oblouku se vzpínaly vzhůru, proti lodi. Claire zvětšovala rozsah magnetického pole jednotlivých drapáků. Uvedla do chodu přídavné generátory, pumpovala proud do miliónů závitů. Pod obšívkou byl Stříbrný tahoun jedním velkým obvodem, složeným z cívek vinutých kolem podélné osy trupu.

Claire proud impulsově modulovala, hnala do reakčních komor další a další antihmotu. Multipolární magnetická pole drapáků se nadouvala a sílila. Chtělo to ještě trochu šťávy a pak…

Drapáky si razily cestu dolů. Na obrazovkách bylo vidět, že konečky jejich magnetických prstů jsou už hluboko pod ohnivými jazyky, šlehajícími z trysek. Už se pokoušely nahmatat kořist.

Claire rychle štěkala povely. Erma měnila zapojení, koordinovala software, všechno během okamžiku. Leze mi na nervy, ale pracovat umí, pomyslela si Claire.

Rozsah magnetických polí Stříbrného tahouna dosáhl svého maxima. Software sladil pohyb drapáků s pohybem rukavic na skafandru, takže Claire teď mohla drapáky skutečně používat jako virtuální magnetické rukavice obřích rozměrů. Napnuté siločáry jejich magnetických polí připomínaly v těch momentech vlákna jemné, elastické tkaniny.

Kolem drapáků zuřily plazmové bouře. Claire sáhla ještě trochu níž. Měla pocit, jako by právě zabořila ruce do pulzující gumové kádě, plné smetí, ve kterém chtěla najít diamant.

Konečně v prstech ucítila ježatý valoun. Pokusila se ho sevřít. Bylo to podobné, jako kdyby zkoušela sevřít v dlani kámen, porostlý krátkými tvrdými vlasy. Ze zkušeností z práce s úlomky vytěžené rudy věděla víc než dobře, že tenhle pocit vyvolávají blokované magnetické dipóly. Červí díra měla své vlastní magnetické pole. Právě to mělo zřejmě největší zásluhu na jejím uvěznění v pavoučí síti koronálního oblouku.

Nečekaně prudký magnetický náraz zapůsobil jako šlehnutí bičem přes ruku. Černá perla byla pryč.

Ztratila se někde pod hladinou horkého, jiskřícího plazmatu.

Claire po ní šmátrala rukama v magnetických rukavicích, ale nemohla ji znovu zachytit.

Nádržím s antihmotou hrozí nebezpečí. Jejich supravodivé magnety jsou blízko kritické meze. Ta bude překročena za 7,4 minuty.

„Dej pokoj! Musím se soustředit! Ne, počkej. Nech kolem nich cirkulovat vodu. Tím získáme čas."

Veškerá voda, kterou mám k dispozici, je v tvém obytném komplexu.

„Tohle je všechno, co zbylo?" Claire se vyděšeně rozhlédla po kdysi luxusně zařízené pilotní kabině. Když se k ní připočítá ložnice, rekondiční prostory a kuchyň… „Jak… Jak dlouho…?"

Jak dlouho potrvá, než se i tahle voda přemění v páru? Zhruba hodinu.

„Ale než se přemění v páru, musí se vařit."

Ovšem. Já se jen snažím držet faktů.

„Emoce necháváš na mně, co?" Claire mačkala tlačítka na levém rukávu svého skafandru. V nehybné teplé vodě jí připadalo, že místo prstů má nožičky ohřátých párků.

Vyslala robotům příkaz, aby venku na trupu lodě uvolnili zablokované servomechanismy. Roboti odvedli dobrou práci, i když jejich malá hranatá těla spalovala plazmová vichřice, která dva z nich nemilosrdně smetla do prostoru.

Claire znovu zkusila nahmatat červí díru. Kde je? Kde by mohla být?

Spletenec siločar magnetického oblouku se pořád přibližoval. Claire se upřeně dívala na obrazovku, do třpytivé rudé mlhy žhavého plazmatu. Žhavého, ale řídkého. Větší nebezpečí teď hrozilo od fotonového deště, který na loď dopadal zdola, z hustších vrstev sluneční atmosféry.

Na trupu zůstávalo ještě pár funkčních robotů. Čtyři z nich měli trysky. Claire jim odblokovala ukotvení a roboti odskočili od trupu. Zažehli tryskový pohon. Claire je hned vzápětí poslala na průzkumný let.

„Sleduj trajektorie," přikázala Ermě. Na obrazovkách se objevily oranžové letové křivky.

Roboti se řítili vstříc neodvratné záhubě. Dolů ke Slunci. Vtom jeden zabočil stranou. Ostře. Nápadně. „Tam je! Není vidět kvůli tomu zatracenému plazmatu, ale drcla do toho robota."

Roboti se roztavili. Proměnili se v oblaka rozprašovaného tekutého kovu. Claire sáhla magnetickými rukavicemi do míst, kde tušila červí díru.

Magnetické prsty tápavě prohmatávaly plazmovou mlhu. A našly to, co hledaly.

Za 88 sekund se vyprázdní nádrže s antihmotou.

„Nech mi rezervu!"

Nemáš žádný plán. Žádám tě co nejdůrazněji, abys okamžitě zahájila nouzový–

„Oukej. Ale teď mi schovej trochu antihmoty. Zbytek použiju. Hned."

Stříbrný tahoun klesnul ještě trochu níž. Vibrace byly pořád silnější. Prsty nervózně zápolily s červí dírou. Její magnetické dipóly byly nepříjemně kluzké. Opravdu připomínaly kštici mastných vlasů. Díra se převracela ze strany na stranu. Pokoušela se vysmeknout z rukavic, jako kdyby byla živá.

V těch momentech se zas objevila na obrazovce. Claire viděla na vlastní oči, jak se červ úporně snaží vykroutit z jejího sevření. Claire si ho opatrně nadháněla do klece z indukčních prstů svých rukavic. Klid, klid… Tak. A mám tě.

„Teď se chytil. Vytáhneme ho. Pumpuj do komor antihmotu. Všechnu. Rychle."

Erma ze sebe vypravila něco jako povzdechnutí. Claire sledovala, jak se na obrazovkách začínají objevovat trhliny ve složité spleti si-

ločar na vrcholu klenby koronálního oblouku. Trhlinami se prodíraly ven drobné rubínově červené obláčky.

Claire i v zaplavené pilotní kabině cítila to ohromné vzepjetí, když Stříbrný tahoun začal stoupat vzhůru. Do reakčních komor se řinul proud antihmoty. Byl tak silný, že si všechny antičástice ani nestíhaly v komorách najít své protějšky. Z trysek tím pádem šlehala dolů žhavá směsice hmoty a jejích úhlavních nepřátel s opačným nábojem. Tenhle proud Claire nasměrovala dolů k siločárám magnetického oblouku, věznícím červí díru. Tak. Zatraceně. A jdeme na to.

Chtěla vyzkoušet jeden starý známý trik, neproveditelný v normálním volném prostoru. Když se vám podaří přitlačit siločáry dvou magnetických polí dost blízko k sobě, může se stát, že se spojí. Tím se část energie magnetického pole přemění v teplo, což může vést až ke zhroucení celé magnetické struktury. Tenhle proces probíhá velmi pomalu – když ho nepostrčíte turbulentním, rozzuřeným plazmatem.

Příval antihmoty protínal siločáry přesně v místech, kde to Claire potřebovala. Změnami v nastavení trysek odřezávala od červa jednu siločáru po druhé. Stříbrný tahoun se zvedal výš a výš. Pomalu táhnul červí díru nahoru, ven z oblouku.

Ještě že tahle není moc těžká, pomyslela si Claire. Trubička povídal, že můžou být i mnohem větší. Touhle by proklouzla nanejvýš nějaká malá loď. Ale kam?

Do kolapsu chladicího systému zbývá 11,34 minuty.

„No výborně." Claire přejela ohnivým proudem z trysek přes poslední siločáru. Energie anihilované hmoty běsnila v místech, kde už předtím panovaly nepředstavitelně vysoké teploty. Magnetické uzly se cuchaly a trhaly. „To je spousta času."

Koronální oblouk explodoval.

Claire dobře cítila ten nesmírný energetický potenciál, ukrytý v jeho vrcholu. Nemusela znát teorii. Prostě to cítila. Intuice získaná dlouhodobou zkušeností z práce s magnetickými rukavicemi. Zbytek už byla pouhá řemeslná zručnost. Najít klíčovou dírku a otočit klíčem.

Rozpoutalo se neskutečné peklo.

Obrovské zrychlení ji přirazilo k podlaze takovou silou, že ji nezbrzdila ani voda v kabině. Claire viděla na obrazovkách gigantickou explozi, jejíž energie teď hnala Stříbrného tahouna pryč od Slunce.

Tys vyvolala sluneční erupci!

„No vidíš. A pak že jsem neměla žádný plán."

Claire se rozesmála. Po nárazu do gauče ji ale smích přešel. Zlomila by si klíční kost, kdyby gauč nebyl měkký, nasáklý vodou.

Červ se jí v těch chvílích náramně hodil. Odrážel od sebe hmotu, takže explodující plazma létalo nejen mimo něj, ale zároveň také mimo Stříbrného tahouna. I samotná červí díra, osvobozená z magnetického vězení, akcelerovala jejich let. Všechno dohromady to vytvářelo nádhernou scenérii, ze které se Claire bohužel nemohla příliš těšit, protože ji řinčící, vibrující podlaha bez ustání otloukala o nábytek.

Právě kořist, sevřená v magnetických drapácích, jim nakonec zachránila život. Červí díra vychýlila stranou prakticky všechny protony vystřelované ze Slunce směrem k trupu lodi. Stříbrný tahoun se hnal kupředu rychlostí pět set kilometrů za sekundu a Claire díky tomu jen o vlásek unikla uškvaření. A v drapácích si vezla opravdový poklad.

Nicméně šéf merkurské centrály programu SolWatch tím nebyl nijak nadšený. Osobně se dostavil na palubu Stříbrného tahouna, aby si s Claire celou věc vyjasnil. Jeho tvář mluvila sama za sebe.

„Vy byste skutečně chtěla za něco takového inkasovat peníze?" Zamračil se a kývl hlavou tam, kde její magnetické drapáky držely červí díru. Claire vzadu za ní nechávala proudit chomáče azurově modrého plazmatu, jinak by díra nebyla vidět. Létali se Stříbrným tahounem na oběžné dráze kolem Merkuru a vyjednávali.

Na Zemi už se rozproudily panelové diskuse expertů, vzájemně se obviňujících z nekompetentnosti. Pár jich Claire dokonce stihla sledovat. Všichni se hádali se všemi. Shodovali se jen v tom, že negativní konec červí díry nemůže proniknout zemskou kůrou a zhltat jádro.

Malá loď by ovšem mohla překonat negativní gravitaci a proniknout – kam vlastně? To nikdo netušil. Červí díra ze sebe momentálně nechrlila hmotu, a tak se dalo předpokládat, že její druhý konec nevězí někde uvnitř hvězdy nebo na jiném zjevně nebezpečném místě. Jedna z půltuctu nejčerstvějších teorií navíc tvrdila, že červí díra nemá jenom dva konce, ale hned několik, a to jak pozitivních, tak negativních. V tom případě by se z ní dalo vyletět na několika různých místech, a ne jen na jednom. Pak by z červích děr postupně vznikla jakási galaktická, a nebo přímo celovesmírná podzemní dráha.

Takže: žádná smrtelná hrozba, ale spousta možností. Pro trh nanejvýš zajímavých možností.

Claire pokrčila rameny. „Ať si váš advokát promluví s mým advokátem."

„Je to unikátní přírodní zdroj."

„A je můj." Spokojeně se usmála. Trubička byl štíhlý, šlachovitý. Svaly bez tuku. Nejsympatičtější muž, jakého v posledních týdnech viděla. Jediný muž, kterého v posledních týdnech viděla.

„Kdybych k vám na palubu poslal místo sebe řekněme tým jistých lidí, už by váš nebyl. Chápete to?" Tyčil se nad ní a vůbec zkoušel různé omšelé mužské triky.

„Nemyslím si, že byste byli tak rychlí."

„Co to má společného s rychlostí?"

„To, že můžu třeba teď hned rozevřít drapáky." Sáhla na spínač. „Když o ten váš zdroj mám přijít, tak ať ho místo mě drží, kdo chce."

„Proč byste… Ne, to nedělejte!"

Nebyl to ten správný spínač, ale to věděla jen Claire. „Když tohle zmáčknu, červík vám vezme roha. Protože má tu antigravitaci, nebo co to je."

Trubička zamžikal očima. „Nebude problém ho zase chytit."

„Ale bude to problém. Bude problém ho vůbec zahlédnout. Je celý černý." Hrála si se spínačem, na rtech škodolibý úsměv.

„Prosím, nedělejte to."

„Chci slyšet nějaké číslo. Nabídku."

Trubička sevřel rty tak pevně, že mu zbělely. „Myslíte cenu červí díry před odečtením, a nebo až po odečtení všech pokut?"

Teď pro změnu zamžikala očima Claire. „Pokut? Jakých pokut? Ten let byl řádně odsouhlasený a–"

„K sluneční erupci by došlo nejdřív za měsíc. To, že magnetický oblouk explodoval předčasně, to je čistě vaše zásluha. Díky vám všichni, co zrovna pracovali někde mezi Merkurem a pásmem asteroidů, museli honem všeho nechat a zalézt do krytů."

Díval se jí upřeně do očí. Claire nevěděla, jestli má věřit tomu, co jí říká. „Z toho plyne, že požadavky na úhradu všech nákladů a škod s tím spojených by v případě, že by se jednalo o vaši soukromou akci–"

„Zkrátka se postaráte, aby byly dost vysoké. Plus soudní výlohy a honoráře advokátů."

„Přesně tak." Usmál se. Nepatrně. Jako vždycky.

Erma se jí snažila něco říct, ale Claire už předtím stáhla hlasitost palubního počítače na minimum, takže místo zvonivého hlasu teď slyšela jen podrážděné bzučení, podobné bzukotu nervózní včely.

Musela strávit celé týdny ve společnosti protivné simulace ženské osobnosti. To stačilo. Potřebovala protijed. Tenhle chlápek tu sice nesledoval zrovna nejčistší politické zájmy, ale dělat z toho vědu by bylo stejně stupidní jako celá politika. Její loď byla k smíchu, včetně toho idiotského názvu, který si vymyslela, když se nudila při dlouhých cestách s hromadami rudy. Už toho všeho měla dost. A trubička byl tak hezky štíhlý, vysoký, samá šlacha a sval.

Usmála se. „Tušé. Oukej. Dohodnuto."

Trubička se rozzářil. „Hned sem pošlu svoje lidi, aby–"

„Ale jedno vám musím říct. Měl byste zapracovat na svých vyjednavačských schopnostech. Když s někým jednáte, nejste moc originální."

Nejdřív se zamračil, ale pak se na Claire usmál tím úsporným úsměvem.

Delikátnost nebyla nikdy její silná stránka. „Co kdybysme to spolu probrali? Třeba u večeře?"

Jean-Claude Dunyach

Tam, kde končí nit

Dechiffrer la trame

Věnováno Elisabeth Vonarburghové, která mě učí splétat nitky

Důkaz o tom, že zde byli, se nachází v podzemní části muzea Národů, v oddělení historických koberců.

Ten důkaz znám jenom já a Laura Morelliová.

V podzemí jsme jako doma. Tady jsou ty nejvzácnější koberce uchovávány v téměř naprosté tmě, aby jim nevybledly barvy. Veřejnost sem nemá přístup a odborníků na tuto problematiku je tak málo, že tu býváme celé týdny sami.

Po překvapivě stručném pohovoru si mě Laura vybrala, abych jí dělal asistenta. Okamžitě jsem propadl jejímu kouzlu, má zvláštní hlas se spoustou nuancí. Hlas s tolika barvami, kolik jich je na kobercích, o které se stará a z nichž mě učí číst v dějinách a odhalovat tajemství.

Asi chtěla mít někoho, kdo po ní převezme tohle dědictví. Stárne, brzy půjde do penze a nebude se již moci věnovat své práci. Nemá ani tak strach z toho, že ztratí zaměstnání, jako z toho, že už nebude mít přístup ke skvostným kouskům z inventáře.

Všechno je tady uspořádáno podle Laury.

Labyrint stojanů, na kterých jsou rozvěšeny ty nejkrásnější exempláře, jejichž uzlíky Laura citlivě a pokorně hladí. Na pracovním stole má každý háček, každá jehla své pevné místo.

Tohle je její království, o které se se mnou začala postupně dělit, když poznala, že miluji koberce ze stejných důvodů jako ona.

Každý koberec z Horního Kurdistánu vypovídá v osnově protkané vlněnými nitkami o nějakém úseku života.

Všechny koberce jsou tak velké a komplikované, že tkadlena vytvoří pouze jeden, dva, maximálně tři za život.

Milovníci koberců se pak na ně dívají, obdivují složitost motivů a krásu detailu.

My zkoumáme rub výrobků. Tedy místa, kde jsou uzlíky tak utažené a tak blízko sebe, až se podobají zrnkům písku v přesýpacích hodinách.

Laura vede mé nešikovné ruce po uzlíkách a učí mě rozeznávat místa, kde bude jednou třeba nahradit opotřebovaná vlákna.

Náš vztah je přátelský, ale až do loňského podzimu byl pouze formální. Vykal jsem jí, ona mi zcela přirozeně tykala. Dotýkali jsme se konečky prstů při restaurátoských setkáních, naučil jsem se mezi všemi podzemními šumy rozeznávat občasné sípání v jejím dechu. Mám lepší sluch než ona. Snažil jsem se kvůli ní chodit hlučně, Laura si pak v dobrém utahovala z mé nešikovnosti.

Jednoho říjnového rána jsem uslyšel myš. Všichni hlodavci jsou naši nejhorší nepřátelé. Potichu se přikradou až ke stojanu a rozšverkají všechny nitě, které mají v dosahu. Škody jsou pak takové, že děláme předem vše pro to, abychom ty potvůrky pochytali. Laura dává jedovaté granule na tácky, které rozmisťuje pod potrubí. Já likviduji mrtvolky, když už jsou cítit.

Myš, kterou jsem slyšel, byla pěkně hbitá. Packama klapala po betoně. Kousek uťapká, pak se schová pod nábytek.

Laura zrovna vzadu v místnosti zkoumala nový nástěnný koberec z jednoho španělského kláštera. Malá potvora si to namířila přímo k ní.

Mohl jsem ji vyhnat nějakým hlukem, ale v noci by se vrátila. Z pracovního stolu jsem vzal nůžky. Uši nastražené, potichu jsem se plížil uličkou mezi hromadami beden a jako nešikovná kočka jsem se vydal tam, kde jsem slyšel ťapkání.

O jednu bednu jsem si odřel spánek. Můj výkřik polekal Lauru. Hlavou mi projela bolest. Asi na vteřinu nebo dvě jsem ztratil vědomí, pak jsem cítil, jak se pode mnou něco mrská. Byla to myš, ještě živá, uvězněná pod mojí váhou.

Zabil jsem ji nůžkami, aniž bych věnoval pozornost Lauřiným starostlivým otázkám.

Pak jsem vstal a bezvládné tělíčko jsem držel za ocas. Po tváři mi stékal čůrek krve.

„Myš," řekl jsem a třásl jsem se. „Dostal jsem ji."

Laura ztuhla.

„Okamžitě ji zlikviduj, nebo ten pach přivábí ostatní."

„Řeknu správcové, ať tady uklidí." (Točila se mi hlava, svalil jsem se na jednu z beden.) „Potřebuju sklenici vody."

„Bál ses?"

Potom ucítila lepkavou krev na mém obličeji a začala jednat. Přinesla z pracovního stolu čistý hadřík a něžně mi jím otírala spánky. Rána se rychle zacelila. Laura žertem řekla, že by mi ji byla zašila. Chvíli si ze mě utahovala a pak mi poděkovala. Mrtvá myš mi stále ležela v dalních, zatímco mi Laura dávala políbení na tvář.

V následujících dnech jsem několikrát pocítil, že mě Laura nenápadně zkouší. Když s někým pracujete, rychle se naučíte vnímat tento druh pozornosti.

Nijak jsem na to nereagoval, vyčkával jsem. Práce s koberci vás kromě jiného naučí i trpělivosti.

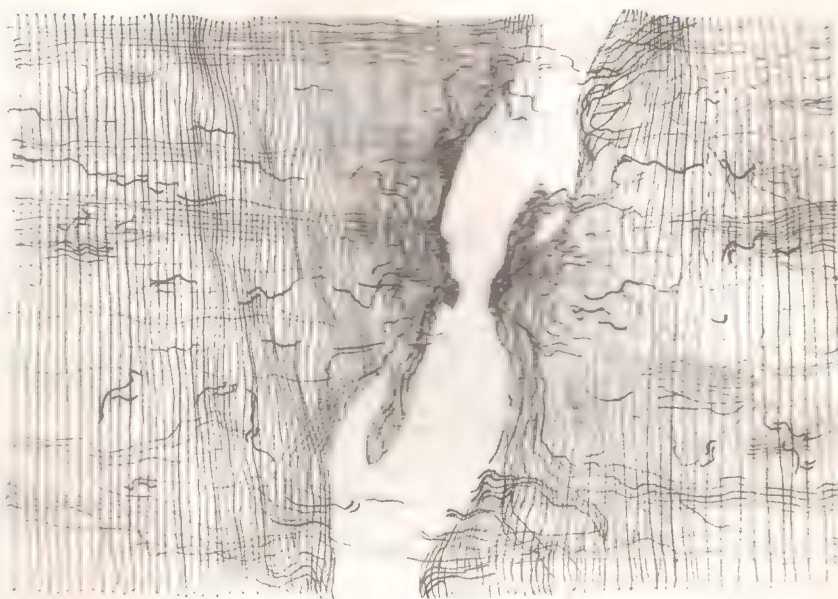
Rozhodla se jednoho rána. Pili jsme čaj, velmi jemný, voňavý Darjeeling, který nám připravila sekretářka z oddělení. Normálně bychom si vyměnili pár drbů zvenku nebo bychom mluvili o ochlazujícím se počasí. Tentokrát jsem sotva jednou či dvakrát upil, když Laura odložila šálek.

„Přemýšlela jsem. Chtěla bych ti dát dárek, jeden příběh, který si ale musíš přečíst sám. Pomohu ti... A pak, stejně jednou musí někdo přijít na moje místo a já bych si moc přála, abys to byl ty. Zachováš věci tak, jak jsou."

Svolil jsem. Oba jsme věděli, že je to pravda. Vzala mě za ruku a dovedla mě až do své kanceláře, úzké dlouhé místnosti, kde se skladovala dokumentace, kterou jsme už nepotřebovali. Na zadní stěně byl v kovovém rámu vypnut nedokončený koberec. Ještě nikdy mi Laura nedovolila, abych ho prozkoumal.

Mezi zdí a kobercem byl dostatečný prostor na to, aby se tam Laura protáhla. Mně to šlo trochu hůř a očekával jsem nějakou vtipnou poznámku na mou nadváhu, ale Laura dlouho mlčela.

„Příběhy by měly mít začátek," šeptala zamyšleně, „ale tady bohužel mnoho věcí schází. Objevila jsem tenhle koberec v jedné bedně ve skladišti, krátce poté, co jsem nastoupila do muzea. Můj předchůdce se archivování moc nevěnoval a než by vedl katalog, raději se toulal po Kurdistánu a hledal v horách vzácné kousky.

Všechno, co se dozvíme o tomto koberci, vyčteme jedině z něho. Tak začni."

Položil jsem ruce dlaněmi naplocho na okraj rámu - první kontakt. Když se mi podařilo sblížit se s nitkami, začaly v dlani zpívat a vyprávět.

„Osmé století," řekl jsem. „Technika dvojitého střídavého stehu, vlna vypraná v moči, pak vyvařená ve výtažcích z rostlin. Kurdského původu, řekl bych. Jedna z těch horských vesnic, které prodávaly své výrobky karavanám. Nebo se mýlím?"

„Moje analýza je stejná. Několikrát jsem vlákna poslala do laboratoře, aby mi řekli něco víc. Přírodní barviva jsou typická pro Kurdistán, jinak nic přesnějšího. A nejhorší na tom je, že tento koberec vznikl v jedné z vesnic, které teď bombarduje Irák, když ovšem připustíme, že turečtí dobyvatelé ji nezničili už o několik století dříve."

Chvíli jí trvalo, než se uklidnila, pak pokračovala:

„Byl jsi dobrým žákem, to je dobře, teď po tobě budu chtít, abys byl tvořivý. Tento koberec někdo utkal. Vyprávěj mi o něm."

„O ní..." (Jemně mne prsty pohladila po paži.)

Vlastně nevím, proč jsem to řekl. Způsob, jakým utahuje nitě, s větší úctou, úsporněji. Myslím, že tento koberec začala dělat malá holčička.

„A žena jej dokončila. Máš pravdu... Alespoň tohle jsem tě naučila. To je zvláštní, jediné, co tu po sobě zanecháme pro ty, kdo přijdou po nás, jsou propletence našich příběhů."

„Když budeme mít štěstí," řekl jsem a opravdu jsem si to myslel.

„Povedu tě."

Položila svou malou, ale překvapivě jistou ručku na mou silnou tlapu a nasměrovala ji k okraji koberce, kde visela řada volných vláken.

„Tak tady všechno začíná: počáteční uzlíky na rámu. Byla to holčička, ještě ani ne v pubertě, měla dostatečně drobné prstíky na to, aby navázala žíně z poníka, které jsou vhodné jako útek. Zpočátku neutahovala vlákna dost pevně, proto je to nepravidelné. Cítíš to?"

Sledoval jsem její vyprávění napjatě, jako kdybych přejížděl po řádkách nějaké knihy.

Povrch koberce byl skoro hladký a já se ptal, kolik času ten příběh potřeboval, aby se dostal na světlo.

„Pak byla řadu od řady šikovnější. Přeskočme dva nebo tři roky; všimneš si něčeho tady pod mým ukazováčkem?"

„Zase je to nepravidelné, ale ne dlouho."

„Je znát, že nejsi holka... První měsíčky každou ženu vykolejí, ale pak si zvykne, nic jiného jí nezbývá.

Takže naše tkadlenka se mění v ženu. Cítíš, jak jsou s přibývajícími lety uzlíky utaženější? Zima, léto, to jsou jenom rýhy na ploše motivu.

Až do této chvíle ji nic neodlišuje od jejích souputnic, které vykonávají tu samou práci v téže vesnici. Ale tady," vedla mi s jistotou ruku, „se objevuje první záhada."

Mezi pravidelnými uzlíky jsou ještě jiné, rozmístěné ve skupinkách po pěti podél rámu. Proplétají se s původními uzlíky, jako by je někdo chtěl zamaskovat. Přejížděl jsem zmateně místo dlaní.

„To jsem v životě neviděl. Chyba to být nemůže, je to příliš pravidelné, ale co se týká struktury, k ničemu to neslouží."

„Představ si odpověď!"

„Možná, že je to nějaký náboženský motiv, tajné dílo nějaké sekty, něco jako růženec? Tehdejšími vesnicemi procházeli různí kazatelé. Nebo...

Jsem hlupák, že ano, Lauro? Je to ještě dívenka. Ještě neodporuje, nechystá spiknutí. Pouze zapisuje své jméno jediným způsobem, který zná."

„Buď svoje, nebo jméno svého milého. V tomto stádiu je těžké to zjistit, ale podívej se: krátce poté je práce na koberci poprvé přerušena. Vlákna byla svázána, aby se motiv nerozpletl, a nitky v osnově jsou smáčknuté. Jaká životní událost zavelela naší dospívající dívence ukončit práci? Svatba. Naše malá se stala ženou se vším všudy a několik měsíců nato už zase zaujala své místo u rámu.

Jaká asi mohla být? Mladá dívka s takovou osobností, že vědomě zapletla kus ze sebe do svého koberce. Ptám se, jestli někdo odhalil, co dělá, a raději ji rychle provdal, než by stihla příliš rozvinout svou nezávislost."

„Jestli jméno, které tkala, patří jejímu milému, tak příběh nesedí."

„Počkej, teď vyprávím já..."

Zavedla mě ještě dál do záhybů tkaniny a já jsem cítil, jak se za námi zavírají století. Zády přilepený ke zdi, ruce natažené před sebou, ohledával jsem, jak se pozvolně odvíjí jeden život, jehož barevné hodiny tvoří rub uměleckého díla.

„Zaklesni se do mých prstů a hledejme společně. Byla to svatba v osmém století, v horách, měli bychom najít i houf dětí. Á, tady je první... několik krátkých přerušení, v pokročilém těhotenství se u tkaní v tureckém sedu dlouho vydržet nedá. Pak je tu pauza - ukončovací uzlíky, a práce znovu začíná."

Cítil jsem, jak Laura náhle sevřela prsty. Bleskurychle mi to došlo. Vrátil jsem se zpět a její ruka mne poslušně následovala. Těhotenství, pak porod, možná předčasný, ale to nemůžeme vědět, pak se opět pustila do tkaní...

Ale uzlíky byly povolené, bez života.

„Přišla o dítě," řekl jsem a ani teď jsem nedokázal vysvětlit, jak jsem na to přišel.

Malý prostor zaplnil Lauřin dech tlumený látkou. Podlaha se nám chvěla pod nohama, jelikož topení v muzeu se s příchodem zimy spouštělo čím dál častěji.

„Během následujících deseti let žádné další děti neměla.

Jdi po koberci kousek dál, jestli mi nevěříš. Něco se v tom krásném lidském stroji porouchalo. Možná, že ji zapudil muž. Do prstů se znova dostal rytmus, ale už tu není nadšení, které jim dodávalo energii. Odborníci, kterým jsem ukázala koberec, tvrdí, že je bez života. Proto si ho můžu nechat tady jako zmetek pro komparativní studium. Nemá skoro žádnou cenu.

Takže naší tkadlence je asi dvacet pět let a žije v době, kdy ženy, pokud se toho dožily, byly ve třiceti babičkami. Asi je neplodná a pravděpodobně žije sama. Bezpochyby žije v ústraní, mimo vesnici, jak v té době vyžadovala tradice. Tká, protože nemá nic jiného na práci, a její uzlíky jsou pravidelné jako hodinový strojek. Kam se poděla odbojná dívka, která vpisovala své jméno do vláken?"

Laura šermovala rukama, zvířený vzduch mi vál do obličeje, jako když vás laská jemně utkaná pavučina.

Znovu jsem se zabral do čtení osnovy nekonečných, ohlazených let a opět jsem je nahmatal. *Stejné uzlíky jako onehdy*... Podpis. Nastalo probuzení, pod tíhou bolesti již dávno ztichlého hlasu.

Uzlíky vyvstávaly bez zjevného důvodu nepravidelně.

Nejprve s odstupem několika týdnů, nakonec se objevovaly skoro každý den. Pět propletenců vláken šlo krásně rozeznat a moje prsty je identifikovaly jako znaky nějaké neznámé abecedy.

„Kdybychom věděli, jak se ty uzlíky jmenují, znali bychom i její jméno," řekl jsem a protřepal si ztuhlé prsty. „V té době měla každá věc svoje jméno, ale tahle informace se ztratila."

„Na to jsem často myslela. Ale na druhou stranu minulost musí být zahalena do tajemství, jinak bychom o ni ztratili zájem. Ostatně blížíme se na konec koberce a právě tady je příběh nejpodivnější. Čti..."

Procházel jsem se prsty po té vlněné knize. Jednou, dvakrát, potom pomaleji. V určitém místě, mezi dvěma vlákny tak staženými, že by mezi nimi neprošla jehla, se vyprávění odchyluje a uniká mi. Sklopil jsem hlavu, úplně zmatený.

„Nerozumím tomu..."

„Žádám po tobě příliš. Studovala jsem tento koberec celý život a věci vycházely najevo tak pomalu, že bych si nedovolila po tobě chtít, abys učinil to samé. Ale budeš mi muset věřit, protože jsem už moc stará na to, abych zpochybnila svůj život.

Čti se mnou. Tady je její jméno, opakované jako nějaké zaříkávadlo. Často je utkané z jejích vlastních vlasů. Takhle to jde až do chvíle, kdy se zdá, že se už už zadusí svým vlastním zklamáním. Stále častěji se objevují ukončovací uzlíky, to jsou přestávky v životě. Asi se straní vesnice, jak jen může, uchyluje se do hor, tak jako to dělaly všechny ženy, které chtěly být samy. Je jí asi čtyřicet let, užívá si hořkou příchuť svobody, kterou přináší stáří. Nikdo po ní nic nechce.

„A tady... Sáhni si!"

Úzký pruh vlny se nepodobá žádnému jinému místu na koberci. Podepisovací uzlíky zmizely. Uzlíky jsou utahovány jakoby ve spěchu, ale jejich řazení je dokonalé. Čiší z toho energie, radost.

„Kdyby žila dnes, řekla bych, že si našla milence," šeptala Laura. „Ale my jsme v Kurdistánu před tisíci lety a žádný muž v té době by si jí ani nevšiml. Neplodná stařena, tělo měla nepochybně pokroucené od neustálého tkaní, vyhaslé oči. A přesto se s *někým* setkala... tohle je opravdová záhada."

„Určitě," řekl jsem, neboť jsem byl na stejné vlně jako Laura a protože jsem měl strach z důsledků toho, co objevím. „Ale koberec krátce potom končí. Takže co?"

Lauřiny prsty naposledy vedou mé k opačnému konci osnovy. Právě tady se příběh zamotává...

Do vláken, která utkala naše tkadlena, jsou vpleteny ještě jiné nitky, neobyčejně utažené, které provázejí motivy podél celého koberce. Navrchu prolínají tyto motivy jiné uzlíky, jejichž rozvětvená vlákna jsou vpletena do původních útků. Geometrie tohoto vyprávění je úplně jiná, znaky kreslí jakousi galaxii, jejíž hedvábná uskupení jsou pro mě neznámá.

Vím, co je v lidských silách, a vyznám se ve tkaní. Uzlíky a vlákna, která se tady nacházejí, nevázala lidská ruka. Nemáme tolik prstů ani tak vytříbený smysl pro prostor a vazby, abychom vytvořili takový motiv. Nitky jsou jemnější než vlasy a já je prsty sotva přečtu. Hádám, že každá vrstva v sobě skrývá nějakou další, že cizí slova v propletencích vláken v sobě nesou ještě jiná, která jsou schovaná pod povrchem. Aby bylo možno přečíst tento poslední motiv, bylo by třeba jej zničit a to je svatokrádež, které se nedopustím.

Všude kolem tkadlena nechala vytrysknout své štěstí v četných variacích na uzlíky se svým jménem. Přejížděl jsem po rámu a představoval jsem si dva lidi, jak sedí u jednoho rámu, ruce a přadena se jim proplétají. Rád bych si osahal jejich pokřivená těla, abych je lépe poznal.

„Čemu se tak mohl podobat?" Přemýšlel jsem nahlas. Byl tak odlišný, až z něj šla hrůza. Přesto mu dovolila, aby se dotkl jejího koberce, jejího života.

Laura si povzdechla: „Měli bychom být schopni ji pochopit. Na vzhled už nedbala. Dala pouze na dovednost prstů. Piplavá práce v neustálém šeru jí za ta léta poničila zrak... Byla jako my. Slepá."

Musel jsem tomu příběhu vymyslet konec. Osnova je náhle surově porušena v jedné nedokončené řadě, kde spěšně dotáhla poslední uzlík.

V tom, co chybělo, jsem četl hrozné věci. Výkřiky, házení kamenů, jednu nebo dvě vraždy. Nevím, jak koberec doputoval až k nám. Možná, že se našel v hromadě nějakého harampádí, o které se nikdo dál nezajímal.Všechno je možné, tudíž nic nemusí být pravda.

Ale Lauřina slova mi stále znějí v uších:

„Inteligentní bytosti cestují zřídkakdy samy. Tenhle určitě nebyl osamělým průzkumníkem. Jistě došlo i k dalším kontaktům. Jednoho dne se možná objeví nějaký koberec, který bude vyprávět podobný příběh, který jsme vyčetli my. Společně tedy dešifrujeme jazyk vláken a předáme jej těm, kteří mají to štěstí a podobají se nám. Naučíme je číst v nitkách od začátku do konce tak, aby to zase oni mohli učit své následovníky."

„Jestli se nám to povede, další setkání už bude zajímavější."

překlad Kateřina Mendlová
ilustrace Zuzana Skalníková

Jean-Claude Dunyach

Jean-Claude Dunyach se narodil r. 1957 v Toulouse. Pracoval v leteckém průmyslu, dnes je zástupcem šéfredaktora časopisu Galaxies. Zatím vydal třináct románů a sbírek. Zde uvedená povídka získala před čtyřmi lety Rosnyho cenu a francouzskou Velkou cenu fantastiky, byla přeložena do několika jazyků.

Tomáš Volf

Závrať

Oslňující výbuchy světla z vířících hranolů u stropu střídala neproniknutelná tma, středověký chorál oblíbeného hitu „Horny and The Horned" řezavě protínala kytara a tep automatického bubeníka byl tak rychlý, že skoro uspával. Hranatá sklenice whisky mě zábla do dlaně, napůl jsem ležel, napůl seděl, uvězněn hluboko v pohovce zcela nehnutě - svět kolem se ale stejně nepřestával točit.

V půl šestý ráno to v klubu Nereida vypadalo jako v hodně drahým bordelu, kterejch jsem díky Máriovi v Miláně taky pár poznal. Voňavky mlaďounkejch Rusek a Číňanek se mísily se zápachem barevnýho kouře, jehož místní pošahanej pyrotechnik dmýchal na parket z mně neznámého důvodu neuvěřitelné množství.

Pohovky v Nereidě jsou tak hluboký a měkký, že se z nich člověk nad ránem bez pomoci těžko vykulí - a většinou se o to ani nepokouší. Budoucí modelky pracovaly na své kariéře usilovně - jedna zrovna na Máriovi vedle mě. Pokud se jim dotyčný „pan důležitý" tak úplně nelíbil, pomohly si vlaštovkou a byly jako právě zabouchnutý.

Od tý doby, co geniální doktoři nabídli všem, kdo na to maj, stoprocentní antikoncepci a preventivní očkování na AIDS se dělá v sedmý třídě základky, se teprve naplno ukázalo, jak je to s takzvanou morálkou. No, já jsem ten poslední, kdo by mohl či chtěl soudit.

I když jsem měl v sobě dvě vlaštovky a čtyři whisky, byl jsem v pořádný depce. Za to, že jsem si už nevyhlížel holku, se kterou, až zavřou, pojedu k Máriovi, rozhodně nemohla moje nadstandardní morálka, ale maniakální žárlivost, na kterou jsem si za poslední roky zadělal.

Ke mně do pohovky se skulila postříbřená blondýna, vyrazila mi z ruky pátou whisky a začala mě olizovat na krku. Odtáhl jsem jí jemně hlavu a prohlédl si její oči. Vlaštovka je sice nejbezpečnější droga na světě, některý kombinace s alkoholem ale doporučovat nelze. Týhle se udělá špatně tak za dvacet minut. Nemusím být pod ní, až začne zvracet. Stříbroočko jsem z pohovky tedy zase hezky vykulil a i přes dunivý rytmus ke mně docela zřetelně zalítlo „debile". Vida, i krajanky se navzdory svému zoufale západnímu původu snaží dokázat všem nepřejícím spolužačkám a Petrovi z deváté cé, že na ně na obálce Cosma ještě zbylo místo.

Na třetí pokus jsem se z harémových polštářů dostal i já. V proudu světla pohovka zářila drobnými hvězdičkami a vzápětí pohltila jinou dvojici - nebo trojici? Mlha zachovala tajemství a kryla přítele i nepřítele. Konečně jsem pochopil místního pyrotechnika - slušňáka. Dosud jsem se přikláněl k variantě, že se nějaký Anglán snaží navodit atmosféru rodných blat a uctít tak A. C. Doyla. Světélkující maxipes se na parketu ale neukázal, škoda.

Překvapivě obratně jsem prokličkoval mezi mátožnými postavami k východu. Ochranka ve mně poznala Máriova přítele a s přihlouplým výrazem mě pozdravila.

Zvukotěsná vrata za mnou bezhlučně zapadla a do uší mě udeřilo ticho. U zdi spal bezdomovec. Jeho pes mi odevzdaně ukazoval světlé břicho a klobouk se stejně hladově prázdnou podšívkou. Nenašel jsem čas hledat drobné.

Nasadil jsem si sluneční brýle a zapnul příjem. V klubu mi něco stále rušilo signál. Markéta v našem pražském bytě spala stočená do klubíčka, sama. Tedy ne úplně, na deku u jejích nohou si vlezl Bart. Když jsem doma, psisko v posteli nestrpím. Zběžně jsem proskenoval posledních pár hodin v bleskurychlé sekvenci záběrů s půlhodinovým rozpětím. Opravdu sama. Celý večer.

Bušící srdce se začalo uklidňovat. Sundal jsem brýle a zrušil spojení. Začínalo svítat, po náměstí se chaoticky pohybovali městsky zblblí holubi a pletli se mi pod nohama. Všude bylo božské ticho. Namluvil jsem vzkaz Máriovi, aby se po mně nesháněl, a vydal se pomalou chůzí k hotelu, trochu se prospat. Svištící rychlovlak TGV mi jede ve dvě, ve čtyři už budu u ní v Praze.

Z dopoledního jednání nakonec sešlo, Máriovi prý nebylo dobře. To určitě. Jak ho znám, nechtělo se mu v deset opouštět slušně se rozjíždějící afterparty a přemýšlel, jestli by to neměl ještě zkusit na nějakou další kočku. Ani se po mně nesháněl. Vzpomněl si až v půl dvanáctý, popřál mi hezkou cestu a poslal pár detailních záběrů jedný holky ze včerejška.

Chvíli jsem se jen tak poflakoval po městě, najedl se v levné pizzerii obklopen hlučícím zájezdem polských středoškoláků a odšoural se na nádraží.

Měl jsem ještě půl hodiny, takže jsem se rozvalil na lavičku nachytat trochu radioaktivního bronzu, nasadil sluneční brýle a přihlásil se. Nejnovější model paraperspektivního displeje mě stále fascinoval, nebo mě spíš fascinovala dovednost vlastních očí a mozku, jak snadno se poperou s faktem, že před náhle o něco tmavší barokní kašnou s cachtajícím se labradorem dovedou rozeznat každý detail našeho pokoje.

Markéta zrovna seděla u stolu ve spodním prádle, něco ťukala jednou rukou do notebooku a jedla z kastrolu guláš od neděle. Musel jsem se usmát, protože přesně to mi vyčítá, když přijdu pozdě v noci.

Vydržel bych se na ni dívat dlouho, kdyby mi nezavolal nesnesitelně aktivní a věčně zmatenej Karel Košťál z marketingu a nezačal se vyptávat na moje jednání. Snažil se tak již nějaký čas maskovat svou neschopnost, a to především sám před sebou, protože vyhazov mu vzhledem k rodinným vazbám na druhého největšího akcionáře firmy nehrozil. O čem jsem mu měl asi tak povídat? Zbrzdil jsem ho vyjmenováním asi pěti věcí, který pro mě měl už před týdnem udělat, pak jsem předdefinovaným slovním spojením spustil simulaci Máriova náhlého hovoru a otravného neschopného workholika odkázal na zítřek. Jen tak ze cviku jsem ho ještě pozdravil Máriovým hlasem, abych si natrénoval rychlý přehazování modulátorů. Na nic se naštěstí ani neptal, před Máriem měl nábožnou hrůzu, nevím, co si kdy provedli.

Markétu jsem nechal chvíli na pokoji. Deset minut na českých zpravodajských portálech mě ubezpečilo, že ve vedení země se dosti zhusta pohybují i nadále lidé Košťálova formátu, jejichž nečinnost bývá často jedinými světlými okamžiky jejich pracovního dne. Naštěstí takoví nejsou všichni. Nevyužil jsem možnosti zeptat se ministra financí z „očí do očí", odrazil poryv reklamních spotů, které prorazily můj již týden neupdatovaný filtr, a raději se od veřejné sekce sítě odpojil.

Lákalo mě podívat se na všechny ty, které jsem měl napíchnuté. Alespoň rutinně zkontrolovat, kde jsou a kam se přesouvají, tak, jak jsem to vždycky dělal jen tak mezi konverzací. Docela jsem si na to za ten čas zvykl, jsou to skoro tři roky. Byl jsem sám na sebe pyšný, k jaké dokonalosti jsem se dopracoval. Odvyknout si nebude lehké. Ale rozhodl jsem se. Už není důvod. Nebude co skrývat, konečně budu chodit po ulici jako normální člověk a ne jako nějaký agent, konečně bude překvapení ze srážky s šéfem na rohu ulice upřímné, a ne jen hrané poté, co mě na jeho přítomnost dávno upozornil lokalizátor.

Možná bych si měl aspoň připomenout, kde všude mám mikročočky a kde bych je měl především odstranit. Nerad bych, aby se vynořil nějaký trapas po pár letech, až se dnešní špičková antišpionážní technika dostane do rukou amatérům.

Ještě má příští návštěva u některých přátel tedy bude ve znamení minulosti zatížena profesionální přetvářkou, falešnými úsměvy a zvýšeným tepem dobrodružství, bude to ale naposled - pokud to vyjde. Většina má napíchlý komunikátor nebo osobní kartu, odstranit štěnici nebude žádná legrace.

Takže konečně přestanu se šťouráním ve vosím hnízdě, dřív než dostanu žihadlo. Už aby to bylo. V prstech jsem pocítil záchvěv nervozity. Tu si ale nemůžu právě teď dovolit. Škoda, že jsem nebyl takhle nervózní předtím, než jsem celou tu mašinerii rozjel. A proč? Protože jsem nesnášel dohadování se ženskýma? Taky bych tomu nevěřil.

Soukromí! Osobní údaje! Nejobhajovanější statek dnešní doby. Právníci se rojí jako mouchy, věnují se ale blbostem. Zakázali například operátorům používat službu lokace zákazníka, i když si to přeje. Porušujete tu a tu normu, pane, ani nápad.

Kdyby mě čapli, nevím, co by bylo. Co tak slyším, rozsudky lítaj vzhledem ke gumové evropské legislativě zcela nekontrolovaně, podle toho, jak se váš ksicht zalíbí soudci. Vzhledem k tomu, že jsem to všechno dělal jen pro sebe, bych se z toho vysekal snad jen s pokutou, na kterou bych ale vydělával stejně dlouho, jako bych se všem nemohl podívat do očí. A nebo bych dostal exemplární trest a rok se bál o zadek v krimu.

Tak jsem se zabral do chmurných úvah, že jsem málem prošvihl vlak.

Být v našem kulturním prostoru děvkařem již drahný čas nepředstavuje významné riziko společenského odsouzení, spíše naopak. Je až s podivem, kolik lidí s pochopením bohorovně kývá hlavou nad „sympatickým" a „společenským" mladíkem, který z nějakého velice dojemného důvodu trpí citovou nestabilitou. Pokud se po nějakém čase usadí, je to všeobecně oceněno a žena, která takovéhoto poletavce stabilizuje, požívá obdivu a sebeuspokojení. Zvláště při náhodném kontaktu s jeho bývalými milenkami.

Výše zmíněné se ovšem týká jen velmi zvláštního typu mužů, nadaných přirozeným talentem a zdokonalených lety praxe. Zápas se saní milenek zvládají s nenucenou elegancí, chirurgicky přesnými a čistými seky blýskavého meče oddělují některé hlavy a ladným krokem přecházejí věnovat se zápasu s dalšími, které se již po nich sápou. Nakonec otřou lehký pot z čela a odcházejí nabrat sil do nejbližšího hostince.

Disponují úžasnou schopností taktní bezohlednosti, takže na ně odkopnuté ženy po neuvěřitelně krátkém čase vzpomínají v podstatě v dobrém, nikdo se necítí ublížené, slabosti jsou odpuštěny. Chaos vztahů se jim daří uspořádat v přehlednou šachovnici, chladně a s přehledem hranou partii, kde fungují pravidla a všichni jsou spokojeni. A to navzdory tomu, že se pravidla několikrát změnila, protože samozřejmě nemluvím o ženách, které si rychlou recyklaci oblíbily, ale naopak o těch, které jsou jinak, při méně profesionálním zacházení, schopny reagovat až hystericky romanticky a komplikovat dotyčnému život s neobyčejným nadáním a vynalézavostí.

Existuje pak ovšem nešťastná sorta mužů, jež se v určité fázi života rozhodne tyto profesionály napodobit. A ačkoli je vnější znaky ubezpečují, že postupují zcela podle popsaného modelu, brzy se začne scéna bortit, šachovnice hemžit neznámými figurami a některé hlavy líté saně nejdou dolů tak snadno, zvláště když útoky postrádají tolik potřebnou rozhodnost, agresivitu a bezohlednost. Chaos, který na netrénovaného jedince zaútočí, může při jeho speciálních kvalitách - kterými jsem zřejmě bohužel obdařen právě já - skončit tragicky.

Kdybych začal dřív, možná bych se do té profesionální party začlenil - a nebo by mě to brzo opustilo. Ale v osmnácti jsem pohrdal každou, která nebyla modelka, a motal se jak motovidlo okolo pár vysněných princezen, odhaduje vhodný moment k útoku, ke kterému nakonec obvykle ani nedošlo.

Vztahy by se daly spočítat na prstech jedné zmrzačené ruky a byly buď komické nebo tragické. Takže když jsem ve čtyřiadvaceti vylez ze školy, cítil jsem, že svému generačnímu vývoji ještě něco dlužím, něco, co je ještě možné dohnat. Ale věci se upřímně řečeno daly do pohybu spíše samy, než z mého popudu, plánu či předsevzetí.

Přes známého jsem dostal místo u Scopare, italské firmy, která vyrábí špičkovou mobilní techniku ve spolupráci s předními designéry. Móda a komunikace - o tom je svět již přes dvacet let a nezdá se, že se to v nejbližší době změní a ulice ovládnou mlčenliví filozofové. Kde je tolika kapitalistickými filozofy vychvalovaná možnost rozhodovat sám o sobě, když se jí masově vzdáváme? Kde je ta svoboda, vzdor a individualita? Tajemství jsou drahokamy dávného středověku, dnes se konzilium kamarádek poradí nad ksichtem mamlasa, kterého jedna z nich potkala na diskotéce, sfotila zrcadlovkama a rozeslala kompletnímu babinci. Na záchodě se zdrží podezřele dlouho, aby prodiskutovala, jestli stojí za to. Když se trochu napije nebo si dá vlaštovku, pustí pak ještě přímý přenos soulože celý třídě. Možná by ji to bez toho už ani nebavilo.

Šaty nakupují společně, nezaplatí za tón hudby, který předtím neschválily kamarádky. Reklama, manipulace? To ony se tlačí pod našimi okny, ječí a natahují ruce s penězi. A my jim dáváme možnost být stále spolu, neutonout v tichu, které by je dozajista zabilo. Ale už dost o práci.

Jak jste asi pochopili, firma šlapala dobře. Stejně dobře mě i platili a určitě by mi slušně nabobtnalo konto, kdybych nemusel v rámci firemní kolegiality tolik utrácet. Za šaty, za base-jumpingové zájezdy, za chlast na drahých párty.

Z neznámého důvodu si mě oblíbil zástupce šéfa z Milána, Mário Tisconne. No, zas tak neznámý ten důvod nebyl, Tisconne ve mně našel dalšího učně, jenž vyžadoval řádné „uvedení do života", což byla Máriova velice populární didaktická činnost. Myslím, že celá jeho image absolutního odvazáka byla někdy od jeho dvaceti postavená na tom, že někoho „zaučuje", a jeho samotnýho to už vlastně ani nebavilo. Chvílemi jsem si byl jistý, že jakmile nebude mít koho „kazit", odjede někam na pobřeží rybařit a celý dny bude jen sedět na lodi a zírat do nebe a do vody.

Jenže teď měl mě, a tak kypěl energií. Skoro každý druhý týden jsem jezdil do Milána kvůli „poradám", které se mohly odehrát stejně tak dobře po síti - jenže po síti se opravdu špatně chlastá.

Jestli mě chtěl učit, docela se mu to povedlo. S ženskýma to najednou bylo jednoduchý, protože jsem to spíš hrál a předstíral, než bral nějak vážně. Stres firemního jednání (kupodivu se mezi to všechno nějak proboxoval) mě natolik vytížil, že jsem neměl čas myslet na ženský, ale jen na roli, kterou jsem byl donucen hrát na všechny strany. Sebevědomého a přitom skromného, napůl věčného kaliče a napůl filozofa, bylo toho spousta. Mário mě téměř šikanou donutil k frajeření se před nějakou nanicovatou obchodní vedoucí těsně po škole, pak se někam ztratil - a já, když jsem chtěl s úlevou vycouvat a vrátit se do Prahy, s hlavou plnou čísel a nápadů, najednou zjistil, že defenziva na ni působí jak krev na žraloka. Možná hrál roli sport, opálení, pěkné věci. Nikdy jsem nevypadal úplně špatně, největší zásluhy ale samozřejmě patří vlaštovce, v níž jsem našel lepšího spolubojovníka, než byl kdy alkohol.

Její originální název „Swallow" je hezkým dvojsmyslem, znamená jak vlaštovka, tak polykat. Říká se, že když se poprvé objevila v holandskejch klubech, bylo domluvené heslo „něco bych polk". Někoho okamžitě napadla asociace z ptačí říše a brzy se symbol vlaštovky objevil nejen na žlutých tabletkách, ale i na tričkách a čepicích. Vídal jsem ji na zápěstích, kotnících a později k ránu i kostrčích holek.

Lékařské studie ji označily za „nejměkčí z měkkých drog". Následovala standardní diskuse o tom, zda je horší než alkohol. Minimálně v jednom aspektu byl chemický zázrak ze země hodinek a sýrů (první ji namíchal nějaký chemik z Curychu) geniální - organismus totiž dokázal přijmout jen určitou dávku drogy a zbytek, jako u některých vitamínů, vyloučil. Nehrozily tragické konce, které vždy sloužily jako hlavní strašák, a po nějakém čase se na vlaštovku vrhli i ti nejopatrnější experimentátoři. Vedlejší účinky byly hlavně žízeň a únava po příliš snadno probdělé noci. Vlaštovka šla míchat s alkoholem a podle toho, o jaký šlo, měla různé účinky. Byla to trochu alchymie, něco se navzájem posilovalo, něco rušilo, takže třeba tabletka po pár pivech dokázala na nějaký čas navrátit střízlivost. Možná i proto alkoholová lobby přijala novou konkurenci tak klidně.

Ještě jeden důležitý detail. Právě proto, že jsem nevypadal jako typický playboy, a možná i kvůli té defenzivě, do níž jsem se nakonec nechával zahnat, nabyla spousta z nich přesvědčení, že nejde jen o gymnastickou noc, ale o záblesk romantického vztahu s člověkem, který je v tom stále ještě přitažlivém množství slušný. K smíchu. A nebo vlastně ne. Protože kdyby neměly aspoň zčásti pravdu, určitě by mě důvěra jejich slepičích mozečků nezahnala až tam, kam jsem se dostal.

Začalo to poměrně nevinně, krátce poté, co jsem začal pracovat pro Scopare, během mého podivného vztahu s Petrou. Tuhle vysportovanou a do bronzova vysolárkovanou blondýnu s trošku divným rysem kolem neustále se zubících úst jsem získal, jak je u mě obvyklé, docela nechtěně. Tady jsem ale nemusel litovat, rozhodně nebyla ošklivá a její postava sklidila u kámošů devět bodů z deseti.

O Vánocích mě donutila nadělit pod umělý stromek zcela novou sadu pro zamilované od naší firmy. Dvě náušnice pro ni, jedna pro mě a sluneční brýle k tomu, aby mi mohla posílat fotky, videa či své oblíbené malůvky. Její displej se skrýval v malém zrcátku růžové pudřenky.

„Budeme si šeptat do ouška," rozplývala se a já netušil, co mě čeká.

„Miluju tě," šeptala mi opravdu „do ouška" - bohužel

asi třicetkrát denně. „Kdepak je můj kocourek," vyzvídala.

„Jednáme tady s těma Amíkama, puso," odpovídal jsem takřka neslyšně do citlivého mikrofonu v lemu límce saka (náušnice zatím vyšly z módy). „Za hodinku se ti vozvu, jo? Čau čau. Cože? Ne. Počkej s tím na mě. Tak ahoj. Ne. To víš, že jo. Pa."

Konkurenční boj srazil měsíční paušál na zanedbatelnou částku. Modlil jsem se za monopol a nárůst cen, který by sice zřejmě zlikvidoval naši firmu, zároveň ale umlčel mou milovanou.

Pokud jsem se s ní nechtěl rozejít (což mi jistá část těla rozmlouvala), musel jsem hledat jiná řešení.

Dobře jsem věděl, jak nesnášela Pepeho a Máru, ještě od té doby, kdy jsme se u jednoho stolu seznámili a oni si z ní pořád utahovali. A jelikož jména těch dvou a slovo hospoda byla téměř synonyma, Petra nesnášela ani hospodu. Vysoce citlivý stereosnímač nedával naději jen tak jí napovídat, že jsem v práci, když jsem ještě ve tři na obědě a z jednoho piva jsou najednou čtyři.

Přišel s tím Mára. Ve firmě se motá jako konzultant vývoje. Bere přibližně tolik, co já, ale dělá na to asi desetkrát míň. Borec přes techniku. Někdy si myslím, že má místo mozku počítač a kdyby nebyl tak línej a nechlastal, bůhví, co by z něj bylo.

„Pořádnej software by ti ulehčil život, kamaráde," utrousil jen tak mimoděk, když jsem dokončil jeden mimořádně trapný hovor. „Na trhu se to hned tak neobjeví, i když je to spíš neetický než protizákonný. Ale technika nás nesmí zotročovat, no ne, chlapi? Ta tvoje to už fakt přehání. Zkus to, je to sranda."

Vločka se zvolna snesla na okraj zasněženého svahu. Může ji člověk vinit, že právě ona strhla lavinu? Ty záměje byly hluboko ve mně, a kdyby to nezačal zrovna Mára, byl by to někdo jiný.

Byla to fakt sranda a k opálenýmu oušku mé drahé zvědavé se příště i z hospody nesl proud anglickýho žvanění, šustění papírů a cinkání šálků s kávou, zatímco mi Petr vykládal o tom, kam plánuje vyrazit se svou base-jumpingovou partou a jak jeho kámoš zkoušel pod vlaštovkama na manželku nějakou originální polohu podle instruktážního filmu až z Indie a něco si udělal s kyčlí, takže museli volat sanitku. Bavil jsem se výborně a konečně byl zase v klidu.

Cokoli jsem říkal, mělo pozadí, které jsem mohl nahrát či koupit. Mára mi dal pár kontaktů a umyl si nad tím vším ruce. Už po první návštěvě u jednoho machra jsem si uvědomil, jaké možnosti se mi tu naskýtají.

Svou síť známých jsem rozšířil o velice zajímavé lidi, kteří mi umožnili lhát tak snadno a často, jako nikdy předtím v mém životě.

Když se přirozená naivita oběti skloubí s vynalézavostí a originalitou lháře, vše funguje ideálně. Věřila mi tak, že jsem ani nemusel lhát dalším kámošům, aby jí to potvrzovali. Přesto jsem to dělal, jen tak ze cviku. Zlepšoval jsem se týden od týdne a brzy jsem jí byl schopen nakecat i takovou volovinu, jako že jsem na týdenní služební cestě v Brazílii.

Volal jsem jí dvakrát denně a nadšeně popisoval „cukrovou homoli" u Ria. Použil jsem nějaké záběry z loňský cesty a pouštěl jí to na mobil v rozumných dávkách. Videopřenosy jsou pořád ještě docela drahé. Do toho jsem jí několikrát zavolal přes hlasový modulátor, a hlasem chudinky mámy si stěžoval, že mi zlobí spojení s Latinskou Amerikou. Tím jsem si zajistil alibi na momenty, kdy se mi vůbec nechtělo nebo nehodilo simulovat brazilská dobrodružství, protože jsem docela jiná prožíval s Máriovou sestřenicí ve vilce jejích rodičů na předměstí Milána.

Další sympatickou osůbku jsem měl načatou v Praze, už tehdy jsem se tedy mohl s Petrou rozloučit, aniž by mi hrozilo tělesné strádání, ovšem neudělal jsem to. Její telefonáty mě najednou přestaly obtěžovat, téměř jsem se na ně těšil. Nabízely mi novou zábavu, možnost otestovat své schopnosti, kreativitu a fantazii - a já si vymýšlel stále absurdnější lži, balancoval na samé hranici prozrazení a beze strachu z možné ztráty (říkal jsem, že mi na ní vlastně nezáleželo) jsem se pomalu stával fanatickým otrokem nové hry, která mě docela posedla.

Nevyléčil mě z toho ani trapas jednoho únorového dopoledne. Proplétal jsem se uličkami u Staroměstského náměstí, pozoroval italské turistické studentky v tlustých péřových bundách, na nichž se jim usazovaly rychle tající vločky mokrého sněhu, a telefonoval Petře z chaty u Sázavky. Bez skrupulí jsem jí přehrával video někdy z konce podzimu, kde nebyla na zemi ani vločka, a ukazoval jí, jak štípu dříví. Na chatu jezdím asi dva roky, co umřel strejda Mates a tu trouchnivějící budku na kopci nad řekou mi odkázal.

Petra si stěžovala, že ji bolí břicho, a nešla ani do práce. Poslal jsem jí pusu a ukončil spojení. Ani nevím, proč jsem vlezl do toho butiku, protože sám nikdy holkám věci na sebe nekupuju. Ne že bych módu vůbec nesledoval, stále jsem ale o krok pozadu. Párkrát jsem si to schytal, takže nakupování nechávám na nich. Jako by nestačilo, že jsou to moje prachy.

No nic. Každopádně jsem tam tedy vlez, přitahován magnetem osudu, a co nevidím, Petra si právě nechává zabalit svetřík, směje se na celej kšeft a drží se jak klíště ošlehanýho blonďáka v červený péřovce. Chvíli mi trvalo, než jsem si to srovnal v hlavě. Rozhodl jsem se potichu vycouvat, ovšem pět obtloustlých Italek (možná to dělaly jen ty jejich péřovky, nevím, co je to teď za hroznou módu, zase mi něco uteklo) mi znemožnilo ústup a navíc svým hovorem, pro cizince typickým nulovou kontrolou hlasitosti, přitáhly pozornost všech v obchodě. Tedy i těch dvou.

Petra se blondýna pustila - a vzápětí zase chytla.

„Takže ty mě špehuješ, ty ubožáku," informovala prodavačky a personál obchodu. Nejlepší obrana je útok. Zpozorněly i kulaté Italky - určitě litovaly, že neumějí česky. Málem jsem se nechal zahnat do trapasu a včas zastavil ruměnec, který mi začal zalévat tváře. Já byl sakra ten, kdo ji tahal za fusekli.

„Jasně že tě špehuju. Snažím se o maximální nenápadnost, jak vidíš. Právě jsem se chtěl schovat v převlíkací kabině a udělat pár záběrů, abych tě moh vydírat."

Pak jsem se otočil k blonďákovi a podal mu ruku. „Těší mě. Hezká bunda, nepracujete u horské služby? Trocha rumu by bodla.“

Potom jsem se s Petrou srdečně rozloučil s poznámkou, že na mě čeká dříví. Ačkoli mi ještě asi osmkrát volala, dodneška jsem ji neviděl.

Byl to pro mě docela šok. Takže její kontrola sloužila k tomu, aby mě mohla podvádět. Ona mi lhala, rozumíte? Stejně jako já jí. Nevím, proč mě to tak překvapilo. Znal jsem to z vyprávění kámošů. Když je přítelkyně hystericky obviňovaly z toho, že kecají na síti s ženskejma, a s nasazením něžných zbraní z nich vytáhly hesla ke všem možným poštovním a chatovacím programům, zjistili kámoši, kteří si nechali na černo hacknout jejich komunikátory (zákon nedovoloval porušit poštovní tajemství ani manželům), že si posílají s jiným chlapem (v jednom případě i s holkou) šťavnatá videa a domlouvají návazné, méně virtuální akce.

Nebyla to příjemná zkušenost a já si přísahal, že udělám všechno, abych si ji nemusel „vychutnat“ znovu. Příště budu muset kromě lhaní taky pořádně pohlídat je, abych nevypadal jako vůl a neschopnej žárlivec. Ještě se uvidí, kdo je lepší.

O tom, že bych toho nechal, jsem ani neuvažoval. Nedokázal jsem si vůbec představit, že bych měl přestat, právě když jsem se dostal na slušnou úroveň. Pořád jsem se ale měl co učit. Bez kvalitní kontroly nemůže být mé lhaní bezpečné. Tehdy jsem hrozně riskoval, když jsem si neověřil, kde právě je.

Kromě toho, že jsem chtěl, jsem i musel. Byla to doba párty, vlaštovky poletovaly a já rozehrával více či méně úspěšné pokusy na mnoha stranách, přitom jsem se ale vždy držel jedné, ke které jsem se mohl vracet.

Brzy jsem zjistil, že to s tím pomalu ustupujícím stresem z prvního trapasu nebyla náhoda. Objevil jsem v sobě zajímavý komunikační blok. Zjistil jsem, že mi působí takřka fyzickou bolest a hrůzu každá žárlivá scéna, každé vysvětlování a rozchod, který jsem předem nenaplánoval a nestanovil jeho čas a přesný průběh. Oč lépe mi šlo lhaní na dálku, o to více mě děsilo lhaní z očí do očí, vykrucování, vysvětlování, výčitky. Každá minuta i vteřina takového divadla mě neuvěřitelně vyčerpávala, a proto jsem se snažil ty nenáviděné chvíle odvracet všemi možnými způsoby, mezi kterými ovšem věrnost pochopitelně chyběla. Byly to perný dva roky a hodně jsem se toho naučil. Věděl jsem, že na tuto mou slabinu platí jen dokonalá prevence.

Jenže pak jsem našel důvod konečně pubertální záliby opustit a zkusit zas na chvíli hrát na jednu bránu. Tahle totiž stála za to.

Minulost se mi honí hlavou, ale když pružným krokem chvatně procházím nádražní halou, myslím na Ni a na budoucnost. Dobíhám rychlodráhu a svištím nad sluncem ozářenými plochami pražských střech. Klimatizace mě mrazí na zpocených zádech, na rohové sedačce se rozvaluje provokativně namalovaná dvacítka s černým vlčákem a ukazuje mi ze strany své dlouhé, dohněda opálené stehno. Fixuji svůj zrak na psa, který na mě výsměšně vyplazuje jazyk, poté ho stáčím opět na letně skvrnitý svět za oknem a vystupuji bez zakolísání, bez ohlédnutí, s úsměvem, že tuhle kapitolu mám už za sebou.

Ta nová se otevírá tady, v téhle ulici, lemované javory. Jejich listy sice stále zápasí s nějakou hloupou nemocí a každý týden jejich kmeny natírají chlápci v červenožlutých kombinézách s velkou červenožlutou dodávkou, ale určitě z toho naši alej vysekají dřív, než se tu bude na kole prohánět náš syn.

Ale kdepak, takhle moje sny nevypadají, ani tak daleko nemyslím, i když bych rozhodně udělal všechno, tedy i haranta, abych si Markétu udržel. Ale ještě chvíli romantiky - měkké podvečerní slunce se dere větvemi a děravými listy javorů (to ta podělaná nemoc), před naším bělostným domkem pravidelně tluče kropič trávníku. No, domek - vlastně je to jedna z těch sériových budek, co je jich plná ulice. Oproti mému minibytu v posprejovaném paneláku je to ale skoro vila. Připadám si tu po pár týdnech doma, jsem ale jen host. Slovo „náš“ je zavádějící - celý to tady patří Markétě. Hezký dárek od zazobanejch rodičů k promoci. Kvůli penězům s ní sice nechodím, tohle si ale nechám líbit. Navíc nám tu nikdo nebouchá v noci na zeď, když se do toho opřeme.

Nechávám se zasáhnout chladivou kapkou vody a vystupuji do schodů ke dveřím. Potichu odmykám.

Leží na pohovce v obýváku. Musela usnout před chvílí, protože na notebooku ještě běží spořič obrazovky - nějaké video z Alp. V pokoji je příjemně, dveře na balkon jsou otevřené, záclona se třepotá ve slabém vánku. Převalí se na bok a protáhne se, vystrčí opálený kotník a z bavlněného županu vykoukne další čtvereční centimetr dekoltu. Zamrazí mě na páteři, v náhlém chvatu si rozepínám košili a kalhoty. Stojím nad ní nahý a vzrušený, jemný průvan mě studí na zpocené kůži, chystám se ji probudit jak Šípkovou Růženku - když námi oběma otřese zcela nepřijatelně agresivní zvuk zvonku. Dávno jsem ho chtěl vyměnit.

„Otevřete, policie!“

Srdce mi vynechalo jeden tep, vzápětí jsem se tomu leknutí arogantně usmál. Filmově zbytečné oznámení. Jako by nemohl počkat, až přijdu otevřít, fízl. Účinkuje to ale znamenitě. Je po romantice. Bleskově ji střídá překvapení, strach, roj otázek mi zabzučí v podvědomí, jako když sestřelíte kamenem vosí hnízdo.

„Lekla jsem se tě,“ stěžuje si zamračeně Markéta. Já skřípu zuby a natahuju si kalhoty. Poskakuji na jedné noze a opírám se o skříň.

„Co můžou chtít, doprčic.“ S košilí jen tak přehozenou přes ramena jdu otevřít. „Už běžím,“ volám, protože muž zákona opětovně tiskne náš bzučák. Předtím, než ho sem nějaký zlomyslný vtipálek namontoval, fungoval asi jako protipožární poplach.

Obdélník světla padá do předsíně, ale rychle jej zastiňuje obézní postava zpoceného policisty. Jeho vůz stojí jedním kolem na chodníku.

„Nadstrážmistr Holý, dobrý den. Neruším? Rád bych si

promluvil o jedné pohřešované. Světlana Jaščenková, říká vám to něco? Mohu dál, nebo to chcete raději probrat na služebně?" Nenápadně přitom mrkl na Markétu, která se jako duch objevila ve dveřích vedle mě.

„Raději u vás," utrousím na půl úst, zatímco si zapínám košili, obouvám boty na boso a scházím s policistou Holým k jeho vozu.

„O co jde?" volá Markéta, jejíž zvědavost ve mně probouzí vztek. Ovládám se ale dokonale.

„Nevím, k čemu mě potřebujou," krčím rameny a pokouším se o úsměv. Docela úspěšně. „Někoho hledají a já jim mám pomoct. Hned jsem zpátky."

Samozřejmě, že mi to jméno něco říká. Markéta ho neměla nikdy slyšet. Hlavou se mi honí poslední vzkaz, který jsem od Světly dostal.

„Teď mě nemůžeš nechat. Teď ne. Mám problém, větší ‚než myslíš. Prosím tě, ozvi se."

Ale já se jí neozval. Myslel jsem, že je to trik. Vždycky si potrpěla na divadlo. Takže tentokrát ne?

Má představivost pracovala na plno a za chvíli jsem ji viděl mrtvou.

Na stanici jsme dorazili ani ne za deset minut. V kanceláři nadstrážmistra Holého běžela klimatizace na maximum, bylo tam jak v lednici. Jeho špek ho zřejmě zahříval, já se ale brzy začal obávat zápalu plic, takže jsem ho slušně požádal, zda by mohl otevřít okno. Vyhověl mi, to bylo dobré znamení.

Celou cestu v autě i nyní jsem si ho prohlížel a snažil se odhadnout jeho schopnosti. Obtloustlý, rozcuchaný, možná i trochu líný. Rozhodl jsem se, že mu nedám nic zadarmo. Najednou jsem měl pocit, že u cizího chlapa mi lhaní z očí do očí nebude dělat takový problém. Poslední roky mi daly sebevědomí agenta. V klidu, počkat si, co ví. Nejhorší je prozrazená lež, to je lepší si hrát na absolutního sklerotika.

„Takže slečnu Jaščenkovou jste tedy znal?" začal nadstrážmistr a přivřel okno. Alespoň se nebudu potit.

„To jméno mi něco říká, teď si ale zrovna nemohu vybavit," zkoušel jsem půdu. Nemělo úplně logiku, že bych s ním vůbec jel, kdybych ji neznal, jenže před Markétou jsem se s ním nemohl dohadovat. Jak na mě vůbec přišel? Navíc se mi vůbec nelíbilo, jak si mě ten chlap prohlížel.

„To je ale zvláštní. V jejím bytě jsme našli na lístečku vaše číslo."

To mě opravdu překvapilo. Proč by si, proboha, Světla psala moje číslo na papír, když ho měla v paměti komunikátoru. Několikrát jsem jí zakázal mi volat, to ale stejně nepomohlo. Dvakrát jsem jí ho smazal na dálku. Jasně, to by ten papírek vysvětlovalo. Bohužel, navzdory propagaci soukromí anonymní čísla už dávno zrušili kvůli obtěžování, takže policii nedalo moc práce mě najít.

„Už si vzpomínám. Párkrát mi volala, myslím, že je sekretářkou jednoho ruského obchodníka."

„S jakým zbožím?"

„Vlaštovka," usmál jsem se. Už přes rok byla legální, trestal se jen prodej mladistvým. „Mám dojem, že mi něco

nabízela před pár dny. Měli jsme s přáteli takovou menší oslavu. Víte, na jméně mi tak nezáleželo, proto jsem si hned nevzpomněl. Pro mě je hlavní cena." Začal jsem se cítit sebejistě, pohupoval jsem se na židli a usmíval se.

Nadstrážmistr vstal a přešel k oknu. Když se otočil, měl najednou docela jiný výraz. Jako by mu tvář náhle zeštíhlela.

„Tady jste na policii, pane, a já nejsem vaše žena, abyste si na mě zkoušel, co snesu za kecy. Máme svědkyni, která vás viděla v sobotu osmého přesně v šest hodin zvonit u dveří pohřešované. Na to si taky nepamatujete? Podívejte, nemáme času nazbyt. Z ničeho vás neobviňujeme, zatím, potřebujeme ale vaši pomoc, a pokud lžete, vypadá to přinejmenším podezřele." Poslední věty už pronesl klidněji, smířlivěji, skoro přátelsky. Na mě byl ale slabý psycholog.

„Ten samý den přišly slečnu Jaščenkovou navštívit v půl deváté večer její dvě přítelkyně," pokračoval. „Našly dveře bytu otevřené, uvnitř rozházené věci. Takhle člověk neodchází, nemyslíte? V jedněch šatech, ještě když si pozve návštěvu. Nikomu ani nezavolala. Vyděsily se a hned volaly policii. V koupelně jsme našli stopy krve. Její komunikátor je vypnutý. Takže ještě jednou se zamyslete, a povězte mi v jejím i vašem zájmu vše, co víte."

S odpovědí jsem nemohl dlouho váhat. Mozek mi pracoval jako kvantový počítač. Co se, kruci, mohlo stát? I kdyby Igor přišel na ten podraz z minula, maximálně by ji zmlátil. Vybavil se mi záběr jak ze špatného filmu - Světla padá na roh stolu a znehybní, stejně jako všichni v místnosti, než se vzpamatují a začnou chladnokrevně zahlazovat stopy. Nebyl mi jasný smysl předstírané vloupačky, rozbité dveře jen přitáhly pozornost policie. Nebylo mi jasné nic.

Policii jsem nemohl podobnými spekulacemi nijak pomoct. Je to konečně jejich práce. Stále jsem věřil, že se vše nějak vysvětlí. Třeba je někde u kamarádky.

Já sám za sebe jsem věděl, že jsem nevinný. Jestli se do toho nechám namočit, Markéta se všechno dozví. Musel jsem se to pokusit udržet jen v té obchodní rovině. O vlaštovkách věděla a nijak zvlášť jí to nevadilo, i když je sama nebrala.

Podíval jsem se nadstrážmistru Holému zpříma do očí. Kdo z koho.

„Obávám se, že vám nemůžu pomoct, i když bych rád. Vaše svědkyně si mě musela s někým splést. Doufám, že se vše rychle vysvětlí, každopádně v úterý v šest jsem byl na chatě na Sázavce a mám na to čtyři svědky.

Se Světlou jsem se seznámil v klubu ve věži Evropa, chloubě pražského konstruktivismu, které už nikdo místní neřekne jinak než Točná, aniž by si ji pletl s jinými lokalitami téhož jména. Dokončili ji za pouhé dva roky a otevřeli na oslavu našeho přijetí do Evropy 1. června 2013.

Zářivě stříbrná konstrukce se tyčí na místě bývalé žižkovské věže. Mikrotrhliny v plášti prý nebyly nebezpečné, ale vysvětlujte to lidem v okolí. Vzpomínáte na tu demolici před šesti lety, jak se na ní konzultantsky podíleli inženýři až odněkud ze Singapuru, stejně ale jeden barák sejmuli?

Pro vás, kteří jste se z neznámého důvodu nedostali za posledních pět let do Prahy a znáte ji jen z novin, velmi stručně. Tucet podniků, pro docela rozdílnou klientelu - vůbec se nemusí potkat, protože každý má samostatný výtah. Zvuková izolace, kavárny, jedna historická tančírna, restaurace a šest tanečních klubů. Magistrát nad věží trochu ztratil kontrolu, takže jediný, co se mu podařilo, aby zachoval důstojnost evropského symbolu, bylo to, že odmítl poskytnout prostory nočnímu klubu Xena.

Jinak to v „Točný" šlapalo docela slušně, zvláště ve třech klubech úplně nahoře. Sehnat tu vlaštovku nebylo vůbec těžký. Futuristický zjev věže lákal, její kapacita dávala na výběr, takže se brzy stala neuvěřitelně populární. Staré dobré místo pražských kaličů na Václaváku „pod ocasem" zelo prázdnotou, lidi se scházeli „pod Točnou".

Věž žila uvnitř i navenek. Vzpomínám si na definici z nějaké knihy, když se u nás postavila první konstruktivistická stavba, myslím, že to byla ta měnící se nadúrovňová křižovatka. Dopraváci se tehdy mohli zbláznit.

„Sovětský konstruktivismus, výlet do skeletálních, tříprostorových a pokud možno pohyblivých konstrukcí, jejichž nejbližší obdobou v reálném životě byly některé konstrukce v lunaparcích - ruské kolo, horská dráha atd., byl brzy absorbován hlavním proudem architektury a průmyslového designu. Nejambicióznější projekty, jako známá Tatlinova rotující skloněná věž na počest Komunistické internacionály, nebyly nikdy postaveny, jiné prožily prchavý život dekorace sovětského veřejného rituálu. Jako novinka dosáhl konstruktivismus sotva více, než že rozšířil repertoár architektonické moderny."

Někteří fanatici na to upozorňovali, stejně jako na to, kolik je v Evropském parlamentu komunistů. Já bych v tom ale politiku nehledal. Svět zrychluje, tak proč by měly zůstat baráky strnule zírat.

Takže se točí celá Evropská, točí se každý jednotlivý klub, rotují výtahy a každý si užije výhled na celou Prahu. Točí se s vámi všechno - a nemusíte kvůli tomu ani pít.

A právě v jednom z těch klubů nahoře na Točný jsem poznal Světlanu. Byla tam s Igorem, Rusákem, který měl pod kontrolou větší část pražského trhu s vlaštovkou. Světla tam seděla vedle něj, usmívala se a hrála si s vlasy, jako ideální mafiánská holka.

Jak jsem se vůbec do takové společnosti dostal? V Itálii byla vlaštovka o třetinu dražší než u nás, jednotné evropské ceny se na ni nevztahovaly. A Mário chtěl, abych domluvil zásilku pro něj a jeho nejbližší přátele, což čítalo asi tak stovku lidí.

Docela se mi hodilo, že mě máma už od základky nutila do ruštiny, takže jsem na Igora udělal dojem. Byl už docela v ráži, nutil mi jednu vlaštovku za druhou, plácli jsme si na nižší ceně, než jsem vůbec doufal, a pak jsme odjeli taxíkem k němu, kde usnul a já se vyspal se Světlou. Myslel jsem si, že to udělala kvůli Igorovi, myslel jsem si, že je to luxusní šlapka, ale netušil jsem, že se do mě tahle černovláska s nohama modelky může zabouchnout.

Před všema jsme to tajili. Igora jsem se bál ale možná zbytečně, znal ji přes deset let a začala ho už trochu nudit. Věčně navíc lítal do Moskvy. Trávil jsem s ní dost času

a na ostatní se vykašlal, až do chvíle, kdy jsem potkal Markétu a zjistil, že všechno dosud byl jen nějaký omyl, laciné zabíjení času, tělocvik, uvolňování stresu a posilování sebevědomí.

Dokud jsem si nebyl jistý, že si štěstí skutečně sedlo na toho, kdo si ho nejmíň zaslouží, dokud jsem se nenastěhoval do Javorové ulice, dál jsem se scházel se Světlou. Pak jsem to skončil, tedy, pokusil se to skončit, ale tupý meč sklouzl po hebkém saním krku a ošklivě mě pořezal.

Když jsem ji v sobotu odpoledne navštívil a přátelsky naznačil, že je konec, dostala záchvat a poškrábala mě na tváři. Markétě jsem kajícně doznal, že jsem jel zkoušet tajně s kámošema rogalo a skončil v keři.

Věřila mi, předtím jsem totiž zavolal jako Pepe a omlouval jsem se, že mě ukecali, i když jsem s nima jet ani nechtěl.

Cítil jsem ale, že se Světlou se to vymyká kontrole, zrovna když to nejmíň potřebuju. Nevěděl jsem, co udělá, nevěděl jsem, jak by se zachovala Markéta, kdyby jí to řekla, jak naznačila, každopádně jsem nemohl spát, každopádně jsem s tím musel něco udělat.

Mé alibi bylo prakticky neotřesitelné. Čtyři důvěryhodní netrestaní muži si dokázali i přes jistý alkoholový opar jasně vybavit, že v šest hodin jsem skutečně byl v prostorách chalupy na Sázavce. Pouze jeden z nich přiznal, že hodiny dostatečně nesledoval, ostatní si byli jistí.

A pak zde byly ještě dva videotelefonáty, Markétě a Košťálovi, každému pochopitelně z jiného důvodu, oběma jsem ale v průběhu hovoru ukazoval záběry chalupy bičované deštěm a v uvolněné atmosféře i Pepeho močícího na dvorku u plotu. Z paměti jejich komunikátoru šlo lehce vyčíst, že hovor Markétě proběhl v 17:40 a hovor s Košťálem v 17:55.

O Světlaně jsem neměl žádné zprávy. Bál jsem se komukoli volat, navštívil jsem ale známého v jednom baru, podle kterého o Světle nic nevěděl ani Igor. Takové neverifikovatelné tvrzení mělo ovšem směšnou hodnotu. Neuklidnilo mě ani v nejmenším.

Jedné noci v hotelovém pokoji se mi mezi tahy klasického, historií osvědčeného jointa svěřila, že Igora jednou podtrhla. Nějak se s mafiánským skoromanželem pohádala a z trucu pustila celkem důležitou zakázku konkurenci. Chtěla tak dokázat, že není tak neschopná, jak si myslí.

Věci se ale rozeběhly trochu jinak a Světla dostala strach to přiznat. Igor ji měl rád a pořád věřím, že by jí nikdy opravdu neublížil, pro nějakou tu ránu ale nešel daleko. Světla za to dostala sto litrů na účet, to byla ale jen provize z milionové zakázky. Nešlo ani tak o ty peníze, v rámci organizace to byl jen drobek, jako spíš o to, že se Igor musel zpovídat šéfovi v Moskvě za to, jak to zpackal, a že vztahy s konkurencí byly nějaký čas na hranici války.

Okamžitě potom, co mi zavolala na chalupu a vyhrožovala, jsem se za ní rozjel.

Naznačil jsem jí, že navzdory tomu všemu, co mezi námi bylo, mi teď musí už dát pokoj, že nemá smysl dělat problémy - a že by určitě nechtěla, aby se to Igor dozvěděl. Co bych neudělal pro záchranu „pravé lásky", že?

Pamatuju si, že jsme na sebe křičeli, už ale ani nevím co. Nebylo to moc chytrý, ale v tom cihlovým domě je docela dobrá izolace, navíc jsou o víkendu skoro všichni pryč. Kontrolovat bych se stejně nedokázal, vlaštovky se ve mně praly s pivem a já se začínal bát, jak dojedu zpátky.

Jenže pak je tu něco, co mně svírá žaludek a nutí neustále bezvýsledně týrat mozek. Nacházím ve své paměti okno, které mě začíná děsit. Myslím, že kdyby nezačalo to vyšetřování, ani bych si to neuvědomil.

Já si totiž vůbec nevzpomínám, jak jsem od Světly odešel a jak se mi povedlo dojet zpátky na chalupu. Tyto momenty tonou v mlze a ta nejistota je hrozná.

Víte, když chce člověk podvádět profesionálně, rozjede se to jako lavina. Najednou zjistíte, že musíte lhát spoustě lidem a že navíc musíte neustále spoustu lidí sledovat. Nejhorší takové období jsem měl krátce předtím, než jsem poznal Světlu.

Kdykoli jsem někam šel s holkou, ať už to bylo do bytu, či si někam sednout - což byla nutná oběť, jak většina chlapů dobře ví, neustále jsem sledoval pohyb všech, kteří by mě mohli ohrozit. Tak třeba táta Moniky pracoval o patro níž a vždycky, když jsme se ve výtahu srazili, mi začal vykládat kecy o tom, jak Monice kdysi někdo ublížil, jak spolkla nějaký prášky a pak se léčila na psychiatrii, takže je rád, když si teď našla někoho slušnýho. Dobrej vtip. Usmíval jsem se jako mílius a okamžitě ho oštěnicoval. Právě takovíhle jsou nejnebezpečnější.

Sotva dva týdny na to jsem nějak pustil lokalizátor z očí a nechal se unést v jedné pizzerii hovorem se zrzkou z vlaštovkové party. Mínil jsem navázat na pěkně načatou víkendovou noc, ale bez vlaštovek to nebylo ono, už jsem tušil, že to tentokrát asi nevyjde. Hučel jsem do ní, až se ze mě kouřilo, a najednou mi pípl alarm, že se blíží Moničin fotr s manželkou. Tahle ulice byla slepá, takže bylo jasné, že jdou buď sem a nebo do hospody „Satan a syn", což ale nebylo zrovna pravděpodobné.

Okamžitě jsem se zvedl a zmizel na záchodě. Narychlo jsem ze starého hovoru nechal modulátorem vytvořit simulaci hlasu Moničina psychiatra. Pro podobné případy jsem měl slušnou databázi na přídavném minidisku. Procesor se s tím pral alespoň půl minuty. Mohl jsem nechat na stole peníze a přeběhnout k „Satanům", než se přiblížej, jak bych ale vypadal před zrzkou? Kdepak, takhle se profík nechová.

„Promiňte, že ruším, pane Kilián, ale vaše dcera nepřišla dnes na preventivní prohlídku a nemůžu se jí nějak dovolat. Mám trochu obavy. Nezměnila si číslo?"

Na Kiliánově hlase bylo vidět, že má najednou strach. „To ne, o tom nevím. Díky moc za zavolání, víte, jsem teď asi půl hodiny od jejího bytu, radši se tam zajdu podívat."

„To je rozumné," odpovídal jsem doktorovým hlasem. „Nevěřím ale, že by si něco chtěla udělat, poslední testy byly vynikající. Možná dělám zbytečný rozruch a obtěžuji vás."

„Ne, ne, vůbec neobtěžujete. Jsme vám moc vděční. Nashle, ještě vám zavolám."

Chvíli jsem ještě Kiliána odposlouchával. Nabídl ženě, ať na něj počká v pizzerii, ta pochopitelně odmítla - jak jsem čekal. Pak zkusil zavolat Monice, ale zablokoval jsem jí signál.

Vrátil jsem se k zrzce. Nic konkrétního jsem nedomluvil, alespoň jsme ale v klidu dojedli a já zaplatil. Chtěl jsem ještě znovu zavolat Kiliánovi, jako za Moniku, a vysvětlit nějak nefunkčnost komunikátoru. Doprovázel jsem ale svou rusovlásku, a tak nebyla příležitost. Vykašlal jsem se na důslednost, to byla ale chyba.

Tehdy jsem netušil, že jsem poprvé narazil na někoho schopného. Kilián volal hned od dcery psychiatrovi a do pěti dnů mu nějakej profík dal typ na mě.

Udělal mi hodinovou scénu, ale žalovat mě nechtěl, prý by z toho Monika měla trauma. Už teď je na tom špatně, co prý to zase sehnala za psychopata, který si dělá legraci z její nemoci. Uvnitř jsem se hanbou propadal, přitom jsem ho ale s úsměvem poslal do háje.

Kilián si to nechal víceméně pro sebe, přes jeho nejbližší a manželku to ale stejně trochu uteklo, takže se se mnou najednou někteří mí přátelé nechtěli bavit. Ani jsem se jim nedivil. Nebyl to jediný trapas, tenhle byl ale největší. O přátele jsem přicházel stabilně.

Kdyby se vyšetřovalo, Markéta by se o tom mohla dozvědět. Co by asi řekla na to, že chodí s psychoušem? Byl jsem svině, ale přestal jsem s tím. Copak nemám právo začít znovu?

Na chalupu jsme přijeli v pátek večer na Pepeho loučení se svobodou. Klubů jsme měli už po krk, chtěli jsme pořádně probrat všechno, na co jsme neměli čas, a ožrat se do němoty pivem, jako když nám bylo osmnáct. Pár tablet vlaštovky jsem tam měl taky, doufal jsem ale, že se bez ní obejdu.

Pít jsme začali hned po příjezdu, v sobotu jsme spali asi do jedenácti a pokračovali. Venku bylo příjemně ošklivo, téměř neustále pršelo a pod hustými mraky byla tma jak v podvečer. Všichni už se potáceli a Martin dokonce přestal, protože se mu udělalo špatně po Adamových chlebíčkách. Nevím, co do nich dal, tvrdil, že je tak dělá už spoustu let a nikdy si nikdo nestěžoval. Tvářil se uraženě, jako když ubližujeme jeho dětem, a možná právě proto se poznámek na své chlebíčky nezbavil do konce našeho pobytu a ještě si jich užije.

Se svými přáteli jsem byl nepřetržitě, kromě té chvilky mezi půl osmou a půl devátou, kdy jsem jel pozvat na naši párty jednoho známého. Bohužel nebyl doma. Ne, nevolal jsem mu, chtěl jsem ho překvapit a dělat smutný oči na jeho ženu, aby ho pustila. Zbytečně jsem spálil benzín, pravda, nějak mně to po tom pivu nemyslelo. Alkohol za volantem, ohrožování účastníků provozu. Jistě, mea culpa, lituji, budu se bičovat. Nestyděl jsem se to přiznat, znáte to sami z detektivek. Přílišná ctnost je vždy podezřelá, nějaký ten přiznaný přestupek vzbuzuje důvěru.

Doufal jsem, že se mi to podařilo, ale mýlil jsem se.

Brzy jsem zjistil, že jsem tlouštíka Holého trochu podcenil. Nevím, jestli byl z celého oddělení nejbystřejší, rozhodně byl ale nejzažranější. Že se vyšetřování rozjelo tak rychle, bylo ještě celkem vysvětlitelný - v dnešní době opravdu není běžný, aby o sobě někdo nedal vědět a zrovna náhodou mu rozmlátili byt a všechny ty další detaily, se kterýma mě Holý seznámil. A vůbec, když má v dnešní době mladá holka přes hodinu vypnutej komunikátor, vypadá to minimálně na to, že na ni spadnul meteorit.

Problém byl v tom, že ten člověk odmítal jednoduchá řešení a předčasné vylučování podezřelých. Nemyslím, že by v něm vzbuzoval zvláštní nedůvěru konkrétně můj ksicht, tohle byl zkrátka jeho styl.

Není mi jasný, kolik na to nasadil chlapů, každopádně se v tom šťourali tak dlouho, až jim nějakej děda ze sousední vesničky začal tvrdit, že jsem se vracel v půl sedmé - a nikoli v půl deváté, jak jsem tvrdil já a kluci z chalupy. Jako by policii nestačil jeden senilní svědek, Holý se do toho zakous jak buldok. A to mi zlomilo vaz.

Že je možný bejt do někoho opravdu natvrdo zamilovanej a přitom nežárlit, je ten největší kec, co jsem kdy slyšel. Věříme si. Takový fráze. Těm lidem je buď všechno jedno, a nebo jejich ego vyrostlo až do nebes, že je opustil stín pochybnosti a nevnímají desítky sympatičtějších, chápavějších, hodnějších, bohatších či chudších, tvrdších či měkčích, zkrátka v jakémkoli ohledu dokonalejších, a jsou přesvědčeni, že právě oni jsou zastávkou, na níž motor jejího pátrání natrvalo chcípnul. Vzpomínám na úryvek písně z 90. let minulého století, na pasáž, kterou lze z angličtiny volně přeložit jako „věř a budu ti věřit, říká lhář bláznovi". Jasně, jak bych mohl věřit, když jsem lhal poslední dva roky v kuse?

Na Markétu jsem žárlil čtyřiadvacet hodin denně, ve spánku to bylo ještě horší než ve dne. Marně jsem ze sebe doloval cynismus a sebeovládání, kterému mě učil Mário, firma a posledních pár let. Byla jiná než všechny předchozí, trochu křehčí, žádná sexbomba, ale něco v její tváři, snad jemná linie lícních kostí, tenká ústa a obrovské světlehnědé oči (když do nich dopadlo světlo pod určitým úhlem, svítily jí žlutě jak kočce), mě přivádělo k zoufalství. Stejně jako její šílený zvyk ty krásný oči poulit na své kamarády (těch byly doslova plné ulice, nechápu, kde je všechny stihla nabrat), radostně je zdravit, rovnat jim kravatu či sbírat smítka z ramen, přistupovat neustále blíž a smát se, jako by si ani neuvědomovala, jak je tím dráždí (a že ji všichni chtěj akorát položit), zatímco já stojím vedle ní, skřípu zuby a neúspěšně se snažím nezblednout vzteky.

Mnohokrát jsem od jejích kámošek slyšel, že to dělá odjakživa a odjakživa to vůbec nic neznamená. I proto vůbec nechápala mé výčitky a vytrvale je obracela v žert. Uvědomoval jsem si, že každá další scéna ji zase znovu překvapí, uvede do rozpaků, nějak podivně vykolejí náš vztah, který považovala za bůhvíproč ideální.

Vlastně jsem se nebál, že mi zahne, ale že ji ztratím. Věděl jsem, že mě nikdy nepodvede jen tak, pro zábavu. Svou absolutní oddanost a posedlost dokázala vždy napřít jen jedním směrem. Tím víc jsem se ale bál, protože až se

ten někdo objeví, nebude to znamenat pár měsíců lavírování a šanci ji z toho psychologickým nátlakem dostat, bude to znamenat naprostý a okamžitý konec.

Kde je asi právě teď ten, kdo mě o ni připraví? Přechází ulici o blok dál? Může přijít z jakékoli strany, za hodinu nebo za rok, v jakoukoli dobu, když ho budu nejmíň čekat. Chtěl jsem se na ten souboj připravit. V mém životě došlo ke komické změně. Tváře žen, které jsem míjel, se rozplývaly v mlze a já ulpíval pohledem na tvářích mužů - a snažil se ho najít.

Někdy jsem už už měl pocit, že ho mám, ale vzápětí mi zase zmizel v davu roztočeného města. Byly jich tisíce a hemžili se jako mravenci, stále rychleji.

Vlaštovku jsem bral pořád víc. Připadal jsem si bez ní unavený, na druhou stranu jsem začal mít pocit, že ve mně probouzí agresivitu a domýšlivost. Když jsem šel na policii, vzal jsem si hned dvě.

Na jižní předměstí, kde Světla bydlela, jsem se dostal ze Sázavky za dvacet minut. Deset to dělalo přes vesničky k jižní magistrále, tady jsem se napojil automatickým řízením na naváděcí systém a dvoustovkou se prohnal za dalších deset minut k červenozeleným krabicím se střešními zahradami a za chvíli už zvonil u jejích dveří.

Kámošům jsem řek, že se jedu optat jednoho borce z vedlejší vesnice, jestli by se s náma taky nenapil, že bych jim rád představil nejpotrhlejšího týpka, co kdy viděli. Žena ho spíš pustí, když už se tam ukážu. Od rána jsem moc nepil, pojedu krokem, tak ať se zatím bavěj a nesežerou nám ty „super" chlebíčky. Adam po mně jeden naštvaně hodil, ale netrefil se, a okenní tabule tak získala originální dekoraci.

Vyšetřování mě rozčilovalo z mnoha důvodů. Jednak jsem neustále zápasil s tím, co mám a nemám přiznat, abych se nedostal do průšvihu. Neustále jsem musel taktizovat a kalkulovat, do toho jsem měl samozřejmě strach o Světlu i hrůzu z toho, že se to dozví Markéta a bude mít další motivaci mě nahradit.

Začínal jsem mít pocit, že vlaštovka, kterou jsem bral několikrát denně, abych pomohl mozku v souboji se stále aktivnějším nadstrážmistrem Holým, jehož schopnosti jsem bohužel zřejmě velmi podcenil, nějak stimuluje centra žárlivosti v mozku. Možná právě proto, že jsem stále analyzoval veškeré detaily z minulosti a přítomnosti, nemohl jsem si nevšimnout, že Markéta něco skrývá. Nervy mi pracovaly naplno, jak jsem musel promýšlet každou možnou fintu, kterou na mě Holý připravil. A do toho jsem ještě zjistil, že mi Markéta něco tají. Takže už je to tady. Začínal jsem toho mít dost. Je to tak nefér, zvlášť když nemám dost času se bránit.

Chvatně jsem odposlechl dva její rozhovory, ale byly tak krátké a opatrné, že z toho nešlo nic vyčíst. Fantazie měla volné ruce. Každopádně padla adresa.

Kvůli pitomýmu vyšetřování jsem na ni neměl dost času - ani se jí věnovat, ani ji sledovat. Byl jsem z toho všeho nervózní a myslím, že ji i trochu uráželo, že se jí nesvěřuju a neradím se s ní. Napětí mezi námi rostlo a já nemohl ovládnout vztek na Světlu, jak se jí úspěšně dařilo ničit náš vztah. Její tragédie ve mně přestávala vzbuzovat soucitné obavy, spíše mě obtěžovala a popouzela, jako by její únos či vražda či bůhvíco byla nějaká schválnost osudu.

U další „schůzky" (diplomatický termín pro výslech) jsem Holému řekl všechno, co jsem věděl o podvodu na Igorovi. Teď nebyl čas na nějaké přehnané ohledy, navíc jsem měl důvod se domnívat, že to Igor už ví. Nikdo jiný mě jako podezřelý nenapadal. Já přece neměl žádný motiv, abych jí nějak ubližoval, mě otravujou jen proto, že nemaj nikoho lepšího. Markéta už začínala být nervózní, potřeboval jsem, aby mi konečně už dali pokoj.

Prozradil jsem mu i to, jak kvůli jejímu nevýznamnýmu podvůdku málem přišel o život jeden chlapík, kterýho podezřívali a brutálně zmlátili. Legrace byla to, že on skutečně pro konkurenci pracoval, ovšem na něčem docela jiném. Jen zázrakem náhlá vlna podezíravosti neskončila nějakou betonovou ozdobou přehrady. Existovalo tedy na obou stranách pár lidí, kteří mohli mít na Světlu oprávněný vztek. Možná po ní chtěli peníze, co já vím, možná jí teď někde dávaj kapky. Snad to všechno dobře dopadne. Věřte mi, že alespoň to poslední jsem myslel fakt upřímně.

Vtrhli ke mně přesně o půlnoci, zrovna když jsem se sprchoval, s povolením k domovní prohlídce a zabavili mi komunikátor. Tehdy jsem si poprvé uvědomil, že je zle. Měl jsem se ho zbavit už dávno, jenže já ho potřeboval, připadal jsem si bez něj jak slepej, a dokud jsem měl důvod věřit, že nejsou na stopě, jsem neměl dostatečnou motivaci se ho vzdát. Všechno spolu souviselo - kdybych nežárlil na Markétu, hodil bych ho dávno do Vltavy. Takže si mě druhý den Holý pěkně podal.

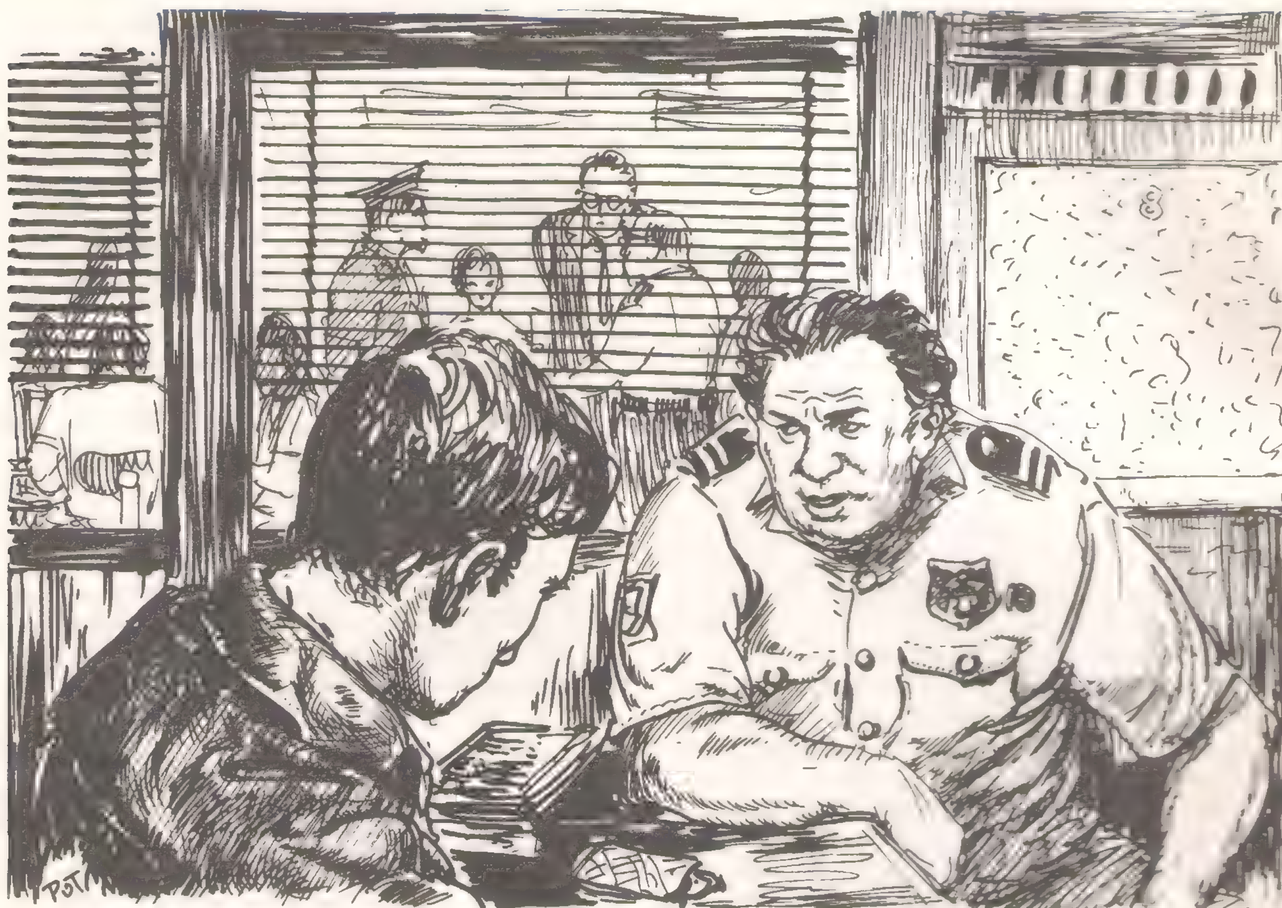
„Domníval jste se, že skočíme na takový jednoduchý trik? Zajistit si alibi časovým posunem, to je opravdu moc pěkné, bohužel k tomu, abyste smazal všechny stopy manipulace s cizím komunikátorem, váš primitivní software nestačí."

Je to venku.

To, že jsem byl u Světly a ne někde ve vedlejší vesnici za kámošem, víte. Možná vám ale vrtalo hlavou, jak to, že mě kámoši v šest viděli chlastat pivo na Sázavce, když jsem zrovna vyhrožoval otravné milence.

Ten primitivní způsob šel použít především proto, že bouda na Sázavce je jak z pravěku. Není tam ani televize a rádio, natož cokoli moderního, abych si tam mohl pořádně odpočinout. Jediné spojení s okolním světem, a - tedy i zdrojem informací o čase, byly komunikátory kámošů. Nemluvím o starých hodinách rozmístěných po chatě, které jsem bez problémů v noci přeřídil.

Každý moderní komunikátor, jak známo, hlásí čas na hlasový pokyn, klasické náramkové hodinky měl tedy s sebou jenom Martin, na večer je ale naštěstí odložil na stolek. U komunikátorů jsem žádnou zlodějskou zručnost předvádět nemusel, stačí prolomit pár kódů a posunout hodiny na dálku o dvě hodiny dopředu. Vzhledem k tomu, jaké bylo počasí a kolik jsme vypili alkoholu, nikdo nic di-

vného nepozoroval.

V noci ze soboty na neděli, přesněji v neděli nad ránem, kdy všichni spíš omdleli, než usnuli, jsem hodiny zase posunul zpátky. Jediným dobrodružstvím zůstaly Martinovy hodinky, které si totálně opilý tentokrát už nesundal. Musel jsem mu je přeřídit na ruce, byla to kouzelnická pětiminutová práce, zapotil jsem se u toho, na něco podobného nejsem zvyklý, ale povedlo se. Spali jsme až do oběda a ty dvě hoďky se v tom zase ztratily. Tak takto primitivně jsem si zajistil celé své „dokonalé“ alibi. O hovorech ani mluvit nemusím, není nic lehčího, než nafilmovat prostředí chalupy a pak do toho mluvit z auta, těsně než jsem dorazil ke Světle.

V tu chvíli jsem mohl dělat jediné. Okamžitě jít s pravdou ven, s kůží na trh, přiznat vše, přiznat, jak to doopravdy bylo a nádavkem přidat kajícně i všechny předchozí „komunikační podvody“, na které by jejich experti stejně během pár dní přišli. Také jsem to okamžitě udělal, překvapivě se ale ukázalo, že Holý se už nemíní nechávat ztrapňovat nějakými dalšími polopravdami a vše, co jsem mu vykládal, poslouchal s navýsost skeptickým výrazem.

Měl zřejmě pocit, že je na stopě velice umně maskovaného, velice tajemného - a velice brutálního činu.

Když jsem takhle jednou na chodbě čekal na další výslech a promýšlel, jaký všechny zákony jsem mohl při svém překombinovaném děvkařství porušit, a sám byl mezi záchvaty mrazivých obav pomalu zvědavý, co jsem vůbec Světle provedl, že si na to ani radši nepamatuju, vzpomněl jsem si na jeden rozhovor s kámošem z gymplu.

Byl to takovej ten typ romantickýho sympaťáka - filozofa - a pořád se kolem něj motaly holky, on se ale poměrně brzo usadil a s holkou o třídu níž to táhne už sedmej rok. Odstěhovali se z Prahy a všechno dělaj odtamtud po síti. Jednou jsem se s ním sešel, když tu musel něco vyřizovat, to jsem byl zrovna v euforii z těch všech mejch dobrodružství a neustále jsem na něj měl narážky, jestli si nevybral příliš nudnej život.

„Jasně že nehybnost znamená smrt,“ začal filozofovat a já si o něm myslel to nejhorší. „Co se pohybu týče, každej potřebuje něco jinýho. Někomu stačí houpací křeslo, jinej potřebuje horskou dráhu. Ten se ale taky častějc pobleje.

Problém je, že pokud si chceš pořádně užívat, nesmíš se přesytit. Tělo si zvyká strašně rychle - a co včera šokovalo, pozítří už nudí. A nedá se postupovat donekonečna, v tom tě omezí buď okolí, nebo vlastní strach, nebo fyzická sebedestrukce. Nakonec to teda skončí tak, že si toho všeho užíváš pořád míň a míň, začne tě to unavovat a skončíš jako ten největší suchar a solidář. Vezmi si všechny ty radikální ekology a levičáky, co se po čtyřicítce převlíkli do obleku a skončili ve vládě, kde jen tak kuňkali a nebo začali hrabat peníze, protože to bylo něco, co ještě nezkusili. Jako by vyčerpali jeden život, a museli se vrhnout do jinýho.“

To znělo celkem rozumně, namítl jsem ale, že přesně tohle přijde spoustě lidí na životě zajímavý.

„Jasně, proč ne? Je jenom dobrý vědět, že to takhle nějak funguje, a rozhodnout se předem a svobodně, než bejt hnanej proudem a mlátit se vo břehy, aspoň já bych to tak

chtěl. Jde o to, abys včas zjistil, jestli náhodou už víc neblaješ, než si užíváš, a jak se ti to líbí. Chápu ale, že jsou lidi, co rádi blejou," usmál se Petr.

K nim jsem já ale nepatřil. Až teď jsem mu dával za pravdu, když už bylo dávno pozdě a já zvracel v příkopu, až se mi draly slzy do očí, a řeknu vám, vůbec se mi to nelíbilo.

„Vaší výpovědí jste si příliš nepomohl. Stále jsem hledal motiv - a konečně jste mi ho sám odhalil. Obávám se, že vaše závislost na současné partnerce vás mohla donutit k zoufalému činu, pokud by slečna Jaščenková chtěla vše prozradit. Možná jste jednal v afektu, možná pod vlivem drog," pokračoval Sherlock Holý. „Není nic lehčího, než využít její vazby na ruskou vlaštovkovou mafii jako klamné stopy," deklamoval a mně se v křesle dělaly mžitky před očima.

Navzdory chladu jsem se přece jen začínal potit. V paměti se mi stále převalovala neproniknutelná mlha. Mlčel jsem. Měl jsem mu snad říct, že se taky začínám obávat? Že se poslední noci modlím, aby se mi nic nezdálo, protože by to nemusel být vůbec hezký pohled?

„Pokud jste byl schopen budovat takhle šíleně alibi, muselo vás děsit, že to všechno přijde nazmar, že vás prozradí. Byl jste ochoten udělat cokoli, aby vám to nezkazila. Nakonec jste si mohl dovolit dost - s takřka dokonalým alibi. Možná by ta všechna videa a časové posuny natolik zmátly svědky, že by bylo u soudu překvapivě komplikované vám cokoli dokázat. No uvidíme."

Holý si mě prohlížel jako dokonalého psychopata. Upřímně řečeno jsem nevěděl, jak se tvářit.

„Budu vás muset požádat, abyste neopouštěl město a reagoval okamžitě na další předvolání."

Potom mě zavedl k místní lékařce, sympatické třicátnici, která mi dala lokalizační injekci. Něco jsem o tom věděl - i kdybych se nechal propláchnout nejdrastičtějšími neutralizátory, vyprchalo by to až za týden - do té doby by mě v pohodě chytili a zavřeli natvrdo. Já ale nikam utíkat stejně nechtěl. Myslel jsem na Světlanu, Markétu, nebo se snažil nemyslet vůbec.

Už jsem vám řekl, že jsem se rozešel s Markétou? Ne? Hm, na takovou drobnost člověk snadno zapomene.

Šla za tím svým neznámým. Čekal jsem před barákem. Původně jsem chtěl jenom vědět, co je zač. Markétě jsem dal štěnici do kabelky a sem jsem přijel spíš proto, že jsem nevydržel sedět doma a čekat. Vlaštovky ve mně vařily a já cítil, že se mi to začíná vymykat z rukou.

Ten hajzlík tam měl rušiče. Slyšel jsem jenom tajemné šumění a občas zvuky, které má fantazie dovedla umně dokreslit, ačkoli byly nepochybně jen elektromagnetického původu.

Vydržel jsem to dvacet minut, pot ze mě jen lil a třásl jsem se po celém těle. Pak jsem vstal, proběhl těsně před autem, ignoroval nadávajícího řidiče a zazvonil u jeho dveří.

Hned poté, co mi otevřel, jsem se na něj vrhnul. V tu chvíli to byla jediná možnost, jak nějak prolomit to s-trašlivé ticho, jak ze sebe vypustit napětí. Možná bych se neovládl, ani kdybych v sobě neměl pět vlaštovek.

Nejdřív mi rozbil hubu, pak mě sebral z rohožky, přinesl led na skoro vykloubenou čelist a posadil mě do sedačky v obýváku. Markétu jsem se snažil nevnímat. Ukázalo se, že kromě toho, že kdysi reprezentoval v karate, je to její bejvalej spolužák a nyní psycholog, specialista na partnerské vztahy. Rušiče má proto, že to vyžadují klienti - chtějí mít pocit soukromí.

A to nejlepší nakonec. Markéta se s ním předběžně chtěla poradit o mé patologické žárlivosti, ještě než mi navrhne jeho návštěvu. Tohle se opravdu povedlo. Jeho léčbu jsem ale uraženě odmítl, po tomhle trapasu jsem toho člověka už nechtěl vidět.

Bylo mi tak trapně, až jsem začínal sám sebe litovat. Nechali jsme ujet autobus a šli stromořadím pěšky. Chtěl jsem ji chytit za ruku, ale ucukla.

„Takhle to už nepůjde," povídá. „Pozoruju tě už dlouho a je to pořád horší. Nevím, jak bych ti mohla pomoct. Sedět zavřená doma?" Zastavili jsme se a Markéta se mi podívala do očí.

„Vím, žes měl něco s tou holkou, a dokázala bych se s tím poprat, kdybys byl trochu upřímnej. Copak je tak těžký věřit? Vždyť ty už ani nevnímáš mě, jen stále sleduješ, na koho se dívám. Neměl jsi Martina odmítat, mohl by ti pomoct. Je to posedlost. Vidím, jak jsi se mnou pořád ve stresu, pořád se něčeho bojíš. Není mi z toho vůbec dobře, znervózňuje mě to."

„Dělám ti ostudu. Všichni si musej myslet, že jsem blázen."

„Je mi jedno, co si myslej. Jde mi o tebe. Nepřipadáš mi už vůbec šťastnej. Co vůbec máš z toho, že jsi se mnou? Připadá mi, že tě to strašně vyčerpává, nemůžu se na to už ani koukat." Dívala se do země a vrtěla hlavou. „Víš, na nějaký čas bysme toho možná měli nechat."

„Je konec," konstatoval jsem bezbarvým hlasem.

„Houby. Musíš se naučit být beze mě, abys mohl být se mnou. Bude to taková šoková terapie. Stejně tě teď to vyšetřování znervózňuje a nezdá se, že bych ti mohla bejt nějak moc užitečná. Kdybys ale cokoli potřeboval, jsem ti ochotná pomoct. Pořád ti věřím, žes nic neudělal, a je mi líto, že máš problémy."

„Na tvoji lítost ti kašlu, a na podělanou terapii taky," odsekl jsem. Všechno se začínalo rozpadat a mě z toho zoufalství přepad další záchvat vzteku. Chytil jsem ji za ramena a vší silou se ovládl, abych s ní nezačal třást.

„Kde vůbec bereš ten nadhled? To mě fascinuje! Buď se mnou chceš bejt, nebo ne - a jestli dokážeš uvažovat jako nějakej doktor, myslím, že je všechno v hajzlu."

Ještě to odpoledne jsem si sbalil věci a z Javorový ulice přesídlil do paneláku, kde ve výtahu bylo přes čerstvý vzkaz sprejem cítit moč a kde jsem přes zeď celou noc poslouchal nějaký odporně šťastně zamilovaný pár.

Druhý den jsem se opět dostavil na policii. Začínal jsem se tam cítit jako doma. S uklízečem jsme si tykali. Na chodbě jsme stihli prodiskutovat šance našich hokejistů udělat příští rok třetí zlatej hattrick v historii.

Holý se už třásl nedočkavostí mi oznámit, co všechno na mě zase našli. Stačil jsem se ale akorát tak posadit, když do dveří bez zaklepání nakoukla nakrátko střižená bruneta, Holého asistentka.

„Někdo za vámi, přišel, pane nadstrážmistr," oznamovala a tvářila se u toho dost podivně. Vzápětí jsem pochopil proč.

Ve dveřích stále Světla, v bílých šatech na ramínka a se slunečními brýlemi ve vlasech. Celá, zdravá, netknutá a neuvěřitelně opálená.

Pohřešovaná a nyní opět slavnostně nalezená slečna Světlana Jaščenková seděla způsobně a elegantně na židli, nohu přes nohu a Holého výslech ji evidentně neznervózňoval.

„Nařizuje mi snad zákon hlásit, když jedu ke kámošce na chalupu? Potřebovala jsem vysadit, po tom všem, co mi tenhle proved. Nechtěla jsem o světě ani vědět. Proto jsem vypla komunikátor. To nemám právo ani na trochu soukromí?" Světla hrála rozhořčení docela přesvědčivě, s úžasem jsem mlčky sledoval její talent. „Jakmile mi Kamila, co jí patří ta chata, řekla o pátrání, rozjela jsem se sem."

„A to jste si na ten večer domluvila hned dvě návštěvy a ještě ověřovala, zda mohou přijít?" odvážil se pochybovat Holý.

„Namluvila jsem oběma vzkaz, ale asi se při odesílání něco pokazilo. A vůbec, co je vám do toho? Byla jsem strašně rozčilená, šla mi z toho hlava kolem. Ještě štěstí, že přišly, jinak by to tam ten zloděj vybílil úplně. Slyšel, jak zvoní zespoda a zdrhnul, hajzl. A nemohl byste otevřít okno, prosím? Naskakuje mi tu husí kůže."

Nadstrážmistr ji kupodivu okamžitě poslechl a pustil do místnosti trochu léta. Na rozdíl od minule už nechal okno dokořán.

„A co vaše krev v koupelně? Našli jsme malé množství na kraji rohožky u vany. Byla čerstvá. Mysleli jsme, že to pachatel mohl při úklidu přehlédnout."

Světlana se na něj překvapeně podívala a potom i pod bronzem tváří trochu zčervenala.

„Mohu vás ujistit, že ta krev je zcela přirozeného původu, ehm, jestli mi rozumíte. Zrovna ten den mi to začalo."

Světla udělala roztomilé, skoro dětské gesto a pohlédla na Holého dojemně láskyplnýma očima. „Vy jste se báli, že… ale to snad..."

Nadstrážmistr Holý se unaveně posadil. Košili u krku měl už zpocenou. Myslím, že v tu chvíli upřímně nenáviděl ženy a veškerá jejich specifika.

„Jsem rád, že se to vysvětlilo a vše je v pořádku," rezignoval nakonec. „Nyní se můžeme tedy rozloučit, slečno," zvedl se ze židle a toporně k ní vytrčil sádelnatou dlaň.

Odcházel jsem s ní z místnosti a v náhlém popudu mu nabídl i tu svou, přijal ji a upřímně mi s ní potřásl. Myslím, že to nehrál, skutečně měl radost, že těch pár procent víry, že nejsem geniální vraždící maniak, nakonec vyhrálo, i když se mu možnost fenomenálního odhalení rozpadla před očima.

„My se ale ještě uvidíme," dodal s potouchlou grimasou. Málem jsem v tom rozrušení zapomněl, že soudu se stejně nevyhnu. Přesto jsem se ale usmál, protože pocit úlevy stále ještě vítězil.

„Budu se těšit," zažertoval jsem.

A poprvé a naposledy jsem slyšel vtip i od něj. Světla čekala na konci chodby, zády k nám. Holý si ji přeměřil pohledem a pak utrousil, aby to neslyšela.

„Každopádně ta vaše lež má pěkně dlouhý nohy," ušklíbl se.

Toho chlapa jsem začínal mít rád.

Se Světlou jsem se sešel druhý den na koupališti u hostivařské přehrady. Slunce zase pálilo, jak kdyby to mělo být naposledy. Sežehlo letos všechnu trávu. Nic se nemá přehánět, když chcete mít úrodu, jestli mi rozumíte. No, dost filozofování.

Proč zrovna na koupališti? Možná chtěla mít jistotu, že si ji nebudu nahrávat. Asi sledovala starý detektivky a doufala, že v plavkách toho moc neschovám. Mikroštěnici bez problému, s některou bych mohl i do vody, ale co bych si na ní vzal? A ještě bych musel narychlo sehnat nový zařízení, poldové mi totiž udělali druhou důkladnou domovní prohlídku a všechno zabavili.

Můj zabavený komunikátor už mají u sebe tři dny, určitě už prorazili sériové heslo i sekundární jištění. Na takový profíky moje zabezpečení stačit nebude. Teď už vědí úplně všechno. Asi právě navštěvují všechny moje oběti a šetří mi práci se sběrem štěnic. Policie bude zřejmě korektně naznačovat co nejmíň. Tím hůř. Bůhvíco si nebudou myslet, že jsem je chtěl vykrást nebo vydírat, nebo na ně spáchat atentát? U některejch typů bych se nedivil ani té poslední variantě, například u Košťála, na tom mi ale záleželo nejmíň. Mrzelo mě, že tím naštvu a zklamu spoustu fajn lidí. Neměl jsem ale odvahu začít je obvolávat a všechno znovu a znovu vysvětlovat. To, co by z toho pochopili, si nechám před soud, povím jim to hezky všem najednou:

„Vážení přátelé, bál jsem se, že jste bonzáci," řeknu jim do očí, „nevěřil jsem vám, že byste mě nepráskli, nakonec by se to těm ženskejm doneslo a snad víte, jak jejich výčitky nesnáším. Takže doufám pochopíte, že jsem si vás všechny musel pohlídat."

Původně jsem tam ani nechtěl jít, dlouho jsem se rozmýšlel, nakonec mě ale přemohla zvědavost. Seděli jsme vedle sebe mlčky na dece pod stromem, na spálené hlíně, a ona mi najednou položila ruku na rameno. Rozčileně jsem ucukl.

„Nevěděla jsem, že ti to nadělá tolik potíží. Chtěla jsem jenom, abys měl o mě trochu strach."

„Jo, strach mám. Asi skončím v base za porušování soukromí a manipulaci. Ten bordel v bytě sis udělala sama?"

„Původně jsem na to měla domluvenýho jednoho známýho od Kyjeva, ale nakonec mi jen poradil, jak to mám udělat, hlavně s tím zámkem. Počkala jsem, až holky dole zazvonily, dveře do baráku jsou rozbitý, takže jsem dou-

fala, že půjdou nahoru. Vyšla jsem o patro výš, a když jsem měla jistotu, že jdou ke mně, zdrhla jsem přes střechu. Kamila s autem na mě čekala a odvezla mě k sobě na chatu. Je to jedna z našich zákaznic, řekla jsem jí, že si potřebuju někde v klidu odpočinout, a zaplatila jí vlaštovkou. Věděla jsem, že ji skoro nikdo nezná, takže mě u ní nebudou shánět. Když se k ní dostaly informace o pátrání, přesvědčila jsem ji, ať ještě vydrží. Není její povinností sledovat pátrací relace. Pak ale začala bejt stejně nervózní, tak jsem se šla přihlásit."

Světla klopila oči a já mezi odháněním vosy analyzoval fakt, že někomu stojím za tu námahu organizovat takhle šílený akce.

„Byla jsem nešťastná - a naštvaná, když jsi mi vyhrožoval. Podívej - měla jsem se vrátit a byl bys zase čistej. Netušila jsem, že ti přijdou na něco úplně jinýho."

Vnímal jsem ji jen tak napůl, hlava mi ještě třeštila z rozchodu s Markétou. Rozjívenej spratek z vedlejší deky mě třikrát trefil nafukovacím míčem.

Igorovi prý všechno řekla, něco mu vrátila a on jí kvůli těm deseti letům, co byli spolu, odpustil. Nejspíš mi lhala, nejspíš věděla, že už mi to nestojí za to, že jsem vlastně od začátku jenom blafoval a nic bych mu stejně nebonznul. Prokoukla mě. I když jsem měl zatraceně dobrý důvod se jí mstít, věděl jsem, že k tomu už asi nenajdu sílu.

Ještě měla tu drzost mi navrhnout, jestli bych se k ní nevrátil, když jsem teď sám. Po těch čtrnácti dnech na chalupě u Kamily byla opravdu nádherně opálená, ale pudy tentokrát neměly proti ukřivděnému egu žádnou šanci.

Soudní řízení naštěstí proběhlo celkem rychle, můj právník se dohodl se zastupitelstvím a vzhledem k mé předchozí bezúhonnosti jsem nakonec vyvázl s podmínkou a pokutou. Ta mi spolu s výdaji na obhájce dokonale vybílila účet.

Od Scopare jsem dostal vyhazov okamžitě po mém obvinění. V tomhle oboru jsem nadlouho skončil. Mário nějak zařídil, že mi jako proplatili nějakou práci z minula, takže jsem dostal ještě tři měsíční platy. Byl jsem za ně vděčný, skoro jsem neměl na nájem. Zval mě do Milána, ale bylo poznat, že si nepřeje, aby mě s ním viděli za denního světla, a já po setkání taky netoužil.

O pár kámošů jsem přišel, s dalšíma jsem si najednou neměl co říct. Ani jsem jim nechtěl u piva donekonečna vysvětlovat, jak to vlastně bylo. Ozvalo se mi pár dávno zapomenutejch známejch a chtěli ode mě nějaký fígly na manželku. Poslal jsem je do háje.

Většina těch zbývajících bohužel znala i Markétu a měla pro mě zcela nesnesitelnou tendenci se o ní bavit. To jsem potřeboval ze všeho nejmíň, snažil jsem se ze všech sil zapomenout. Stejně jsem byl pořád v depce, všechno mě rozčilovalo, a tak jsem se jim radši vyhýbal, než se z toho nějak dostanu. Nudil jsem se a začal zas brát trochu víc vlaštovku a hledat po nocích příležitostný známosti.

Ten večer jsem skončil v Točný, místě mého dávného veselí. Tentokrát to ale nějak nefungovalo. Dal jsem si tři vlaštovky a zapil je pivem, deprese ale byla ještě horší. Pamatuji se, jak jsem se motal po klubu Tropical, nadával holkám do děvek a nakonec v tom šeru zavrávoral a bokem se odporoučel do opuštěného ratanového stolku, který přede mnou utekl kamsi do rohu. Vůbec se mi nechtělo vstávat, ale vyhazovač byl jiného názoru. Asi jsem se měl nechat vyvést a nesnažit se ho trefit kolenem mezi nohy. Přece jen už bylo půl pátý ráno a vyhazovač asi neměl náladu na nějaký ohleduplný páky. Možná chtěl dát přihlížejícím na srozuměnou, že pokud jde o koule, na profesionalitu se spoléhat nedá a žádná útrata za alkohol, který pomatení mysli agresora způsobil, to už nezachrání.

V krátkém sledu mnou otřásly dvě rány pěstí, jedna sedla hezky na oko a druhá se svezla z nosu na tvář. Divně mi v něm zabublalo a já vyrazil prakticky poslepu dopředu a přitiskl mu svou krvácející fontánu na pupek. Bolest jsem ani necítil.

„Vypadá to na čistírnu, buřte," zahuhlal jsem tak zřetelně, jak jsem jen dokázal. Asi mi i rozuměl, protože další rána dopadla zprava přes ucho. V hlavě mi hučelo jako po hodině potápění.

Už jsem se nebránil. Vlečen k výtahu jsem zdravým okem pohrdavě měřil hosty, kteří se snažili tvářit co nejméně zaujati mým vystoupením. Obrovským oknem jsem zahlédl Prahu pod námi, jak pomalu ubíhá doprava. A pak se mi najednou udělalo opravdu zle. Všechno se točilo.

„Je mi zle," informoval jsem ochranku. „Nemůžete to nějak vypnout, prosím vás?" tázal jsem se absurdně, ale to se za mnou už zavíraly masivní zásuvné dveře výtahu, celé ze sklu podobné průhledné hmoty vyplněné stříbřitými bublinkami.

Kabina ve tvaru elegantně zešikmeného vejce zářila do noci. Při sestupu obtáčela věž jako stříbrný břečťan a zvolna rotovala kolem své osy. Pozvracel jsem číšníkovi botu a dostal kolenem do zubů. Klesal jsem k úpatí věže, kde na mou pobledlou tvář čekala divadelní světla policejního vozu.

Celá Praha se roztočila v šíleně rychlém pohybu a následovala ji celá Evropa; celý svět se otáčel - a já věděl, že nejen v mé hlavě. Zatoužil jsem žít v jiné době, kde vše nevíří a kde by snad při troše štěstí mohla vnější stabilita zastavit chaos, který mi nabourал život. Mé rozbité vědomí se k té falešné naději okamžitě upnulo. Přitom jsem do téhle neposedné věže, tak symbolické, přišel sám, nemám jí tedy co vyčítat. Něco mi dala, něco se v tom tančícím chaosu poztrácelo.

Padla na mě hrozná únava. Chtělo se mi spát a já se tomu nebránil. Skrz drogovou mlhu jsem průhlednou podlahou tančícího výtahu sledoval, jak se tváře lidí, kterých si vážím a kteří si kdysi vážili mě, s chápavým úsměvem blíží k té mé, rozbité, jako by mi chtěli setřít krev a odvést mě někam, kde je klid, kde všechno zůstává na svém místě a nikam to neputuje, kde budu mít čas dát se trochu dohromady.

Ale ve chvíli, kdy jsou už nadosah, se horská dráha života zavlní a všechny ty tváře se bleskově propadnou kamsi do bezedné hloubky a zmizí v neproniknutelném hluku města, kde je bude zatraceně těžké zase najít.

ilustroval Petr Utěšil

Jan Hlávka

Devatenáctka

Když najde chlap na záznamníku vzkaz, ve kterým ho ženská, co vypadá jak Miss Milénium, zve, aby přišel v devět večer k ní domů, pomyslí si, že je to dobrej začátek. Když jsem ten vzkaz dostal já, pomyslel jsem si, že je to absolutní konec... ale přišel jsem včas. Bez kytky, zato s lahví vína (i když chlastat budu na tomhle rande asi sám) a s pistolí koupenou za dva klacky od Ukrajince. Uřezat špičky všech patron a pak je zase v pořádku nacpat zpátky do zásobníku mi zabralo přes dvě hodiny – ale přišel jsem včas.

Čekala na mě ve večerním šeru u dveří domku, pronajatého až na samém okraji města. Štíhlá a vysoká, mých sto dvaaosmdesát trumfla skoro o hlavu, světlé vlasy jí volně padaly na ramena. Úzká tvář s výraznými lícními kostmi a bradou, přirozeně růžová barva kůže, volný, dokonale padnoucí kostým. Zastavil jsem se dva kroky od ní, díval se, a bylo to fakt vynikající... až na ty oči. Když jsem přišel blíž, to levé jako by pořád trochu světélkovalo.

“Zdravím vás.” Neusmála se. Nikdy se neusmívala.

“Taky zdravím.” Ani já se neusmál. “Jak se máte?“ Byly doby, kdy jsem se jí snažil tykat... zhruba prvních pět minut.

“Celkem dobře, děkuji.” Ustoupila ode dveří. “Půjdete dál?”

Fajn, že mám na vybranou, ušklíbl jsem se pro sebe a vešel. Hned za dveřmi jsem poslušně zul boty, ale kabát jsem si nechal hned z několika důvodů. Zaprvé tak nebylo vidět pouzdro s pistolí, zadruhé byla v nevytopeném domě zima jako v psinci, a zatřetí ho stejně nebylo kam dát, protože předsíň byla úplně prázdná, jenom čtyři holé zdi. Eva šla hned za mnou, a i když otočit se k ní zády bylo těžší, než jsem čekal, aspoň jsem se mohl v klidu rozhlídnout. Další místnost byla pracovna. Taky úplně prázdná, až na širokou polici s tiskárnou, kopírkou a počítačovou sestavou, tou nejlepší na trhu. Oba monitory byly otočené ke zdi a nikde nebyla vidět myš, klávesnice ani jakákoliv židle, ale vzhledem k tomu, že to všechno bylo za moje peníze, jsem byl docela spokojený – aspoň zbytečně neutrácela.

V “jídelně” byl jen stůl bez ubrusu, u něj dvě židle a na něm dva talíře a dvě skleničky. Záclony byly zatažené a světla s podivným, modrooranžovým nádechem ztlumená. Romantika jak v Batesově motelu, zarazil mě až ten kontrolní panel alarmu na zdi.

“Copak? Problémy se sousedy?”

“Ne. Ale před dvěma dny vlezly nějaké... děti do zahrady a pokusily se vniknout dovnitř. Musela jsem přijmout opatření.”

“Hm... chtělo by to nábytek,” souhlasil jsem. “Stačí, aby se někdo podíval oknem, a hned má o čem vykládat.” Nezeptal jsem se, jak dopadly ty děti, co sem vlezly. Nechtěl jsem si přidělávat starosti.

Večeře nebyla nejhorší. Totiž, nebyla nejhorší na někoho, kdo nejspíš vařil poprvý v životě, jinak jsem měl horší blafy snad leda před rokem ve špitále. Čekal jsem, že si budu pochutnávat sám, ale Eva snědla skoro polovinu svojí porce a dokonce vypila i několik doušků vína. Tušil jsem, že to pro ni nebylo jednoduché a oceňoval tu snahu, ale jestli to měla bejt má poslední večeře, přece jenom bych dal přednost něčemu vybranějšímu... třeba chlebu se špekem. Jinak jsme mlčeli. Ne, že by nebylo o čem mluvit, naopak, ve vzduchu toho dneska viselo spoustu, bohužel ale nic, na co by se mi chtělo pospíchat. Pět měsíců – a pořád mám času dost...

Položil jsem příbor na talíř, způsobně ho odsunul stranou a utřel si rty kapesníkem.

“Dobrý... odkud bylo to kuře? Drůbeží farma Černobyl?”

“Chápu.” Nehnutě se na mě dívala. “Nechutnalo vám.”

“Ale vůbec ne,” povzdechl jsem si. “To byl jenom vtip.”

“Dobře. Dostal jste svůj poslední šek?”

“Jistě.” Napadlo mě něco o Jidášovi a jeho mzdě, ale nepobavilo mě to. “Přeháníte to. Co jste mi doteď dala, je už skoro čtyřikrát víc, než co jsem vám tenkrát půjčil. Na tom jsme se nedomluvili, a jestli to snad je nějaká cena za mlčení – “

“Ujišťuji vás, že tak to není,” přerušila mě klidně. Věděl jsem, že má pravdu. Většinu peněz, co brala za svou práci po síti, nepotřebovala. Prostě nevěděla, co s nimi, a cena za mlčení – to byla hlava na konci mého krku. Oceňoval jsem, že tam ještě pořád je.

“Fajn,” přikývl jsem, čas hodit karty na stůl. “Chtěla jste mě jenom pozvat na večeři, anebo vám šlo o něco konkrétního?”

“Chtěla jsem vám něco ukázat. Něco, co vás možná bude zajímat.”

“Dobrý.” Položil jsem ruce na stůl a vstal. Přitom jsem ucítil váhu pistole v podpaží. “Tak se půjdem podívat?”

Vrátili jsme se do pracovny a z ní do dalšího pokoje. Byl stejně bílý a prázdný jako ostatní... až na zvednutý poklop v podlaze. Tenhle sklep měl vchod přímo uvnitř domku, což byl ostatně hlavní důvod, proč jsme ho před půlrokem vybrali. Eva rozsvítila světlo, začala sestupovat dolů a já ji následoval. Kamenné schody byly nepříjemně kluzké a mdlé světlo žárovky pod nízkým stropem kreslilo na stěně svíjející se temné stíny. Byla tu taková zima, že se mi už v půli cesty začala před obličejem srážet pára. Evě ne.

Sklep byl velký a prázdný, jen v rohu se tyčila nepravidelná hromada různých nedotčených potravin,

které musela Eva pro efekt nakupovat. Určitě se jich mohla nějak zbavit, ale asi jí to bylo fuk. Rozhlédl jsem se, a když jsem nikde neviděl žádnou jámu ani igelitový pytel odpovídající mé velikosti, pokrčil jsem rameny.

"Co tady bude k vidění?"

Neodpověděla. Zula si boty, a když stáhla ponožky, objevila se černá, matně kovová chodidla se čtyřmi výčnělky v místě prstů. Rozepnula kostým a vyklouzla z něj. Pod ním byl černý, dokonale vytvarovaný krunýř s žebry, drážkami a stovkami složitých, nepravidelných vlysů a výstupků. Pokrýval celé tělo od hlavy až po paty, ale zároveň k němu patřil, byl jeho součástí. Nakonec si Eva přitiskla dlaně na obličej a udělala pohyb, jako by si z něj stírala nějakou neviditelnou vodu. Když je odtáhla, byla pod nimi jiná tvář. Růžová barva se změnila ve světle šedou s náznakem tmavších a olivových skvrn a stínů. Obočí, řasy, rudé rty i vodopád vlnitých vlasů byl pryč, místo nich se z lebky nad temenem plazil směrem k zátylku černý kov. Pravé oko bylo zelené, levé tlumeně červeně zářilo, díval jsem se do něj... a cítil, jak mi i přes tu zimu vyrazil na zádech pot. Pravá ruka mi sjela k bouli na boku kabátu.

"Co se děje?" Nepatrně pohnula hlavou. "Vy se bojíte?"

"Blbost!" odsekl jsem. "To jenom... takovej šok. Už jsem zapomněl, jak ve skutečnosti vypadáte."

"Rozumím." Popošla o krok stranou. "Proto jste si přinesl tu zbraň?"

Lež by byla zbytečná, výmluva hloupá, takže jsem mlčel.

"Myslíte si, že vás chci zabít?"

"Na... napadlo mě to." Polkl jsem.

"A věříte, že by mě tahle... věc zastavila?" Pořád mluvila stejným klidným, milým a přátelským hlasem.

"Jeden neví... ale asi ne," připustil jsem.

"Správně. Ale řekla jsem, že vám chci jen něco ukázat." Zvedla štíhlou ruku s černými, kulatými nehty. "Dívejte se."

Vzduch kolem se zatetelil, zavlnil jako v létě nad pouští – a kolem to vypadalo úplně jinak. Podlaha sklepa byla najednou aspoň o metr níž a ne z udusané hlíny, ale z tmavého, dokonale hladkého kamene, který se v náhle vzplanuvším oranžovém světle leskl jako vosk. Od konce schodů přitom dolů nevedlo nic, bylo to, jako bych se octl na dně prázdného bazénu... a jen dva kroky opodál stálo na malém stupínku něco, z čeho jsem rázem zapomněl na strach a zůstal jako solnej sloup.

Když jsem tuhle věcičku viděl naposled, vypadala, jako by na ni někdo šlápl – nejspíš Godzilla. Většinu kousků jsem domů odnosil v batohu, pár největších odvezl na káře, a když jsem to pak všechno srovnal na podlaze obýváku, byla to krásná hromada šrotu, ale teď? Díval jsem se na dokonale sesazené stěny, mozaiku z výstupků a tenounkých anténovitých výběžků, tolik připomínající "design" Evy, i na vroubkované kabely, vinoucí se po spodní straně korpusu. Všechno bylo čisté, hladké a dokonale propojené, po nějakém poškození ani stopa... uznale jsem zavrtěl hlavou.

"Tak takhle to teda vypadalo... pěkná práce. Jak se vám to, proboha, povedlo spravit?"

"Nebylo to jednoduché." Naznačila rukou kupředu. "Nepodíváte se dovnitř?"

Nějak mi blesklo hlavou, že řekla jenom, že mě nechce zabít, ne, že mě nechá taky odejít, ale zvědavost byla silnější – zase. Přešel jsem po rampě tvořené prostě jednou sklopenou stěnou, vstrčil hlavu do modrého přítmí uvnitř... a rychle ucukl. Ačkoliv zvenku neměla ta černá, nepravidelná skořápka po obvodě víc než osm, deset metrů, zevnitř jsem viděl chodbu dlouhou snad půl kilometru, černá žebra, příčky a nezřetelné konstrukce mizely v nedohlednu. Až se mi z toho zatočila hlava, jako bych koukal někam na dno studně... Ustoupil jsem a znovu zavrtěl hlavou.

"Jak je ta věc vlastně velká... zevnitř?"

"Jak je zapotřebí. Teoreticky může prostorová sféra obsáhnout i průměr soustavy... ale to není důležité. Podstatné je, že bude už brzy znovu funkční. A podstatné je, že pak odtud odletím."

Ledový vzduch kolem ztuhl a já cítil, jak mi prorazil až do morku kostí.

"Kdy?!" vydechl jsem.

"Nezbytné kapacity bude dosaženo za 39 hodin."

"A potom?"

"Potom dva týdny cesty k centrálnímu navigačnímu bodu."

"A pak?!"

Zadívala se na mě. "Víte, co bude pak. Pak se vrátíme. Za pět týdnů."

Zatočila se mi hlava. "Ale to přece nejde... nemůžete..."

"Omyl," přerušila mě chladně. "Víte dobře, že mohu. Je to nevyhnutelné, domnívala jsem se jen, že... by pro vás mohlo být zajímavé to vědět. Teď můžeme jít."

Omráčeně jsem se otočil a uviděl, že schody, které prve končily metr nad podlahou, teď dosahují až k zemi. Po dvou krocích jsem se zadíval zpět... a díval se na udusanou, hliněnou podlahu sklepa ve svojí původní výšce, po lodi ani památky. Eva šla přede mnou... a aniž jsem přemýšlel, moje ruka najednou zase sklouzla k boku.

"To raději nedělejte."

Neotočila se.

Vrátili jsme se do jídelny. Talíře, příbory i zbytky jídla ze stolu byly pryč, stála tam už jenom ta nedopitá flaška vína. Chytil jsem ji, se staženým hrdlem si dvakrát řádně přihnul, a přitom se snažil něco vymyslet – ale všechny moje myšlenky byly najednou ty tam.

"Odpustíte mi, když vás nedoprovodím?" Eva nepatrně ukázala hlavou ke dveřím. "V předsíni nejsou rolety."

Jenom jsem přikývl a dál hledal, co říct. Nakonec jsem na to přišel.

"Taky znáte to přísloví 'Za dobrotu na žebrotu'? Škoda, že jsem se jím před půlrokem neřídil... díky za pěknej večer!"

Otočil jsem se, práskl za sebou dveřmi a šel. Být zodpovědnej za konec světa byl skvělej pocit... ale když jsem strávil ten šok, kupodivu se to dalo vydržet. Tmou a lezavým podzimním větrem jsem došel až na druhý konec města, otevřel branku a pečlivě za sebou zamkl – od jisté doby jsem za sebou zamykal zvlášť pečlivě, pomyšlení, že mezi ní a mnou je jenom šest set metrů a jeden plot, na klidném spaní nepřidávalo.

Zasunul jsem bezpečnostní závoru a zadal kód do pan-

elu alarmu na zdi. Sundal jsem si boty a kabát, došel do obýváku, vytáhl z pouzdra pistoli a hodil ji na stůl. Současně jsem se rozhodl už o ničem nepřemejšlet, zapnul jsem televizi a vyndal z ledničky pivo. Koukal jsem, jak protestanti střílí do katolíků v Irsku a katolíci do muslimů v Bosně a docela mě to pobavilo. Jó, hoši, jenom se čiňte, dokud můžete, protože za pět tejdnů budete mít po srandě. Za pět tejdnů budeme mít všichni po srandě…

Otevřel jsem další flašku, přeladil na NHL a pohodlně se usadil na gauči.

"…a zatímco naši rodiče a prarodiče vzhlíželi k obloze, aby v ní hledali spásu a milost Boží, tito lidé tam ve své zvrácenosti vidí jen monstra a vraždící příšery. Nestačí jim šířit násilí a zlo jen tady na Zemi. Nestačí jim natáčet filmy o životech hromadných vrahů, o nichž pak diskutují – a bohužel nejen diskutují – naše děti ve školách, ne, teď už musejí zatahovat tento svůj krvavý a bezbožný podnik i na nebesa! Místo svého Pána vidí jen nesmyslné, vymyšlené stvůry, otravují jimi naše duše a ještě mají tu drzost označovat tyto své bludy za výtvory vědy a racionálního myšlení!"

Zvedl jsem hlavu a zasténal… Co, to, sakra –

"A pokud snad, přestože už ta představa musí přijít každému soudně uvažujícímu člověku směšná, opravdu někde ve vesmíru existují i jiné rozumné a cítící bytosti, je naší povinností chovat se k nim stejně jako k jakýmkoliv jiným tvorům stvořeným z Boží milosti a prokázat jim stejnou lásku a úctu, jakou nepochybně projeví i oni nám…"

V břiše mi vybuchl oheň. Zařval jsem, zašátral po zemi, poslepu našel botu a vší silou hodil. Něco křuplo a rázem bylo ticho, vyletěl jsem, nakopl stůl a v návalu vzteku skákal po místnosti jako trpaslík, dokud jsem o něco nezakopl a nezastavil se hlavou o dveře, teprve pak jsem se konečně probral.

Byly čtyři hodiny ráno. Tři prázdné láhve od piva se válely po stole hned vedle pistole, po obrazovce televize se rozlézala krásná pavoukovitá prasklina a rozduplej dálkovej ovladač ležel na zemi u gauče, na kterým jsem usnul… nádhera. Chytil jsem se za hlavu a začal klít, ale vzápětí mi došlo, že mám už od Evy dost peněz, abych si koupil novou a lepší bednu třeba hned zejtra, a rázem se mi ulevilo.

Odšoural jsem se do koupelny, dal si sprchu a postavil na kafe – hlava mi třeštila a hubu jsem měl jak vypláchlou petrolejem. Učesal jsem se, převlíknul, vyhodil do smetí láhve i zbytky ovladače (pořádek musí bejt), a když jsem skončil, všiml jsem si, že venku svítá. Tak nebo tak, se spaním byl konec, ale bez televize bude aspoň čas promyslet pár věcí.

Došel jsem do ložnice, vytáhl nejspodnější šuple a převrátil ho dnem vzhůru. Pod ručníky tam bylo schováno tucet polaroidových fotek, šest měsíců starých. Odnesl jsem je do pokoje, rozložil si je po stole a s hrnkem horkýho kafe začal bloudit ve vzpomínkách.

Byla to tenkrát příjemná, teplá noc, jedna z prvních, a já sebral skládací dalekohled a foťák a vyrazil chytit pár hvězdiček. Rozložil jsem se na kopci za městem a zrovna se chystal začít – když to najednou ani ne půl kilometru ode mě spadlo. Viděl jsem to, slyšel, a taky cítil. Jistěže "to" mě tenkrát ani ve snu nenapadlo, vypadalo to spíš jako pád letadla, ale samozřejmě jsem hned a bez přemejšlení vyrazil po stopě. Později jsem pro to dokázal najít spoustu logických a dobrých důvodů (mohl chytit les, pilot moh bejt zraněnej nebo třeba viset někde na stromě, atd.), ale skutečnost je taková, že jsem byl prostě zvědavej – ukažte mi někoho, kdo má v knihovně půlku produkce SF za posledních deset let a uteče, když vedle něj v noci vletí do lesa desetimetrová ohnivá koule!

Že to nemohlo bejt žádný pozemský letadlo ani družice, mi bylo jasný hned, jak jsem našel první trosky. Nebyla tam ani stopa po ohni, palivu nebo vůbec něčem, co by připomínalo trup letadla, a stačilo to jenom vzít do ruky – když jsem potom doma hodil kus toho kovu do vany, plaval jako tříska. Všechno bylo rozházený asi po třiceti čtverečných metrech na takový zarostlý mýtině… a tam, kde toho bylo nejvíc, jsem našel ji.

Musíte si to umět představit: Černá noc uprostřed lesa, měsíc za mraky, kilometry okolo nic. Měl jsem baterku, se kterou jsem viděl stěží sobě pod nohy, a pak se v té hromadě železa začne něco hejbat, svítit…

Když si na to vzpomenu, klepe se mi čelist ještě teď, a když hledám jedinej důvod, proč jsem tenkrát s řevem nepřeběh za pět minut celou zemi až na slovenskou hranici, nenapadne mě nic, než že mi kapalo na karbid.

Napřed jsem se ji snažil uklidnit, na něco se zeptat, dát první pomoc, ale to nemělo cenu, nebyla při vědomí a první pomoc jsem potřeboval spíš já. Nakonec jsem ji tam nechal tu baterku a rozběhl se domů potmě! Jak jsem to dokázal a jak jsem pak s dekou a károu na dříví (no, co jinýho?) našel cestu zpátky, to nevím doteď, ale naložil jsem ji, odvezl domů a uložil do svý postele, další den jsem potom pod hromadou chrastí odvozil i všechny trosky a trochu to tam uklidil.

Zbytek toho tejdne byl děs, čirá noční můra. Živil jsem se chlebem a vodou, chrápal na podlaze u dveří a jenom s hrůzou čekal, kdy na ně zaklepe babička anebo pár pánů v dlouhejch kabátech. Těžko říct, co by bylo horší, ale bábi měla naštěstí moc práce a Muži v černým nejspíš chlastali u Fleků. První čtyři noci taky místo spaní zabraly dost morbidní úvahy na téma "Kam nejlíp zahrabat mrtvou mimozemšťanku?" (Quentin Tarantino by určitě pukl smíchy), ale časem nabývala tahle možnost čím dál příjemnějších teoretických rozměrů.

Lekce jedna: Jak vyléčit emzáka. Protože se má znalost medicíny i u lidí omezovala tak na pouštění žilou a přikládání pijavic, radši jsem ji jenom dal do tepla, vytáhl tu střepinu z její nohy a ucpal všechny díry, kudy něco teklo – mimochodem, bylo to zelený a páchlo to jak ředidlo. Nevedl jsem si ale zase tak zle, protože navečer prvního dne se konečně přestala třást. Druhý den zmizela většina drobných oděrek a podlitin na hlavě a rukou – chtěl jsem zkontrolovat i zbytek, ale nějak jsem nedokázal najít zip – a třetí den bylo pryč všechno, kromě té největší rány v noze. To jsem udělal třetí snímek, a když jsem čtvrtý den ráno vstal, zjistil jsem, že krunýř nad tou ránou, ještě večer prohnutý a proražený dovnitř, je jako novej – na někoho, komu jsem nedokázal ani změřit tep a [illegible] přesně souhlasila s teplotou v [illegible] docela dobře. Šestý den večer se jí začaly [illegible]

prstů a já znovu znervózněl. Pro jistotu jsem tu noc nešel spát a udělal jsem dobře, protože přesně ve tři šestnáct ráno najednou otevřela oči a prostě a jednoduše se posadila.

Lekce dvě: Jak se domluvit s emzákem. Klasický problém. Studoval jsem ho už od začátku a nakonec došel k závěru, že vzhledem k té její vizáži by tím nejlepším mohl bejt počítač... a starý, dobrý úsměv. Se srdcem v krku jsem se snažil tvářit jako ten nejmírumilovnější tvor v Galaxii, klávesnici a monitor jí postavil až k posteli a pro jistotu s rukou na klice čekal, co bude. Na mě se sotva podívala – zato u webu proseděla šestnáct hodin v kuse. Při pomyšlení na ten účet mi bylo mdlo.

Nepotřebovala ani klávesnici, jenom se dívala... a pak na mě poprvé promluvila. Česky – jak prosté, milý Watsone. Kdybych to napsal do Ikarie, vytřeli by tou povídkou leda podlahu, ale co se dá dělat.

V tý chvíli jsem byl z toho všeho pěkně v rauši. Tomu pocitu bejt první na světě se vyrovná máloco a napadaly mě taky všelijaký zvrhlý představy, například že bych mohl na letošní Parcon přivézt hosta, na jakého by se jenom tak nezapomnělo – ale pak už to šlo všechno pěkně z kopce. Prvně mě zamrazilo, když mi předvedla to maskování, a podruhý, když jsem se začal opatrně vyptávat na podrobnosti kolem jejího zdejšího pobytu. Ten den jsem taky udělal poslední fotku... asi hodinu předtím, než mi zmáčkla krk...

Zarazil jsem se – dost! Jestli budu pokračovat, zase se vyděsím a skončím zpátky u toho, co jsem dělal poslední půlrok: Nic. Musel jsem se konečně sebrat a sníst, co jsem si navařil, a přitom mi už nezbývaly ani dva dny. Ale naštěstí jsem měl k ruce spoustu poradců – od Wellse a Heinleina až po Silverberga a Emmericha.

Po další hodině uvažování jsem se sebral a vyrazil ven. Poblíž nedávno otevřeli novou internetovou kavárnu, docela útulnou, zapadl jsem dovnitř a další tři hodiny pracoval tak usilovně, jako už dlouho ne. Jistěže jsem mohl použít i vlastní počítač, ale napadlo mě, že by mohl být tak trochu pod dohledem, a to, čím jsem se hodlal zabývat, se pro oči jisté dámy moc nehodilo. Svou kořist jsem si odnesl na disketě domů, ještě hodinku si u chleba se sádlem ujasňoval detaily, a pak vyrazil nakupovat – jestli jsem měl do večera skončit, byl nejvyšší čas.

Nesnáším supermarkety, vyhovují mi takové ty malé, přehledné obchůdky. Zrovna jsem stál v jednom z nich, ponořený do usilovného přemýšlení, kterýže čistič WC asi obsahuje nejvíc kyseliny sírové... když mi najednou na záda dopadla něčí pěst.

"Tak co, jak žiješ?!"

Leknutím jsem div nespolkl jazyk, ale dokázal jsem se v klidu otočit a ještě předstírat radost.

"Zdar, Karly... tak co, máš se?" Karel Rada, můj spolužák a "kámoš". Užvaněná, otravná štěnice, co věří, že je čirou náhodou mistr světa. Druhé místo na seznamu lidí, který jsem teď rozhodně nechtěl potkat.

"Ále, znáš to." Mrzutě mávl rukou. "Rozvádím se."

"To mě mrzí." Karlovu ženu jsem neznal, ale v duchu jsem jí ze srdce gratuloval.

"To nic... ženský jsou potvory."

"Vo tom mi povídej..."

"A co jinak?" Karel nakoukl do mýho vozíku a připito-

měle se zakřenil. “Teda, jestli jedeš na Orlík, chybí ti už fakt jenom ten sud… kdo bude ten chudák?”

“Nikdo.” Ty blbečku! “Mám ucpanej kanál, chci to trochu propláchnout.”

”Jo… a co zkusit instalatéra? Znám jednoho dobrýho, můžu…“

“Díky, zvládnu to sám.” Nepotřebuju instalatéra. Potřebuju národní gardu a ty zdržuješ, kreténe! Najednou mi tekly nervy, doufal jsem, že to pochopí, ale místo toho jenom zíral za mý záda.

“Páni… vidíš to taky?”

Otráveně jsem se otočil – a málem vletěl i s vozejkem do hromady konzerv. Eva, krásná a štíhlá, v tom samým kostýmu jako večer, si právě brala u pokladny košík a pomalu mířila k nám. Hrůzou se mi zatočila hlava a skoro podlomila kolena – blbče, idiote, kdes myslel, že nakupuje?! V K-martu, kde je pod stropem víc kamer než v centrále CIA a kde by čidla u pokladny nejspíš svítila jako vánoční stromek, jenom by prošla kolem?! Bože, jestli si všimne toho mýho nákupu…

“Teda! Ta by stála za to, co?” Karel vedle mě málem slintal. Prudce jsem se nadechl… a mile a příjemně se na něj usmál.

“Že jo… a víš, že ji znám? Jmenuje se Eva, dělá po síti pro Datacorp… nechtěl bys seznámit?”

“No… to bys fakt…”

“Ale nic…” Spiklenecky jsem na něj mrkl. “Jsme přece kámoši, ne?”

Nečekal jsem na odpověď. Nechal jsem vozík stát, chytil Karla za ruku a pořád s úsměvem ho táhl s sebou. Eva už stála u regálu s balenou vodou a nápoji. Dávno si mě musela všimnout, ale samozřejmě dělala, že ne, dokud jsem nebyl přímo u ní.

“Ahoj, Evo,” spustil jsem rozjařeně. “To je náhoda… ještě se na mě pamatuješ?”

“Ovšem,” přikývla, zelené oči upřené do mého obličeje. “Jak se máte?”

“Poslední dobou přímo skvěle… jo, a tohle je Karel. Karly, to je Eva… víš, ta, co jsem ti o ní tolik vyprávěl…”

Nastala chvíle ticha. Karel, tlemící se jako idiot, natáhl ruku a Eva mu ji krátce stiskla, ale ani se na něj nepodívala.

“Vážně… a copak jste mu povídal?” Nepatrně ztišila hlas. “Snad jste mě příliš nepomluvil?”

“Ale vůbec ne… von Karel je taky z branže a fakt ho zajímalo poznat pravou mimozemšťanku. Z který jste říkala, že jste planety?”

Přestože bylo odpoledne, v obchodě bylo aspoň deset lidí a já mluvil dost nahlas, abych měl jistotu, že se nikdo nepřeslechne – nehledě na to, že se Karel po mých slovech rozřehtal jako jarmareční kobyla. Eva ne. Jenom se po něm podívala – a úsměv mu rázem zmrzl na rtech.

“Jo… tak já počkám venku. Kdybyste potřebovali s něčím pomoct nebo tak… nashle, rád jsem tě [illegible]” Bez nákupu vyjel jak namydlenej blesk a Eva se [illegible] na mě.

“To už víckrát nedělejte.”

Mluvila pořád tím tichým, jemným a [illegible] hlasem… a já na zlomek vteřiny – a [illegible] byl jistý – zahlédl, jak její levé oko [illegible]

Sevřel se mi [illegible], ale neuhnul jsem.

“Jó – [illegible] Co mi uděláte – zas mi zkusíte [illegible] krkem? [illegible] měsíc dřív než všechny vostatní… tak fajn.” I [illegible] mírně a tiše. Natáhl jsem [illegible] a v regálu vedle [illegible] láhev. Potěžkal jsem ji, usmál se a ten úsměv [illegible] přešel do vyceněných zubů.

“Tak co [illegible] … co kdybych vám třeba tohle rozkřápnul vo [illegible] pak strávil noc v base – ale co by asi [illegible] řekli na vás?”

Neodpověděla. [illegible] jsme se na sebe dívali… a pak se prostě [illegible] jsem tam se srdcem v krku a lahví [illegible] když mi došlo, že jsem udělal fakt [illegible] Spálil jsem mosty. Ať se stane [illegible] couvnout… a už jsem si [illegible]

Hodil jsem [illegible] nákup a v klidu a [illegible]

Domů jsem jel [illegible] chleby, a hned se [illegible] ci, najde na síti návod [illegible] dost choulostiv[illegible] i riziko, ale protože [illegible] val, že jeho bratran[illegible] se vsadit na spolehlivost [illegible] dalších třech hodinách pořád [illegible] ruce, prsty a oči na těch [illegible] opatrný optimismus, a za další [illegible] tov. Výsledkem mého úsilí byly [illegible] tekutiny a deset deka modrého [illegible] (prý) být neškodné jak dětskej pu[illegible] val autor rychlý a působivý účinek – [illegible] to bohužel nemohl, dům souseda [illegible] střelnici moc nehodil a venku se už [illegible] lo dělat.

Tekutinu jsem opatrně [illegible] šnapsu a prášek nasypal do [illegible] zátkou jsem na boku [illegible] tubu, a tu pak potopil do [illegible] hadice. [illegible] škubnu, [illegible] se vysype, a já [illegible] – [illegible] facka.

Celou [illegible] Až [illegible] ale zbývala už jenom [illegible]

[illegible] a odnesl je do pracovny. [illegible] natáhl do počítače a pak hodi[illegible] mizernou historii, připojil deset [illegible] přijít kopie, pokud se do rána [illegible] a všechno důkladně zahesloval. Originály fotek [illegible] psané zprávy jsem nechal na stole. Věděl jsem, že je to mizerná pojistka, spíš žádná, ale nic lepšího mě [illegible]

Zadíval jsem se na hodiny. Jedenáct pryč, [illegible] Jestli mi nelhala, chystala se odletět [illegible] pozítří, ale po dnešku se klidně mohla [illegible]

urychlit, byl tu i moment překvapení… a další den čekání bych asi nepřežil.

Otevřel jsem skříň, začal ve svým skromným šatníku hledat nějakej ohoz vhodnej pro teroristu, a přitom přemýšlel, proč mi to asi řekla. Nerozuměl jsem jí, vlastně nikdy. Zhruba jsem chápal to, co dělala, ale už ne, jak u toho myslela, ať jsem se snažil sebevíc, uvažovala na mě příliš jinak. Nikdy se neusmívala – a přesto bych občas přísahal, že se v duchu baví. Za to, co jsem udělal, mi nikdy nepoděkovala, ani jedinkrát se o tom nezmínila – ale přesto jsem měl pořád dojem, že o tom ví. Vzhledem k okolnostem by pro ni bývalo normální mi všechno zatajit, ale přesto mi řekla pravdu, docela klidně a samozřejmě, a když jsem o tom teď přemýšlel, vlastně jsem si nepamatoval, že by mi někdy zalhala, anebo jenom odmítla na něco odpovědět. Ani jednou na mě nezvýšila hlas, nikdy mi nijak nevyhrožovala – ale když mě tenkrát chytila, jak se v šoku po tom povídání snažím volat na policii, byl jsem si jistej, že mě zabije. Ty ledový prsty cítím na krku ještě teď, když mi došel vzduch a všechno začalo černat, tloukl jsem sebou jako králík, než mu dají kusem dřeva za uši – a pak mě najednou pustila. Beze slova, jenom tak... A teď ten odlet. Mohla prostě zmizet, ze dne na den se vypařit a nechat mě žít v iluzi, že třeba jenom změnila bydliště, já bych to tak určitě udělal, ale místo toho mi řekla pravdu – proč? Je to nějakej zvrhlej test, anebo se chtěla jenom zachovat fér? Chce vidět, co udělám? Varovat mě, dát mi šanci, abych se ji pokusil zastavit a ona mohla dokončit, co začala, a ušetřit mě osudu ostatních? Mělo bejt tohle to poděkování – anebo se jenom chtěla před odletem trochu pobavit?

Zavrtěl jsem hlavou – nakonec to bylo fuk. Tak jako tak jsem neměl na vybranou, ať už byl důvod jakýkoliv… a ať už to skončí jakkoliv.

Natáhl jsem si tmavý kalhoty, černou košili, bundu, a taky kulicha – venku bude chladno. Nabitou pistoli do pouzdra. Malej, šikovnej batoh, do kterého se dala akorát upevnit ta flaška, plus pár dalších drobností. Alarm jsem nechal zapnutej, v domě rozsvíceno, a v tichosti jsem vyklouzl zadem. Sotva jsem za sebou zavřel a nadechl se svěží temnoty, ucítil jsem první tiché zamrazení… a ostrý poryv větru. Počasí mi přálo. Tenhle vichr už určitě usušil všechny kaluže a bláto po posledním dešti, zakryje i většinu nežádoucího hluku a hlavně zajistí, že navzdory zatažené obloze nebude dneska v noci pršet. Ideální, přesto jsem nechtěl riskovat cestu po silnici a vyrazil radši zadem přes zahrady a pole. Aspoň se budu mít čas trochu nažhavit. Tiše jsem našlapoval, poslouchal hučení větru v žloutnoucích korunách stromů a snažil se myslet na něco pozitivního… třeba na vesmír.

Podle Evy je cestování nadsvětelnou rychlostí možné, funguje ale trochu jinak, než předpokládal starouš Gene. V relativně krátkém čase se sice opravdu dá obletět prostor mnoha stovek i tisíců světelných let, ovšem za cenu, že nelze určit, kam přesně se doletí, pokud tam už někdo před vámi nevztyčil takový maják, kterýmu Eva říkala navigační bod a na který byste se předem zaměřili. Pokud jste se tedy chtěli dostat jenom dejme tomu někam do sousední kolonie, žádný problém, ale jakmile jste se rozhodli vyrazit někam, kam lidská noha ještě nevkročila, nastaly potíže. Nemůžete jednoduše vzít mapu a říct "teď poletím prozkoumat soustavu X v souhvězdí Y," protože když zapnete nadsvětelný pohon bez orientace na nějaký předem daný navigační bod, můžete sice kontrolovat rychlost, ale ne směr pohybu. Můžete letět po přímce tak, abyste se řekněme za týden dostali do vzdálenosti sta světelných let, ale přistanete kdekoliv na povrchu pomyslné koule s průměrem dvě stě světelných let a středem v bodu, odkud jste startovali.

Podle Evy je tohle základní pravidlo a nedá se obejít. Nějak to souviselo s kvantovou mechanikou, Heisenbergovým principem a podobnými věcmi, ale jak, to jsem nepochopil – hard SF nikdy nebyla má silná stránka. Komplikace, které z téhle věci plynuly, se daly řešit dvěma způsoby. Pokud jste měli nějaké relativně blízké místo, kam jste se moc chtěli dostat, mohli jste k němu vyslat podsvětelnou rychlostí sondu, která ponese maják pro nadsvětelné lety, ovšem za cenu, že dorazí třeba za padesát nebo sto let. Pokud si ale chcete vážně zacestovat, vypustíte na průzkum nadsvětelnou loď. Odstartujete, letíte třeba tisíc světelných let, a pak se zastavíte a podíváte, kam jste doletěli. Pokud je poblíž náhodou něco zajímavého, položíte tam maják a uděláte z toho místa "běžnou stanici". A pokud není, jednoduše nastartujete a letíte dál tak dlouho, dokud na něco nenarazíte, nedojde vám palivo, anebo vás to nepřestane bavit – protože vrátit se můžete kdykoliv, stačí zadat nejbližší navigační bod. A jelikož palivo zřejmě nebyl problém, někteří průzkumníci jako Eva prý stráví na cestě i desítky let, než se rozhodnou vrátit, ať už něco najdou nebo ne.

Když jsem se nad tímhle stylem cestování zamyslel, mělo to něco do sebe. Nechápal jsem sice, proč společenství s posledním známým počtem obyvatel 34,8 x 1015 miliard s denním přírůstkem zhruba sto milionů vysílá na průzkum jednomístné lodě, ale nějaký důvody to jistě mělo – a třeba to bylo osobní. Horší už to bylo s výsledky toho průzkumu. Podle Evy byly terramorfní planety poměrně běžné, ale inteligence je něco úplně jiného, mnohem vzácnějšího, než předpokládal Sagan nebo Drake. Zatím prý bylo nalezeno jen 18 planet s inteligentními obyvateli, z nichž však žádná nemohla konkurovat Evinu společenství – a to ani o budoucí konkurenty nestálo. Kdyby snad byla někdy nalezena struktura se stejnou nebo vyšší vyspělostí, jistě by byla uvážena možnost spolupráce, ale ve spojování se s nižšími formami života prostě nebyla nalezena žádná logika – tečka. A tak teď Eva umístí maják s navigačním bodem, za dva týdny se vrátí domů, a za další tři přijde návštěva. Nebude žádnej Den nezávislosti. Žádný vesmírný bitvy, hořící města nebo stará dobrá invaze brouků, nic, o čem Harlan Ellison prohlásil, že to jsou sračky produkované imbecily pro jiné imbecily. Přiletí jenom jediná loď, malá zvenku, obrovská zevnitř, a bude to krásně rychlá a čistá akce – planeta číslo 18 byla eliminována za 1,2 dne, a to už na ní prý začínaly i testy nadsvětelnejch letů…

Samozřejmě nás nezlikvidujou všechny, vůbec ne. Určitý počet "vybraných jedinců" bude "adaptován" a stane se součástí společenství. Vyhladit celou rasu by přece bylo barbarství, lidstvo jako druh bude žít dál, navíc na neskonale vyšší úrovni… a když se Eva přimluví, třeba v tý elitě zbyde místo i pro mě.

Zaklel jsem, zakopl a málem po hlavě prolít plotem jedný zahrady – vzápětí se rozeřval nějakej ne zrovna malej pes. Rychle jsem zatočil, sešplhal ze stráně a rozběhl se přes louku k zalesněnému remízku, jako naschvál zrovna v tý chvíli vykoukl z mraků měsíc. Ne, o členství v tomhle fanklubu jsem nestál. Na zjišťování podrobností jsem už po tom ostatním neměl sílu, ale i když bych se určitě dozvěděl spoustu zajímavýho, jenom ten fakt, že v tom společenství vůbec neužívali jména, protože prej byly zbytečný (Eva byl jen výplod mojí pubertální fantazie), ledacos napovídal. George Orwell by měl určitě radost, ale já mám svý jméno rád. Takže jeden českej fanoušek science-fiction už napůl rozběhl mimozemskou invazi na Zem, a teď jde s bombou na zádech zachránit svět. Znělo to jako groteska – ale do smíchu mi nebylo. Už hodně dlouho ne…

Přeskočil jsem strouhu a v předklonu vběhl mezi stromy a hustý keře remízku. O třicet metrů dál se jeho pás zužoval do úzkého výběžku mezi polem a okrajem města… a hned první dům u toho okraje byl ten, kterej jsem hledal.

Sedl jsem si na studenou zem, sundal batoh a chvíli popadal dech. Pak jsem vytáhl dalekohled. Všude byla tma jak v pytli, což jsem taky čekal, díval jsem se… a najednou se mě zmocnil ani ne strach, jako taková podivná rozpačitost. Není tohle hrůza… co to dělám?! Hraju si na Ramba? A co vůbec chci podniknout?!

Věděl jsem, že jenom tak se připlížit a hodit jí bombu do postele bych nedokázal. Možná to byl stockholmskej syndrom, možná jsem jenom baba, ale bylo to tak, ovšem ta její havárie mi vnukla nápad. Neřekla, proč k ní došlo, a já se ani neptal, jenom jsem tušil, že to cestování mělo, jako asi všechno, i svý mouchy, ale ten její stroječek vypadal docela křehce a rozbil se fakt hezky. Když pod něj hodím tu flašku (a když ta flaška bude fungovat), moc toho z něj asi nezbyde, co by ještě mohla dát dohromady, a i kdyby, aspoň získám nějakej čas… když budu mít štěstí. Uvědomoval jsem si, že těch “když” a “asi” je v tom plánu až přespříliš – ale nic lepšího mě prostě nenapadlo.

Zakryl jsem rukou světlo baterky a mrkl na hodinky – půl druhé. V korunách stromů stále skučel vítr. Měsíc zmizel zpátky za mraky a někde v dálce zahoukal vlak. Zkontroloval jsem láhev a pistoli, hodil batoh na záda a vyrazil. Starosti mi dělal hlavně ten alarm. Nepochyboval jsem, že nastavení bude bezchybné, ale doufal jsem, že čidla jsou jenom směrem k silnici a k dalším zahradám, ne do pole, protože jinak by Eva riskovala, že ho spustí každá kočka, co půjde na myši, a každej chlápek, co si vyrazí o půlnoci vypůjčit pár brambor. Jistě, mohl jsem se mýlit. Možná mě právě pozoruje na nějakým svým skeneru a trhá se smíchy – ale s tím se nedalo nic dělat.

Poklusem jsem se rozběhl a přelezl tyčkový plot. Pod nohama mi všechno praskalo, ale vítr byl naštěstí silnější. přikrčil jsem se, když po silnici projelo nákladní auto… a poprvý si uvědomil, jaké mám sucho v krku.

Dvě okna s okrajem ve výši mých prsou. Jediná možnost. obcházet kolem ke dveřím znamenalo riskovat alarm. Šikovnou věcičku na řezání skla jsem měl v kapse, se zaťatými zuby jsem se natáhl – do prázdna. Okno bylo otevřené.

Na krátký zlomek vteřiny mnou projela radost – ale mohla to bejt náhoda? Nechala Eva na noc otevřené – anebo je to součást plánu? Račte dál... už vás čekáme...

z ničeho nic mě konečně popadla [illegible] za [illegible] dobu. Ruce i kolena se mi roztřásly [illegible] jsem polykal… a proto jsem se radši [illegible] rámu a pokusil se co nejtišeji vylézt [illegible] horolezec. Ta chvilka, co jsem hrabal nohama po zdi, [illegible] všechno, jenom ne tichá, znělo to, jako bych měl ten [illegible] snad zbourat, ale nakonec jsem se tam vyhrabal, praštil se hlavou o garnýž a seskočil zase dolů.

V místnosti byla tma. Nedalo se to srovnávat s nocí venku, tohle byla skutečná tma. Neviděl jsem ani na metr a dostat facku, nevím, odkud přiletěla. Dřepl jsem si na zem, opřel se zády o zeď a pokoušel se popadnout dech. Před očima jsem měl mžitky, v uších mi hučelo a lapal jsem po vzduchu, jako bych zrovna doběhl maraton – a to se vlastně pořád nic nedělo. Tohle měla bejt místnost, kde jsme včera večeřeli. Budu muset projít ještě dvěma dalšími, sejít do sklepa, položit bombu a za patnáct vteřin zase vypadnout, aniž by mě Eva kdykoliv během toho chytla a zabila… cítil jsem, jak se mi zvedá žaludek.

Přesto jsem věděl, že jsem tenkrát nemohl jednat jinak. Na mém místě by do toho lesa běžel každej, a když jsem ji tam našel ležet, měl jsem udělat co – dotlouct ji klackem? Jistě, mohl jsem zavolat poldy a záchranku, udělat všechno, jak se patří, a bejt z obliga – jenomže co pak? Ji by zavřeli někam do špitálu nebo do kriminálu, hlídali s [illegible] českou důkladností a možná se v ní snažili trochu [illegible], ale určitě by pro ni nebyl problém se při první příležitosti vypařit. Dřív nebo pozdějc by se dostala i k těm [illegible] nebo vymyslela něco jinýho, někde by se [illegible] – a jsme zase na začátku. A co se mě týkalo, pokud [illegible] pravda jenom třetina z těch iksfajlovskejch žvástů, [illegible] bych se ještě divil, jak jsem na tom teď dobře…

Jasně, mohl jsem něco udělat i potom. S počítačem nebyl problém spojit se s každým od ministerstva obrany až po NASA, CIA, FBI a tucet dalších zkratek, ale přesvědčování těchhle institucí o mimozemský invazi jsem si uměl živě představit, nehledě na časovou tíseň a mou spoluúčast. Nejspíš bych skončil v blázinci a ještě mohl mluvit o štěstí… Ne, neměl jsem na vybranou… a ať už to tu teď skončí jakkoliv, pořád to bude nejlepší řešení, aspoň pro mě.

Vstal jsem. Byl jsem zase klidnej, ale taky zpocenej jak myš, a okamžitě mnou roztřásla zima. Oči se už natolik přizpůsobily hustší tmě, že jsem rozeznal sotva patrné obrysy stolu, židlí a dveří za nimi. Přikradl jsem se k nim a milimetr po milimetru tiskl kliku.

Evina pracovna byla prázdná stejně jako jídelna. Monitory byly ale otočené do [illegible] a jejich modré světlo stačilo, abych docela [illegible]… [illegible] se ho po hodinách předešlé tmy [illegible] musel přivřít oči.

Než jsem [illegible] rozepnul jsem si bundu a uvolnil [illegible] na pouzdru s pistolí. Tohle už byl [illegible] tím větší bude riziko… Bylo [illegible] to chtěl mít za sebou.

[illegible] dveře a vpadl do místnosti, [illegible] ostatní. Nebylo tu vůbec [illegible] jsem po hmatu hledal víko poklopu [illegible] napadlo, že jdu možná pozdě.

[illegible] zamčený a naštěstí ani nevrzal. [illegible] vytáhl levou rukou láhev a spoušť [illegible]

omotal kolem zápěstí, stačilo pustit. Pravačkou jsem chytil pistoli, třetí ruku, kterou bych si svítil, jsem ale už neměl a s takovým nákladem jsem si netroufal lézt ze schodů potmě... S myšlenkou, že už je to vlastně fuk, jsem hřbetem ruky stiskl vypínač a rozsvítil. Začal jsem sestupovat dolů... a přemýšlet. Pokud najdu jenom prázdnej sklep, buď pořád běží to maskování, anebo jdu pozdě. Bombu tam hodím v každým případě... a najednou mi úplně klidně blesklo hlavou, že jestli jdu pozdě, měl bych tam možná zůstat s ní. Ale dokázal bych si nechat ujít konec světa? Úžasná myšlenka... s jakousi šílenou směsí údivu, strachu a ironie jsem usoudil, že asi ne. Ó, bože, ať to tam je...

Bylo to tam. Černá, mnohoúhelníková skořápka stála na svém stupínku ve vydlabané podlaze sklepa, přesně jak jsem ji viděl včera, jen plát tvořící vchod byl teď zavřenej. Napadlo mě, že Eva může být taky uvnitř, ale neměl jsem chuť se tím zabývat... bylo mi, jako by mi ze zad spadla snad tuna. Zhluboka jsem se nadechl a vydechl – jenom klid!

Co dál? Dejme tomu, počítal jsem rychle, že za sedm, osm vteřin dokážu vyletět po schodech nahoru a zabouchnout poklop. Dveře místností jsem za sebou nechal otevřené, půjdu stejnou cestou, kudy jsem přišel, plus ještě aspoň pár metrů do bezpečí – dokážu to za patnáct vteřin? Snad to bouchne o něco později... ale co když ne, a co když se k explozi přidá i něco z toho jejího krámu?

Akci "kamikadze" jsem rozhodně neplánoval, ohlédl jsem se po schodech, pokusil se naposled zhodnotit šance, ale co, stejně nemám na vybranou, otáčím se... a koukám přímo do malýho, jasně rudýho světýlka.

Jenom mžik. Zařval jsem, uskočil a narazil zády na zeď, někdy přitom jsem dokázal namířit pistoli a hlavně udržet tu flašku.

"Pustím to a deme všichni! Ani hnout!" zaječel jsem a zamával s ní před nosem, v uzavřeným prostoru to znělo jako dělostřelba.

"Rozumím, nemusíte křičet." Stála tři metry přede mnou a dívala se docela klidně. "Co je v tom? Nějaká výbušnina?"

"Jo – a dost účinná! Pakujte se ven!"

"Abyste mohl zničit mou loď? To nejde."

"Na to seru, koukejte vypadnout!" Člověk se jenom málokdy cítí tak silnej, jako když drží v jedný ruce nabitou pistoli a v druhý odjištěnou bombu – ale mně se podlamovaly nohy, cvakaly zuby a ruka s pistolí se třásla jako list.

"To nejde," opakovala klidně. "Nechcete si o tom promluvit?"

"Jo, rád... za chvíli." Posunul jsem se u zdi o krok doleva a pistolí ukázal ke schodům. "Ale teď padejte ven, a radši někam o kus dál! Pak si můžem popovídat, jak vám bude libo..."

"Jak si přejete – ale zvážil jste dostatečně všechny důsledky?" Dívala se na mě a nehýbala se ani o centimetr. "Napadlo vás, jaké množství energie se může následkem té exploze uvolnit, pokud se k ní přidá i výbuch napájecích článků a nekontrolovatelná imploze prostorové sféry?"

Polkl jsem. "Jo – ale nedá se nic dělat. Posledně to celkem šlo..."

"Jenže okolnosti tenkrát a nyní se od sebe dosti liší. Pokud je vaše výbušnina dostatečně účinná, počítejte s tím,

že z celé této planety i soustavy toho může zbýt jen dost málo… ne víc, než pár atomů v prostoru."

Nejhorší bylo, že to řekla úplně klidně, jako by se vůbec nic nedělo. Polkl jsem znova… a ucítil, že mi hrdlo těžké láhve začíná ze zpocené dlaně vyklouzávat.

"Kecy!"

"Možná," přikývla lehce. "Ale než si tím budete jistý, nechtěl byste raději odložit pistoli a vzít tu věc oběma rukama – ujišťuji vás, že zbraň je vám naprosto k ničemu."

Na tom něco bylo, zastrčil jsem pistoli za opasek a chytil tu flašku i zespoda. "Fajn, spokojená?!"

"Částečně ano. Co hodláte podniknout teď?"

Dobrá otázka. Ze svého místa jsem nemohl tu flašku bezpečně hodit, aniž bych ji při tom nerozbil, anebo neriskoval, že ji chytí – nehledě na problém s útěkem. Musel jsem buď hrát vabank, anebo ji napřed zkusit zastřelit, a ani do jednoho se mi příliš nechtělo.

"Čekala jste mě, že jo?" ušklíbl jsem se. "Celý to byla vod začátku bouda, jenom to vysypte!"

"Ne." Nepatrně pohnula hlavou. "Nevím, proč si to myslíte… vlastně jste mě svým příchodem docela překvapil."

"Jo? A co jste asi myslela, že udělám? Že budu dál jenom tak sedět a čekat, až budete mít díky mně další zářez na pažbě?!" Cítil jsem, jak se do mě místo strachu znova dává vztek.

"Ne. Očekávala jsem, že se vyrovnáte s realitou. Je to nevyhnutelný fakt. A vaše zodpovědnost je irelevantní."

"To je věc názoru – a ten fakt už taky moc nevyhnutelně nevypadá, co?" zamával jsem lahví.

"Možná. Ale zdá se vám ta alternativa lepší?"

"Proč ne? Tak jako tak to vyjde nastejno…"

"To není jisté. Možná vám mohu nabídnout –"

"Svý nabídky si strčte!" uťal jsem ji vztekle. "Kašlu vám na ně!" Chápal jsem, že právě dělám navlas stejnou chybu jako každej blbej terorista, co jsem ho kdy viděl v bedně – hromada keců a skutek utek – ale nemohl jsem si pomoct a netušil jsem, co dál.

"A myslíte si, že máte dostatečnou kvalifikaci posoudit tuhle otázku i za jiné?"

"Jo," přikývl jsem. "Tu nejlepší, rovnou ze svý knihovny, a navíc držím tohle." Zhluboka jsem se nadechl. "A poněvadž mi nemůžete říct nic, co by mě přesvědčilo, a já už toho mám po krk, tak to skončíme!" Pustil jsem pravou rukou láhev, vytáhnul pistoli a namířil na ni.

"Popravdě si nejsem moc jistej, jestli to bude fungovat, ale v každým případě můžete buď zmizet nahoru, nebo zůstat tady, anebo mě zkusit zarazit – ale rychle, protože nevím, jak dlouho to udržím! Tak co bude?!"

Dívala se na mě, světlo v jejím oku tiše zářilo… a pak najednou zavrtěla hlavou a s úžasně lidským gestem se odvrátila.

"Nerozumím vám. Už od chvíle, co jsme se poznali, se snažím ho chápat, ale váš způsob myšlení je pro mě záhadou." Znovu zavrtěla hlavou, tentokrát spíš [illegible]. "Víte, co svým pokusem o zničení mé lodi [illegible] – a přesto jste stále rozhodnutý pokračovat. [illegible] se logicky snažil zabít v první řadě mě. Míříte [illegible] pistolí - a naléháte, abych se šla ukrýt. Ve své [illegible] máte mnoho studií, zabývajících se [illegible] taktu s mimozemskými formami života – a přesto jste tenkrát šel na místo havárie, léčil mě, podporoval, a s výjimkou jednoho emocemi ovlivněného incidentu se nikdy nepokusil mě zradit. A přestože cítíte podle všeho velmi silný odpor vůči [illegible] společenství a jeho akci na Zemi, ani jednou jste mě nepožádal, abych jí zabránila… nechápu váš způsob uvažování."

Znělo to jako finta. Znělo to jako ten nejblbější cvokařskej fígl, přímo z příručky "Jak zblbnout teroristu"…, ale stejně jsem sebou cukl.

"Jak… požádal? Říkal jsem vám přeci, že…"

"Že to nejde. A že to nemůžu udělat. Omyl. Ve skutečnosti to jde a mohu to udělat – vlastně právě proto jsem tady. Ale ani jednou za celou dobu jste mě nepožádal, abych to nedělala."

Vyvalil jsem oči a zíral na ni jak na blázna – nebo jsem se zbláznil já?

"Ale… dyť jste říkala, že se nedá nic dělat! Že je to nevyhnutelnej fakt…"

"Ano. To je. Tato planeta leží příliš blízko k našim hranicím a my vysíláme na průzkum mnoho lodí. Dříve či později na ni narazíme bez ohledu na mě nebo na vás, je to nevyhnutelné… ale nijak to nesouvisí s otázkou, zda k tomu má dojít už nyní."

Mlčel jsem a snažil si to srovnat v hlavě. [illegible] šíleně… ale taky povědomě, o nedorozuměních při [illegible] kontaktu se toho už napsalo…

"Fajn!" Uvědomil jsem si, že mi ta flaška zase [illegible] klouzat z ruky, rychle jsem ji podepřel pistolí. "[illegible] požádat, abyste to nedělala, ale proč [illegible] poslouchat?!"

"Důvody by tu byly… například [illegible] tovat." Mávla rukou směrem k lodi. "[illegible] nést pouze jeden navigační bod. [illegible] budu se muset vrátit domů. [illegible] cokoliv bych objevila, by [illegible] když se vrátím, není jisté, [illegible] cestovat znovu. Jsem [illegible] ufala jsem, že to [illegible] mavějšího než tohle."

"Chcete říct, že [illegible] Že byste mohla [illegible] ji?" Pořád [illegible]

"Ano. [illegible] vážnými [illegible] la bych [illegible]"

"No… [illegible] myslet. "Tak [illegible] to! Jestli chcete, [illegible] nás být!"

[illegible] líp jsem to za daných [illegible]

[illegible] na mě zadívala. Červené světlo [illegible]

[illegible]

"[illegible]" [illegible] jak zase lapám po dechu. "Jenom…

[illegible]

[illegible] "Nerozumím. Jakou další [illegible]"

"[illegible]" vypravil jsem ze sebe. Celý [illegible] vyrábím bomby, vymejšlím tajný [illegible]

zatím čeká, až ji pěkně poprosím – invaze odvrácena. Bylo to tak šílený, že to snad skutečně byla pravda.

"Jak mám vědět, že nekecáte? Co když je to bouda?"

Překvapeně se po mně podívala. "Vy mi nevěříte?"

"Ne! Totiž jo, to jsem neřek… chci říct, jak si můžu bejt jistej…" Nevěděl jsem, jak pokračovat.

"Jistý, že mluvím pravdu?" Pobaveně zvedla obočí. "Patrně nijak. Pokud si chcete být jistý, musíte zřejmě odpálit tu nálož… ale už jsem vám někdy lhala?"

"Ne," konstatoval jsem zdrceně. Udělal jsem krok zpátky a omráčeně si sedl na schody. Opatrně jsem odmotal drát ze zápěstí, položil prokletou flašku stranou a schoval pistoli. Jestli chce, může na mě teď skočit a pro mě za mě mi třeba utrhnout palici, dneska mě už nepřekvapí nic. Chvíli bylo ticho.

"A nechcete třeba s něčím pomoct, než odletíte?" Lekce tři: Jak se omluvit emzákovi. "Chci říct… mrzí mě to, nechci, abysme skončili takhle…"

"To je v pořádku. Myslím, že tenhle konec bude pro nás oba nejlepší."

"Jó… tak to je fakt." Vlna adrenalinu začala opadat, cítil jsem, jak se mi do zpocených zad znova zakousla zima. "Takže všechno dobrý?"

"Ano. Ale pokud s ní nemáte jiné plány, mohl byste mi nechat tu láhev. Ráda bych využila její… kvality při odletu, jestli vám to nevadí. A také bych vám, v zájmu vlastní bezpečnosti, doporučila nenacházet se raději zítra nikde poblíž…"

"Jo, pochopil jsem," přikývl jsem a vstal. "Takže sbohem?"

"Ne nezbytně. Nemohu vám zaručit, že nějaká jiná průzkumná loď nenalezne tuto planetu nezávisle na mně."

"Takovej je život."

"Ale i když k tomu dojde, vynasnažím se, budu-li moci, zajistit vám nějakou… perspektivní budoucnost."

"Díky. To je dobrý vědět." Neměl jsem už sílu se urazit, místo toho jsem natáhl ruku. "Hodně štěstí na cestě. Snad to bude stát za to."

"To doufám." Chladnými prsty mi sevřela dlaň "Sbohem… a děkuji. Bylo zajímavé vás poznat."

"Vás taky." Otočil jsem se… ale po několika krocích jsem se zarazil a zadíval se zpět. Snažil jsem si vrýt do paměti ten okamžik, tu místnost, bledé světlo a chlad, černou skořápku na zemi – a hlavně tu tmavou, vysokou postavu vedle ní. Zalitoval jsem, že jsem s sebou nevzal foťák, nakonec to byla nepochybně historická chvíle … a najednou jsem se rozesmál.

"Víte, asi už vím, co máme my dva společnýho. Zatracenou zvědavost. Až zas uvidím nějaký UFO padat v noci do lesa, nechám ho tam shnít… a až vy najdete nějakou další ubohou planetu, dávejte si bacha! Nemusel by tam bejt žádnej takovej cvok jako já."

Přikývla – a oplatila úsměv. "Dobrá rada… a až budete odcházet, použijte, prosím, dveře. Nemůžu pořád nechávat návštěvníkům otevřená okna…"

"Jasně. Díky za starost."

Otočil jsem se, vyšel po schodech nahoru a zavřel za sebou. Když jsem procházel místností s počítačem, na levém monitoru ležel paklík disket, kterej tam předtím zaručeně nebyl, vteřinku jsem o tom přemýšlel… a pak ho sebral, strčil do kapsy a odešel. Dveřmi. Podařilo se mi dojít domů dřív, než mě přepadl opožděný šok, zakončený katapultem obsahu žaludku, a právě včas, abych zarazil tęn svůj odpočet a dopřál si hodinku bezvědomí. Pak jsem prohlíd diář, našel jeden con, co zrovna probíhal na ruskym konci Slovenska, a ještě to ráno zmizel.

Když jsem se za dva dny vrátil, byly zprávy plný senzačního nočního výbuchu, po kterým zbyla z domu na okraji města jenom jedna velká, kouřící díra v zemi – Tim Mc Veigh v pekle určitě přede blahem, protože jestli to nějak nevylepšila, stál ten jeho rodinnej recept vážně za to.

Další měsíc jsem se snažil strávit co možná nejvíc v lihu. I tak to bylo těch nejdelších třicet dnů mýho života. Když se ale ani za další dva týdny nic zvláštního nestalo, slunce dál vycházelo na východě a irský katolíci a protestanti pokračovali ve svojí skupinový terapii, otrnulo mi natolik, že jsem koupil novou televizi. Od té doby na Evu občas myslím, fotky jsem přesunul do svýho alba (když bude někdo zvědavej, řeknu, že je to z novejch Hvězdnejch válek), a kámoše Karla, co nějakou dobu otravoval a chtěl dělat rozruch, jsem odkázal na nejbližší policejní stanici… za deset let mu možná řeknu pravdu.

Jo, na těch disketách byla spousta zajímavýho vo fyzice, kvantový mechanice, nadsvětelným pohonu a dalších skopičinách, který ani nechápu. Netuším, z jakýho důvodu mi to nechala, ani co s tím budu dělat, ale jednou na to určitě přijdu. Jinak už o tom všem ani moc nepřemýšlím, snažím se to brát jako každou jinou hotovou věc…. Ale poslední dobou mě něco napadá.

Co o tom všem zkusit napsat?

ilustroval Jan Hora

Ivan Mls

Za plotem - vytoužený svět

Sepp Neumüller se přestal plížit. Hraniční pásmo nechal půl kilometru za sebou a před ním se otevřelo malebné a liduprázdné šumavské Nové Údolí. Chladné dubnové ráno začalo zvolna přecházet do zamračeného dne. Sepp měl už předem přesně naplánováno, kde se ukryje, aby nikým nepozorován vyčkal až do večera. Pak teprve seběhne k nedaleké železniční stanici a bude předstírat, že je turista vracející se z celodenního výšlapu do kopců. Tentokrát by mu průnik do vnitrozemí měl vyjít na sto procent. Ne jako před rokem.

Sepp tehdy všechno příliš uspěchal. V jeho domovském dolnobavorském Altreichenau platil za nemluvu a samotáře: nikomu ze vsi tedy příliš nevadilo, když Sepp mizel na celé dny do lesa. Kdyby sousedé jen tušili, že ten nenápadný pětadvacetiletý mladý muž tajně realizuje svůj sen, možná by ho povýšili na místního hrdinu. Ale Sepp se nesvěřoval a zcela sám, nepozorován a tajně, hloubil v pohraničním hvozdu podzemní tunel z Bavor do Čech. Přesněji řečeno do Svobodné Pošumavské Republiky (SPR). Jeho plán byl jednoduchý: Podkopat se pod dvojitým plotem z ostnatého drátu nabitým elektřinou, dostat se za hranice, okusit v nejbližší hospodě svíčkovou, biftek nebo jen obyčejný hovězí guláš a zase se stejnou cestou vrátit.

***

Před rokem mu to ale nevyšlo. Tunel sice vykopal, úspěšně se proplížil, nezapomněl ani na důkladné zamaskování vchodu a východu, to kdyby chtěl svou tajnou cestu ještě někdy použít, a pak radostně vyrazil na vlak a vlakem do Wallern, tedy jak Češi říkají, do Volar. Byl dokonale vybaven: několik českých frází, které ovládal, pronášel takřka bez přízvuku, pokoutně si opatřil i kalhoty, triko a bundu obvyklé v SPR, takže dokonale splynul s davem - a přesto neuspěl. Sotva usedl v restauraci hotelu Bobík ke stolu a začal se shánět po jídelním lístku, číšník si ho změřil od hlavy až k patě, ušklíbl se a pak komisně řekl: „Mohl bych vidět váš občanský průkaz?"

Sepp příliš nerozuměl, co po něm číšník chce, ale ani rozumět nemusel. Ve dveřích restaurace se bleskurychle objevila hlídka místní policie v černých uniformách se samopaly Škorpión v pouzdře na boku. „Passport, bitte!" vyštěkl jeden z policistů a Sepp pochopil, že tady skončil.

Pak už šlo všechno rychle. Policejní eskorta dopravila Seppa Neumüllera na jediný oficiální hraniční přechod mezi Bavorskem a SPR ve Strážném-Haidmühle. Cestu z Volar v policejním voze krátil Seppovi jeden z policistů obsáhlým povídáním o tom, jak na takovéhle ilegály má v SPR nos každý pětiletý kluk.

„Ale vždyť jsem se vůbec ničím neodlišoval...," zaprotestoval mírně Sepp.

„Jste Němec jako poleno, to se na vás prostě pozná," vysvětlil mu policista brilantní němčinou, „kdybyste se víc rozhlídnul kolem, bylo by vám to hned jasné. Jistě, hadry jste měl jako každej druhej, ale co ty boty?"

Sepp nechápavě sklouzl očima na svou obuv. „Ale ty jsou přece taky..."

„...úplně stejný, jako se nosí u nás. Jasně," nenechal ho domluvit policista. „Jenže už jste viděl nějakýho Čecha, aby takovýhle boty, který nejsou úplně nový, měl vyleštěný, že se mu blýskají jako psí koule? Už jste vůbec, člověče, viděl někdy Čecha s vyčištěnýma botama? Sie Dummkopf," uzavřel policista debatu.

***

Sepp Neumüller seděl v hustém smrkovém porostu a vzpomínal na loňský neúspěch. Ještě, že nikdo neobjevil jeho tajný tunel, takže ho mohl použít v klidu znovu. Boty už měl tentokrát Sepp nevyčištěné, a poněkud změnil i svůj vzhled. To kdyby si jeho tvář náhodou někdo pamatoval. Dlouhé vlasy si nechal ostříhat na ježka, pod nosem vypěstoval elegantní knír, takže takřka ničím nepřipomínal rozevlátého mladíka z loňska. Také vylepšil své jazykové znalosti. Byl připraven dosáhnout svého cíle.

***

Prezident Svobodné Pošumavské Republiky neměl trvalé sídlo. Těsně po vzniku nového ministátu uprostřed Evropy se sice uvažovalo, že by mohl sídlit na hradě a zámku v Českém Krumlově, ale ozvaly se okamžitě České Budějovice, které si jako největší město nárokovaly sídlo hlavy státu. Do diskuse se vzápětí vložily i Strakonice s poukazem na to, že jejich hrad je také pěkný, o své se hlásil i kastelán Rožmberka, Netoličtí začali nabízet zámek Kratochvíle jako letní sídlo, přisadily si i Nové Hrady a Vimperk: výsledkem bylo, že úřadovna hlavy státu se měsíc co měsíc stěhovala do jiného města. Bylo to nepohodlné, ale v SPR panoval klid a navíc - mobilní prezidentský úřad musel maximálně minimalizovat veškerý aparát. A totéž platilo i o vládě, která praktiky hlavy státu pouze převzala. Výsledkem byla, poprvé v novodobých dějinách státních útvarů v centru Evropy, fungující, operativní, maximálně zeštíhlená a tudíž maximálně efektivní státní správa.

Prezident Jiří D(ruhý). Vlach v tomto měsíci sídlil právě v nejvýchodnějším bodě republiky - v Nových Hradech, které byly zároveň městem pohraničním. SPR byla vůbec bohatá na pohraniční města, na jejichž periferii už mohl člověk narazit na dvojitý plot z ostnatého drátu nabitý elektřinou. Trhové Sviny, Borovany, České Budějovice, Vodňany, půlkilometrový koridor k Protivínu a Strakonice - tak vypadala linie severní hranice státu. Pod Horažďovicemi se hranice prudce stáčela k jihu a přes Kašperské Hory vedla k Borovým Ladám. Jižní hranice pak kopírovala historickou hranici česko-bavorskou a česko-rakouskou.

„Generále, pokračujte," oslovil prezident Jiří D. Vlach ministra obrany Johna Walkera. „Říkáte tedy, že bezpečnostní situace je v pořádku? Doneslo se mi, že se v jihozápadní

oblasti státu začaly množit ilegální přechody hranic. To není dobré..."

„Oh sorry, sir," odkašlal si generál a vypjal prsa, „pokud jde o vytku, ta by měla směršofat spiše k ministerstvu fnitra. Já su odpovědný za vnější bezpečnost státu, a tak je O.K." ĺGenerálova čeština nebyla právě nejdokonalejší, navíc z ní bylo občas slyšet výrazy, které do Walkerova slovníku vpašovala, ať už úmyslně nebo náhodou, jeho jazyková lektorka a příležitostná utěšovatelka Jarmila Skybová, naturalizovaná emigrantka z Brna.

„Dobrá, dobrá, to tedy proberu se Standou Velikým," mávl rukou prezident Vlach. Walkera si v žádném případě nechtěl rozházet. Vždyť to byl právě on, původně plukovník americké armády, který jako vůbec první i se svou jednotkou přísahal okamžitě po vzniku Svobodné Pošumavské Republiky věrnost novému státu. Američané tehdy trénovali letecké výsadky ve vojenském výcvikovém prostoru Boletice u Českého Krumlova a politologové i historici se zatím přou, co bylo za jejich rozhodnutím. Zda jim prostě jen zachutnalo české pivo a stali se na něm závislí (ostatně i kvůli tomu musela SPR anektovat Protivín s jeho pivovarem, aby armáda měla na výběr z více značek - tedy nejen Budvar, Samson, Eggenberg, Nektar, ale i Platan), zda už Američané měli dost sexuálního harašení za oceánem, a nebo se prostě nechali zlákat tím, že v Čechách mohou mít, na rozdíl od Států, steak tolikrát za den, kolikrát si jen vzpomenou.

„A posaďte se, nebudete tu přece stát v pozoru celou dobu," řekl prezident Vlach ministrovi.

Dvoumetrový černoch se svalil do křesla a usmál se: „Mnel bych se ještě pochlubit: tak trochu jsem fuškoval do řžemesla šéfovi state department, teda ministru zahraničí. Upozornil jsem fšechny staty, že pokud chtějó provozovat letecké lines pršes naše území, musí za každá let zvýšit poplatky. Jinak budeme muset, k velká lítosti, poušít naše rakety. Ovzduší nám pršece nemožou znečistitovat sadarmo."

Prezident Vlach jen přikývl. Ani přes tajnou službu, ani přes kolující drby se mu zatím nepodařilo zjistit, zda je či není pravda to, co John Walker úspěšně rozšířil po okolních státech: Totiž že SPR je státem nanejvýš mírumilovným a přátelským, nicméně z dávných časů mu zbyly po Rusech, ve vojenském prostoru Boletice, tři dobře zakonzervované, výkonné a stoprocentně funkční mezikontinentání balistické rakety. S jadernými multihlavicemi, pochopitelně.

Walker tak vlastně prošlapal cestičku diplomacii nového státu – a co cestičku, šestiproudovou dálnici! Mezinárodní uznání SPR přišlo coby dup, a nikdo neprotestoval. Dokonce ani kvůli anexi Protivína, kterou po půl roce samostatné existence mladý stát bezprecedentně podnikl.

Walker prostě uměl dělat nabídky, které nebylo možné odmítnout.

Vlach mohl být na svůj stát se čtvrtmilionem obyvatel hrdý. O přísun financí se staraly státní Jihočeské mlékárny v Českých Budějovicích, které na všechny světové strany exportovaly devadesát procent své produkce. Svět platil zlatem, surovinami i špičkovými technologiemi. Pivovary se také činily, u Kašperských Hor úspěšně fungoval státní podnik na těžbu zlata s produkcí až dva kilogramy denně. Cenný přísun deviz plynul Svobodné Pošumavské Republice také z turistického ruchu: zájezd si ovšem mohli dovolit jen ti nejmovitější z movitých - masové turistice byla SPR naprosto uzavřena. I když, pravda, svým způsobem o masovou turistiku šlo: Němci, Američané, Italové, Francouzi, Holanďané, Turci i další cizinci neměli zájem ani o historické památky, ani o přírodní krásy, ale o věci tak přízemní, jako je jídlo: Ochutnat přímo na místě tuzemské mléčné výrobky, dát si svíčkovou s knedlíkem, biftek nebo guláš, vše zapít pivem a pryč. Boháči vždycky měli své rozmary.

Prezident se po malé chvíli rozloučil s ministrem obrany Walkerem a pozval si dalšího člena kabinetu: ministra průmyslu a obchodu. Na jeho adresu měl připraveno několik peprných poznámek. Mohl si to dovolit. V ústavě Svobodné Pošumavské Republiky byla prezidentská funkce spojena se širokými pravomocemi. Díky tomu se také kabinet obešel bez ministerského předsedy a jeho formování tak bylo vpravdě hračkou.

„Gregore, Gregore," řekl prezident s výčitkou v hlase na adresu vstupujícího, „už jim to zase hapruje. Není už náhodou čas začít nakupovat elektřinu odjinud? Dobře víte, že naše jediná vodní elektrárna na Lipně je jen pomocný zdroj. A severní sousedi mají pořád problémy. Co vy na to?"

Ministr René Gregor pak strávil pernou půlhodinku vysvětlováním, a když odcházel, vůbec si nebyl jist, zda prezident jeho argumenty přijal. Ostatně sám už také začínat mít jisté pochybnosti o solidnosti severního souseda plnit sliby: osmý a devátý temelínský reaktor měly stále nějaké mouchy a každou chvíli vypadávaly. Že by přece jej bylo lepší dovážet elektřinu z větší vzdálenosti, dráž, ale s větší jistotou?

Musí si to ještě nechat projít hlavou.

***

Sepp Neumüller odhodlaně vykročil k železniční stanici v Novém Údolí. Odpoledne začalo pršet, a i když se krčil pod těmi nejhustšími smrky, stačil řádně promoknout. V čekárně potkal čtveřici turistů - dva muže a dvě ženy - vypadali stejně zmokle jako on.

„A jéje, taky jste si vyrazil do přírody? Počasí nás pěkně vypeklo, co říkáte?"

Seppa polilo horko. Sice rozuměl, ale adekvátní odpověď v češtině ho nenapadala. Co teď? V poslední chvíli zkusil alespoň naučenou frázi, o které si byl jist, že ji pronese naprosto perfektně. „Je to všechno na hovno!"

„Moje řeč!" reagoval jeden z mužů a konverzace skončila. Do stanice přijel vlak.

***

Cesta do Českého Krumlova, který si Sepp vybral za svůj cíl, proběhla naprosto v klidu. Až ve vlaku si však uvědomil, že do města dorazí už potmě, město nezná, na ubytování v hotelu nemá, a až se bude někdy po ránu vracet k hranicím, bude po probdělé noci vypadat pěkně zuboženě. Jinými slovy, bude zatraceně nápadný. Pak však takové starosti hodil za hlavu. „Pokud vím, v Čechách se už právo útrpné nepěstuje a maximálně mě zase vyhostí. Takže, co se mi může stát," uklidňoval se v duchu. Přesto mu kdesi v koutku mozku jako výstražný majáček co chvíli blikla vzpomínka na povídačky, které se doma v Altreichenau vypravovaly o zmizelých Bavorácích. Pohraniční policie prý občas ve Svobodné Pošumavské Republice žertuje. Dovedou ilegála na pár metrů od dvojitého hraničního plotu a pak mu prý řeknou: „Tak koukej mazat!"

Ilegál musí naběhnout na plot a vysoké napětí vykoná své. Prý je to velmi účinná kremace.

Vlak začal brzdit. „Český Krumlov, tento vůz bude odpojen," zaznělo vagonem ze skrytých reproduktorů. „Do Českých Budějovic pokračuje pouze první motorový vůz. Děkujeme vám, že jste použili služeb Pošumavské jižní dráhy."

Sepp Neumüller čile vyskočil. Vysněný cíl se blížil.

Nádraží v Českém Krumlově je od centra města vzdáleno dobrých dvacet minut ostré chůze. Než se Sepp zorientoval a nabral správný směr, pro jistotu si ještě zjistil odjezd ranního vlaku. „Donnerwetter!" uklouzlo mu zaklení. Rychle se rozhlédl, ale nikdo naštěstí nebyl v doslechu. První vlak do Nového Údolí jel až v poledne. To už mu mohla být půda Svobodné Pošumavské Republiky pěkně horká pod nohama. Pak zakroutil hlavou. „Vzhůru do jámy lvové, Seppe!" zavelel si mladý muž a vyrazil dolů z kopce, směrem do centra města. Mraky nad Českým Krumlovem se roztrhaly a osvětlovat ztemnělé město pomáhal pouličním lampám také měsíc v úplňku. Vlhká dlažba se leskla.

„Konečně nějaký host, vítejte, dneska máme poloviční ceny!" vychrlil na Seppa muž za výčepním pultem, když mladík opatrně otevřel dveře hostince, nad nimiž visela omšelá dřevěná deska s nápisem „Na Louži". Muž od výčepu vystartoval jako raketa, úslužně Seppovi přistavil židli a rovnou před něj postavil orosený půllitr piva. „Budete jíst?" zeptal se ještě a položil před Seppa jídelní lístek.

„Jo," hlesl Sepp a trochu vyjukaně se rozhlédl.

Hospodský si jeho výraz vyložil po svém. „To víte, dneska je ten třicátej duben a všichni štamgasti šli pálit za čarodějnicema. Pacholci nevděční. Člověk si je hejčká, to pivo pro ně přímo hladí, přetahuje zavírací dobu, aby jim vyhověl, když chtějí posedět, a jen přijde třicátej duben, táhnou za babama, nevděčníci." Potřeboval se zřejmě vypovídat.

Sepp záplavě slov příliš nerozuměl, a tak se omezil jen na konstatování: „Dal bych guláš."

„Ale jistě, jistě," přikývl hostinský, „gulášek tady bude coby dup, stačí křiknout do kuchyně. Vy asi nebudete zdejší, že ne?" vyzvídal.

Seppovi se v hlavě promítla loňská situace v restauraci hotelu Bobík ve Volarech. Sjel pohledem na své boty: byly špinavé. Ty ho prozradit nemohly. „Tak co, kde jsem zase udělal chybu? Zase ztroskotám pár metrů před přístavem? Takových příprav a plánování, a zase je všechno v pekle...," letělo mu hlavou. Hostinský ale zřejmě na odpovědi vůbec netrval, potřeboval jen nějak vyplnit ticho panující v lokále. „To je takový lokální zvyk, nikdo už nezná jeho původ, ale zrovna moji štamgasti ho dodržujou jako boží přikázání. Třicátýho dubna se vždycky seberou, naskáčou do aut a jedou se vyblbnout na silnici z Budějc do Dvořiště. Momentík, přinesu vám ten gulášek," zareagoval náhle na signál, kterého si Sepp vůbec nevšiml.

Za malý okamžik už měl mladý Bavorák před sebou to, kvůli čemu absolvoval strastiplnou cestu pod ostnatým drátem. Tedy přesněji řečeno, první díl toho, kvůli čemu cestu absolvoval. Guláš báječně voněl a Sepp s přivřenýma očima vybíral z talíře kousky na nitky rozvařeného hovězího. Byl na vrcholu blaha a hostinský mu dělal zvukové pozadí svou hbitou vyřídilkou. „Voni tam kolem silnice stojí v tuhle noc vždycky spousty holek - to je taky památka na nějakej starej pohanskej zvyk, a jsou ke všemu ochotný. No ti mí čuňáci," přejel smutným pohledem po prázdných židlích, „si prostě jedou užít. Ti pacholci tvrdí, že tři sta

čtyřiašedesátkrát do roka mají tah tady u mě, a jednou do roka mají Tah E 55. Čert ví, co tím myslí..."

Hostinský zmlkl a překvapeně zamrkal: „Vy jste teda ale musel mít hlad," konstatoval uznale, když zaregistroval, jak bleskurychle Sepp vyprázdnil talíř. „Dáte si ještě něco?"

Host přikývl. „Byl by biftek?"

Biftek byl. Byla i svíčková, byl i tatarský biftek, byl i studený rostbíf. Sepp si liboval. „I kdyby mě teď vyhmátli a nahnali do drátů, už jsem si užil. Tohle už mi nikdo nevezme." Povolil si kalhoty v pase. Možná by bylo načase začít přemýšlet, čím zaplatí. Tady měl zatím jeho plán největší trhlinu. Koruny Svobodné Pošumavské Republiky se na černém trhu v Bavorsku pokoušel sehnat marně a jít tady, na cizím území do směnárny s eury, to by mohl rovnou vyskočit někde na náměstí na kašnu a vykřikovat: „Ich bin Ausländer!"

„Hele, mládenče, mám nápad," drbnul do zamyšleného Seppa hostinský. „Dneska máš u mě všechno jídlo i pití grátis, jenom mi slib, že zejtra přijdeš a všem těm čumákům, co tady budou, řekneš, jak ses poměl. Aby záviděli a litovali - já jim k tomu vysvětlím, že třicátej duben je Na Louži dycinky zadarmiko. Dobrej fór, ne?" uchechtl se a plácl Seppa po rameni. Ten pochopil pouze slovo „grátis" a rázem přestal mít jakékoli problémy. Vše se vyřešilo takříkajíc samo.

***

Když ráno odcházel z hospody Na Louži, hostinský mu ještě mezi dveřmi připomněl: „Stačí, když přijdeš večer kolem sedmý, teď si jdi trochu dáchnout, ať seš fit. To víš, večer se budou chlapi vytahovat, kdo kolik zvládnul ženskejch, tak se to zase protáhne..."

Český Krumlov nevypadal po ránu příliš vábně, ale Sepp tady nebyl, aby se kochal krásami města. V žaludku ho tížilo sedm večeří, které spořádal, oči po probdělé noci držel sotva otevřené a také zdejší pivo na něj mělo mnohem destruktivnější účinky než mok, na jaký byl zvyklý z domova. Do kopce k nádraží se mu šlo velmi těžce a na schodech ke krumlovskému Vyšehradu se musel velmi pevně držet zábradlí, aby výstup vůbec zdolal. Bylo prvního května, Svobodná Pošumavská Republika měla svůj státní svátek a ulice byly příjemně pusté.

Zbytek dopoledne strávil Sepp Neumüller v čekárně na nádraží, a podobně jako v Novém Údolí, i tady se mu podařilo ošálit automat na jízdenky dvoueurovými mincemi, které stroj spolkl bez protestů a vydal cestovní doklad.

„Hurá, rychle domů," řekl si v duchu, když konečně od Českých Budějovic přijel vlak. Sotva se rozjel, splnilo se Seppovi i poslední přání: Po pěti minutách jízdy uviděl na louce u trati to, co znal doposud jen z obrázků v učebnicích a časopisech, to, co přinášelo ministátu uprostřed Evropy neskutečné zisky - krávu. Dokonce celé stádo krav. „Tak vony opravdu existují, to až budu vyprávět doma," prolétlo mu hlavou. Byla to také jedna z posledních závažných myšlenek, které Seppovi Neumüllerovi hlavou proletěly. Nepočítáme-li ovšem výboj vysokého napětí v tunelu pod hraničním zátarasem. Vtipálci z pošumavské pohraniční policie se nechtěli dřít se zasypáváním tunelu, který objevili čirou náhodou, když jím proběhl rys, ale jednoduše narychlo instalovali elektrický zátaras i do podzemí.

V Altreichenau se vykládá, že Sepp Neumüller klofnul nějakou bohatou stařenu z Hamburku a živí se jako gigolo. Na malé vsi mají lidé vždycky velkou fantazii.

***

Ministr vnitra Stanislav Veliký prožíval perné minuty. Prezident Jiří D. Vlach si nebral žádné servítky.

„Jako ministr vnitra mi odpovídáte mimo jiné za to, že hranice bude neprostupná!" křičel. „Moje důvěryhodné informační zdroje mi přitom hlásí, že někde v Novém Údolí je tunel, kterým k nám ilegálně prošly desítky Bavoráků. U Borových Lad jsou prý zase některé úseky hranice bez proudu a dráty zrezivělé! To je skandál! Jak chcete udržet naše výjimečné postavení ve střední Evropě a ve světě vůbec, když jsou hranice jako ementál? Proč jsme se potom osamostatňovali?" Prezident zcela viditelně zuřil.

Stanislav Veliký zuřil alespoň v duchu. „Budu muset udělat v resortu trochu probírku. Když už mi vlastní lidé donášejí...," napadlo ho.

„Tak co s tím uděláte, Stando?" prezident náhle přešel do zcela klidného a civilního tónu a vyhlédl z okna, pod nímž šuměla řeka Otava. Tento měsíc úřadoval na strakonickém hradě.

„Už máme ze Slezska, ze Železáren a drátoven v Bohumíně, objednaných tisíc kilometrů žiletkového ostnáče. Platba proběhne v hovězím a jogurtech," dodal ještě Veliký. „A posílili jsme běžnou ostrahu hranic, teď už neproklouzne ani myš."

„Myši by mi ani tak nevadily," řekl vážně prezident. „Pochopte, Stanislave, máme své povinnosti ke světu. Jako jedinému státu na světě se nám podařilo zachovat naprosto zdravou populaci hovězího dobytka, jsme strážci genofondu těchto tvorů. A to je veliká odpovědnost..." Byl trochu patetický a ministr vnitra se mimoděk ohlédl, zda neuvidí někde v rohu televizní kameru. Neuviděl.

„Možná jsme měli jen trochu více štěstí...," podotkl Stanislav Veliký, aby vůbec něco řekl. Víc nedodal. Jednak byl slušně vychovaným a loajálním ministrem, a nemohl tedy říct, že největší odpovědností je udržet za drátěnou hradbou svoji výjimečnost a ekonomickou převahu proti okolnímu světu, jednak stejně jako prezident a každý z řádných občanů čtvrtmilionového státu moc dobře věděl, že mít celoplanetární monopol na hovězí a mléčné výrobky je jedním slovem terno.

„Štěstí? Ne. Politická předvídavost," zavrtěl hlavou prezident. „Možná tenkrát někdo jen trochu zaspal. V časech, kdy zuřila globální epidemie slintavky a kulhavky a na všech kontinentech hořely gigantické hranice mrtvých těl dobytka, kdy lidstvo totálně zlikvidovalo jeden živočišný druh, jsme se v jednom koutě planety rozhodli, že na preventivní kremace dobytka je času vždycky dost. A měli jsme pravdu. Vznik samostatného státu byl už jen logickým vyústěním všech procesů," řekl prezident Vlach pateticky a ministr vnitra si konečně všiml malého diktafonu položeného ledabyle na jednom z křesel hradního sálu. Stanislav Veliký měl jasno: Prezident chystá další, už osmnáctý díl svých projevů a statí a zřejmě mu ještě chybělo několik neotřelých myšlenek.

***

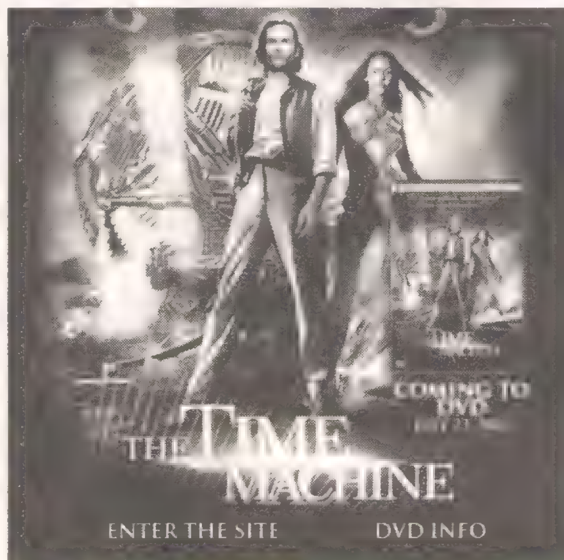
I když - co je neotřelého na tom, co každý ví? Prostě se tady vždycky kašlalo na nějaké evropské, natož pak světové trendy. V Pošumaví si lidé odjakživa hráli tak trochu na vlastním písečku.

ilustroval Jiří Grus

Cesty časem

...se zaměřením na film, ale i literární budou zmíněny...

Časem cestujeme všichni stejnou rychlostí, jde o přikázaný směr jízdy, ze kterého se nedá vybočit, a mnozí ho mají za slepou uličku, jiní za nekonečné putování s přestupními stanicemi. Vrátit se zpět nejde a předjet ostatní také ne. Každý z nás minimálně jednou v životě zatoužil, aby mohl změnit rozhodnutí, nebo se na dávný problém podívat se současnými znalostmi. Takové možnosti opájejí představivost široké veřejnosti a provokují akademiky. První definice času přišla od Isaaka Newtona, který specifikoval „čtvrtý rozměr" jako nezávislý na prostoru. Albert Einstein s teorií relativity (1905/1915) naopak dokázal, že za určitých podmínek je čas s prostorem svázaný. Newton neměl tendenci předbíhání času prakticky dokazovat a prvním popularizátorem se stal technikou okouzlený Herbert George Wells. Roku 1895 přišel s projektem masového časového transportéru. Společně s Robertem Paulem hodlal vybudovat ohromné kino, které by návštěvníkům promítalo fantastické pohyblivé obrázky na všechny stěny a vzbudilo by v nich pocit přesunu v čase. Furiantský plán zkrachoval. Wells si musel vystačit s knihou Stroj času, která se stala základním stavebním kamenem jakékoliv časocestovatelské literatury. Einsteinovi bylo v době publikace románu patnáct. Stejnou problematikou fascinovaný Paul vypustil o deset let později film o mladé dívce pohybující časem zároveň s hodinovými ručičkami – How to Make Time Fly. Tehdy Čas vstoupil do filmu jako herec a drží se v něm do dneška.

Cesta zpátky...

Klíčovým intelektuálním i ryze praktickým problémem je pro režiséry a scénáristy časový paradox, který se spisovatelům stává záminkou k satirickému a odlehčenému psaní. Není nic směšnějšího než zoufalý člověk, jenž zbaběle utíká do minulosti změnit svůj život k lepšímu. Při cestě proti časovému proudu naráží na skutečnost, že co se jednou stalo, to je neměnitelné. Narušení událostí v jednom složitém dominovém celku je stejně jednoduché jako smrtelně nebezpečné. Cestovatel se například v minulosti zamiluje do vlastní matky, přebere ji svému otci, anuluje tak možnost svého narození a zmizí, anebo, což je horší, zplodí sám sebe. Tyto smyčky, časové paradoxy, představují vděčný scénáristický materiál, protože přinutí publikum k rozebírání filmu. Někdy to je víc na škodu. Individuální zacyklení ještě není ničím v porovnání se změnou celé historie: cestovatel přinese do pravěku technologie, kterými přehodí výhybku evoluce a zruší tak celé známé lidské dějiny. Konfrontace hrdiny a minulosti staví zásadní morální otázku, zda má člověk právo zasahovat do již uzavřených příběhů (The Final Countdown, 1980). Možná se něco podobného děje neustále a my nemáme šanci si toho všimnout. Nebojte se. Jak fyzik Stephen Hawking podotkl, kdyby cestování časem bylo možné, už bychom tu měli záplavu turistů ve stříbrných kombinézách.

Budoucnost - tabula rasa

Vymyslet věrohodnou budoucí verzi současného světa vyžaduje po autorovi všeobecnou orientaci, jinak se při zobrazování nepříliš vzdálené budoucnosti může stát terčem posměchu, stejně jako ten člověk, který před vynálezem automobilu prorokoval New York 20. století plný koňského trusu. Scénárista tedy musí operovat nejen s kauzálním myšlením, ale i s citem pro technologie a sociální uspořádání. Bradbury svého času nadával, že s každým vydáním Marťanské kroniky musí měnit datum osídlení Marsu, které poprvé stanovil na konec dvacátého století. A. C. Clarke si zase postěžoval, že i přes technologickou způsobilost NASA se k jiné planetě sluneční soustavy ještě neletělo. Lidská civilizace za vědeckou fantastikou zkrátka pokulhává. Když H. G. Wells poslal svého člověka do budoucnosti 802 270 let vzdálené, pojistil se na pěkně dlouho a těžko říct, jestli v jím prorokované době někdo knihu ocení. Každopádně je zobrazení vzdálené budoucnosti stejně dvojsečné jako při cestování „na krátko", protože publiku předvádí apokalyptické vize, mnohem přitažlivější než utopické obrazy, a tím automaticky předává poselství „no future". Od autorů jakéhokoliv veřejného díla se očekává minimum zodpovědnosti a ne jen zbůhdarmé pobíhání s dohořívající pochodní apokalypsy, která neposkytuje příliš originálních scénářů. Inteligentní scénář by se neměl omezovat jen cestováním v čase na jednu stranu, ale naopak se vracet, využívat vynálezu k manipulaci s postavami a událostmi – žel, takových filmů je málo.

Techno

Technologie hraje při cestách časem zásadní roli. Wellsův stroj je klasickým ztvárněním přesily lidského génia nad matkou přírodou, stejně jako auto bláznivého profesora Browna v Návratech do budoucnosti (1985, 1989, 1990). Druhý konvenční způsob cestování počítá s objevem přírodní anomálie (Kate&Leopold, 2002), jakési brány, kde z blíže nevysvětlených důvodů vzniká časová porucha, umožňující skákat tam anebo zpátky. Brána odbourává technické problémy a dává přednost sociální kritice. Záminek je samozřejmě více – posuny v čase (Blízká setkání třetího druhu, 1978), rychlost blížící se rychlosti světla a následné časové „sklouznutí" (It's about Time, 1966) nebo nebezpečné vědecké experimenty (The Philadelphia Experiment, 1984) -stačí si vybrat. Základním vysvětlením jakéhokoliv přemísťování v čase, pakliže se o něj tvůrci vůbec snaží, je teorie zahnutého prostoru, mezi jehož body se dají vystavět (anebo se samovolně zjeví) zkratky – červí díry. Takové vysvětlení koliduje s obvyklým pojetím času jako řeky, ale není fantastické – množství seriózních prací a populárně naučných knih na to-

to téma dokazuje opak. Jenže poslat kus kovu je něco rozdílného, než poslat křehkou bytost – člověka.

Pojišťovna?! Neuhradí!

Co permanentně opomíjejí časové filmy i literatura, je nebezpečí, jaké hrozí cestovateli v čase při náhlém vyskočení z vlastního času. V první řadě je potřeba vyřešit časoprázdno kolem stroje, aby nám cestovatel nezestárnul během několika desítek let, ale to je detail konstrukční, a tedy odstranitelný. Mnohem reálnějším se jeví kulturní šok z rozvinuté společnosti budoucnosti anebo primitivní minulosti – nezapomínejme, že kulturní šok není například u domorodých Indonésanů po příjezdu do Evropy ničím neobvyklým. Nezmění se jen kultura, ale také diferenciace společnosti a celková filozofie životního stylu, nemluvě o doprovodných úkazech, jako je změna řeči, oblékání, gestikulace anebo přístup k druhému pohlaví. Kulturní šok následuje ekologický šok. Nejlépe ho demonstrujeme na příkladu neandrtálce přeneseného do našeho času – zřejmě by měl při aklimatizaci těžké dýchací potíže. Směrem do budoucnosti můžeme počítat s agresivnějšími slunečními paprsky, znečištěným ovzduším a bakteriemi, na které tělo ze současnosti není připravené. Odborník by dokázal vyjmenovat další možné pohromy, včetně šílenství vzniklého pod náporem neznámých fyzikálních tlaků během urychleného převíjení času. Klasický scénář, zabývající se mentálním zdravím cestovatele, předvádí 12 opic Terryho Gilliama. Nenechte se mýlit – Gilliam převzal inspiraci z francouzského krátkého filmu La Jetee z roku 1962.

Cestování časem ve filmu

Vlajková loď časocestovatelských filmů je pochopitelně svázána s H. G. Wellsem – Stroj času (1960) pod režií George Pala v Rodem Taylorem v hlavní roli. Největší rozkvět cestovatelské tématiky zaznamenala osmdesátá léta, zejména jejich druhá polovina. Cestování časem se stalo uznávaným způsobem, jak filmovým postavám vnutit zápletku, a často bylo zneužíváno ve jménu akce (Terminátor, 1984) nebo komedie (Návraty do budoucnosti). Přesto vznikla opěrná díla: Gilliamův surrealistický film Lupiči času (1981), experimentální Warp Speed (1981) o astronautovi, kterému po návratu z kosmu ubíhá čas rychleji než ostatním, detektivní honička časem Timestalkers (1987) a The Navigator: A Mediaeval Odyssey (1988), kouzelné dílko o obyvatelích středověké vesnice, kteří se prokopou skrz Zemi na Nový Zéland dvacátého století. Použití motivu ve filmech Star Trek: Generace a Star Trek: První kontakt dokazuje, že cestování časem je bezpečně zobecněné, že se ho i pro masy určený Star Trek může bez obav ujmout. Poslední desetiletí minulého století nepřineslo nic světoborného, až na znepokojující snímek 12 opic (1995), znervózňující skutečností, že i Bruce Willis bez pistole a tvrďáckých hlášek umí hrát. Cesty časem ztratily na přitažlivosti – nedávno uvedený Kate&Leopold je dokonce používá v čistě romantickém filmu. Princip cestování a paradoxy z něj vycházející jsou podle současného Hollywoodu příliš složité a co je složité, to nemají diváci rádi.

Stejným pravidlem zjednodušení se řídí aktuální nová verze Stroje času, která u nás měla premiéru 8. srpna. Na plátno vytahuje fantastické digitální efekty, ale scénář nedrží pohromadě. Vynálezce se již nejmenuje H. G. Wells, ani anonymně „cestovatel v čase" jako v knižní předloze, ale profesor Alexandr Hartdegen (Guy Pearce). Cestou do budoucnosti funguje coby pozorovatel sociálních změn a naráží na zajímavý úkaz, kdy si lidstvo v honbě za luxusní dovolenou odpálí Měsíc. Když se konečně dostane do roku 802 270, zapomíná na svoji dobu, transformuje se do kapitána Taylora z Planety opic a začne ochraňovat primitivní civilizaci před uzurpátorskými bestiemi. Režisér Simon Wells, prapravnuk HGW, ničí surovou akcí veškeré filozofické motivy založené na Wellsově oblibě dotahovat politické režimy současnosti do neveselých konců: Zkrátka, vznikl korektní a přijatelný film. Nadmíru přeslazený konec vžene slzy do očí všem, kdo si pamatují bezútěšné finále Wellsovy knihy.

Zdá se, že éra časocestovatelských filmů je uzavřena, protože se náměty vyčerpaly a časové paradoxy jsou neřešitelné, dokud je někdo prakticky neotestuje. Jak to vypadá, budou naši potomci buď absolutně morální, anebo žádného člověka z budoucnosti nepotkáme prostě proto, že dvakrát do stejné řeky nelze vstoupit.

Pavel Dobrovský

AUTOŘI, POZOR!

Vyhlašujeme 22. ročník Ceny Karla Čapka!

Své práce libovolného rozsahu v žánru sci-fi, fantasy nebo hororu s fantastickými prvky zasílejte ve čtyřech čitelných kopiích na adresu:

Martin Koutný, Křížová 31, 674 01 Třebíč

Do obálky prosím přiložte:

1) průvodku obsahující Vaše jméno, přesnou adresu, kontaktní telefon a názvy všech zaslaných soutěžních prací (pokud je nedodáte v normovaném strojopise - 60 úderů na řádek, 30 řádek na stránku - vyznačte též přepočet rozsahu na normované stránky).

2) čestné prohlášení, že soutěžní práce dáváte k dispozici organizátorům soutěže pro jedno otištění bez nároku na honorář.

Pozor! Do soutěže nemohou být zařazeny práce, které se již zúčastnily některého z předchozích ročníků, byly již publikovány v oficiálních tiskovinách nebo jsou současně přihlášeny v jiné soutěži celostátního významu!

Uzávěrka tohoto ročníku soutěže je ***30.listopadu 2002***. Práce doručené po tomto termínu budou po dohodě s autorem zařazeny do následujícího ročníku.

Zakoktaný vesmír

Zvykli jsme si brát jako fakt, že na počátku vesmíru stál „velký třesk" (Big Bang). Následující scénář obvykle počítá s rozpínáním vesmíru. Podle některých teorií se vesmír bude rozpínat donekonečna, podle jiných nakonec zase zkolabuje do jediného bodu ve „velkém chřupnutí" (Big Crunch). Odpověď na otázku „závěrečného aktu" vesmírného dění je stejně nejasná jako odpověď na otázku, co bylo před „velkým třeskem". Big Bang se měl odehrát zhruba před 14 miliardami roků. Ptát se, „co bylo před", patří ve slušné astronomické společnosti ke „smrtelným hříchům". Každý odborník vám obratem ruky řekne, že taková otázka postrádá smysl.

Astronomové Paul Steinhardt z americké Princeton University a Neil Turok z britské Cambridge University si ale neslušnou otázku položili a pokusili se na ni odpovědět celkem zajímavou teorií. Vyšli z faktu, který se podařilo poprvé prokázat už v roce 1998, kdy se stalo zřejmým, že se náš vesmír rozpíná stále větším fofrem. Tohle dech beroucí roztahování by měla mít na svědomí „temná energie" (dark energy), jež v našem vesmíru od sebe všechno tlačí pryč.

Turokova a Steinhardtova teorie se „odpíchla" právě od představy o „temné energii". Podle těchto astronomů pohání „temná energie" cyklické proměny vesmíru, protože nabývá v průběhu času různých forem. Po „velkém třesku" zůstává podle Turoka a Steinhardta vesmír homogenní a prázdný. Temná energie se v něm hromadí do kritického okamžiku, kdy se stane nestabilní a změní se na hmotu a záření. Ty vyplní vesmír, který se pod vlivem „temné energie" dále rozpíná.

Stávající teorie předpokládá, že před „velkým třeskem" neexistovalo nic. Byla tu dokonalá prázdnota, z které najednou „vyskočil" prostor, čas, hmota, záření a další vesmírné „propriety". Podle nové teorie Turoka a Steinhardta ale není „Big Bang" počátkem času ale jen poslední fází jednoho z nekonečné série cyklů. Vesmír vzniká opakovaně a opakovaně zase zaniká.

Teorie byla vědeckou veřejností přijata s „opatrným souhlasem" a vyšla v prestižním americkém vědeckém týdeníku Science.

„Konečným arbitrem bude Nature," prohlásili Turok a Steinhardt k velkému zděšení redaktorů časopisu Science. Ti se uklidnili teprve ve chvíli, kdy oba astronomové ujasnili, že slovem „Nature" s velkým „N" mají na mysli „matku Přírodu", a nikoli konkurenční britský vědecký týdeník Nature.

Ověřit teorii, podle které se dění ve vesmíru cyklicky opakuje (jako kdyby se vesmír „zakoktal"), bude velmi obtížné. Snad by nám v tom pomohl jakýkoli poznatek o charakteru tajemné „temné energie". O té se ale ví jen velmi málo.

Uvidíme, jak si teorie „zakoktaného vesmíru" povede. Přední britský kosmolog Marcus Chown k tomu říká: „Historie kosmologie je historií neustálých omylů. Kosmologie je skutečně nejtěžší ze všech věd. Sedíme si na maličké planetě uprostřed nedozírného vesmíru a nemůžeme se přemístit jinam nebo dokonce udělat nějaký pokus. Můžeme udělat jedinou věc – vzít tu trošku světla, která na nás náhodou dopadla, a z ní pak dedukovat, co se asi ve vesmíru děje."

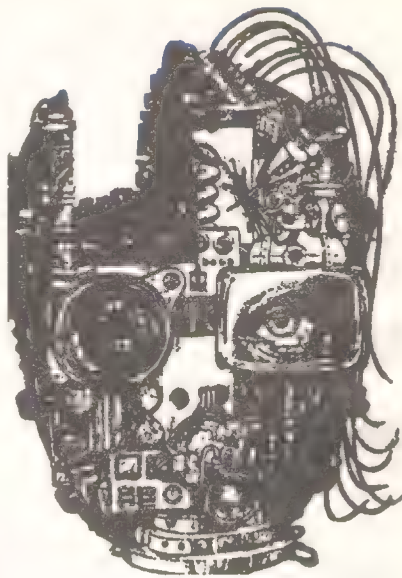
Chrupavka ze sádla

Na nějaké to kilo tělesného tuku můžete koukat jako na prokletí, ale v budoucnu jej můžete stejně tak dobře považovat za cenný kapitál - za pojistku pro opravy stářím či úrazem pochroumaného těla. V tuku se nacházejí tzv. kmenové buňky, které jsou v laboratorních podmínkách schopny proměny na další (a popravdě řečeno podstatně potřebnější) typy buněk. Biologové americké Duke University vedení ortopedem Farshidem Guilakem dokázali z kmenových tukových buněk pěstovat například kloubní chrupavku.

Chrupavka patří k těm tkáním lidského těla, které snadno přijdou k úrazu, ale jen obtížně se hojí. Chrupavka je jen minimálně zásobována krví nebo lymfou a prakticky do ní neprorůstají nervy. Stojí v našem těle tak trochu stranou a při obnově se musí spolehnout jen na vlastní síly. Není divu, že pochroumaný kolenní meniskus nebo meziobratlové ploténky se při hojení nijak zvlášť nepřetrhnou. Řešení nabízí pěstování chrupavky mimo tělo a její návrat při uzdravující operaci.

Aby mohli lékaři vyspravit pochroumanou chrupavkou umělou „záplatou", musí vypěstovat chrupavku, která ponese na povrchu buněk shodné znaky s buňkami pacientova těla. V opačném případě vnímá pacientův imunitní systém chrupavku jako „cizího vetřelce" a zaútočí na ni celým arzenálem svých mocných zbraní. Nejjednodušší cestou je použít pacientovu vlastní chrupavku, její buňky namnožit a nechat z nich narůst potřebnou „záplatu". Jenže místo, odkud je odebrána chrupavka pro „výrobu záplaty", se bude samo o sobě špatně hojit.

V Guliakových laboratořích na Duke University už proběhly pokusy na zvířatech, při kterých byly z odsátého podkožního tuku izolovány příslušné kmenové buňky a ty byly pěstováním na vhodném podkladu a s přídavkem potřebných růstových faktorů proměněny na chrupavku. Když se takto získané buňky chrupavky dostaly do těla pokusných myší, vydržely se tam chovat jako plnohodnotná chrupavka celé tři měsíce.

Jaroslav Petr

Guliakův tým už pátrá po místech, kde by se dala tuková tkáň vhodná pro získávání potřebných kmenových buněk odebírat snáze, než je tomu v případě liposukce podkožního tuku. Jedním z bohatých zdrojů kmenových buněk se zdá být tuk, který je uložen pod kolenní čéškou. A tak hubeňouři nemusí věšet hlavu, že nebudou mít jednou dost „sádla" na případnou „opravu" pošramoceného těla. Pod kolenní čéškou máme všichni tukových kmenových buněk dost a dost.

Nemoc z jedovatých netopýrů

Tichomořský ostrov Guam proslul především jako letecká základna armády Spojených států. Biologové a lékaři ale mají tuto výspu v Pacifiku spojenu se záhadnou nervovou chorobou postihující místní Chamorry. Někdy se nemoc projevuje ochrnutím, jindy postihuje své oběti úporným třasem nebo uvrhává nemocné do beznadějných hlubin demence. Pátrání po příčinách exotické nemoci pohání především její nápadná podobnost s Parkinsonovou či Alzheimerovou chorobou, které se stávají metlami rozvinutých zemí. Desetiletí usilovného pátrání ale vyznívala naprázdno. Choroba se rozmohla po druhé světové válce. V posledních letech je ale čím dál tím vzácnější. Ostrované narození po roce 1960 trpí chorobou jen zcela výjimečně. Tu a tam se nemoc projevuje ve formě demence postihující starší ženy.

V centru podezření se ocitl místní cykas, jehož semena ostrované melou na mouku a pečou z ní placky. Semena sice obsahují nervový jed, ale domorodci o tom dobře vědí a před pečením mouku několikrát důkladně propláchnou, aby ji nebezpečné látky zbavili. Po válce přišla na Guam bída a domorodci jedli přede-

vším „cykasové placky". Vědci pojali podezření, že mouku proplachovali jen hajdaláčky a tím mohlo být na průšvih zaděláno. Teorie to byla celkem pěkná, ale měla jednu velkou vadu. Pokusná zvířata krmená jedovatými cykasovými semeny netrpěla příznaky, které by byť jen vzdáleně připomínaly záhadnou chorobu obyvatel Guamu.

„Cítil jsem, že ztrácíme naději rozřešit tuhle záhadu," prohlásil Paul Alan Cox, který pracuje jako etnobotanik v Tropical Botanical Garden na havajském Kalaheo.

Vymizení choroby je jistě příjemnější událost než objevení nové metly lidstva. Přesto měli vědci strach, že jim rozřešení záhady proklouzne mezi prsty. Nakonec ale Cox spolu s neurologem Oliverem Sacksem původ choroby z ostrova Guam rozlouskl.

Oba vědci si všimli faktu, že po válce mezi chamorrskými obyvateli ostrova prudce stoupla spotřeba masa kaloňů, blízkých příbuzných netopýrů živících se tropickým ovocem. Válka přinesla na ostrov střelné zbraně a vojenskými puškami bylo možné nalovit mnohem více kaloňů než pomocí smyček z rostlinných vláken. Lov na kaloně dosáhl takové intenzity, že byl v roce 1970 jeden z druhů kaloně vyhuben a druhý je zastoupen poslední stovkou přežívajících jedinců. Zároveň s mizejícími kaloni začala ustupovat i záhadná choroba.

Podle Coxe a Sackse je choroba vyvolána otravou z masa kaloňů. Kde se ale vzala v těle kaloňů toxická látka? Podle Coxe a Sackse jsou jejím zdrojem semena cykasů. Většina toxinů je sice rozpustná ve vodě, a dá se proto z mletých semen vymýt, ale semena obsahují i zvláštní nervový jed rozpustný jen v tucích. V semenech ho je tak málo, že lidem při konzumaci cykasové mouky nevadí. Kaloni krmící se semeny cykasů byli tímto jedem trvale zásobováni a hromadili jej v tukové tkáni. Stali se tak živým „zásobníkem" toxinu.

„Půlkilový kaloň obsahuje stejné množství tohoto jedu jako půl tuny cykasových semen," říká Oliver Sacks.

Taková „porce" neurotoxinu v kaloní pečínce pak měla pro chamorrské labužníky podstatně vážnější následky než konzumace „cykasových placek".

Technika budoucnosti

Lehké oblečení

Konrad T. Lewandowski

Budoucí technická řešení se nepochybně neomezí jen na smrtelně vážné projekty z oborů informatiky a biotechnologie, přístupné pouze vyvoleným. Mnohá vstoupí do různých oblastí denního života a změní kulturní zvyky a formy. Takovou revoluci nepochybně vyvolá změna ve výrobě oděvů.

Lidé, kteří nakupovali před 15 léty, si jistě pamatují, jakým problémem bylo nesení 5 kg brambor v reklamní tašce. Občas po pár minutách zůstaly v ruce jen... uši. Teď už tento problém neexistuje. Do tašky lze dát třeba desetikilogramový nákup, ta se protáhne, ale neroztrhne. To je výsledek pokroku ve výrobě umělých hmot. Dnes vyráběné fólie jsou stále tenčí, lehčí a pevnější. Stačí se podívat na pytlíky na smetí. Existují dopisní obálky z fólie a celulózových vláken, které rukou neroztrhnete, spíš si ublížíte.

V dnešních laboratořích probíhá výzkum vláken připomínajících pavoučí, z nichž by mohly být tkány superlehké tkaniny. V první řadě z nich samozřejmě budou vojenské uniformy. Úplná výstroj, vážící jen několik gramů, teplá a vzdušná, přitom současně tak pevná, že dokáže zadržet menší střepiny. Jako všechny vojenské technologie i „pavoučí tkaniny" nakonec proniknou na civilní trh, jako tomu bylo třeba s radarem.

Z tkanin síly vlasu a pevnosti solidního sukna a stejně tenkých polopropustných fólií bude možné dělat mnohavrstvové „skládanky" s vlastnostmi, které nemají žádné soudobé materiály používané při výrobě oděvů. Vůbec tu nejde o nepromokavost, vzdušnost a schopnost zadržovat teplo - tyto vlastnosti jsou nezbytným základem, kterému nebude nikdo věnovat pozornost. Pro klienta prodejny s oděvy v budoucnosti budou důležitější doplňky, např. vlákna s bublinkami hélia, takže šaty budou stejně těžké jako vzduch, případně ještě lehčí.

Všechny dnešní šaty více či méně rafinovaným způsobem visí směrem dolů. V budoucnosti se tento módní směr může úplně otočit. Pak uvidíme dámy se sukněmi neupevněnými v pase, ale u kotníků. Šaty, místo aby visely na ramínkách, budou připomínat keře rostoucí vzhůru.

Do vrstev látky lze vložit tekuté krystaly, měnící barvy a průsvitnost v závislosti na teplotě a úhlu pohledu. Žena v takových šatech může vypadat zcela jinak v závislosti na tom, zda se na ni budeme dívat ve světle denním, ultrafialovém nebo polarizovaném.

S tím, jak nosíme a jak svlékáme šaty, souvisí chování, které si plně neuvědomujeme. Současně s novými oděvy vzniknou nové společenské formy, tance, nábytek, spodní prádlo a hygienické návyky - např. před vstupem pod sprchu se nebude třeba svlékat.

přeložil Pavel Weigel

Františka Vrbenská

XIII. O válce zpívám a o muži...

Pátrání po kořenech fantastiky

1. Od mýtu ke kronice

Jestliže ve světě fantastiky, stvořeném imaginací, hrají hrdinové, vládci a bojovníci významnou roli, třebaže zdaleka nejsou jedinými dějotvornými postavami, pak tento snový vesmír v zásadě jen dubluje historickou realitu - dobovou paměť, jež stejně není nikdy zcela věrná, často miluje dobrodružství a napětí, klade důraz na bitvy a ozbrojené konflikty a s potěšením si všímá drobných kuriozit.

Poezie se zrodila z magie, na vzniku epiky se mimo rituálních obřadů podílela potřeba zachytit informace společensko-historického obsahu: důvody, které spojovaly složku praktickou, mystickou a zábavnou. Pro přírodní národy stejně jako pro rané civilizace bylo důležité společné sebeuvědomění, pocit sounáležitosti a kulturní kontinuity. Nepřekvapí, že v dávných dobách všichni zúčastnění doprovázeli zpěváka-básníka tancem, případně sborově vstupovali do přednesu obecněji zaměřenými pasážemi.

Totemické obřady a mýty definovaly komunitu vůči jejímu přírodnímu i lidskému okolí a sloužily jako pomůcka při exogamních sňatcích (zjednodušeně: kmen či klan je rozdělen na dvě linie, přičemž partneři musejí pocházet z opačné větve). Sáhodlouhé genealogie předcházely matriky, nahrazovaly kronikářské záznamy, zachycovaly mimořádné nebo neobvyklé události, posilovaly v jednotlivci vědomí příslušnosti k určité skupině (dnes bychom řekli vlastenectví) a potvrzovaly jeho vlastní hodnotu pro celek.

Hrdinská epika je individuální, aristokratická, patriarchální, bojovná, protože bývala využívána a mocněji se rozvíjela v dobách expanzí do okolního prostoru, ovládaného jinými etniky či jinou organizovanou skupinou, a v dobách vnitřní diverzifikace společnosti, provázené třídním napětím - to se týká například nájezdnických germánských kmenů nebo pirátských zakladatelů mykénských monarchií, kdy po výbojích přicházela nutnost upevnit mocenské postavení vůdců. Předliterární, primitivní rysy heroické poezie zmizely pod nánosem kulturních změn, ale ve starořecké epice, v Beowulfovi, v Eddě je můžeme dosud objevit.

V kolika příbězích je hrdina synem boha, krále nebo alespoň urozeného muže - či v krajním případě pochází z prostého, ale poctivého rodu? I Tolkien toto pravidlo dodržuje, když se snaží dostát mýtotvorným normám, dbají na něj i mnozí soudobí autoři fantasy... V temné fantasy se objevují leckeré prapodivné zjevy s ponurou a pochybnou minulostí, ale takové triky v mýtech a hrdinských eposech, ba i v pohádkách neplatí; v jejich světě jen někteří zlopověstní božští triksteři (šibalové) a věrolomní, zbabělí zloduši nemívají solidní třídní původ.

Je otázka, zda uvedený postulát o heroických skladbách platí i pro Conana, který se přece stal svého druhu (neo)mýtem. Ač barbar, vyšel přece z dobrého - kovářského (!) - a svobodného (!) rodu, ví, ze které lokality je původem a kdo byli jeho rodiče, není rodilým tulákem nebo nevolníkem. Ačkoliv prochází kariérou selfmademana s početnými, ale vždy přechodnými sociálními degradacemi, a ještě častěji se projevuje behaviorálními rysy trikstera (vztah k cizímu majetku, škodám na zdraví a životech, nemluvě o sexuálním harašení), dosahuje nakonec královských poct: zpětně dotvrzuje charakteristiku aristokratičnosti, individuálnosti, bojovnosti... adorace síly.

Tak oblíbené písně o hrdinech skýtaly psychickou oporu pro jednotlivce, sebedůvěru pro dané společenství: kmen, etnikum, národ. Snažily se zachytit významné události podobně jako později psané kroniky, ale protože v dávných dobách nebyla dosud zohledněna realita stojící pevně na důkladně zmapovaném včerejšku, pevně zakotveném dnešku a s přehledem proplánovaném zítřku, lidé dali víc na svět snů a vizí... čemuž ovšem přizpůsobili i obecnou paměť.

My, kteří denně zhltáme množství útržkovitých informací a neobtěžujeme se příliš jejich ověřováním, neřku-li domýšlením jejich dopadu a souvislostí, nedejbůh doplňováním jejich úplnosti - my, jejichž aktivní historická paměť se díky právě tomuto setrvalému přílivu dat stále zkracuje až na nějaké čtyři roky (schválně, ověřte si to) a znalosti dějin obvykle končí se školní docházkou - my, kteří jsme čas od času zaskočeni tvrzením některého důvěryhodného informačního zdroje, že ta či ona historická událost proběhla jinak, než se dosud tradovalo - my označujeme dějiny kdysi upravené tvořivou imaginací k obrazu a duchu své komunity, svého etnika, za mýty, báje, případně neomýty či dokonce pohádky.

A přece na počátku každé hrdinské písně či legendy muselo existovat reálné jádro konkrétní události. Už není podstatné, co přesně se tehdy přihodilo, jak se kdo jmenoval a jestli má úředně potvrzený statut historické osobnosti - důležitá je zpráva o éře, v níž hrdinská epopej vznikla a kterou v sobě skrývá, o staletích, kterými putovala a jejichž útržky má všité do pláště. Příběh se stal majetkem celku a generace básníků a vypravěčů jej opatrovaly jako dědictví; dochovaly se třeba středověké čínské scénáře pro vypravěče, kde základní děj, hlavní výstupy a důležité výroky každý přednašeč doplňoval vlastními improvizacemi.

Tam, kde neexistuje nebo není obecně dostupný písemný záznam, poslouží vytrénovaná lidská paměť, schopná pojmout úctyhodná kvanta informací; často také pomáhala rytmická skladba veršů a určité konstatní formulace, které v heroických básních působily jako záchytné body pro recitujícího. Básnit znamenalo pamatovat si - slova, výrazy, motivy z recitací pěvců, kteří odkázali tradiční styl veršů. Ale starý materiál lze poskládat novým způsobem, kvalitativně jej vytříbit, přidat v popisu či přirovnání sílu osobního prožitku.

2. Co je psáno, to je dáno

„To všechno je samá lež," pravil Lucius Macer. „Pravda jenom je, že druhá legie, ve které jsem sloužil, bojovala na Axoně; to ostatní jsi si vymyslel."

„Kdybys nepovídal," řekl Strobus z Gaety. „Vy jste na Axoně chrápali v záloze, a když jste se probudili, bylo po bitvě..." (Karel Čapek: Kniha apokryfů.)

Hrdinské písně, eposy, ságy a byliny představují svébytnou formu historického záznamu více (většinou velmi výrazně) či méně „beletrizovaného" - pokud můžeme tento výraz použít v případě jejich původní převážně ústní formy, a nezřídka zapojují do děje kouzla nebo alespoň zásahy bohů, případně čarovné artefakty, zejména zbraně. Válečné události vůbec svádějí k mystice, magii, nadreálnu - kvůli vrtkavosti vojenské Štěstěny, pro hrůzy, které je provázejí, pro přečetné násilně ukončené životy, což je samo o sobě nepřirozené a těžko pochopitelné...

Není divu, když podobnou tendenci vyzvedávat pikantní, záhadné nebo hrozivé neskutečno a sklon fabulovat (v souhrnu základní atributy fantastiky) nacházíme i u vážených kronikářů a dokonce oficiálních státních záznamů, jak je reprezentuje popis staroegyptské bitvy u Kadeše: farao Ramesse III. sestupuje z válečného vozu a sám pobíjí nepřátele po stovkách a tisících, přičemž ho podporují sama nebeská tělesa. Konec konců, kroniky, pamětnické záznamy a na druhé straně barikády hrdinské zpěvy a vyprávění mají tytéž pravěké kořeny - což je výše nastíněno.

V jedněch z našich nejvýznamnějších historických pamětí, sepsaných v sedmnáctém století kantorem Václavem Františkem Kocmánkem v silně protireformačním duchu, jsou stabilně bitvy „hrozné"a „veliké", bojovníci „smělí" a „udatní", kořist „znamenitá" (= velmi značná) - stereotypy podobné těm, jaké užívali pěvci starých kultur. Nádech fantastiky, který nikoho v Descartově době nezarazil, se promítá do podobných detailů - v tomto případě jde o debakl na Bílé hoře:

„Tomu přemoženému králi Fridrichovi mnohá znamení předukazovala, že nesvítězí. Nebo před bitvou meč, náležitě na něm přivěšený, zase z něho spadl, kteréhož mu jeho komorník podle jeho vůle nemohl, jak prve byl, a jakž on chtěl, připnouti a zavěsiti. Druhé, když již k bitvě chvátal, jeho drahý pás z něho též spadnout měl, jakož jistí a vzácní lidé oznamovali, a že se to tak stalo, zaznamenali."

Kocmánek však nebyl žádný hlupák ani nevzdělanec, jeho kronika je čtivá, poutavě vyprávěná, dramatické situace umí vypointovat a oživuje text citáty z klasiků nebo příslovími. Třicetiletou válku popisuje poněkud odosobněně, z perspektivy válečných stratégů, velitelů a generálů. Kromě jisté dobové módy hraje možná v tomto přístupu roli i skutečnost, že Kocmánkův otec sám byl vojákem v první dekádě bojů a pořizoval si zápisky, které syn pak použil pro svoji kroniku. Kocmánek prostě dosvědčuje, že události se staly tak, jak on je podává.

To jiný autor válečných pamětí, farář Jiří Václav Paroubek o sto let později, vstupuje do událostí osobně, jeho pozice je mnohem subjektivnější, všímá si konkrétních lidí, bezejmenných soldátů a známých sedláků, krutě postižených válkou. Paroubek byl při své kněžské profesi dobrý hospodář, racionálně uvažující člověk a inteligentní pozorovatel. Zachycuje informace o neobvyklých přírodních úkazech či živelných pohromách -

a lehce přibarveny literární fikcí je používá jako předzvěst nebo paralelu válečných dějů.

„Roku 1741 dne osmého, devátého a desátého, okazovala se rozličná světla a jasnosti na obloze nebeské, neboližto phenomenon. Předně od půlnoci jako od Drážďan vycházela jasnost, jakoby slunce zapadalo, a to od hodiny devátété noční až do půlnoci. Z toho světla vycházeli jasní sloupové, kteří nejinak, než jakoby vojsko se mustrovalo, tak jedni sem, druzí tam chodili a se míhali, na konci neb špici byli ohniví, a to po tři noci. A v ten den totiž devátého vytrhl Sas, král polský se svým vojskem do Čech, jehožto se počítalo 19 000. Item z těch sloupů vycházel vichr, kdež se to tak v povětří fofrovalo, nejináče, než jakoby vlny na vodě se zmítaly."

John Steinbeck se zúčastnil II. světové války jako válečný dopisovatel a kniha jeho reportáží z tohoto období Byla kdysi válka přináší pozoruhodný a velmi lidský obraz bojů. Některé z miniatur, jež zachytil, se zdají nepodstatné, ale drží si své místo v životě řadového vojáka stejně tak, jako třeba nabitá zbraň - například kauza vařené zeleniny, rozkrývající kulturní rozdíly, které překvapily americké spojence ve Velké Británii.

V jednom z příběhů Steinbeck vypráví o večerních procházkách po doverském pobřeží, při nichž jej několikrát překvapilo světlo mezi ostatními pečlivě zatemněnými obydlími. Když se posléze přiblížil k domku, v němž tak nedbali na bezpečnostní opatření proti německým náletům, spatřil nezakrytým oknem útulný pokojík s hořícím krbem, postarší paní s rozečtenou knihou v lenošce a na jejím klíně spokojeně odpočívající kočku. Z celé scény vyzařoval úžasný klid a pohoda.

Spisovatel zaváhal, zda on, cizinec, má právo kouzelnou atmosféru rušit, a zašel ještě téhož večera za britskými kolegy, ať oné dámě připomenou riziko sami. Zírali na něj dost nechápavě, znovu jim tedy popsal domek při cestě, zahrádku před jeho průčelím, ženu i kočku - „Ale ty přece zahynuly hned na začátku války," řekl jeden z délesloužících poddůstojníků, „ten dům dostal plný zásah při jednom z prvních bombardování."

3. Válka v přímém přenosu

Míra a způsob vypravěčova subjektivního nasazení v událostech a v jejich popisu mohou být různé, co však nepřestává překvapovat, je úzce osobní, mnohdy až intimní tón, na který narážíme i ve velmi starých textech a který přes čas a prostor zprostředkovává dojem vlastního prožitku nejen soudobým zájemcům, ale i dnešnímu čtenáři - protože některá hnutí srdce a mysli přesahují rámce kultur a bariér věků. Ať jsou to třeba pasáže z Iliady: ta, v níž se Hektor loučí s manželkou a malým synkem, nebo o něco později scéna, kdy jej Achilleus po prohraném souboji pronásleduje a trójskému hrdinovi docházejí síly:

„Ve snách je nemožno muži, by běžel za tím, kdo prchá: nemůže jeden prchat a druhý ho nemůže stíhat, podobně dohonit jeden, ni prchnout nemohl druhý."

Neznámý tvůrce, obecně nazývaný Homér (i když to bylo označení buď přímo potulných pěvců nebo podle jiné hypotézy klanu-cechu básníků homérovců) si pohrává se zaběhnutými formulemi, například: „tak rychle jako křídlo nebo myšlenka", a rozpracovává je v pestré obrazy, které navazují na jinak konstantní, opakující se slovní spojení - ony pomocné či prefabrikované prvky hrdinských písní.

„Hera bělostných loktů slov Dia poslušna byla: sestoupila z idských vrchů a k výšinám Olympu spěla: Podobně člověku duch kdys zalétne, jestliže světem širým prochodil dříve, a v bystré si představí mysli: „tam neb tam bych rád", an četné plány si dělá, takovým chvatným letem se přenesla vznešená Héra."

Kouzlo této představy vynikne v kontrastu se skutečností, že nejvyšší z bohyň je právě silně rozzuřená. Vůbec, téměř všechna přirovnání, která vnášejí do děje citový rozměr, se vyskytují v Iliadě v bitevních scénách, kde dodávají hloubku a plasticitu jinak technickým popisům brutální likvidace soupeřů; zato v Odysseji, jejíž zápletka je jednodušší a zároveň více rozčleněna, přímĕry nacházíme jen zřídka. Co na tom, že ta působivá přirovnání vesměs pocházejí zřejmě z pozdějších dob než prvotní zpodobnění herojských skutků!

Jinde zasáhnou recipienta - čtenáře či posluchače, pouhé nekázale a střídmě uvedené informace se silným emotivním nábojem, jako je tomu (namátkou) v Příběhu rodu Taira, kdy vypravěč v bitvě zabíjí mladičkého nepřátelského vojína. Zdánlivě moderní metodu užívá například Cornelius Ryan ve svém strhujícím Nejdelším dni, zachycujícím vylodění Spojenců v Normandii: strohá faktografie se střídá s individuálním pohledem účastníků na obou znepřátelených stranách, s jejich soukromými zážitky a dojmy.

Avšak tuto spíše žurnalistickou formu aplikoval už ve čtrnáctém století Jean Frosissart, kronikář stoleté války. Jeho text působí neobyčejně současně a svěže, plyne s vnitřním napětím a barvitostí jako román, ačkoliv se vpravdě jedná o literaturu faktu. Neváhal doplnit obvyklý výčet událostí vložkami, které přesně, jako to učinil Ryan, postihují osobní úhel pohledu aktérů jak na francouzské, tak na anglické straně: „Sir John si toho dne řekl, že se vypraví na průzkum do blízké vesnice, a pokud Bůh dopustí a on se setká se skupinou Francouzů, vyzve některého z rytířů na čestný souboj."

Celkové pojetí kroniky-pamětí může být modelováno ještě dalšími instrospektivními motivy přesahujícími původní záměr dokumentovat proběhlé události. Tyto motivy však už nebývají tak pozitivní: osobní ješitnost autora, vylepšení vlastního obrazu, obrana či oslava jiných osob a jejich činů, snaha utvářet osobnost čtenáře, úsilí o dosažení komerčního efektu. Soubor těchto aspektů deformuje pravdivost líčení, ovlivňuje výběr i řazení faktů a akcent, který je kladen na tu či onu událost. Není nutné si vymýšlet nepravdu; někdy stačí jen maličko zamlčet, jindy zvýraznit drobounký detail... Ne, nemluvím o dnešních masmédiích.

S kronikami je vůbec potíž... Stále vysoce hodnocená, ale dnes bohužel už jen zřídka opravdu čtená beletristická kronika Vladislava Vančury Obrazy z dějin národa českého je dílem, které nese četné rysy fantastiky. Představuje jeden z četných důkazů, že fantastika není ani tak odvětví literatury, natož ohraničený žánr či skupina příbuzných žánrů, ale autorův způsob pojímání reality.

V tomto případě sáhl spisovatel po Palackého dějinách jako po výchozím pramenu historické reality, kterou zpracoval a ozvláštnil svým osobitým, až snovým stylem. Čerpal však také z materiálů, které mu připravili historici, a jejich pomoc vysoce hodnotil, ostatně žádal pro ně u nakladatele maximální odměnu. Nicméně před nějakou dobou skupina historiků současného nakladatele žalovala o ušlý zisk a vyšší honorář, neboť se prý nejednalo o spolupráci, ale spoluautorství...

Příště: Věř v Leviathana, a věříš-li, nepřesvědčuj o tom jiné

představujeme

SFK Palantír

Ruce porodní báby zastoupila Liga podpory neofanů, u jejíhož informačního stolku na Pragoconu se dva ze zakládajících členů dozvěděli nejpodstatnější věci o založení klubu a jeho činnosti v rámci Československého fandomu.

SFK Palantír vznikl 22. 3. 2002 okolo 17. hodiny v čajovně Paleta v Pardubicích jako reakce na neúspěšné hledání jakéhokoliv fungujícího klubu fantastiky ve městě. Nad „dračími" čaji se tehdy sešli: Z. Beneš, O. Chaloupka, M. a M. Kubíci, J. Meloun a J. Harvalík (dnes jádro klubu a jeho vedení) a domluvili se na založení klubu. Původním pravzorem byl pro Palantír jiný pardubický klub, Salamandr, slavný klub, který už ale nevykazuje žádnou činnost.

V klubu se schází členové k pravidelným schůzkám po 14 dnech. Palantír zatím nevykazuje žádnou aktivitu navenek, kromě návštěvy conů, až na dvě výjimky: webové stránky http://palantir.scifi.cz a dále literární soutěž „Vidoucí".

Členy klubu můžete kontaktovat nejlépe přes email palantir@scifi.cz.

Volbu Miss Avalcon na Euroconu tradičně uváděl Jaroslav Mostecký. Miss Avalcon 2002 se hlasováním poroty stala Monika Denková.

Prvního Euroconu v ČR se zúčastnilo přibližně 1300 účastníků, z toho asi 100 zahraničních (nepočítaje Slovensko). Eurocon 2003 bude ve Finsku, Eurocon 2004 pak v Bulharsku, jak rozhodlo zasedání European SF Society. Kandidatura Chotěboře na Eurocon 2003 tedy nevyšla, nicméně Parcon – Avalcon, který se bude konat 2. - 6. 7. 2003 v Chotěboři, bude mít prakticky shodnou podobu jako letošní Eurocon. Sledujte www.avalcon.cz.

Na Euroconu - Parconu v Chotěboři byly vyhlášeny výsledky prestižní soutěže **O nejlepší fantasy** pořádané Klubem Julese Vernea (Praha) a 451°F (Košice). Do řádu Rytířů Fantasy byli pasováni: Iva Svobodová za povídku Vypráví Mime, Martin Psota (pseudonym Petra Jurčová) za novelu S pravdou sem, Aleš Křen za povídku Corm. Vítězem a Nositelem meče se stal Aleš Křen. Rytířem fantasy honoris causa byl pasován Vlado Ríša.

SF klub Zebra na Euroconu vyhlásil výsledky soutěže **Zlatá zebra** s vypsaným tématem „Před zrcadlem, za zrcadlem". Jako první se umístila Michaela Raková - Před zrcadlem, za zrcadlem, jako druhý Miroslav W. Štěpánek - Sklenička, ta poslední... a na třetím místě skončil Dušan Hrazdíra - Teorie skutečnosti.

Výsledky 14. ročníku soutěže SFK Andromeda Plzeň o **Stříbřitělesklý halmochron**:
1. Vavřička Jan Jr. Tradice
2. Kostelecká Jana Bratrstvo unavených mužů
3. Sukdoláková Eva ČSTV
4. Houdek Jaroslav Hacker
5. Šarišský Rastislav Obchod
6. Smola Jaroslav Cesta mezi meči
7. Hrazdíra Dušan Změna je život
8. Chromek Norbert Zrcadlo
9. Šuška Marcel Čas švábů
10. Novák Jan Temnota

Výsledky soutěže časopisu RAMAX o **RADIAČNÍHO MAXIMA**:
1. Poslední templář - Žamboch Miroslav
2. Třetina krve–Vězeň - Petrová Lenka
3. Ti, kteří zůstali uvnitř - Dvořák Otomar
4. Hranice moci - Lukačovičovy Lucie a Petra
5. Hvězda - Kovanic Jan
6. Oběť - Prokešová Veronika
7.-9. Nostradamov jazyk - Šarišský Rastislav
7.-9. Galoisův institut - Obluk Pavel
7.-9. Virtuální pohyb - Kovanic Jan
10. Evoluce - Petrák Milan

12. ročník lit. súťaže **CENA GUSTÁVA REUSSA 2002**

SLOVENSKÝ SYNDIKÁT AUTOROV FANTASTIKY (SSAF) vyhlasuje DVANÁSTY ROČNÍK literárnej súťaže CENA GUSTÁVA REUSSA 2002 o pôvodnú, po slovensky písanú poviedku žánrov science fiction, fantasy a horor. Uzávierka 30. 09. 2002.

Obálku označte SÚŤAŽ O CENU GUSTÁVA REUSSA a pošlite na adresu: Slovenský syndikát autorov fantastiky, Národné osvetové centrum, Nám. SNP 12, 812 34 Bratislava.

3. ročník literární soutěže **TROLL 2003**

Podmínky: Povídky sci-fi nebo fantasy, jež nebyly nikde publikovány. Maximální rozsah jednoho díla je 20 normostran.

Počet příspěvků od jednoho autora není omezen. Povídky napsané na stroji nebo vytištěné na tiskárně počítače zasílejte v jednom exempláři. Disketa = větší šance na otištění.

SFK Trollík si vyhrazuje právo na jedno otištění povídek.

První tři místa budou bohatě odměněna, nejlepší povídky vyjdou ve speciálním sborníku nebo ve fanzinu Trolliště. Vítězové budou vyhlášeni na Opatconu 2003.

Soutěž je anonymní, proto k zásilce přidejte zalepenou obálku se jménem, adresou, telefonem, případně emailem a hlavně seznamem zaslaných prací. Uzávěrka 31. 10. 2001.

Povídky zasílejte na adresu: Míla Linc, SFK Trollík, Dubečská 14, 100 00 Praha 10.

SFK Palantír Pardubice vyhlašuje literární soutěž: **„Vidoucí"**. Podmínky: Povídky 2-25 normostran, SF, F, H. Dosud nepublikované. Výsledky na Parconu - Avalconu 2003. Nejlepší dostanou věcné ceny a pamětní plastiku. Posílejte komprimované na adresu kratihlav@centrum.cz. Podrobnosti příště.

Uzávěrka soutěže je 29. 12. 2002.

6. - 8. 9. 2002
Pentacon 2002
Praha 6, Základní škola Benita Juaréze

Pentacon 2002 je setkání fanoušků sci-fi, fantasy, mangy, hororu a magie pořádané fanklubem StarBase 11, proběhne při příležitosti 36. výročí prvního vysílání sci-fi seriálu Star Trek.

Program:

STAR TREK - velká oslava 36. narozenin seriálu Star Trek.

Star Wars, Hvězdná brána, manga a anime, Babylon 5, Pán prstenů, Akta X, magie, Dračí doupě, Pokémon, burza knih a mnoho dalšího. O zábavu a nějaké to překvapení nebude nouze.

Vstupné na místě 300 Kč, pouze pátek 100 Kč, pouze sobota 150 Kč, pouze neděle 80 Kč.

Všechny potřebné informace jsou na stránce http://pentacon.sf.cz, případně pište na adresu pentacon@sf.cz.

13. - 15. 9.
ISTROCON 2002
SUZA, Bratislava

Medzinárodný festival fantasy, science fiction, moderných technológií a nového životného štýlu. Najväčší pravidelný stredoeurópsky con.

http://www.istrocon.sk

27. - 29. 9. 2002
CUCCON, Košice

Oddychový con usporiada SFK 451°F. Je spojený s oslavou narodenin členov klubu. Vela dobrého jedla a pitia. Filmy, hudba, dobrá zabava a tombola.

RUŽÍN-Sivec, Chata Termostav cca 25 km od Košic

18. – 20. 10. 2002
Podzimní Porada Československého fandomu v Čechách.

Pravidelná podzimní porada SF klubů v penzionu Pohoda v Březové nad Svitavou. Rokovací den je sobota 19.10., zahájení v 9.09. Na programu je mj. jiné zhodnocení Euroconu 2002, volba místa Parconu 2004, pozvánky na další akce a cony, referáty klubů o jejich aktivitách apod.

6. - 8. 12. 2002
Dracon 2k2

Již 18. ročník setkání přátel SF&F&H pořádaném na závěr roku se koná v Brně. Podrobnosti na www.dracon.cz.

soutěž o hru

Jazz & Faust je kreslená adventura pocházející z Ruska. Její předností je nádherná grafika, kompletní počeštění a možnost hrát hru za dvě zcela různé postavy. Jazz a Faust mají společných jen několik málo věcí, jsou zkušenými námořníky a zapletou se do průšvihu, který jim hrozí i ztrátou života.

V městě Er-Elpu, poklidném to pašeráckém městečku, dojde k dvojnásobné vraždě. Jednoho ze zavražděných přiveze do města Faust. Jazze zavřou do věznice, protože se pokusil na své lodi propašovat celý náklad ginu. Oba potřebují peníze a jde o poklad. Navíc Faust se zamiluje do krásné princezny. Oba mají stejné „startovní pole", městečko Er-Elp. Poté vyplují na černé ostrovy, do Khaenu a ještě mnohem dále. Přestože oba procházejí v podstatě stejné lokace, setkávají se s jinými postavami a jejich příběh je různý. Během hry se několikrát potkají a pomohou si. V možnosti projít hru za dvě různé postavy se skrývá velké kouzlo, které odhalíte až při hraní za druhou postavu. Tehdy si totiž uvědomíte, jak se oba příběhy dokonale prolínají a že teprve odehráním za druhou postavu naleznete odpovědi na otázky, které zůstaly po prvním dokončení hry nezodpovězeny.

Kouzlo hry hodně stojí a padá s atmosférou různých prostředí, v nichž se budete pohybovat. Každá z pětice lokalit vyjadřuje zcela odlišný styl a kulturu, čemuž v hojné míře napomáhá nádherné

grafické zpracování. Er-Elp je klasické středověké evropské město, Khaen už od prvního pohledu připomíná Orient se vším, co k němu patří, se špičatými mešitami, opiovými doupaty a harémem. Renderované lokace jsou detailní a mnohé z nich navštívíte jak ve dne, tak i v noci, kdy nabývají té pravé tajemné atmosféry. Všude se něco pohybuje, vývěsní štít hostince, plápolající louče, vlnící se hladina moře, pohupující se koráby v přístavu. Jen herní postavičky postrádají větší detailnost a vypadají dost hranatě.

Jedna z věcí, která mi trochu vadila, byla přílišná přímočarost nejen děje, ale i dialogů, jejichž jednoduchost zkracovala i tak krátkou hrací dobu hry. Dá se dohrát za obě postavičky za dvě delší odpoledne. Díky kvalitnímu českému namluvení ji mohou hrát i větší děti, pro které je více méně asi určena. Je to oddechová, graficky velmi vydařená a česky mluvící adventura, která bude vyhovovat především hráčům-začátečníkům.

Výrobce: Saturn +
Vydavatel: 1C Company
Distribuce v ČR: Cenega, kompletně v češtině
Minimální konfigurace: procesor 266 MHz, 32 MB RAM, 3D karta
Doporučená konfigurace: procesor 366 MHz, 64 MB RAM, 3D karta
3D karty: ano

Vlado Ríša

Hru Star Trek Bridge Commander vyhrál *Petr Hlavica* z Ostravy. Otázky byly asi dost obtížné, protože přišlo jen padesát dva správných odpovědí.

Výherci blahopřejeme!

Otázky ke hře Jazz and Faust

1. Co je to adventura?
2. Napište názvy pěti českých adventur.
3. Napište jména tří 3D adventur.

CENEGA

Nejprodávanější knihy měsíce

(Žebříček byl sestaven na podkladě údajů z těchto knihkupectví: Krakatit, Praha; Knihkupectví a antikvariát Jiří Pavlovský, Praha; Na konci vesmíru, České Budějovice, Atlantída, Košice)

1. Herbert, Anderson – Předehra k Duně: Corrinové
2. King – Zabíječ bestií
3. Pratchett – Zloděj času
4. Forstchen, Keith – Tygří srdce
5. Benford – Ohrožení Nadace
6. Green - Za modrým měsícem
7. Ford – Star Trek: Konečný odraz
8. Martin – Bouře mečů 2
9. Kilworth – Střecha cest
10. Martin - Písečníci

Čtenáři čtenářům!

Tentokrát o účasti a pořadí knižních titulů v plusovém a minusovém žebříčku rozhodovalo 15 čtenářů, kteří nám zaslali své hlasovací lístky.

Pěknou SF knížku jako poděkování za své žebříčky tento měsíc od redakce Ikarie obdrželi následující vylosovaní čtenáři:

Petr Říhánek (Plzeň), Simona Janská (Praha) a Jiří Macháček (Ostrava).

Čtenáři doporučují:

1. Lewandowski – Kočkodlak Xin
2. Martin – Bouře mečů
3. Šlechta – Orcigard
4. Žamboch – Na ostřích čepelí
5. King – Pavučina snů
6. Forstchen – Unie navěky
7. Brin – Válka pozvednutých
8. Gaiman – Američtí bohové
9. Pratchett – Zloděj času
10. King Zabíječ démonů

Čtenáři varují:

1. Haldeman – Věčná svoboda
2. Salvatore – Ozvěny čtvrté magie
3. Stern - Lara Croft
4. Hobb – Vahadlo osudu
5. Hubbard - Válečné pole Země
6. Olbrich – Brána
7. Roberts – Conan a poklad Pythonu
8. Lawhead - Taliesin
9. Quick – Planeta opic
10. Carter – Jandar z Kallistó

Za tipovací lístky samozřejmě jako vždycky děkujeme vám všem, kteří jste nám je zaslali, a ostatním čtenářům připomínáme, že i oni se mohou kdykoliv zapojit (a budou velice vítáni!) do naší ankety a poslat nám své hlasy pro deset (maximálně) nejlepších a deset nejhorších titulů měsíce, přičemž je důležité jejich pořadí. V zájmu maximální aktuálnosti vás současně prosíme, abyste se snažili neuvádět tituly starší šesti měsíců. A pro případ, že byste byli vylosováni, nepřipravte se zbytečně o pěknou knížku jenom proto, že byste zapomněli čitelně (a nejlépe hůlkovým písmem) uvést své jméno a adresu.

Své tipy, označené heslem „KNIHY", zasílejte na korespondenčním lístku na adresu redakce: *IKARIE, Radlická 61; 150 02 Praha 5.* Vaše tipy pravidelně vyhodnocujeme vždy kolem poloviny měsíce a zaručeně žádný nepřijde nazmar!

Tři vylosované čtenáře pokaždé redakce IKARIE odmění pěknou SF knížkou!

TIPikarie

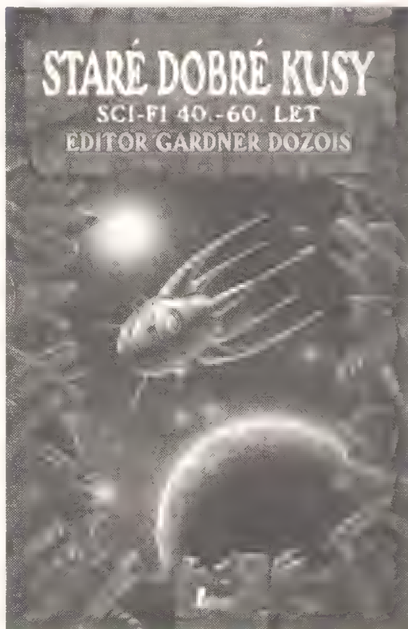
Kusy, co se líbit musí

Ani vykopávání už dávno zcepenělých mrtvol, ani pietní resuscitace nenávratně dodýchavších, nýbrž příběhy plné života a děje, zajímavých a důmyslných zápletek: tak by se daly stručně shrnout Staré dobré kusy - antologie sci-fi povídek 40. až 60. let sestavená Gardnerem Dozoisem.

Jak sám editor přiznává v předmluvě, vybrat šestnáct povídek mu dalo pořádnou práci. A to i přesto, že se rozhodl do antologie zařadit příběhy, pro které je jednotícím pojítkem, že musí jít o povídku dobrodružnou, pokud možno charakteru space opery - ovšem bez jakéhokoli hanlivého významu, který je někdy takovémuto označení přisuzován. Povedlo se, a čtenář má v ruce příběhy, na kterých čas nezanechal stop. Nebo, řečeno jinak, dobrá literatura prostě zůstane dobrou literaturou. I kdyby čert na koze jezdil a žánrem sci-fi za uplynulé půlstoletí prošlo tolik autorů a prolilo se tolik módních vln, že po sobě zanechaly výrazné stopy a nastohovaly mezi současné čtenáře a staré příběhy těžko překonatelnou hráz nových povídek i románů.

Editor Dozois cílevědomě vykutal pozapomenuté klenoty autorů známých jmen od A. E. van Vogta, C. M. Kornblutha, přes R. Zelaznyho až po U. K. Le Guinovou, ale i autorů, jejichž jména dnes něco řeknou zřejmě už jen scifistickým fajnšmekrům. Přesto ani práce Corndwainera Smithe, Murraye Leinstera, H. Beama Pippera a dalších nemají slabinu a pohled na to, co bylo ve světě sci-fi „in" v pradávných dobách, kdy se vesmírná dobrodružství dala prožívat hned na Měsíci, paralelní světy byly horkou novinkou a příběhů o technologicky pokleslém pozemském světě po jaderné katastrofě také příliš mnoho nebylo.

Nemá asi cenu srovnávat, která z povídek je lepší a která horší, protože bychom porovnávali neporovnatelné: co se naopak dá dobře posoudit, je doprovodný poznámkový aparát. Dozois připravil o každém autorovi zevrubný medailon i s výčtem

jeho prací a literárních úspěchů, český vydavatel pak neopomněl do textu doplnit i české reálie - kdy a kde díla a dílka zmiňovaná v medailonech vyšla (pokud vyšla) v tuzemsku. Na své si tedy přijde i čtenář, který vedle zážitku z povídek potřebuje mít o konkrétním autorovi i faktografickou informaci, pokud možno navíc s nějakým tím pikantním detailem kupříkladu o autorově tragickém skonu.

Na straně druhé by se však těmto informacím o autorech měl vyhnout něžný estét, který v literatuře vidí především nástroj k povznesení ducha a kulturní statek vůbec. Snad v každém druhém medailonku totiž Dozois pro prvotní úspěch autora nepoužívá spojení, že dotyčný svou povídku vydal, popřípadě že mu vyšla, nýbrž že povídku - prodal. Omluvou snad může být jen to, že se jedná o literární zboží charakteru značkového vína nebo, chcete-li, něčeho tvrdšího destilovaného. Zmíněné nápoje časem také nijak neztrácejí na své kvalitě. Spíše naopak.

(Staré dobré kusy. Sci-fi 40. a 60. let. Přel. kolektiv překladatelů. Obálka Petr Bauer. Plzeň, Laser-books 2002. 614 s. 239 Kč)

hodnocení: ****1/2

Ivan Mls

Dracula na byronovský způsob

Ani ve svém pátém románu Jenny Nowaková neopustila své oblíbené upírské téma. A proč ne? Její předchozí knihy (zejména dvě poslední, Jiná rasa a Trůn pro mrtvého) byly přijaty příznivě, recenzenti konstatovali romantické kořeny, pochválili historickou zakotvenost příběhů, barvitost a šťavnatost děje, přimhouřili oko nad nějakým tím klišé. Sympatický pokus učinila Nowaková v knize Trůn pro mrtvého, když si za hrdinu odvážně zvolila nejslavnějšího upíra literatury i filmu, Draculu. Nepřejala však Stokerovo statické a dnes četnými nápodobami vyžilé pojetí upíra coby temného (a neprůhledného) krvežíznivce, který zaslouží jen zničit. Vrátila Draculovi duši, oživila ho jako krutého, ale statečného valašského knížete Vlada Tepeše, Narážeče. Vylíčila jeho předupírský život v 15. století, ukázala, jak Dracula ke své krvavé pověsti přišel. Není to historický román, nýbrž akční fantasy s velmi solidním historickým základem.

V románu Rozesmátá smrt autorka v líčení dobrodružství svého hrdiny dál pokračuje – nyní však už ne živého, nýbrž nemrtvého, upíra. Jeho postavu zasazuje do let 1876 – 1878, kdy na Balkáně vrcholil boj proti turecké nadvládě. Draculova nenávist k Turkům přežila i jeho smrt, proto se kníže dál statečně vrhá do bojů jako jeden z důstojníků carské armády v rusko-turecké válce. Autorka z něho dokonce udělá iniciátora vítězství v rozhodující chvíli této války, v bitvě v průsmyku Šipka. Slávy ani vděku se však nedočká – jen oprátky a masového hrobu. Jako správný nemrtvý však samozřejmě vstane, aby se mohl setkat se svým takřka dvojníkem, mladým rytmistrem Férencem Denszö Blaskóem. Podoba i rodové jméno Denszö svědčí o příbuzenství obou – i když napříč několika staletími. Sotvaže však Blaskó stačí o sobě podat základní informace, zabije ho autorka nepřátelskou kulkou, aby Draculovi otevřela cestu k nové identitě (Fuj, takový „oslí můstek"!!). Válka končí a Dracula se coby Férenc

Blaskó „vrací domů". Nějaký čas žije jako syn počestného bankéře a nadšený historik, expert na 15. století. V míru je ale těžší opatřit si lidskou krev a nevzbudit pozornost. Proto Draculova rodinná idyla záhy končí – Vlad musí prchat před soudní spravedlností. Kam? Věřte, nevěřte, šťastný osud mu přihraje do cesty anglického realitního agenta, který potřebuje nutně prodat starou zříceninu v Anglii (druhé fuj, stejný důvod). V Anglii prožije dvě lásky, utká se se zabíječi upírů a inspiruje jednoho spisovatele. Tři tečky. Pokračování lze čekat, Jenny Nowaková napovídá úvodním mottem Bély Lugosiho, prvního hollywoodského filmového představitele Draculy. Víte, jak se ten pán jmenoval vlastním jménem?

Nowaková i ve svém pátém románu potvrdila své přednosti i meze. Nápady jí nechybí, schopnost barvitého vyprávění si také zachovává, její pohrávání s historickými fakty a postavami je velmi zručné. Ani proti pojetí Draculy jako typu romantického titána nic nenamítám, velké možnosti rozvoje charakteru to sice neskýtá, ale lepší než Stokerovo monstrum. Za zdařilé považuji ženské postavy románu, které rozhodně přesahují tradiční omezenou roli ženy v hororu jen jako pouhého objektu ohrožení – zde to jsou více vězenkyně konvencí 19. století a Dracula je pro ně alternativou, ne nepřítelem. Nejlépe to vyznívá právě v poslední, „anglické" epizodě knihy, kde upachtění mužští „ochránci dívčí cti" a upíroborci působí proti duchu vší upírské literatury jako trapné karikatury. Škoda však, že i toto téma je spíš jen načrtnuté. Navíc pokažené závěrečným, narychlo přilepeným happyendem.

Nejvíc asi knize škodí volba formy románu. Docela si ji dovedu představit jako sbírku povídek. Autorka by se vyhnula oslím můstkům a jednotlivé nápady by mohla rozpracovat do velmi pěkných, mnohem působivěji vypointovaných miniatur. Takto však z děje na mnoha místech ční lešení románové konstrukce, neohrabanou kauzalitou se spojuje nespojitelné a výsledek? Trpká pachuť z dobré, žel však uspěchané knihy.

(Jenny Nowak: Rozesmátá smrt. Obálka David Spáčil. Olomouc, Netopejr 2002. 371 s. 169 Kč)

hodnocení: ***

František Ryčl

Hodokvas paní Fantazie

Vznešené dámy, šlechetní pánové, čtenáři fantastických příběhů, račte zasednout ke sváteční hostině! *Kočas, sborník fantasy a sci-fi povídek k Parconu 2002*, láká barevně rafinovanou obálkou Jana Patrika Krásného a každý chod ve sbírovém menu nabízí osobité a vybrané chuti!

Na bohatě prostřené tabuli, uspořádané nakladatelstvím *Straky na vrbě* s již tradiční péčí a zaujetím pro věc, se skví lahůdky od renomovaných a oblíbených spisovatelů i od autorů, jejichž tvůrčí dráha se slibně rozvíjí. Magické třináctero textů místy osciluje na pomezí sci-fi a fantasy, jindy zamrazí v hororové tónině, ale především obratně využívá a přetváří schémata fantastiky.

Sbírku otevírá aperitiv Miroslava Žambocha *Páni z Žubokova*, lehce plynoucí variace na rytířskou romanci z času turnajů a loupeživých pánů s výbornými bojovými scénami. *Zapomenutá* Ivany Kuglerové podává temný důkaz, že tolkienovský obraz elfů je možno působivě zpracovat antitradicionalistickým šokem. Jakub Drak Kočí pod nevinným názvem *Jablečné víno* rozehrává jemně ironické, básnivé vyprávění o hrůze, samotě a smutku. Ke kategorii sci-fi se blíží vtipná detektivka Leonarda Medka *Tragédie na Dzétě římská osm*, nápaditě obracející na ruby další klasické stereotypy.

Dluh rodu, rozsáhlá práce Zdeňky Lukovské, je akčně propracovaná, velmi drsná a hořká balada se středověkým koloritem. Pavel Renčín v kingovsky laděném *Loutkovém divadle* zhodnocuje svůj smysl pro poetiku a černé stránky lidské duše. Martin Antonín obdařil fantasy *Prchající helma* charismatickým hrdinou, spádem a svěžestí, které jí nepochybně zajistí popularitu. Pod pseudonymem Sithartai vás osloví *Poslední cesta* - teskné, snové a hluboké podobenství o touze. Groteskní vizi postkatastrofického světa vykouzlí Edita Dufková v půvabně morbidní povídce *O mrtvém koni*.

Alžběta Trojanová přispěla napínavým a úsměvným rozjímáním o realitě a fantazii: *O siru Elwynovi a jeho lásce k Mariananě*. *Obrázky z Temelínska* Zbyňka Rohlíka jsou krátké, úderné a tragikomické ve svém dosahu. Lucie Lukačovičová ví o upírech a umění vyprávět tolik, že vás svým příběhem *Hladoví* strhne... a vyvede z míry.

Přichází poslední lahodná krmě, novela Jany Rečkové *Šelmy Osudu*. V dramatech, která se protínají na mysticky tajuplném ostrově, jen završuje téměř inovační přístupy ostatních zúčastněných autorů. V závěrečném přípitku představí nakladatel Michael Bronec autory, jejich práce a rozmanité cesty, kterými připutovaly do Kočasu - aby vás zaujaly, překvapily a pobavily.

(Kočas. Sborník fantasy a sci-fi povídek k Parconu 2002. Obálka Jan Patrik Krásný. Praha, Straky na vrbě 2002. 342 s. 150 Kč)

hodnocení: **** ***(Ríša ***)***

Františka Vrbenská

Klingoni jsou zpátky

Kniha *Konečný odraz* se zprvu tváří jako typický příběh ze světa Star Treku. *Enterprise* je v doku a Kirk se po ní znuděně prochází, nemaje co na práci. Čtenář se podvědomě naladí na další vesmírnou robinzonádu Kirka a spol. (ať už pozitivně nebo negativně), ale vzápětí ho čeká překvapení. Spock totiž kapitánovi zapůjčí klingonský román „Konečný odraz", Kirk se do něj začte – a čtenář také, neboť „Konečný odraz" tvoří téměř celý zbytek knížky.

Sledujeme příběh mladého Klingona Vrenna. Tento ambiciózní mladík se sice nachází v nižší vrstvě klingonské společnosti, ale je odhodlán stát se kapitánem vesmírného křižníku. Na počátku je jen figurkou v bojové hře *klin zha*, což je jakási varianta klingonských šachů, která se však hraje se živými lidmi, pardon, Klingony. Zde si ho povšimne taktický admirál Kethas, jenž ho adoptuje za svého syna. Od něho se Vrenn dozví, že vlastně i on sám pochází ze slavné válečnické linie, která však byla vyhlazena. Admirál mladíka učí taktickému myšlení a pomůže mu do pozice kadeta na vesmírné lodi. Schopný Klingon se brzo vyšvihne až na vysněnou pozici kapitána, mění si jméno z „Vrenn" na „Krenn" a se svým křižníkem *Šermířem* začíná samostatně sloužit Říši. Ta pro něj má zvláštní úkol: Letět na planetu Zemi, kde má vyzvednout lidského velvyslance Dr. Tagora a dopravit ho zpátky na Klinzhai. Doktor Tagore se snaží zabránit hrozící válce mezi Federací a Klingony, ale nakonec to bude právě Krenn, komu se podaří zbytečný konflikt zažehnat...

Nevýhodou počáteční fáze románu jsou poměrně odbyté charakteristiky postav. Je tu příliš mnoho nových hrdinů najednou a zprvu se budou plést, než si čtenář uvědomí, které postavy jsou pro děj podstatné a které ne. A to tím spíš, že jména většiny významných Klingonů začínají na K. Co se vedlejších protagonistů příběhu týče, vítaným osvěžením je Kostrův dědeček Tom J. McCoy, který do děje nečekaně vkročí hned dvakrát, ale bohužel z něj stejně rychle pokaždé také zmizí. Stejně jako i..., ale ne, to už bych moc prozrazoval.

Jednotlivé oddíly knížky jsou odděleny několika povedenými klingonskými citáty, ale hodnotnými hláškami je prošpikována celá kniha. Například „Víš, že se říká ´nudnější než mučení Vulkanců´?" – str. 55. Právě tak je uchvacující sledovat přístup k diplomacii a kontaktu mezi rasami z jiného pohledu než z pohledu Federace. V tom věží asi největší síla *Konečného odrazu*.

Přes všechny klady se tomuto pozoruhodnému dílku nevyhnulo několik zcela zbytečných drobných záporů. Pozorný čtenář bude mít jistě několik výhrad k překladu. Paní překladatelka sice dělala, co mohla, ale občas měla pořádné problémy s uvozovkami. V angličtině platí trošku jiná pravidla: Pokud přímá řeč postavy zasahuje do více odstavců, pak je na začátku dalšího odstavce znovu „obnovena" novými uvozovkami (na rozdíl od češtiny). Překladatelka se však nejspíš mylně domnívala, že to již mluví jiný hrdina, a nejenže na počátku druhého odstavce uvozovky ponechala, ale ještě jimi uzavřela konec prvního odstavce v domněnce, že jde o typografickou chybu z originálního vydání. Jinak se to nedá vysvětlit; každopádně čtenáře to občas pořádně zmate.

Encyklopedie se tentokrát bezdůvodně zaměřuje na *Enterprise* NCC-1701, která se – jak už bylo řečeno – objevila jen v prologu. Nebylo by lepší, aby se encyklopedie věnovala tomu, o čem je celá kniha, tedy rase hrdých mimozemských válečníků nebo jejich technologii? Ze stejného důvodu nechápu, proč je na obálce zobrazen nějaký Romulan (nebo je to Vulkanec?). Klingon by se tam jednoznačně hodil líp.

Konečný odraz je již druhým čistě klingonsky orientovaným startrekovským projektem vydaným u nás. (Tím prvním je *Klingonský Hamlet*, který vyšel loni rovněž v Netopejru. Jde o skutečnou lahůdku, neboť se jedná o původního Shakespearova *Hamleta* převedeného do fiktivní klingonštiny. Na sudých stranách tedy můžeme číst český Sládkův překlad, zatímco na lichých se nachází klingonská verze! To vše je v závěru doplněno vážně se tvářícími, avšak humorně působícími poznámkami, které vysvětlují příběh dánského prince z hlediska klingonské kultury.)

A co dodat ke *Konečnému odrazu* závěrem? Je to krátké. A je to drahé. Ale je to dobré!

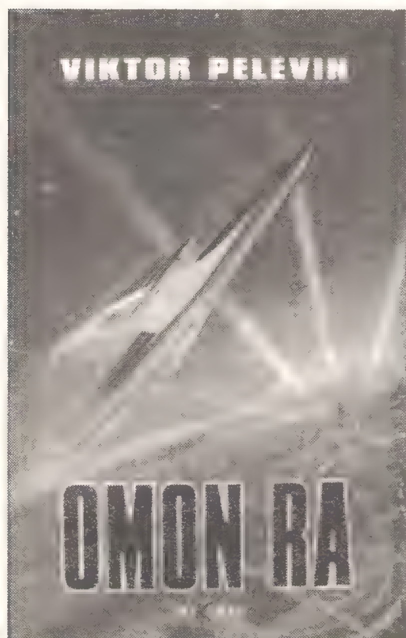
(John M. Ford: Star Trek – Konečný odraz. Přel. Lucie Ryšavá. Obálka David Spáčil. Olomouc, Netopejr 2002. 1800 výt. 234 s. 169 Kč)

hodnocení: ***1/2

Milan Pohl

Lenin a Lajka v Potěmkinově kosmickém městečku

Román postmodernisticky naladěného ruského autora sice na první pohled vypadá jako science fiction, žánrové prvky jsou však pro Viktora Pelevina - podobně jako u George Orwella - jen prostředkem k vyjádření něčeho jiného. Omon Ra je groteskní karikatura sovětského ves-

mírného programu, tak jak ho Pelevin a s ním mnozí další vnímali v době, kdy ještě existoval SSSR. Tedy v časech poměrně nedávných, takže vzpomínky na slavnou (aspoň podle dobové propagandy) éru sovětské kosmonautiky v sedmdesátých a osmdesátých letech dvacátého století jsou stále ještě živé. Jen mladší ročníky už nejspíš budou mít problém ocenit množství ironických detailů a vtipných odkazů, kterými román oplývá - ale jen na nich příběh nestojí a pokud někoho taková prkotina odradí, sám sebe připraví o neuvěřitelný literární nářez.

Hlavní hrdina Omon Krivomazov je synem opilce a milicionáře, který mu kromě „praktického" křestního jména nedal vůbec nic (*OMON – otrjad milicii osobogo naznačenija*, nechvalně proslulá policejní jednotka zvláštního nasazení). Omon si, jako svého času snad každý malý kluk, ulítává na snu o kariéře letce, respektive kosmonauta („*...skutečnou svobodu může člověku poskytnout jedině stav beztíže.*"). S přítelem Mitkou nastupuje do vojenského Zarajského leteckého učiliště Alexeje Maresjeva, kde zkušení „politruci" dokáží vychovat z mladých frekventantů „opravdové sovětské člověky" (se vším, co k tomu patří - amputace nohou je samozřejmostí). Omon se jako jeden z mála vyhne zmrzačení hned v prvním ročníku, protože jeho otčina mu uchystala jinou zkoušku oddaného vlastenectví. Omon nastupuje na tajnou kosmickou školu spravovanou KGB, aby začal trénovat na přísně utajený vesmírný projekt. Jeho dětské sny se naplní, protože on bude tím, kdo poletí na Měsíc!

Omonovi, který si říká Ra (podle egyptského boha slunce, na němž ho v ateistickém slovníku zaujalo zejména to, že má nakreslenou sokolí hlavu), začíná tvrdý výcvik. O iluze zcela definitivně přichází zjištěním, že bude v nepohodlném předklonu sedět uvnitř lunochodu a zběsile v jeho útrobách šlapat do důmyslně schovaných pedálů kola značky Sport, aby slavné lunární vozítko navenek vzbuzovalo zdání plně automatizovaného stroje... nu, vot těchnika! Na Měsíci zanechá radiomaják, který vyšle do širošírého vesmíru vítězné energetické impulsy pípající MÍR, LENIN a SSSR a svou službu vlasti završí vlastnoručně vpálenou kulkou do hlavy - zpátky na Zem se už totiž nikdy nedostane.

Je to celé sen nebo nějakým způsobem pokřivená, ale pořád ještě realita? Při vědomí všech polopravd a lží, které sovětská propaganda skutečně bez uzardění běžně šířila jako oficiální důkazy úspěchu socialismu, si společně s Pelevinem můžeme myslet obojí. I když Gagarinovi nikdo zásluhy neupírá, přeci jen je značná část ruského vědeckého výzkumu a letů do vesmíru obklopena nejrůznějšími mýty a nepravděpodobnými historkami - a Viktor Pelevin je nejen satiricky vyšperkovává, ale ještě přispívá dalšími „zaručenými" informacemi o podrobnostech. Jedna z nejslavnějších Leninových prací, se kterou se Omon na škole seznamuje, nese název Měsíc a povstání (autor v ní revolučním způsobem definuje vztah Země a jejího satelitu), soudružka kosmonautka Lajka s hodností generálmajora, nositelka dvou řádů, se na stará kolena stala alkoholičkou, další její sovětští kolegové zas pilně nacvičují pomalou a plavnou „měsíční chůzi" v utajených krytých bazénech, protože takzvané přímé přenosy jejich vesmírných akcí se ve skutečnosti natáčejí na televizní kameru hluboko v podzemí Kremlu - více i méně uvěřitelné absurdity sype Pelevin z rukávu s neuvěřitelnou frekvencí a obratností. Nemůžete si být ani na chvíli jisti, že věci jsou opravdu tím, čím se zdají být.

Román Omon Ra je velkolepou tragikomickou alegorií společnosti, ve které hraje hlavní roli pokrytectví a autoritativní diktát ne zcela zdravého rozumu a lidé jsou (bohužel často dobrovolně) mrzačeni fyzicky i duševně. V Moskvě vyšla kniha v roce 1993, u nás o devět let později, což je sice nemilé zpoždění (některé detaily dnes - nikoli vinou autora - nevyznívají zase tak spontánně, spíš účelově), ale - v duchu propagandistických hesel - lepší teď než nikdy!

(Viktor Pelevin: Omon Ra. Přel. Libor Dvořák. Obálka Martin Radimecký. Dokořán. Praha. 2002. 130 s. 185 Kč)

hodnocení: ****** (Ríša ***)**

Martina Stará

Ostří oceli

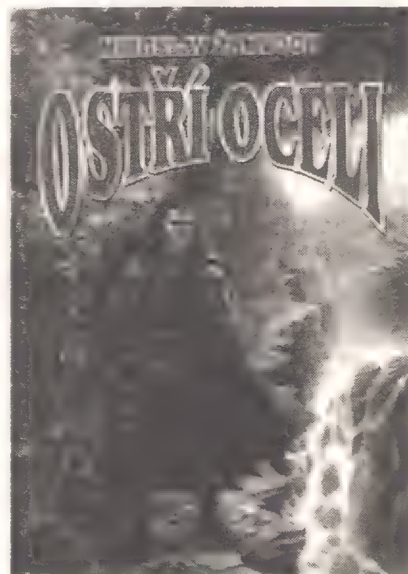
Budeme-li fantasy definovat skrze výskyt alespoň lehké dávky nadpřirozena a magie, pak nezbývá než konstatovat, že příhody sympatického desperáta Koniáše (svým způsobem, pravda, nadpřirozeného...) fantasy nejsou. Alespoň ne všechny. Pro většinu z povídek obsažených ve sbírce *Ostří oceli* by se hodila lépe škatulka spekulativní historie ze *Země podle Žambocha*, v níž ani mágové nejsou tím, čím se zdají být (byť v této sbírce se magie dvakrát, pokaždé samoúčelně, vyskytne).

Sbírce schází jakékoliv logické uspořádání – a je-li nějaké, sázel bych spíše na chronologii vzniku než příběhu, či logiky témat. Zajímavé pro literární teoretiky, čtenář mávne rukou. *Ostří oceli* je totiž především kniha zábavná a nad nejedno mimozemské i tuzemské dílo ji vyzdvihují rukou nedílnou detailní, a přesto živé popisy jednotlivých střetů (což asi není novinkou), a autorova, nejspíše stejně málo překvapující, jazyková úroveň.

Jde-li o souboje, jsou opravdu precizní. Nejsem šermíř a nedokáži posoudit míru Žambochovy fabulace, ale i kdyby nás vodil za nos, nechám se jím vodit rád. Alespoň po nějaký čas. Než začne být člověk znaven kvalitou. Těch soubojů (či spíše jejich popisů) je totiž hrozně moc. Tři (nejméně) na kousek a kousků je devět. To se pak v polovině knihy můžete přistihnout při jejich jen letmém čtení, myšlenkami kdesi jinde. Co hledáte, je totiž posun v ději. Vyrábí zde Žamboch vatu z perel, nebo jsem jen nepochopil něco podstatného? Má snad zápletka sloužit jen ke stmelení třeskotu zbraní se smrtelným chropotem? Méně bývá někdy více a střídmost by slušela nejen bitkám. Že musí Koniáš platit lehkým děvám třikrát větší taxu, že jeho tělo jest zjizveno nesčetněkrát, nos zpřerážen na několikero způsobů a mokasíny jsou mnohdy lepší jezdeckých bot, stačí konstatovat jednou. Věřím v paměť a pozornost čtenářovu. Jistě by bylo v autorových silách provést drobné korekce a v silách redaktora jej o ně požádat. Sbírce by to udělalo dobře.

S výše uvedeným konstatováním do jisté míry souvisejí i poněkud rozporuplná tvrzení z obalu. Vydavatel samozřejmě slibuje, že poznáme Koniáše ze všech stran, včetně jeho života a světa. Ani jedno ze zmíněných tvrzení není tak docela pravda. Novinkou ve srovnání s předcházejícím románem *Na ostřích čepelí* je snad jen prozrazení Koniášova původu, přičemž váhám, zda je to skutečně ku prospěchu věci. Koniáš samotný se ovšem vnitřně nevyvíjí – vzhledem ke svému aktivnímu životnímu stylu a rozsahu povídek na to nemá kdy. Od začátku do konce zůstává pevně ukotven ve svém (ne)charakteru a nepohne se ani o píď. Periodickým vývojem prochází snad jen jeho tělesná konstituce, míra zvědavosti, vzteku a vnímání světa – to podle toho, zda zrovna dostává nakládačku, či nikoliv. A že ji dostává s železnou pravidelností. Pokaždé se však souhrou náhod zmátoří, pobije hordu nepřátel, pomstí nevinné, o zisk hloupě přijde, ale čert to vzal, o ten přece nejde... Poprvé. Podruhé. Potřetí... Podevácté... Donekonečna... Škoda. Žamboch je totiž jinak až příliš dobrým autorem. Nejenom v měřítku našeho malého trhu. Myslím, že by se mohl směle postavit i Velkým bratrům za Velikou louží.

Z mého úhlu pohledu není totiž jeho nejsilnější zbraní literární meč, nýbrž rodný jazyk. Vyznačuje se svěžestí. Kulturou. Zábavou, jež se nepodbízí (snad vyjma Chucka a Gheka). Na stranu druhou má i tento chleba dvojí kůrku. Žamboch se až příliš často nechává unést a vkládá hrdinům do úst zjevné anachronismy, byť velikosti románového *štýrského valacha* nedosahují ani zdaleka. Nakonec však – proč ne. Žambochovy povídky jsou pouhou hrou, jsou rozehranými variacemi na tisíckrát ohraná westernová klišé (což povídka

Drsná hra přiznává téměř bezostyšně), neméně opotřebované retro detektivky ve stylu *noir*, či dobrodružné knihy pro dorůstající chlapeckou mládež z dob pána Holuba, křestním jménem Emila. Jenom si nejsem pokaždé jistý, nakolik jde o autorský záměr a nakolik o kouzlo nechtěného.

Má-li být ale prostředí věrohodné, nebude lze do budoucna asi jen zaměnit bankovky za zlaťáky (jimiž se hází měrou téměř inflační), auta nahradit koňmi, palné zbraně chladnými a formálně se tvářit jako feudál. Sociální vztahy, ekonomické vztahy, způsob jednání, myšlení, to vše má daleko blíže novověku, ne-li přímo nové době. Právě k tomuto problému směřuje má nejzásadnější výtka. Škoda, že si autor zatím nedal větší práci s promyšlenější strukturou svého světa a zůstává v půli cesty. A to přesto, že je formát povídky k tomuto hříšku veskrze milosrdný...

Váhám, jak recenzi uzavřít. Je kniha zábavná? Rozhodně. Stojí za přečtení? Bezpochyby! Já jen, že romanopisec je Žamboch lepší než povídkář.

(Miroslav Žamboch: Ostří oceli. Ostrava, Fantom print 2002. 373 s. 189 Kč)

hodnocení: ****** (Ríša ****)**

Stanislav Ertl, ml.

Přírůstek do sbírky?

Nový svazek s logem Conan obsahuje dvě novely. Autorem první z nich s názvem Setovy šachy je Václav Vágenknecht. Conan v něm pomáhá zamilovaného stygijskému šlechtici vyrvat ze spárů zlého čaroděje jeho sličnou otrokyni. Hodně se tam kouzlí, cestuje, bojuje... Klíčovým problémem v tomto případě ale není příliš obyčejný příběh, nýbrž autorův jazyk. Novela jako by totiž byla napsána s heslem *"Přívlastek za každou cenu!"* a nejspíš i *do každé rodiny...* Zbytečné přívlastky přímo nechutně obalují celý text. Některé jsou jakoby stále: ňadra jsou vždy *pevná*, dýka *ostrá*, služka Singa je *drobná*, barbar *obrovský*, meč *nabroušený*, Sut-Arman vždy *děsí i na dálku* atd. Ostatní přívlastky jsou jen zoufale zbytečné, jazykem o ně neustále zakopáváte, všude překážejí. Druhým Vágenknechtovým problémem je předmět, neúnavně a zbytečně pořád dokola omílaný, přestože by bylo stokrát vhodnější ho vyjádřit zájmenem. Ne! Ono by také podstatně ubylo textu! Takže než jedno zájmeno, raději dvakrát ten samý předmět v jedné větě, nazvaný pokaždé jinak. Takže třeba čteme, že: *Sebere shemitskou tanečnici a odveze děvu do království vyprahlé pouště...* nebo *Ohromeného velitele ťal Cimmeřan v letu a roztříštil muži lebku.* Je toho tam plno. Dále jsem si při četbě vzpomněl na film Limonádový Joe. V něm se totiž nahlas říkaly podobně kýčovité a květnaté fráze, jaké Vágenknecht používá ve vážném textu. Pokud je tento Conan náhodou skutečně parodie a já to nepochopil, tak se omlouvám. Takže *„Chci vidět, jak na jejich střevech hodují supové"* (s. 53), *„Buď ty nebo já probodneme barbarovo zkažené srdce."* (str. 57), *„Nikdo z přátel tě nepozná a s nelíčeným odporem do tebe kopne kdejaká krysa."* (str. 59). *„S rozkoší smočí meč v jejich zkažené krvi."* (str. 77).

Dále je text plný únavných i směšných jazykových neobratností. Např. na str. 15. *„spiklenecky zamrkala okem."* (čím jiným, že?), *„Jen Sut-Arman mohl mít na svědomí silný výbuch a prudký pád vymrštěného trámu"* (str. 35), *„Málem se jí nad viděným zvěrstvem obrátil žaludek."* (str. 58), *„...vytáhl z pláště objemný měšec a hodil váček nomádovi." (str. 65), „Jsme rychlí jak letící vítr."* (neslyšel jsem, že by vítr chodil pěšky - a stát taky nemůže, str. 74), *„z pozvednutého meče skapávaly červené kapky..."* (str. 78). *„S vypětím odčerpaných sil vytáhl zbraň, ale roztřesené prsty neudržely bojový nástroj."* (str. 111), *„...broušené diamanty a třpytivé brilianty..."* Tímto vším je text tak nesnesitelně zamořený, že prakticky nevnímáte nic jiného. Má i další nedostatky, ale to už snad stačí. Čte se to prostě příšerně. Zkrátka a dobře: autor ať mi laskavě promine, ale tento text ještě naprosto nebyl zralý k otištění. Copak to neměl v práci žádný redaktor? Asi ne.

Druhá novela s názvem Léčka: (dle informace vzadu) *„svěží dílko je překladem ceněného autora A. R. Oldmana"*. Jenže co znamená, pokud nikde ani náznakem není uveden autor překladu? Jde snad opět o „překlad" z češtiny do češtiny? V každém *případě* nepochází od autora první novely. Styl, jazyková dovednost i slovní zásoba jsou naprosto odlišné. Tentokrát se děj odehrává v piktské divočině, ve vesnici, kolem níž krouží nebezpečný vlkodlak-proměněnec. Schází se zde pestrá sebranka dobrodruhů, kteří hodlají jeho řádění učinit přítrž. Autor je snad schopný řemeslník, ale velmi průměrný vypravěč. Text obsahově nejvíc ze všeho připomíná obvyklou vatu, v níž se náznaky příběhu stávají sotva zřetelnými. Vše se odehrává v silně odlehčeném, satirickém duchu, který nijak nepřipomíná Howarda a nijak neprospívá ani Conanovi. Je to celé divné, nepřesvědčivé, užvaněné a postrádá to atmosféru, o gradaci a napětí ani nemluvě. Takže výsledným efektem se *Léčka* v podstatě od první novely zásadně neliší.

Sympatické je, že se Vágenknecht pod novelu podepsal svým jménem, nicméně pokud jde o Conany, tak český čtenář už dávno poznal, že zahraničně znějící jméno nepředstavuje naprosto žádnou záruku kvality. Dále je sympatické, že v knize nejsou hrubé gramatické chyby, občasná chyba v interpunkci je opravdu výjimkou. Nicméně mi připadá poněkud tristní, když se český autor svým skorosamostatným debutem (dosud ho známe jen z povídek v řadě českých antologií) připojí rovnou k armádě howardovských epigonů, místo aby předvedl něco ryze svého. Samozřejmě si ale uvědomuji, že kdyby stvořil svůj vlastní svět a hrdiny, knížku by si koupilo bez ohledu na kvalitu zhruba pětkrát méně čtenářů. Protože mi bylo řečeno v několika knihkupectvích, že jak má kniha v titulu jméno Conan, na obsahu tolik nezáleží. Jsme konzumní společnost a pro výrobce (nakladatele) je výhodné, když konzument dostane, co si žádá. A skutečnost, že se stylem a jazykem R. E. Howardovi nedokázal přiblížit ani jediný z jeho „pokračovatelů", na tom evidentně nic nezmění.

(Vágenknecht / A. R. Oldman: Conan - Setovy šachy / Léčka. Obálka a il. Alois Křesala. Praha, Viking 2002. 212 s. 149 Kč)

hodnocení: *** (Ríša **)**

Jaroslav Jiran

Chrám

Profesor William Race si žil celkem spokojeným životem. Pracoval na katedře starověkých jazyků a od života nečekal víc než jen trochu klidu a míru. Jednoho dne za ním však přišli pracovníci armádního vojska a poprosili ho o pomoc. A spokojený život skončil...

Přibližně před pěti sty lety incký princ Renko Capac při šílené honičce ukryl posvátnou sošku, jež představuje Ducha národa, před nenasytnými španělskými conquistadory. Místem úkrytu je podivný chrám kdesi v pralese. Při tomto dobrodružství mu dosti podstatně pomáhal španělský mnich Alberto Luis Santiago. Tolik historická kulturní vložka.

Armádě Spojených států byla z přísně střežených laboratoří ukradena nová hypertajná nukleární zraň zvaná Supernova, jež dokáže zničit celý svět. Jediné, co zbrani chybí k funkčnosti, je kousek thyria, který je však na Zemi nedostupný. Kdo a proč zbraň ukradl? Nikdo neví, ale možností je hned několik.

Proto o pár hodin později navštíví Raceho armáda, která od něj potřebuje přeložit část textu, který sepsal výše zmíněný mnich. Ten text obsahuje popis cesty k místu, kde je ukryta bájná soška. Jenže armáda není jediná, kdo má o sošku zájem, a tak se Race musí v rychlosti připojit ke speciálnímu vědeckému týmu a vydat se na cesty. A proč je o sošku najednou takový zájem? Protože je ve skutečnosti vyrobena z úlomku meteoritu a obsahuje thyrium 261 – chybějící spoušť k Supernově. Začíná hon s časem o to, kdo jako první získá sošku a tím ovládne nebo zničí nám známý svět.

Kniha Chrám od amerického spisovatele Mathewa Reillyho patří do fantastiky snad jen tím, že v ději vystupují tajemné „rapy" – obrovské černé pumy (zvířata z pověstí), na které nikdo nevěří a jež stráží chrám před vetřelci. Jinak je kniha klasický akční román ve stylu alá Indiana Jones křížený s Jamesem Bondem. Jen Race není žádný obávaný agent, ale obyčejný člověk. Ehm, tedy vystupuje jako obyčejný člověk, ovšem chvílemi předvádí takové kousky, že se člověk nestačí divit.

Kniha je od začátku nadupaná akcí a má velmi rychlý spád. Absurdní akce střídají ještě absurdnější a čtenář se jen nechává unášet autorovou představivostí (obzvláště mě pobavila čtyřicetistránková honička na řece – kam se hrabe Vodní svět). Člověk má chvílemi pocit, že hlavní hrdina je sebevrah, který ale ví, že nemůže zemřít – proto se snaží neustále dostávat do situací, které by mu záviděl i agent 007. Autor ho záměrně vsazuje do náročnějších a náročnějších situací, až je vám ho chvíli líto. Kapitoly jsou krátké a dějové zvraty následují snad po každých dvaceti stránkách. To znamená, že kniha - i když má nějakých 450 stran - se čte opravdu rychle. Akce střídá akci a pravidlo, že menší rybu pozře větší ryba a tu zase ještě větší, je tu uplatněné asi pětkrát. Do toho je dobrodružství současnosti prokládané dobrodružstvím prince Renka a mnicha Alberta. Kniha vás jednoduše pohltí a pustí až ve chvíli, kdy ji dočtete.

Pravdou však je, že i když je kniha rychlá, neznamená to, že je dobrá. Čtenáři, kteří mají rádi knihy s pointou, ať tuto raději ani neotvírají (myšlenka, že Amerika vyvinula Supernovu jen proto, aby v případě napadení mohla spáchat velkolepé harakiri, mi přijde opravdu slabá a smutná).

Je to prostě a jednoduše americký akční román (a rozhodně ne nejlepší), což je svébytná žánrová kategorie, vyznačující se jistou slabomyslností, tykající si se skvělým stylem – díky rychlosti a kvalitě vyprávění potom můžete i nad slabými dějovými momenty přimhouřit oko, klidně dokonce obě. Knihu nelze brát vážně – sice se u ní pobavíte, ale to je tak všechno. Hodí se na to citát mého přítele, který, když zhlédl film Den nezávislosti, prohlásil – „Docela dobrá béčková komedie, ale chraň bůh, jestli to autor myslel vážně..." Možná, že kdyby to byl film, dostal by ode mě lepší hodnocení. Jenomže film je z hlediska prostého „konzumenta" mnohem pohodlnější – divák prostě jen kouká a nestačí se divit.

Ovšem čtenář si u knihy musí ještě představovat, jek že ta která popisovaná situace vlastně vypadá.

(Mathew Reilly: Chrám. Přel. Dalibor Míček. Obálka Helena Kočí. Alpress 2002. 456 s. 199 Kč)

hodnocení: ***

Wojta Běhounek

Návrat Písečníků

V povídkové knize Písečníci je nám předkládána sbírka autorových sedmi raných próz. S výjimkou Písečníků se jedná o povídky v češtině dosud nepublikované.

Nacházíme různé druhy příběhů s využitím mnoha SF motivů. Ať už se jedná o Hugem oceněnou úvodní prózu *Ve znamení kříže a draka*, jež je filozofickou povídkou o smyslu náboženství, víry a rozumu, nebo povídku *Rychlodružka* – zdánlivě klasický příběh o putování kosmické lodi, myšlenkově ovšem nesený úvahami o odvaze, zbabělosti, strachu ze smrti, svobodě a nespoutanosti.

Za tematicky spřízněné se dají označit povídky *Krutinky* a *Kamenné město* - příběhy posádek ztroskotané kosmické lodi hledající způsob přežití, únik a naději. Myšlenkově blízký je jim příběh na cizí planetě okradené a znásilněné *„Nebešťanky"*, jež i v téměř bezvýchodné situaci touží po životě a lásce.

Pokud se všechny povídky v této knize dají bez výjimky označit jako vynikající, pak téměř hororové příběhy *Sídlo červa* a *Písečníky* musíme hodnotit ještě o stupeň lépe.

Sídlo červa - téměř naturalistický příběh o komunikaci a sbližování dvou odlišných živočišných druhů, z nichž jeden uctívá „bílého červa", k jehož podobě je během rituálu chirurgicky upravován člověk (tj. přichází postupně o vše pro červa zbytečné, včetně končetin) vám nedá v noci spát podobně jako dnes již klasičtí *Písečníci* – tragický příběh o lidském pokušení a nespokojenosti.

Příběhy jsou psány tak, že je čtete jedním dechem. Autor vás dokáže velmi rychle vtáhnout do děje. Nikdy nezapomenete na mrazení v zádech, které vás především v průběhu čtení Sídla červa a Písečníků ani na vteřinu neopustí. Jindy se zase budete potřebovat podívat na naše jasné Slunce, neboť atmosféra bolestné nejistoty, zmaru a nostalgie nikomu na náladě nepřidá (Nebešťanka).

Ani jeden SF motiv není použit nadbytečně nebo neúčelně. Vždy slouží jako kulisa k vyhrocení situace a nutí hrdinu, aby v krizových situacích odhalil své skutečné já a rozhodl se, ať už „dobře", či „špatně", s vědomím, že už nedostane novou příležitost. Příběhy zobrazují především osudy lidí, jejich nejistotu, odvahu, přizpůsobivost, naděj i beznaděj, touhu po lásce i ve zdánlivě bezvýchodné situaci (znásilněná Nebešťanka se svým Zlatým chlapcem žije dál po boku těch, kteří jí nejvíce ublížili).

Co zbývá dodat? Snad jen, že tato výjimečně zdařilá a kvalitně přeložená kniha vyzdobená vkusnou obálkou by v dnešním kvantu knižní produkce neměla zapadnout.

(George R. R. Martin: Písečníci. Přel. Jana a Jan Oščádalovi. Obálka J. P. Krásný. Praha, Triton 2002. 264 s. 159 Kč)

hodnocení: ***** **(Ríša *****)**

Ivo Šotek

666 aneb Satan v Čechách

Název knihy Jana Dietricha Dvorského (pseudonym?) je odvozen z data narození hrdiny, nejde však o datum jediné a také hrdinové jsou hned tři – jak se ukáže, jde přesněji řečeno o hrdinu trojjediného. Autor využil jako premisu reinkarnaci, tedy převtělování duší. Ten, kdo se tu převtěluje, není ovšem je tak někdo, nýbrž Ďábel sám. Ten má, jak známo, mnoho jmen – kníže Temnot, Satan, nebo také Světlonoš, zkrátka Lucifer. Odpadlý archanděl, bojující s Bohem a usilující o nadvládu nad člověkem. Takže satanistický horor? Ne, autor téma odlehčuje v podtitulu poukazem na to, že jde o humoristický román. No sláva! Humoru je v české literatuře – přes časté ujišťování o jakémsi specifickém smyslu Čechů pro humor – jako šafránu, takže každá kapka dobrá. Jenže jak se rozvíjejí příběhy jednotlivých postav na pozadí první republiky, protektorátu, socialistického státu a posledních deseti let, vypadá to spíš na ten horor. Sledujeme dětství, dospívání a kariéru prvorepublikového policajta, později protektorátního bachaře a nakonec vrchního náčelníka StB. Druhá inkarnace je mladíček, milující v padesátých letech Sovětský svaz, v šedesátých Dubčeka. Třetí postava je v letech osmdesátých členem ne zlaté, ale, jak si sami říkají, zkorodované mládeže a jeho snahou je přitřít se k „starým jestřábům" disidentům, poněvadž to považuje za výhodné. Zvlášť osobě pronacistického bachaře a posléze prokomunistického estébáka je věnováno hodně prostoru – podobný charakter nezničitelného snaživce, mizery a darebáka nám už ukázal Hrabal v textu Obsluhoval jsem anglického krále. Je zde i odsuzující, sžíravá pasáž o čecháčkovství. Vůbec to vypadá, že pokud se spisovatel či novinář podívá v retrospektivě na české moderní dějiny, stihne ho záchvat žlučovitosti. Humoristický román? Spíš politická satira, pamflet.

Autor se ale snaží v závěru celou věc přece jen převést do lehčích poloh a dostát podtitulu, a tak přidává dva rozsáhlé dialogy. Nejdříve autorova žena a on sám osvětlují Luciferovy pohnutky v okamžiku, kdy si mladý „takydisident" uvědomuje, kdo je a proč prožil ty tři odlišné a přece v jádru propojené životy. Druhý rozhovor vede Lucifer s dívkou Evou o své touze zničit Mesiáše. Jde o velmi „civilní" pojetí, Mesiáš je bývalý spolužák, v současné době ekologický snílek a kazatel: *On jde po straně netolerance až fanatismu, nudy a věčný serióznosti, já jdu po straně chápání a odpouštění. On furt kárá a trestá a vytahuje starý hříchy, já taky občas kárám a trestám, to se někdy musí, ale jinak hlavně chválím a povzbuzuju.* Mesiášovým největším zločinem, který mu Lucifer vyčítá ve shodě s dobou, je *nuda*. Lucifer má naopak rád Woodyho Allena a Hannu a Barberu, úspěšné výrobce kreslených grotesek. Zábava především.

Autor dbá i o ozvláštnění formy. Tři příběhy jsou odlišeny třemi mluvnickými osobami. Mladík, narozený v šededátých letech, vypráví svůj příběh v ich formě, tedy v první osobě. Milovník Sovětského svazu je popsán v druhé osobě: ty jsi se narodil. Vypravování o třetím muži probíhá – jak jinak – v osobě třetí. Jazyk a stylistika jsou na úrovni, což není v současných textech nijak běžné.

Humoristický román? No, spíš štiplavý postmodernistický guláš. Ode všeho něco.

(Jan Dietrich Dvorský: 666. Brno, Šimon Ryšavý 2002. 424 s. 199 Kč)

hodnocení: *****1/2**

Magda Dědková

Plýtvání

Plýtvat se nemá. Na celém světě není nic, čím by nebylo nutno šetřit. Ani takové vody, která vám teče z kohoutku, není nevyčerpatelné množství. Sice se na pohled zdá, že ano, že se nám nakonec v podobě deště stejně vrátí na zem, leč uvědomte si, že vy tu vodu použijete, pak projde odpadem, jímkou, pohnojeným polem a atmosférou. Dochází vám, jaký sajrajt pak prší zpátky? Ostatně ani atmosféry není dost, a proto patří zavřít všichni sportovci, kteří dýchají víc než normální lidé. A úplně nejvíc ze všeho se musí šetřit spisovatelskými nápady, protože těch je ze všeho úplně nejmíň.

Miroslav Žamboch jako by to nechápal. Jako by stále nedospěl; zůstal dítětem, kterému dali na hraní fascinující hračku - literaturu. Člověk by ho zabil, když ho tak vidí, jak obrací v těch svých prstíkách motiv, na kterém není nic objevného, a dívá se na něj z úhlů, které by dospělého - znalého fyzikálních a literárních zákonitostí - absolutně nenapadly. To by nebylo úplně nejhorší, nebýt té frekvence, s jakou to činí. Jeden stěží zaregistruje zajímavý nápad, přidřepne k němu, aby se také podíval (a snad z toho i vytěžil něco pro sebe), ale Mireček je mezitím už o kus dál, na jiné straně, u jiné, obvykle na hlavu postavené pozice. A vy tam dřepíte, zíráte mu pod ruce, nohy vám trnou a zcela už jste zapomněli, že ještě před chvílí jste toužili ukopnout mu hlavu.

Voják. Seržant. Seržant v armádě. Takových tu bylo, řeknete si. Ano, takových ano, ale ne takhle. Ne ozbrojených samopaly, a současně chráněných magickými štíty zabudovanými do drahokamů. Ale ono to jinak nejde na hranici mezi světem lidí a chaosem, na hranici, která je neustále posouvána v neprospěch lidí, protože nekontrolovaný chaos bude mít nad řádem vždy navrch, pokud se nenajdou lidé ochotní a schopní proti němu bojovat.

Člověk je jenom člověk a jako takový má svá omezení - například nemá oči vzadu. Dozadu nevidí, a tak netuší nic o zákeřné dýce zrady, kterou mu někdo už už přikládá k ledví. Seržant Lancelot periferním viděním zahlédl nezřetelný pohyb za sebou a je odhodlán zjistit, kdo je jeho původcem. Těžko se však bojuje na dvou protilehlých frontách - Lancelot má oči jako ostříž, ne jako chameleon.

Dvě fronty - jaký to pohodový, rekreační boj. Lancelot ani čtenář totiž ještě netuší, proti čemu - a komu - všemu budou nakonec stát a že jejich krky budou muset připomínat příslovečný obrtlík, aby na všechny nepřátele vůbec viděli; o obraně nemluvě.

Mirek Žamboch prostě dostal cínového vojáčka. Statečného cínového vojáčka. Postavil ho doprostřed pokoje a vymyslel mu svět. My dospělí bychom ho nazvali světem science fantasy, ale tento termín jen vzdáleně podchycuje podstatu, vymezuje prostor podlahy dětského pokoje a věci na ní. Tamhle ten tmavý koberec, to je nekromancie. Židlička vedle - jasná inteligentní sopka. Jednoduchost hraček způsobuje Chandrekosova mez a nezbytný úklid je prostě narušování reality zakázanými obřady. Už mne brní nohy, ale stále dřepím vedle Mirka a fascinovaně sleduji jeho příběh; zápletky a pointy, které by mne nenapadly.

Ukopnutí hlavy se prozatím odkládá. Přesně řečeno do doby, kdy zpozoruji, že Mirek Žamboch roste. Roste, dospívá a začíná šetřit.

(Miroslav Žamboch: Seržant. Obálka Milan Fibiger. Praha, Klub Julese Vernea 2002. 265 s. 179 Kč)

hodnocení: ***** **(Ríša ****)**

Filip Gotfrid

Charlungští bojoví obři

Mark Stone s Rayem - svým věrným pomocníkem a androidem v jedné osobě - dostává další úkol, jeden z mnoha a mnoha podobných nebo dokonce téměř totožných, totiž návštěvu jedné z planet, na se níž se civilizace nachází někde ve středověkém stádiu vývoje.

Autor nenavykl marně tratit čtenářova času, a tak téměř okamžitě po přistání dojde k těžkému střetnutí s bojovým obrem, téměř nezničitelnou bytostí - a k záchraně krásné princezny před jistou smrtí. Mark Stone - totiž ***rytíř*** Mark Stone - je rychlostí Bleskového Billyho sveden šestnáctiletou královskou dcerkou a vmanévrován do složitých pletich. Konflikty mezi místními vládci, podivuhodná rasa žijící v opovržení a nenávisti, a meziplanetární piráti, drancující nerostné bohatství planety, jsou prvky víceméně opisující klasické garenovské schéma Marka Stonea.

Hrdina by se klidně mohl jmenovat Conan Technologický – rozhodně odpovídá svému vzoru, magie tam nefunguje a je nahrazena ochranným opaskem a jinými ***gadgets***. Příběh je živý, akční, s patřičnými zvraty v ději, překvápky a nezbytnou dávkou naznačeného sexu. Žádné porno ovšem nečekejte, jen líčení, jak dívka vešla do ložnice a jak po ***tom všem*** (u)spokojeně odešla, a to ***ad libidum*** i ***ad libitum***...

Louis Richard: Charlungští bojoví obři obálka: kresba: Petr Bauer, úprava Jan Přibík. Ivo Železný, 2002, edice Delfín. 123 stran. 69 Kč.

hodnocení: ***

Petr Pagi Holan

Ježíšku, já chci plamenomet (na autory?)

Tahle knížka i soutěž stejného jména je zvláštní. Zvláštní už tím, že má ve svém záhlaví násilí a sex. Kdysi, kdy SF bylo plné různých tabu, vznikla Nová vlna, která programově všechna tabu překračovala a změnila celou SF. Mimo jiné nutno říct, že povídky, které se k ní hlásily, byly vynikající, což se bohužel nedá říct o všech zastoupených zde.

V našich vodách se o rušení určitých tabu snaží i tato soutěž a jejím plodem, ostatně už druhým, je kniha stejného názvu s podtitulem - To nej z let 2000-01.

Problémem této soutěže je její „úzké" zaměření. Autoři se navzájem předhánějí v tom, kdo popíše víc metrů střev povalujících se po zaflusané zemi, kdo lépe vykreslí čvachtání lidských mozků pod bagančaty zabijáků, či jakou sexuální úchylku implantuje svému hrdinovi. Většina autorů se vyžívá v těchto, svým způsobem, vedlejších atributech a zapomíná na to hlavní, co povídku dělá povídkou, tedy na příběh, vyprávění. Autoři se až křečovitě snaží přehnaným popisem hrůz navodit atmosféru a celá sbírka tak působí poněkud monotónně. Schází tu nápady a dávkování strachu. (Sem nepatří například **Velký lov**). Jedna z mála, která má vybudovaný příběh a působí tak věrohodně, a tudíž děsivě, je povídka **Proč ne**. Nekrofilie je tu na pozadí příběhu, a právě proto tu atmosféra děsu je.

Právě tak je zřídkavou záležitostí pokus o humor, byť v tomto případě dost brutální (Světlou výjimku tvoří **South Park (z)vrací úder**, který snad díky tomu upoutá. Podobným pokusem je i **Průlet červí dírou**, což ale není povídka, ale delší anekdota.). Jedním z nejzajímavějších příspěvků je **Doslov** Jiřího Pavlovského, který oproti mnoha povídkám má hlavu a patu.

V každém případě jsou tu povídky, které zaujmou, ale oproti minulému sborníku šla úroveň o hodně dolů.

Ježíšku, já chci plamenomet. Obálka D. Spáčil. Sestavili M. Heisler, V. Pravda, L. Dušek. Netopejr. Olomouc, 2002. 304 s. nákl 1300 ks. 139 Kč.

hodnocení: *

Vlado Ríša

nové knihy

Beard, Henry N. - Kenney, Douglas C.: Za pár prstenů (Talpress)
Parodie Tolkienova Pána prstenů.

Brennan, J. H.: Říše chaosu (Polaris)
Gamebook, Grail Quest 6.

Card, Orson Scott: Xenocida (Laser-books)
Nové vydání třetího dílu série Ender, u jiného vydavatele, který nechal původní překlad revidovat a knihu vydal ve formátu ladícím s prvními dvěma díly.

Cornwell, Bernard: Kronika válečníkova - Excalibur (Oldag)
Závěr fantasy cyklu.

Čarodějovo doupě (sest. Peter Haining) (Metafora)
Antologie povídek s tématem čarodějů a čarodějek, nezakrytě se přiživující na úspěchu knih J. K. Rowlingové, jejíž jméno je v knize nesčíslněkrát zmíněno. Obsahuje například povídky R. Bradburyho, J. Wyndhama či u nás dosud neznámého slavného autora dětských fantasy Philipa Pullmana. Kniha je poznamenána nepečlivou redakční úpravou a nepřesně přeloženými názvy. V úvodu se např. tvrdí, že Tolkien uvedl do světa čaroděje Gandalfa v roce 1968 (což může být i chyba samotného editora).

Dach, Zbyněk: Nemrtvá spravedlnost (Perseus)
Gamebook, Negart group 4.

Erikson, Steven: Měsíční zahrady (Talpress)
Fantasy román, první v sérii Malazská kniha mrtvých.

Farland, David: Jediná pravá vládkyně (Classic)
Fantasy, Runovládci 4.

Gemmell, David: Hrdina ve stínu (Návrat)
Fantasy, Tulák 3.

Hobb, Robin: Očima vlka (Návrat)
Farseer, 3. část druhého dílu.

Chalker, Jack L.: Medúza - Tygra za ocas (Wales)
SF, Vládcové diamantu 4.

Jackson, Steve - Livingstone, Ian: Dýky temnot (Perseus)
Gamebook, Fighting fantasy 35.

Ježíšku, já chci plamenomet! To nej z let 2000-01 (sest. Heisler, Martin, Pravda, Václav - Dušek, Lukáš) (Netopejr)
Nejlepší povídky z bizarní soutěže o nejdrsnější povídku. Ze známějších jmen zde nalezneme J. A. Poláka či E. Kocourka.

King, Stephen: Čtyři po půlnoci: Časožrouti, Skryté oko do skryté zahrady (Beta)
Polovina sbírky novel.

Kočas - sborník fantasy a SF k Parconu 2002 (sest. Michael Bronec) (Straky na vrbě)
Antologie českých povídek, převážně fantasy od mladších autorů. Obsahuje též novelu Jany Rečkové či povídku plodného M. Žambocha.

Lewandowski, Konrad T.: Návrat kočkodlaka (Laser-books)
Pokračování příběhů kočkodlaka Xina.

Marston, Ann: Zlomená čepel (Wales)
Fantasy, Runová čepel 3.

Martin, G. R. R.: Píseň pro Lyu (Triton)
Sbírka SF povídek.

Mlok - Sbírka vítězných prací Ceny Karla Čapka 2002 (sest. Martin Koutný) (Cena Karla Čapka)
CKČ se stává institucí a vydává svou vlastní antologii. Kromě oceněných povídek obsahuje i vítězný román Karoliny Francové, autorky knihy Algar tarch.

Nowak, Jenny: Rozesmátá smrt (Netopejr)
Další díl autorčiny volné ságy věnované Draculovi.

Semerád, Václav: Čtvrtá říše (Autobus)
Alternativní SF.

Staré dobré kusy (sest. Gardner Dozois) (Laser-books)
Doprovodná antologie k dříve vydané Nové dobré kusy, obsahuje „staré dobré" SF povídky od autorů zvučných jmen. Užitečné jsou podrobné autorské medailonky.

Strugačtí, Arkadij a Boris: Stalker (Triton)
Nové české vydání Pikniku u cesty, pojmenované podle filmového zpracování A. Tarkovského.

Těžká planeta (sest. Isaac Asimov) (Triton)
Nové vydání oblíbené antologie hard SF, doplněné o několik dříve vypuštěných povídek.

Vágenknecht, Václav: Conan - Setovy šachy (Viking)
Fantasy novela, kniha dále obsahuje novelu **Conan - Léčka** od ruského autora s pseudonymem **A. R. Oldman**. Na obálce je správně uvedeno Oldman, uvnitř knihy omylem Christine Stile.

Weber, David: V exilu (Polaris)
SF, Honor Harringtonová 5.

Weis, Margaret - Hickman, Tracy: Draci podzimního soumraku (Návrat)
Nové vydání žádaného prvního svazku Dragonlance - kroniky, s novou obálkou.

Žamboch, Miroslav: Ostří oceli (Fantom print)
Sbírka povídek o Koniášovi, hrdinovi autorova úspěšného románu Na ostřích čepelí.

Žamboch, Miroslav: Seržant (Klub J. Vernea)
Román mísící SF a fantasy.

soutěž co víte o SF filmu?

Výsledky 111. kola

(Z Ikarie č. 6/2002)

Jak měly znít správné odpovědi:

1, 504329317510 plus finální sekvence.
2. USS Reliant NCC 1864.
3. Tři: USS Grissom, USS Enterprise a obchodní loď.

Do stojedenáctého soutěžního kola nám došlo 109 odpovědí, z toho správných ve všech třech bodech, a tedy zařazených do slosování, bylo nakonec celkem 98. Pěknou SF videokazetu od sponzora 111. kola - společnosti **HOLLYWOOD CLASSIC ENTERTAINMENT** - tento měsíc získávají:

Jaroslav Hloušek (Lanškroun), Miloš Dušek (Brno), Jarmila Škorpilová (Praha), Monika Humpálová (Rakovník) a Ivo Mazánek (Mladá Boleslav).

Výhercům k jejich znalostem i štěstí při losování blahopřejeme!

114. soutěžní kolo

MIMOZEMŠŤANÉ V ČESKOSLOVENSKÉM SF FILMU

Jistě s námi budete souhlasit, že mimozemšťané jsou něčím jako jedním ze základních koření vědeckofantastického žánru. V českých a slovenských filmech se ovšem nijak zvlášť nehemží. Opravdoví emzáci přece jen vyžadují podstatně větší rozpočet, než si u nás může někdo dovolit. Takže když u nás nějaké sci-fi filmy přece jen okořenili, byli většinou nepokrytě silně humanoidního typu, spíše nerozeznatelní od opravdových lidí.

V jakém československém SF filmu se můžete setkat s mimozemšťany? A jejich úloha se odvíjela v naprosté většině spíše v rovině duševní než v rovině akční. Na počet československých vědeckofantastických snímků jich ani tak nebylo mnoho, nicméně jak říkáme my scifisti: *"Nemusí pršet, jen když kape!"*

V kterém československém Sci-fi filmu jste se mohli setkat s mimozemšťany:

1) Z planety Ho-Du?

2) Z planety AH?

3) Z Modré hvězdy v souhvězdí Orionu?

Ze správných odpovědí jich jako obvykle vybereme pět a jejich autorky či autory odmění redakce Ikarie pěknou SF videokazetou.

Odpovědi pište na korespondenční lístek, označte heslem „FILM" a zasílejte na adresu redakce: *IKARIE, Radlická 61, 150 02 Praha 5.* A nezapomeňte uvést dokonale čitelně (nejlépe hůlkovým písmem) jméno, příjmení a samozřejmě i zpáteční adresu!

Do slosování zařadíme všechny správné odpovědi, které nám dojdou do redakce nejpozději **do konce září 2002**.

připravuje Jaroslav Jiran

Premiéry měsíce

(aneb změna je život)

5. září - **Znamení** (*Signs*)

Na polích farmáře a kněze Hesse (Mel Gibson) se objevují tajemné geometrické obrazce – jde o vtip nebo o zprávu odjinud? Podobnou otázku jsme si kladli před lety nad prvními kruhy v obilí, nyní ji ve filmu zodpovídá režisér *Šestého smyslu*, M. Night Shyamalan.

6. září - **Minority Report** (*Minority Report*)

Očekávaný film Stevena Spielberga přináší přepracovanou povídku P. K. Dicka o vyšetřovatelích-vizionářích se schopností chytit zločince dřív, než se přestupku dopustí. Policejní telepat Anderton (Tom Cruise) je takto obviněn – ale on sám o zločinu neví! Paranoidní dickovina se rozjíždí na plné obrátky, bez zajímavosti není účast Maxe Von Sydowa v roli Andertonova nadřízeného.

připravuje Pavel Dobrovský

Stroj času

STROJ ČASU (Time Machine) *– USA 2002, režie Simon Wells.*

Časy, kdy na času nezáleželo, odnesly včerejší dny a dnes se mnohem spíš zeptáme, co čas ukáže, než kam zapadly předchozí události. Roztržitý vynálezce a učitel Alexander Hartdegen se po tragické smrti své milenky musel zamyslet, jak vrátit čas – a vymyslel stroj času. Úspěšně se vrací do minulosti, ale jednou dané smrti nedokáže zabránit. Hartdegen zoufale utíká do budoucnosti, sleduje úpadek lidské rasy a nakonec nachází Zemi po roce 800 000 ovládnutou telepatickými mutanty. Není to příliš veselý pohled – a je ještě smutnější, když si uvědomíme, čí román byl tak schopně znásilněn.

Napsat scénář na motivy H. G. Wellse neznamená jen slepě převést ideu „cestování časem", ale pochopit autora, jehož nejvíce zajímala evoluce lidské rasy a konfrontace humanismu a lidské touhy po násilí. Chladným ho nenechával ani probouzející se komunismus, během svého života se setkal jak s Leninem, tak se Stalinem. Ostatně, analytickému zkoumání společnosti zasvětil většinu života. Román Stroj času, vydaný roku, 1895 především nesl depresivní poselství o špatném konci lidstva, pakliže se bude chovat dále tak bezohledně ke svému okolí. V závěru knihy stojí hrdina – mimochodem nazývaný pouze Poutník časem – na konci světa a pozoruje mrtvou krajinu beze stopy prosperující lidské civilizace. Wells nám říká, že cestovat v čase je pitomina, protože se znalostí budoucího nikdy nebudeme mít silnou motivaci k prožívání svého skutečného života. Filmový Stroj času od režiséra Simona Wellse namísto toho říká, že jestli existuje něco mrazivého v nepoznané budoucnosti, je nejlepší nasadit si růžové brýle a zapomenout na všechna možná trápení. Otřesný happyend vhání slzy do očí a je načase se Hollywoodu zeptat, jak dlouho ještě hodlá z kvalitních knih vyřezávat autorovu původní myšlenku. Po útoku na WTC se v USA udržuje zvýšená hladina filmové korektnosti a doplatil na ni i Stroj času – ve chvíli, kdy Hartdegen v blízké budoucnosti vystupuje ze Stroje, dopadají na New York odštěpky zničeného Měsíce – krásný pohled. S postupem času film ztrácí vnitřní logiku a dokonce zapomíná, že se na

začátku snažil vyprávět příběh o věčné lásce. Hartdegen ztrácí v událostech svoji osobnost a mění se v akčního hrdinu – spasitele budoucího světa.

Stroj času přesto vítězí v jednom neočekávaném směru – dvě trikové sekvence zrychlení času vytvářejí tak fantastický fiktivní prostor (kamera se vzdaluje od Země směrem k Měsíci a sledujeme urbanistické a technologické změny), že jen sedíte zařezáni do sedadel a zíráte. Ale to je tak nějak vše – zatraceně málo. Herbert George Wells musí v hrobě přímo rotovat, jelikož režisér je jeho přímým potomkem. Původní snímek Stroj času George Pala z roku 1960 mnohem lépe vytvářel stylové kulisy pro vyprávění příběhu a Rod Taylor v hlavní roli H. G. Wellse zabodoval spíše než zmatený Guy Pierce. Na Stroj času jsem se těšil jako na film, který se kvůli silné knize a kultovní filmové předloze nedá remakem zkazit. Spletl jsem se. Hollywood to dokázal.

hodnocení: **1/2

Pavel Dobrovský

Conan – konečně na videu

BARBAR CONAN (Conan the barbarian) – USA 1982, režie John Milius.

Distribuce BONTON HOME ENTERTAINMENT.

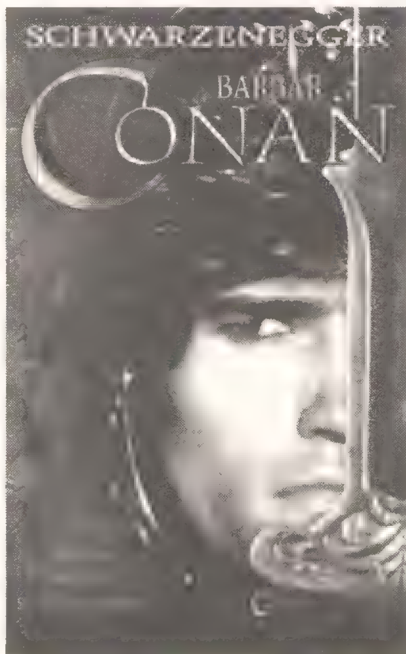
Film Barbar Conan je klasikou filmového fantasy žánru. Každý z vás ho viděl, protože se vysílal už i v televizi a většina fandů má svou osobní kopii doma na videokazetě. Společnost Universal si tenhle titul dlouho sobecky držela na filmových kotoučích, ale teď konečně přichází čas, kdy splatí fandům fantasy a fandům rakouské hvězdy Arnolda Schwarzeneggera svůj dluh. Barbar Conan přichází oficiálně na kazetách i DVD na náš trh. U Croma, to to ale trvalo.

Snímek Johna Miliuse se vyznačuje zvláštní poetikou a mystikou, dlouhými záběry, kvantem hudby Basila Poledourise, minimem dialogů a příběhem, který sice přitáhl spoustu diváků ke čtení knižního barbara Conana, ale který také dílo Roberta E. Howarda zběsile vypreparovává a z námětů mnoha povídek dává dohromady podivný guláš.

Každý, kdo si oblíbil povídkového Conana z pera jeho tvůrce, nemůže být příběhem příliš potěšen. Conanovo dětství bylo zcela jiné, než je ukázáno ve filmu, jeho útěk ze zajetí a nalezení meče je vykradeno z povídky Howardova následovníka L. Sprague de Campa, dále tu máme motivy z povídek ...a zrodí se čarodějka (Conan ukřižovaný), Královna černého pobřeží (návrat Valerie z říše mrtvých), Věž slona (cesta Conana za lupem do věže) a další. Zatímco všechny "vypůjčené" momenty Howardovy fanoušky asi spíše zamrzí (soudě podle sebe), filmu jako celku neškodí. Jednoduchý příběh o zločinu a trestu a zradě a pomstě je natočen jedinečným způsobem a přináší tak atmosféru, kterou se žádný jiný fantasy film nemůže pochlubit.

Díky těmto faktům je Conanovo první filmové dobrodružství přijímáno rozporuplně – jak u kritiky (která ho spíše chválí), tak u diváků. Conan také pomohl v kariéře Arnoldovi, který v současné době natáčí Terminátora 3 a který také přislíbil účast při natáčení trojky Conana (režírovat by měli bratři Wachowští po dokončení Matrixů 2 a 3), ve kterém by ovšem měl vystupovat již v jiné roli (na Conana je už prý příliš starý).

Z výše uvedeného vyplývá, že existuje také druhý díl. *Ničitel Conan* (režie Richard Fleischer) opět vykrádá Howardovu předlohu, ale v porovnání s jedničkou nabízí jen klasický dobrodružný příběh, jenž mně osobně ovšem nepřišel ničím výrazně lepší nebo horší než jednička.

V každém případě, i kdyby film nakonec skončil v propadlišti dějin, existuje něco, co ho určitě přežije. Tím něčím je hudba k filmu. Poledourisova hudba z Conana je naprostou klasikou na poli filmové i v subžánru fantasy hudby. Má skvělou atmosféru, je jedinečná a velice populární. Absolutně doporučuji!

Dluh je tedy splacen. Barbar Conan přichází na videokazetách a DVD, a pokud jste ho náhodou ještě neviděli, je téměř vaší povinností tuto chybu napravit. Ne, že byste bez toho nemohli žít, ale jsou prostě filmy, jež by diváka neměly minout. A u Ishtar, tenhle patří přesně do té kategorie.

hodnocení: *** (Jiran *****)

Pavel Žďárek

Monthy Python a Svatý Grál

MONTY PYTHON A SVATÝ GRÁL (Monthy Python and the Holy Grail) – Velká Británie 1975, režie Terry Gilliam a Terry Jones.

Distribuce BONTON HOME ENTERTAINMENT.

Nemá cenu představovat skupinu komiků, která dostala v sedmdesátých letech vysílací čas britské BBC a pohnula světem – dokonce tak mocně, že ani více než pětadvacet let po ukončení televizních série se bývalí členové nemohou zbavit stínu slávy. Ex-pythonista a nonkonformní režisér Terry Gilliam (*12 opic, Brazil*) si stěžoval, že jeho metodické nabourávání hollywoodských filmových schémat se dočkává uznání namísto opovržení a kritici ho pro jistotu považují spíše za „pythona" než za samostatného filmového umělce. Svatý Grál natočil společně s Terrym Jonesem, který se obvykle staral o režii televizních dílů. Skupinka rytířů pod vedením krále Artuše (zesnulý Graham Chapman) pátrá po svatém Grálu – od třetiny filmu. Před ní Artuš objevuje kouzlo středověké Británie a jejích obyvatel. Jako obvykle je děj propletencem neskutečných scének, absurdních dialogů a událostí, které by se staly, kdyby politická situace koloniální Británie nabourala do temného středověku. Uprostřed lesa se z ničeho nic zjevují podivné stromové bytosti a deptají Artuše uši drásajícími výkřiky „Ni Ni Ni Ni!" a dožadují se mýtného – živého plotu. V podobně surrealistickém

duchu pokračuje vyprávění až k nezdárnému konci – Gilliam už tehdy uplatnil svůj smysl pro antiklimax filmového příběhu. Drobné komické potyčky v závěru nic nevyřeší a ani postavy neprojdou tím tolik omílaným vnitřním přerodem. Proto pythonský svět u diváků vyhrává – není filmově normální, ale více odpovídá tomu reálnému.

Natáčení Svatého Grálu nebylo podle nepsané rovnice „Monty Python = problémy“ nejsnadnější. Omezený rozpočet producentské BBC se projevil na výpravě a výběru komparsu. Filmové hrady ve skutečnosti byly pouze jedním, zabíraným z různých úhlů, a role si herci prohazovali jako horkou bramboru – Eric Idle hraje celých sedm postav a ostatní na tom nejsou lépe. Zbytek osazenstva pracovalo „za banán,“ jak podotknul John Cleese. Slavné odrážení Artušových rytířů za pomoci vrhaných domácích zvířat bylo velmi namáhavé: slepic ani prasat nebylo a neustále utíkaly. Za viditelnou šíleností scénáře se skrývá historické zázemí – nejen že jsou tu parodovány epické artušovské příběhy a heroické postavy, ale dokonce jednotlivé prvky vycházejí ze skutečných historických reálií. Tak je například urážení Artuše francouzskými žoldnéři převzaté ze skutečného povolání „armádního provokatéra“ a i zmíněná zvířata používali Francouzi na důkaz soběstačnosti obléhaného hradu. Tím Pythoni vítězí podruhé: všechny vtipy jsou inteligentní a nevaří z čisté vody.

Monthy Python a Svatý Grál je videokazetou, která by neměla ve vaší videotéce chybět. Nadčasový filmový humor (vítězství třetí) ryje do stejných společenských problémů a jediným způsobem, jak si filmovým zážitek obohatit, je zakoupit dvoudiskovou DVD edici s množstvím originálních bonusů.

hodnocení: ****

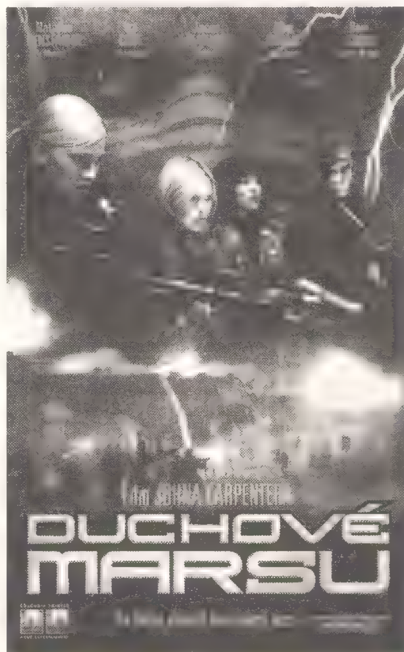
Pavel Dobrovský

Velice průměrní duchové

DUCHOVÉ MARSU (Ghosts of Mars) - USA 2001, režie John Carpenter.

Distribuce BONTON HOME ENTERTAINMENT.

Dřímalo to na Marsu staletí, možná celá tisíciletí, až přijde někdo a probudí to znovu k životu. - v roce 2025 k tomu dojde a Zlo se uvolní. Není vidět, o to je to nebezpečnější a film levnější. Dělníci z marsovských dolů, do kterých tito duchové Marsu vstoupí, se jednoduše vykašlou na práci, začnou si způsobovat různá povrchová zranění, pomalovávat si obličeje a brousit si zuby do špičky (to vše je ve filmu vidět) a začnou si vyrábět různé bizarní bodné a sečné zbraně jako z hodně divoké fantasy (což ve filmu vidět není, protože to ve skutečnosti nemají proč umět). Pak začnou zabíjet ty, kteří nejsou posedlí (takže ti pak tím pádem už ani nemůžou být posedlí), ale nejedí je, jen je rozsekávají na kusy a rozvěšují stylově, kde se dá, protože si zuby

brousí do špičky jen pro parádu. Ale o to víc děsivě řvou (ale pořád jen jako lidé). Oproti lidem mají snad jen jednu jedinou přednost - mají velice záporný vztah k drogám. A to celé proč? Protože lidé jsou na Marsu podle nich vetřelci.

Postaví se jim ale neohrožené komando převážející zločince. Jeho palebná síla nad chladnými zbraněmi posedlých střídavě má i nemá navrch. Někoho z nich odstřelit ale nic neřeší - marťanský duch umírající tělo opustí a najde si jiné. To záhy vědí všichni. Zkusí se i atomovka, nic. A tak se střílí do posedlých dál a dál a dál... a znova.

Děravý nepřesvědčivý scénář, chabé herecké výkony, celý film jako by plaval na vodě. Občas zazní důvěrně známý typický carpenterovský, nicméně nepříliš hlasitý hudební motiv. Jinak je to úplně průměrný béčkový akční vesmírný horůrek, jakých jsou stovky. Téměř nic vás nepřekvapí a nezaujme, karty jsou předem viditelně rozdané, na carpenterovskou divokou hru bez pravidel v tomto snímku, který Carpentera vlastně ani nijak nepřipomíná, se divák těší bez výsledku. Výsledek - nuda.

Natasha Henstridgová v hlavní roli vás ujistí, že i po těch letech filmových rolí stále zůstala tou samou modelkou bez výrazu jako na začátku a k pozici herečky se nepřiblížila ani o jeden slepičí.

Druhým z hlavních protagonistů je nebezpečný zločinec James "Mlátička" Williams (Ice Cube). Patří tradičně mezi kladné postavy - pokud jste si toho dosud nevšimli, tak v amerických filmech jsou zločinci za mřížemi, ať už udělali cokoliv, většinou líčeni jako správní chlapíci, buď nevinní nebo odsouzení k nepřiměřeně tvrdému trestu, kteří ve vězení v podstatě nespravedlivě trpí. Nu což - jiný kraj, jiný mrav. V USA je hladí po hlavě ve filmech (ale jinak se s nimi nijak nepářou), u nás dostávají těžcí zločinci i vrazi prezidentské milosti.

Mnohem zajímavější je obsazení Pam Grierové (Jackie Brownová) i Cley DuVallové (Fakulta).

Tím bohužel výčet zajímavostí končí.

Když jsem před třemi lety zhlédl poprvé Carpenterovy *Upíry* (od té doby jsem si je pustil nejméně desetkrát), bylo pro mne zjištění, že můj veleoblíbený Carpenter dosud neztrácí dech a naopak ho ještě dokáže vyrazit mně, nesmírně uklidňující

i povzbudivé. Když přede mnou skončili *Duchové Marsu*, potřeboval jsem si naopak něčím spravit chuť - *Upíři* pojedenácté to zvládli bez problému.

hodnocení: ***1/2

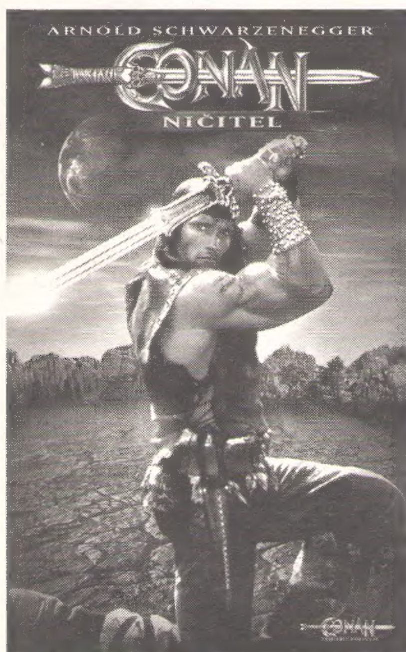
Jaroslav Jiran

Nezničí vás to

NIČITEL CONAN (Conan The Destroyer) - USA 1984, režie Richard Fleischer.

Distribuce BONTON HOME ENTERTAINMENT.

Osmnáct (už 18!!) let stará titulková listina k tomuto filmu se hemží slavnými jmény lidí, kteří umějí a kteří to dokázali i v případě pokračování *Barbara Conana*. Hudba Basila Poledourise je znovu monumentální, „biologický" otec všelijakých potvůrek (mj. E.T.) Carlo Rambaldi zkušeně vdechl Dagothovi život na mílové hony vzdálený odosobněným počítačovým nestvůrám, režisér Fleischer je podepsán taktéž pod nezapomenutelnou *Fantastickou cestou*, Arnold Schwarzenegger je hvězdou navzdory tomu, že mezi jeho nejnápadnější herecké výrazové prostředky patří cukání bi(tri)cepsů - ono být hvězdou i za takovýchto okolností je ještě větší umění, než výtečně hrát. Nejsem si zcela jist, zda by v diváckém hlasování Ničitel Conan prošel jako kandidát na uložení do síně slávy fantasy vlny první poloviny osmdesátých let (*Barbar Conan, Krull, Temný krystal, Legenda* aj.), jisté kouzlo mu však upřít nelze (souboj s odporným monstrem v zrcadlové síni, zrození a smrt Dagotha apod.).

Základní osou děje je osudové klišé prakticky všech fantasy filmů. Hlavní hrdina (Conan) putuje za něčím neobvyklým a v dané chvíli neochvějně potřebným (královnina neteř Jehnna musí tetě přinést kouzelný roh k získání nevídané moci), nabaluje na sebe užitečné přátele (kouzelníka Akiru, bojovnici Zulu) a překonává s nimi jinak nepřekonatelné nástrahy (urputnost nejrůznějších bestií, záludnost královniných stráží apod.). Vše zvládne prakticky nezraněn ke spokojenosti všech kladných zúčastněných, všichni záporáci spravedlivě umírají.

Conan je vděčný filmový hrdina, který by ovšem v moderním pojetí boje krutého dobra proti ještě krutějšímu zlu pravděpodobně neobstál. Spousta novodobých záporných postav má totiž kočičí život, přeneseně řečeno, jejich kladní protivníci mají spoustu, spoustu a ještě jednou spoustu práce je zlikvidovat. Kdežto Conan tne a soupeř se nevratně kácí v krvi k zemi, přesně v souladu s literárním poselstvím Roberta E. Howarda. Conan je vděčný filmový hrdina, který ale nepatří do současné počítačové produkce. Svalnatý Arnie proto asi na hodně dlouho zůstane jeho prvním a posledním hereckým (celovečerním) představitelem. Conan je vděčný filmový hrdina, a tak ani příliš nevadí, že film Ničitel Conan zůstal za očekáváním.

hodnocení: *** (ze sentimentu) (Jiran ***1/2)

Stanislav Čermák

*) Padala ujištění, že právě tak to v případě INDIANA JONESE 4 bude: premiéra 1. 7. 2005 (ach jo, já to snad nevydržím! já se snad nedočkám!!), režie určitě Steven Spielberg, producenti dozajista George Lucas (myslíte si, že se opět se Stevenem zamaskuje do nějakého štěku?) a Frank Marshall, Harrison Ford to stále nevzdal.

*) Zajímavý remake chystají Warner Bros.: SWAMP THING (Věc z bažin). Originál natočil Wes Craven v roce 1982 jako rodinný, téměř komediální horůrek o hodném monstru (jeho pokračování vystřihl v roce 1989 Jim Wynorski) a zůstal s ním hluboko/daleko pod/za očekáváním. Nová verze by se v produkci Joela Silvera měla vrátit do podstaty původního komiksu, tj. do intencí temného hororu. Zárukou dodržení tohoto úmyslu by měla být skutečnost, že na scénáři pracuje jeden z autorů komiksu - Len Wein. Vědec Alec Holland, vynálezce biologické regenerace, znovu na scénu!!

*) Taktéž film THE CAT FROM OUTER SPACE v roce 1978 propadl. Možná právě proto se rozhodl slavný Tim Burton (mj. *Střihoruký Edvard*, nová *Planeta opic*) ujmout se režie remaku pro společnost Buena Vista. Myslí to vážně, tihle producenti. Shromáždili 100 milionů dolarů a najali si Stana Winstona na „zvířecí" vizuální efekty i triky. A tohle nám chtějí za ty prachy nabídnout: poté, co nouzově přistane na Zemi, zjistí mimozemská bytost, kterou bychom na naší planetě nazvali kočkou, že její soukmenovkyně trpí jako domácí mazlíčci pod jhem dvounohých mluvících obrů. Ještě že je telepatka ...!

*) SUSPECT ZERO - takový je název připravovaného fantasy hororového thrilleru, který by měl natočit režisér E. Elias Merhige. Základní premisa je prostá a poměrně přitažlivá: masové vrahy začne likvidovat jiný masový vrah. Vyšetřující agent FBI Thomas Mackelway (hrát ho asi bude Aaron Eckhart) zjistí, že by se všichni zúčastnění měli hodně, ale hodně bát, protože je navýsost pravděpodobné, že záhadný zabiják není jen tak nějaký obyčejný pozemský smrtelník.

*) THE DAY AFTER TOMORROW (Pozítří) je nejnovějším projektem režiséra Rolanda Emmericha (mj. *Den nezávislosti*), který se tak po letech vrací do studií společnosti 20th Century Fox, která ho katapultovala do pozic závratné kariéry. Sto milionů dolarů bude vynaloženo na apokalyptickou science-fiction o světě, který se ocitl na pokraji obrovské klimatické změny (např. New York zmrzne a tím zpustne - Amíci mi někdy připadají jako ti nenapravitelní filmaři z Japonska). V rámci otázek na herecké obsazení se nejčastěji vyslovuje jméno velmi, velmi přitažlivé: Mel Gibson.

Stanislav Čermák

AKCE:

Terry Pratchett, Stephen Briggs - Muži ve zbrani

Nevím, jestli je v nějaké české státní normě stanoveno, kolikrát se má činnost opakovat, aby se mohla zařadit do kategorie TRADICE - ale ať to je jakkoliv, parta nadšenců, kterou známe pod označením Kočovná divadelní společnost Richarda Klíčníka, už po dva Parcony úspěšně buduje jednu zajímavou a uchvacující tradici – amatérské divadelní představení dramatizací knih Terryho Pratchetta. Všechno začalo vlastně ještě hlouběji v historii, když jeden jihomoravský středoškolák dal dohromady inscenaci hry Mort... (A možná bychom měli jít ještě dál do minulosti, do doby, kdy britský ochotnický režisér a fanda příběhů ze světa plného humoru a ironie Stephen Briggs začal pro svůj amatérský soubor vytvářet jevištní podobu Pratchettových příběhů.)

Dneska je ze středoškoláka – ochotníka vysokoškolák - ochotník, jmenuje se Richard Klíčník a ve svém nadšení pro Zeměplochu a úžasné příběhy Terryho Pratchetta není zdaleka sám. Vloni na Parconu 2001 tak světla ramp spatřila inscenace knihy *Stráže! Stráže!*, bouřlivě aplaudovaná diváky a znamenající bezpochyby vrchol celé víkendové akce. Celý soubor zasloužil – a dostal – velkou pochvalu za to, jak půl roku trávil zkouškami, přípravami kostýmů i kulis, sestřihem zvukového doprovodu a spoustou dalších drobných činností, které mnohdy diváci ani koutkem oka nezaregistrují, ale bez nichž by „to nebylo ono".

O to větší překvapení – a ještě větší nadšení – vzbudilo ohlášení, že na Euroconu bude opět divadelní představení. Nikoliv však repríza loňského úspěšného představení, ale premiéra nové inscenace *Muži ve zbrani*. Stephen Briggs z textu knihy obětoval některé motivy či je drasticky omezil – třeba královský meč a hledání jeho právoplatného vlastníka, přesto je výsledkem téměř tříhodinová inscenace. Překladatel – kdo jiný, než Jan Kantůrek – zužitkoval své zkušenosti z překladů půltřetí desítky zeměplošských knih i osobní znalost herců (vloni si Honza zahrál s ohromným úspěchem Knihovníka) a v neposlední řadě také diváků.

Text divadelního představení tak v sobě obsáhl Zeměplochu – tedy její českou, kantůrkovskou podobu – i publikum. Tím hra získala další rozměr - rozměr osobního prožitku na straně herců i diváků, rozměr, který mnohým jiným hrám a souborům chybí. A vděční diváci hercům odpustili nějaké to zakolísání, smáli se s nimi, místo aby se jim vysmívali. Právě onen osobní rozměr, který do hry vložil Honza Kantůrek, herci a vlastně i diváci, posouvá tato představení do polohy, v níž ho zcela určitě Terry Pratchett neplánoval a asi také možná ani nikdy neviděl. Proto také nemá smysl psát klasickou recenzi, vždyť my nešli do divadla - divadlo šlo do nás.

A to ještě v průběhu generálky měli někteří její účastníci pocit, že by bylo lepší divákům vrátit vstupné a ušetřit si ostudu - pak se ale roztáhla opona a hodně přes čtyři sta diváků přesvědčilo malověrné svým smíchem a potleskem, že zůstat nemělo chybu a že představení opět obstálo v konkurenci, proti loňsku v konkurenci dokonce ještě mnohem početnější a silnější.

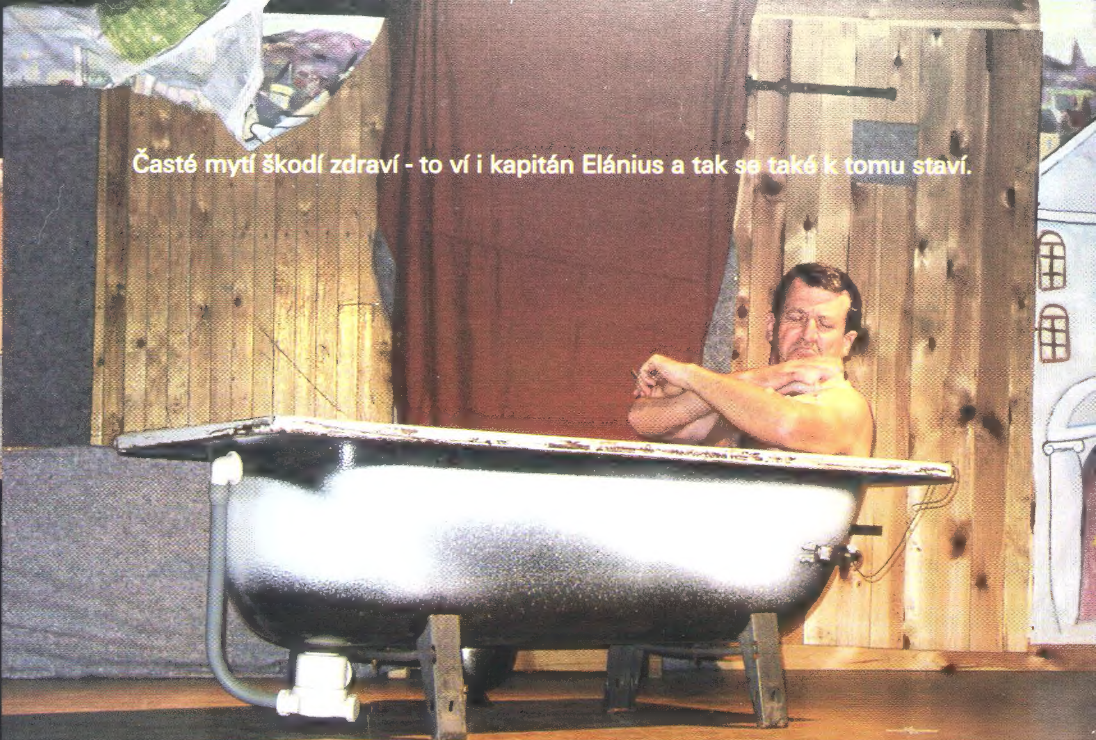
Jen málokterý z diváků si dokázal představit, kolik lidí se na celém vystoupení podílí – od kapitána Elánia až po nápovědu a zbrojíře to bylo půltřetí desítky nadšenců, kteří dělali všechno od překladu až po zvukové efekty. Určitě bychom neměli pominout Vlastu Talaše jako kapitána Elánia a Jolanu Čermákovou – chovatelku draků Lady Berankinovou. Karel Petřík opět exceloval jako Smrť, Odkraglli, Ucholub – a také jako vlkodlačí podoby Anguy. Představení probíhala v režii Richarda Klíčníka a Hany Musilové, kteří se objevili i na jevišti. Bedřich Beck si zopakoval roli desátníka Karotky a Martin T. Schwarz opět lámal bránice diváků coby Patricij. Hlavního padoucha doktora Kruxminora (roli, která se recykluje jen velmi obtížně) ušil Honza Kantůrek na tělo Leonidu Křížkovi.

Na jevišti i v zákulisí se dále činili Luboš Tanzmann, Petr Köppel, Ladislav Čermák, Marta Drahovzalová, Karin Ebrová, Honza Kantůrek, Bedřich Štauber, Lenka Spielvogelová, Adéla Červenková, Kamila Sirotná, Robert Rameš, Lukáš Kučera, Wojta Běhounek, Ľubomír Záborský, Václav Šlajch a Jiří Andrýsek.

Jen den po této premiéře a derniéře v jednom představení celý divadelní soubor oslavoval. Za svůj loňský výkon totiž dostali cenu Ludvík, udělovanou občanským sdružením Československý fandom v České republice. Jako diváci jsme při této příležitosti tleskali dvakrát – jednou za loňské představení a podruhé za to letošní.

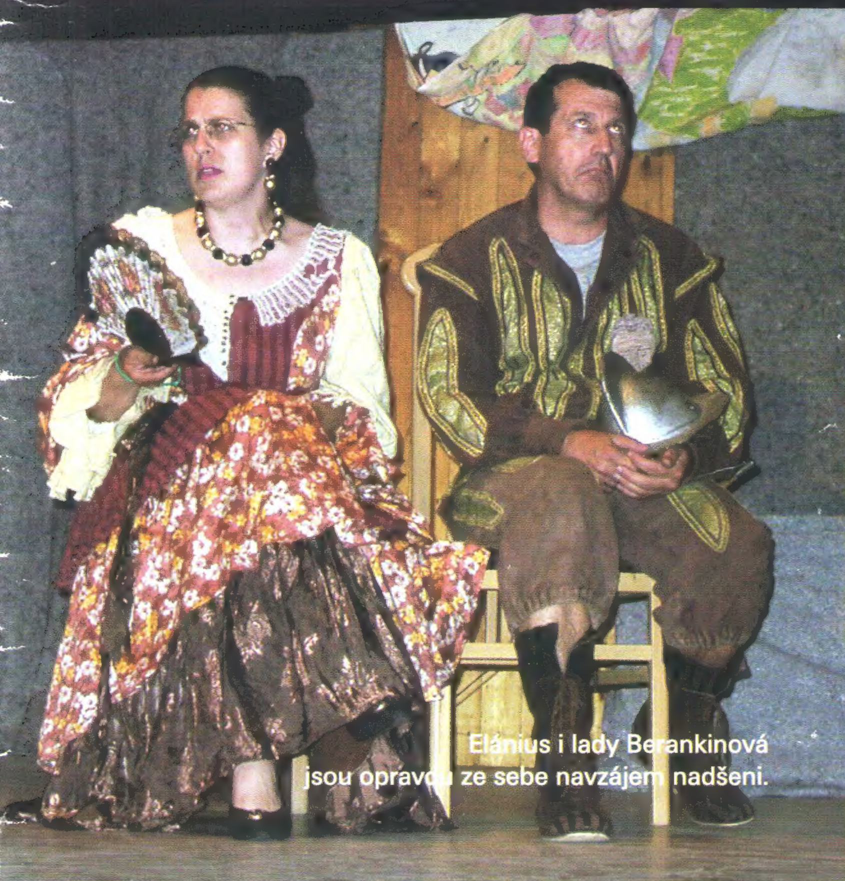

I k souboji došlo a profesionálové (Leonid Křížek - vlevo) musí na kolena.

Časté mytí škodí zdraví - to ví i kapitán Elánius a tak se také k tomu staví.

DIVADLO

Elánius i lady Berankinová jsou opravdu ze sebe navzájem nadšeni.

S troly neradno si zahrávat.

Karotka (odleva), Netopejr jako velitel denní hlídky a Elánius.

Hlídka se starala o svého kapitána za všech okolností.

S vlkodlaky nejsou žádné žerty.

EUROCON 2002

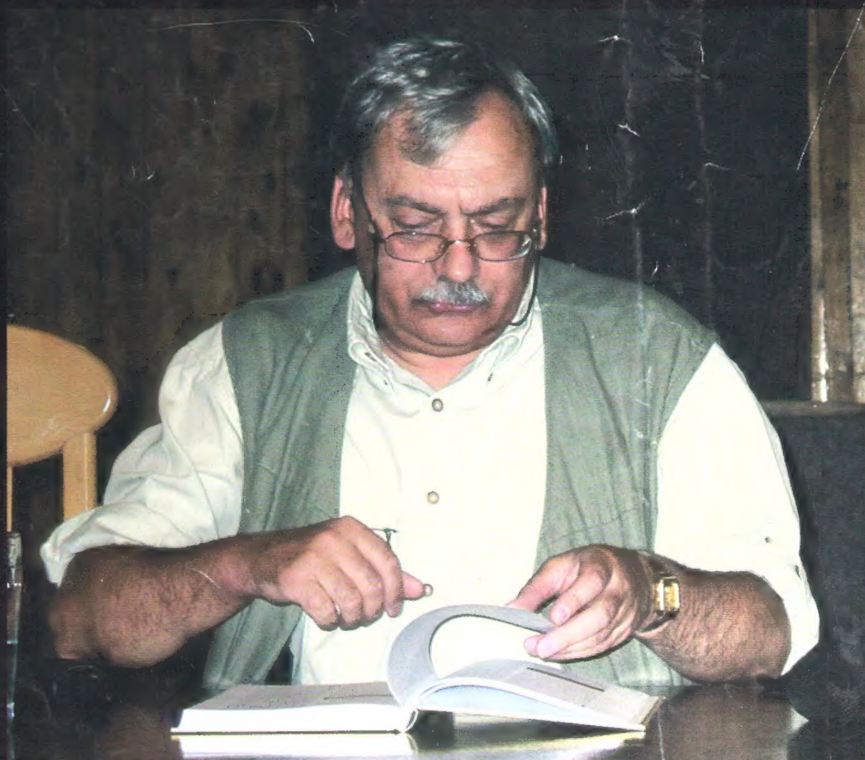
Heňa je nejen zdatnou podnikatelkou a organizátorkou. (Přiznejte se, odmítli byste jí něco?).

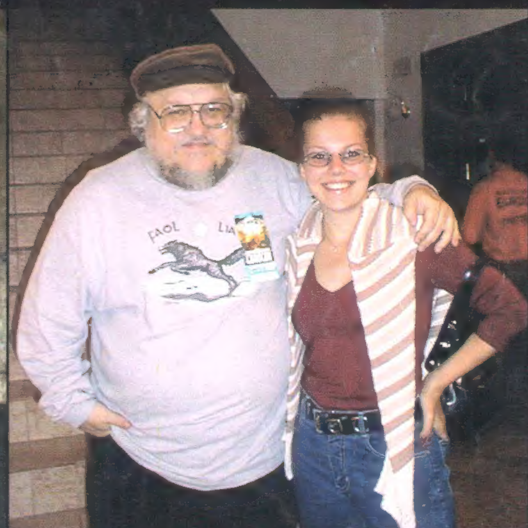
Fotografové ke konci už padali únavou, jejich aparáty však nikoli. (Pagi (vlevo) a Dáreček).

Knihkupec, nakladatel a šílený velitel denní hlídky Karel Petřík zvaný Netopejr.

Andrzej Sapkowski při své přednášce v sobě nezapřel spisovatele.

G. R. R. Martin se ochotně nechal fotografovat, zvláště když šlo o půvabé scifistky.

3. - 7. 7. 2002
Chotěboř Czech Republic
EUROCON

Na Euroconu byli nejen jinoplanetníci, ale i příznivci ostrovů nedaleko od Francie. Navíc Leonard Medek přijel do Chotěboře, jako jeden z mála po vlastní ose, na kole.